4
7-F
15

41 0
1

M

4. 7. F 15.

DOMINI VBERTINI

ZVCCARDI DE CORRIGIO IVRECONSVLTI INGENIOSISSIME INTERPRETATIONES SVPER L. POSTHVMO .C. DE BON. POSS. CONTRA TABV.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Daniel Finus.

[illegible] & poſthume iuri,
Sed mage Zuccardo qui tua iura fouet.
Quo ſine ius illud fit inextricabile: cæcum
Impliciteq; leges quæ ſine lumen habent.

Io. Marij Tonſæ.

Veridicis quisquis diſcendis legibus inſtas,
Huc venias, opus hoc perlege, doctus eris.
Hinc occulta patent legum diſcrimina: queq;
Ignota ta prius non patuere, patent.

SANCTISSIMARVM LEGVM STVDIOSIS AMATORIBVS

Hieronymus Raſorius Ferrarienſis, Iuris vtriuſq; profeſſor. S. P. D.

SI mihi fratres ſtudioſiſſimi, Comilitoneſq; mei ingenioſiſſimi. Eſſet Virgilii aut Homeri Muſa: Ciceronis aut Demoſthenis eloquentia, Platonis copia, Iſocratis iucunditas, Pollionis inuentio, Calui iudicium, Catonis ve ſapientia. Quibus auctoris huius celeberrimi raram doctrinam, ſummam eloquentiam, inauditam prudentiam, reliquaſq; eius tum animi cum ingenii nunquam ſatis laudatas dotes canere aut eloqui poſſem: Dies ac noctes in eo libentiſſime conſumerē: Sed cum vires ingenioli mei tanto oneri ſint impares; longe ſatius eſſe duxi, quod de Carthagine inquit Saluſtius, eas ſilētio præterire q̄ de illis pauca verba facere, præſertim cum humano ingenio non poſſit (vt aiunt) ſol facibus illuſtrari: Vos tn̄ ipſis ēt atq; ēt velim oratos: Si huius ſacratiſſimæ legalis ſcientiæ vos (vt par eſt) tenet amor: Si diſcendi, proficiēdiq; in ea voluntas, Si honorum, Dignitatum, Magiſtratuumq; cupiditas: Si patriæ ac parentum, ſplēdoris & gloriæ in vobis demum viget deſiderium: velim inq̄ mirum in modum vos eſſe rogatos: vt hæc & alia fructuoſiſſima Vbertini: Qui vere vberrimus Cęſarei, Pontificiq; Iuris, humanitatis ac prudentiæ fons exiſtit, doctiſſima, elegantiſſimaq; Cōmentaria nup ædita inter pręcipua veſtrę bibliothecę q̄ primum collocetis: In quibus quidem (ſuperfluis & inutilibus reiectis) quicquid theoricę ac practicę vtile fuit, ſcitu, memoratuq; dignum, mira dicendi copia, ſumma eloquentia, facillima claritate ac diuina prope ſubtilitate pręclariſſimus iſte vir, huius noſtri Ferrarienſis Gymnaſii decus & ornametum pertractauit: obſcura aperiendo: difficilia facillima reddendo: nouos, & admiratione dignos intellectus q̄ plurimis iuribus condonando: Et nonnullorum prauas ſententias, vanaſq; reprehenſiones; In quibus fuerunt ſummopere hallucinati, ad perfectiſſimū ſenſum redigendo: Ita vt ex ipſis Titunculi, Veterani, Cauſidici, & omnes, & vnico verbo complectar omnia, Sanctiſſimarū legum profeſſores tāquam ex agro fertiliſſimo vberrimos fructus, maximoſq; prouentus percipere valeant. Heus igitur in iure proficere, in forenſibus cauſis, ſe exercere volentes hæc & ipſa aurea Cōmentaria ex tēplo habere curate: Diurnaq; ac nocturna verſate manu: & verſate diu: Quod quidem ſi feceritis, & auctorem ipſum, quod vobis polliceor, ad maiora accendetis: Et ex eis vos magna animi voluptate affecti vberiores in dies fructus percipietis, Bene & fœliciter diu valete.

Io. Baptiſtę Fuſchini Lugiēſis Iu. vtr. cādidati
Ad lectorem.

Hæc Vbertini noua Commentaria lector
Candide, fœcundo pectore prompta legas
Hic legum Vbertas, doctrina recondita, ſenſus
Hactenus in tenebris qui latuere, patent.
Hic miro nodi ſoluuntur acumine legis
Quæ inuolucris atq; noctis operta fuit.
Non hic te multa verborum ambage moratur
Abſtruſa at ſubito ſingula aperta facit.
Exculios igitur pubes ſtudioſa labores
Accipe: tu vero liuida turba tace.

Gaſparis Silicani Tetraſtichon
Ad lectorem.

Iuſtitiam quicunq; cupis virtutis alumnam
Noſſe, Vbertini hæc ſcripta diſerta lege
Abſtruſos legum ſenſus ſolertia cuius
Aedidit, & certo tramite vela dedit.

Eiuſdem.

Quiſquis habere cupis paruo contenta libello
Cōmoda Zuecardi hæc tu monumēta lege
Quo duce Romanis poteris cōtendere roſtris
Auſonioq; foro verba diſerta loqui.

Antimachi.

Laudari a nullo per ſe laudata requirunt.
Vina ederæ indicium nec precioſa petunt
Sic liber hic laudum cumulo non indiget vllo
Nam per ſe multum laudis & author habet.

Scipio Balbus Vbertino ſuo.

Fertile cum tibi ſit naturæ munere pectus
Ingeniiq; extent tot monumenta tui
Quid mirer latices, & dulcia pocula fontis?
Nomina ſunt rebus conſona facta tuis.

1 Poſthumi ethymologia.2.nũo.5.
2 Poſthumus proprie quis dicatur.
3 Lex.3.verſ.poſthumos declarať contra Iaſ.
4 Sed &: quid importat?
5 Poſthumi noua:ſed rep̃bata ethymologia.
6 Poſthumi appel.an veniat natus poſt teſtamentũ in materia ſtricta?
7 Tutela eſt honor p̃cipalis: & diſceptať de intellectu.l.ſi.quis ita.§.fin.ff.de teſt.tu.
8 Exhæredatio an & quo caſu adiuueť 1 & cõcordanť.l.2.&.l.cũ quidã.ff. & de libe. & poſth.l.3.§.nominati,ff.de iniuſt.rup.teſt, quæ iura nouiſſime declaranť.
9 An magis fauendũ ſit filiis q̃ teſtamẽto?
10 Legitimatus poſt teſtm̃ an illud rumpat?
11 Filii naturales tm̃.Filii ſpurii.qui ſint.
12 Priceps ſecularis an poſſit p̃prie legitimare?
13 Veritas matrimonii vbi non poſſit eſſet nec erit imago.
14 Auctor concordat opiniones in.q.ſub.nũo 12,poſita.
15 Diſpenſatio eſt odioſa.
16 An conceſſa poteſtate legitimandi: ſit conceſſa poteſtas diſpenſandi?
17 Argumentum de maiori ad minus an valeat in materia diſpenſationis?
18 An citatio requiratur in diſpenſatione facta ad patris inſtantiam?
19 Diſpenſatio quid.
20 Diſpenſatus non eſt agnatus.
21 Diſpenſatus an ſuccedat in fideicommiſſo conſeruando inter agnatos?
22 Diſpenſatus an gaudeat beneficio ſtatuti excludentis fœminas:vt cõſeruetur agnatio.
23 Ex teſtamento ab inteſtato & contra teſtamentum differunt.
24 Legitimati nihil a legitimis differunt.
25 Legitimatus eſt vere & proprie legitimus.
26 Legitimati an ſuccedant ſtantibus legitimis?
27 Princeps in dubio videtur reſeruare ius tertii & qualiter.
28 Limitatur lex ſi totas.§.de inoffi.donati.
29 Legitimati per reſcriptũ an includãtur in diſpoſitiõe de nato ex m̃rimonio loquẽte?
30 Quid in diſpoſitione loquente de legitime natis?
31 Legitimatus an rumpat teſtamentum ſi legitimatio ſit reſtricta?
32 Legitimatio reſtricta an potius ſit diſpẽſatio
33 Legitimatus an poſſit ſuccedere in plus quã legitimus?
34 Clauſula q̃ non ſuccedat niſi in eo quod pater voluerit an faciat q̃ legitimus nõ rumpat teſtamentum?
35 Clauſula,valens ſuccedere ex teſtamento & ab inteſtato an faciat q̃ legitimatus nõ ſuccedat contra teſtamentem.
36 Clauſula executiua non alterat.
37 Clauſula ſuccedas ſine pręiudicio venientiũ ab inteſtato vel eorũ,qui ab inteſtato ſuccedere poſſent, an impediat legitimatum rumpere teſtamentum per contratab.45.
38 Clauſula in fine poſita qñ referať ad oia?
39 Qualitas adiecta verbo intelligitur ſm tempus verbi.
40 Per cõtratab.qñ dicať ſuccedi ab inteſtato.
41 Clauſula ſine p̃iudicio eoꝝ,q poſſent ſuccedere ſi p̄r ab inteſtato decederet.44.
42 Legitimatus nõ debet eſſe melioris cõditionis veniẽdo cõtra mẽtẽ q̃ veniẽdo p̃ter.
43 Interpretatio abſurda reiicitur etiam mediante extenſione.
44 Clauſula ſine pręiudicio eorum, qui ſuccederent &c.
45 Clauſula ſine p̃iudicio veniẽtiũ ab iteſtato.
46 Sub nomine venientium ab inteſtato qui includantur?
47 Clauſula ſine pręiudicio venientium ab inteſtato an faciat in diſpenſato,q̃ poſſit venire ex teſtamento?
48 Clauſula abſq; pręiudicio legitimorum hæredum an impediat legitimatum contra tabulare? & de quibus hęredibus intelligatur actum.
49 Legitimus hęres quis dicatur remiſſiue
50 Clauſula ſine pręiudicio eorum qui deberẽt ſuccedere.
51 Legitimatus poſt mortẽ p̄ris an rũpat teſtm̃.
52 Factum lege permittente pœnã nõ mereť.
53 Annullatio actus eſt pœna.
54 Donatio an reſoluatur p legitimationẽ filii?
55 Bo.poſſ.cõtratab.q̃lr p̃ponať vľ agnoſcať.

COMMENTARIA DOMINI Vbertini Zuccardi de Corrigio, ſuper difficili.l.poſthumo.C.de bo.poſſ. cõtratab, fœliciter incipiũt cum Dei laude.

POſthumorũ ſpecies quas aggregauit glo.i rub.§.de poſth. hære. inſtit. quibus aliquæ a ſcribentibus adiciuntur in rub. ff.de libe.& poſth. ¶Sed ſecũdum verbi ethimologiam: poſthumus dicitur quaſi poſt humationem patris natus arg.inſtit,de donat.§.eſt & aliud ibi ideoq; ante nuptias ſic tenet glo.in.l.3. ibi poſthumos,ff. de iniuſt.rup.teſt.& in.§.poſthumi inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt,ſeu quaſi poſt humum natus ſit, vt docet Bar.in.l.gallus in prin.col,2,ibi nota ergo ff.de lib,& poſthu.& ideo glo,in.d.l.3. dixit hos p̃prie poſthumos dici ex vi verbi quod affirmauit glo.in.d.§.poſthumi,glo.& Bar.in.d.l.gallus

1 Poſthumi ethimologia.
2 Poſthumus proprie.

cum quibus Socci.& magis cōmuniter ſcribentes locis in præallegatis tranſiuere.

℄Et hoc probari prætēdit Iaſ.in.d.l.gallus col. 12.per tex.quem dicit formalē in.d.l.3. qui dicit poſthumos autem eos dicimus dūtaxat qui poſt mortem patris naſcuntur.

℄Secundo per tex.in.l.nomen filiarum .ff. de verb.ſigni.q̄ dicit poſthumę nomē nō cadere in eā q̄ iā in rebus humanis ſit;certū eſt.

℄Quod tertio ſuadetur ſecundum quoſdā qa per argumētum ab ethimologia dignoſcit̃ propria ſignificatio:qñ deſunt diffinitio & lex q̄ determinet hoc,ita Bar.i.l.oēs populi,col.18. verſ. quero vnde ſumatur.ff.de iuſt.& iur.

3
L.3.verſ. poſthumos.ff.de iniuſt.rupt.teſt,declarat̃ ꝯ Iaſ.

℄Sed ſi recte conſideremus:hæc opinio dictis non probatur iuribus:Nam non probatur in.d.l.3.qa in verſ.poſthumos:non voluit dicere iureconſultus qui dicātur poſthumi ex vi verbi : ſed hoc agit,vt declaret de quibus poſthumis ſenſū fuerit in prin.cū plures ſint poſthumorū ſpecies. Quod patet,qa poſtea ſubiungit ꝙ & hi q poſt teſtamentum viuo teſtatore naſcūtur, exhæredati,non rumpunt per legem velleiā dictū teſtam̄. Nam ſi verſ.poſthumos nō veniret declaratiue ad principium legis:ſed de per ſe ſtaret principaliter diſponendo qui dicant̃ poſthumi:vtiq; nō bene quadraret quod poſtea ſubiungit̃ in verſ, ſed & hi:per quæ verba aduerſatiua cum copula denotarur cum præcedētibus diuerſitas in facto & identitas in iure.l.2.& ibi Bar.ff.ne quis eū qui in ius voc.eſt.vi exi.& in.l.pr̄is & filii.ff.đ vulg. & pupil.& tamen rebus ſic ſtantibus nō denotarent niſi diuerſitatem in facto: & nihil reſponderent quo ad identitatē in iure : cū in eo verſ. ſed & hi : non decidatur an poſt teſtamentum nati dicantur poſthumi.

4
Sed &: quid denotet.

℄Nec ob.tex.in.d.l.nomē filiarum, quia cū nil aliud velit q̄ dicere ꝙ nomē poſthumæ nō verificatur in ea quæ iam nata eſt,idq; nō arguat ꝙ omnis nondum natus ſit poſthumus niſi forte p contrarium ſenſum,a quo nō licet arguere ſi abſonus reſultaret ſenſus.l.cōuēticulā.ꝭ.de epiſc; & cler.ſequitur ꝙ nihil probat,licet & recentiores in.d.rub.ff.de libe.& poſthu.videantur & ꝭ. eo.tex.vim facere.

5
Poſthumi noua, ſed p autorē reprobata ethimologia.

℄Nec obſtat arg.ab ethimologia:qa vt ait Fortunius in.d.l.gallus nūo.39.in fi.melius ſignificabit poſthumus quaſi poſtea humanis deductus: quæ ethimologia conuenit etiā nato poſt teſtm̄, & hanc dicit probari ex.d.l.nomē filiarū: quæ videtur velle id nomen cadere in eam quæ in rebus humanis ſit.

℄Quod mihi quandoq; arriſit Fortunio non lecto:& dicebā poſthumū dici quaſi poſt:humo: ideſt terræ natum.In quam trahebar ſententiam per tex.in.l.ſi,in fi.ff.de lib,pret,ibi & alia iura exhæredationis in poſthumis, alia in iam natis obſeruabantur.Appellat ergo poſthumos eos qui nondum ſunt nati,ſic facit tex.in.d.l.3.ꝭ.nominatim,ff.de iniuſt,rup.teſt,vbi dicit ꝙ ſi dicat̃ poſthumus eſto exhæres:natus viuo teſtatore nō rūpit teſtamentū,& eadem lex.3.ibi & hiſ: dicit ex his apparet aliam cauſam eſſe filiorū ſuperſtitū, aliam poſthumorū, dicendo ergo poſthumos ſignificamus non ſuperſtites, ſic vt tātum videat̃ importare poſthumus quantum importet nōdū natus:& per cōſequens vera ethimologia ſit poſthumi:ideſt poſt:humo,ideſt terræ nati.

℄At rem diligentius inueſtigādo placet magis opinio cōmunis tam reſpectu ethimologiæ,q̄ reſpectu dictæ concluſionis volētis,ꝙ poſthumus proprie is ſit qui poſt mortē patris natus eſt:quia ſi diceremus poſthumos Titii:eſto ꝙ exponeres ideſt poſt:humo natos:hoc verbum poſt: habet relationem ad patrem; ita vt ſenſus ſit ideſt poſt patrem,humo ideſt terræ natos:certe comprehēderet etiam natos tunc viuo patre : quia quāuis tempore diſpoſitionis eſſent nati: tamen verum eſſet dicere ꝙ poſt patrem ſunt terræ editi,quod eſſet contra,d.l.nomen filiarum,Et eadem abſurditas reſultaret ſi intelligeres abſolute poſthumū ideſt poſt:humo ideſt terræ natum : quia poſſet comprehēdere natū in vita patris : Quæ omnia cedunt ſi dicatur ideſt poſt humationem patris natum,& iſte eſt proprie poſthumus,quia vocabuli id ſuadet ethimologia:Et hoc etiam mihi ꝓbat tex.in.l.ſi quis ita in fi.ff.de teſta.tutel.ſic cōſiderando:Nam tex.dicit,ꝙ ſi quis poſthumis tutores dederit:ꝙ etiam ſi viuo teſtatore naſcant̃, datio ſit vtilis,cōſidero naturam illius etiam quæ eſt implicare caſum minus dubitabilem,& exprimere magis dubitabilem,Fulgo. in.l. qui ſe pr̄is ꝭ. vnde liberi,Deci.in.l.i.nūo.2.ff.de iur.om.iudic.in.l.i.nūo.46.in lect.nouiſſima; vbi ego poſui nūo.24.ꝭ.qui.admitti,ex hoc datur ītelligi ꝙ magis dubitabile erat in eo qui naſcitur viuo teſtatore:ergo non eſt proprie poſthumus:quia ſi eſſet proprie poſthumus ; caſus non eſſet magis dubitabilis:& ita tenendo reſpondetur ad ſuperius adducta in contrarium:quia ea vident̃ innuere ꝙ nōdum natus dicatur poſthumus:ſed ꝙ ꝓprie ſit poſthumus ſi naſcatur viuo teſtatore hoc non ſentiant prædicta iura:& per hæc etiam patet reſponſum ad dictā,l.3.ff.de iniuſt.rupt. teſt. ponderatā per Fortunium i.d.l.gallus:cuius pōderationes nihil aliud arguunt per illum tex. niſi ꝙ natus viuo teſtatore appellat̃ poſthumus: ſed nō ſequitur:ergo eſt proprie talis,

6
Poſthumi appellatiōe an veniat natus poſt teſtm̄ in materia ſtricta.

℄Et cum natus viuo teſtatore non ſit proprie poſthumus videndum eſt an in materia in qua ſtricte proceditur poſthumi appellatione veniat taliter natus poſt teſtamētū,& Bar. in.l.gallus,ff. de libe.& poſth.credidit ꝙ nō:inferens ꝙ in ſtatutis quæ ſunt ſtricte intelligēda , ſi fiat mētio de poſthumo non comprehendat̃ niſi natus poſt mortem teſtatoris,quæ deciſio videt̃ dubia quo

ad eos

ad eos qui poſt teſtamentum naſcantur, & hoc per duo iura.

℄Primo per tex.in.d.l.ſi quis ita.§ fi.ff.de teſta.tutel.qui loquitur in datione tutelæ in qua videt̃ q̧ ſit ſtricte procedendum:quia agitur de præiudicio,& onere tutoris:vt conſiderat Alexã.in.d.rub.ff.de libe,& poſth.poſt Bart.in.l.liberorũ.ff.de verb,ſigni.col.2,cui poſſet reſpõderi q̧ in datione tutelæ ſtricta interpretatio non eſt ſienda: quia agatur de onere tutoris;cũ tutela principalr ſit honor ſm Cy.Bal.& Fulgo.i.l.pe.vbi eſt bonus tex.extra de verb,ſign.quos ſequitor ibi Ias,in ſcd'o nota,allegans etiam Imol.in.l.ſi ex toto.§i.ff.de leg.i,vbi idem tenẽt Alex, & Ias. Aret.idem tenet in.l.gallus.§ inſtituens.ff. de liber, & poſth.nec eſt curandum q̧ Socci, ibi diſſentiat, cum & ipſe annuat in.l.vtrum.§.cum quidã nũo 12.ff.de reb,dub.Sed replicari poteſt q̧ id nõ facit quin in ea datione ſtricte procedatur, vt probat tex.in.l.q̧ ſi nepotes.ff.de teſta,tutel. in.§.fi.inſtit.qui.teſt,tut,dat.poſſ.

7 Tutela pricipalr ẽ honor. Et diſcrepãt de.l. ſi qs ita.§. fi.ff. de teſta.tutel.

℄Socci.in.d.rub,ff.de libe.& poſth,aliter ſolebat dicens q̧ datio tutelæ ſit ratione filiationis, q̃ cadit tam in natis poſt teſtamentum,q̃ poſt mortem patris,vt in ſimili dicunt Cy.Di. & alii in.l.qui filiabus,ff,de leg.i.igitur mirũ ſi in.d.l.ſi qs ita in fi,omnibus poſthumis videtur de tutore ꝓuiſum dando tutorem poſthumis,

℄Quæ ſolutio non quadrat,quia attẽta iſta ratione ſequeretur q̧ datio tutelæ quæ eſt facta poſthumis:ex quo ĩtelligeretur facta rõne filiatiõis, vt dicit Socci,non deberet comprehendere nepotes,quos non comprehendit illa quæ datur filiis.d.l.q̧ ſi nepotes:& tamen hoc non attento; eos icludit vt ibi:ergo ſolutio Soc.nõ eſt bona.

℄Ias,in.d.l.gallus aliter dicebat:dicẽs q̧ in quãtum tex.ille dicit vtilis eſt datio debet intelligi q̧ propter vtilitatem pupillorum receptum eſt: q̧ appellatione poſthumorum veniat vterq; natorum poſt teſtamentum,& poſt mortem.

℄In quam ſententiam exiſtit quoq; Marius.d,l.gallus nũo,9.

℄Ego vero minime:quia ſi vtilitas pupillorum fuiſſet in cauſa,vtiq; eodem modo datio tutelæ facta filiis,debuiſſet includere nepotes,& exhæredatio de poſthumis non debuiſſet includere natos poſt teſtamentum:quia in hoc eorum fauor nullus aderat,& tamen includit cõtra.d.l.3.§ nominatim.ff.de iniuſt.rupt.teſt.l.placet cũ ibi notatis.ff.de liber.& poſthu.Et cum tex.dixit vtilis eſt datio intelligendus eſt:vt dicere voluerit dationem eſſe validã:Quod ſuadetur, quia reſpõſio debet interrogationi correſpondere, &.eſſe vtilem importat eſſe validam, vtrunq; probatur in.§.præterea,inſtit.de inut.ſtip. & facit tex.eo.titulo.§.item contra,ibi vtiliter.

℄Alii dicentes eſſe de mẽte Aret.in.d.l.gallus.§.inſtituens,dicebant q̧ in.d.l.q̧ ſi nepotes ſub datione tutelæ filiis non includebantur nepotes: nõ quia in ea datione ſtricte ſit procedendũ; ſed propter rõnem illius tex.qui dicit q̧ aliter filii,aliter nepotes nuncupant̃:quæ rõ facit q̧ etiã inſtitutio filiorum non includat nepotes.

℄Quæ diſſolutio nõ placet:quia cõmunis opinio quo ad inſtitutionem eſt in contrarium ſecũdum Alex.cõſi.9,vol.1.cum aliis de quibus per Ias.in.d.§.Inſtituẽs,per Deci.conſi.65.in ſecũdo dubio Socci.conſi.104.col.i.vol.4.& alibi ſæpe & ſic remanet concluſio q̧ in materia in qua ſtricte proceditur ſub appellatiõe poſthumi venit etiam natus poſt teſtamentum cõtra Bar. & ſeq. Et hoc primo.

℄Secundo contra Bar.& ſequaces facit tex. in l.3.§ nominatim.ff.de iniuſt.rupt.teſt.vbi exhæredato poſthumo erit exhæredatus quicunq; naſcetur,etiam viuo teſtatore: & tamen exhæredationes nõ ſunt adiuuandæ,vt.l.cum quidam.ff.de libe.& poſth.in fi.

8 Exhæredatio an & quo caſu adiuuetur. Et p hoc concordant & declarant.l.2. & l.cũ qdã.ff. d' libe.& poſth.l.3.§. noĩatim.ff. de iniuſt.teſt.

℄Nec obſtat ſi reſponderetur de mente Bart. ibi q̧ illud ſit fauore teſtamenti cõſeruandi, pro quo facit.l.ſi.ita facta.ff.de iniuſt.rup.irrit.q; reſta. vbi exhæredatio facta ſi filius natus nata ve erit,vtriſq; natis non rompitur teſtamentũ: quia Deci.hic i prima,licet nũo.2.dicebat q̧ imo magis fauemus liberis,q̃ teſtamẽto arg.l.2.ff. de lib. & poſth.& facit tex.in.d.l.cum quidam.

℄Sed iſta diſſolutio non eſt in totum perfecta: quia non reſpondet ad tex,in.d.l.ſi ita facta: vbi magis fauemus,teſtamẽto q̃ liberis. Et quia dicere poſſem concordando iſta iura in ſimul q̧ tex. in.d.§ nominatim loquitur in diſpoſitione & exhæredatione facta,quæ in ſe ipſa valet & tenet: quo ſtante fauemus magis teſtamento,q̃ filiis:ſecus eſt in ipſo fieri:quia tũc magis fauemus filio q̃ exhæredationi,facilius enim factum cõſeruat̃ in eſſe,q̃ ad id deducat̃.l.patre furioſo.ff. de his qui ſunt ſui iur. & iſto vltimo caſu loquitur tex. in.d.l.2,qui loquitur in exhæredatione deducẽda ad eſſe:quæ nõ deducitur niſi nominatim fiat vt ibi,& ideo ſi queratur an dicatur nominatim facta:potius inclinamus i fauorem filiorum, q̃ ipſius teſtamẽti & exhæredationis:ſed ſecus eſt vt dixi præſuppoſita validitate teſtamenti,& exhæredationis ſi queratur de illius comprehenſione, vt i.d.§.nominatim,& iſto modo declaratur etiã d.l.cum quidam,quia cum exhæredare ſit extra hæreditatem ponere Bar.in aut.ex cauſa, col.i.C.de lib.pret.dicendum erit q̧ ibi dubitatio vertit̃ ſuper validitate exhæredationis vt patet ibi non valere &c.propter q̧ verbum fortaſſis aliud verbum eadem lege poſitum ibi recte debet exponi ideſt rite:quia nõ videtur extra hæreditatem poni(vt requiritur)ille qui extra rẽ certã vel partẽ ponitur.Igitur cum agatur de introducendo exhæredationem bene ſubiunxit ibi tex. q̧ exhæredationes non ſunt adiuuãdæ ſupple vt introducantur,

9 An magis fauendũ filiis q̃ teſtamẽto ſit.

cantur, vel vt valeant: ſed poſtq̃ ſunt in eſſe valido introductæ, ſunt amplianđæ & adiuuādæ fauore teſtamenti: vt dicit Bar. ſic mihi videtur: tu vero cogita quia conferunt ad videndum an. l. placet. ff. de libe. & poſth. vendicet ſibi locum in exhæredatione. vt tangit ibi glo. & poſt eam nõ nulli doctores, & per hæc etiam poſſet declarari tex. in. l. i. §. ſed & ſi incertum, ibi quare ſi ita. ff. de vent. in poſſ. mit.

¶ Decius cui licet non placuerit ſententia Bar. quæ etiã apud me eſt dubitabilis, alio modo ſoluebat & reſpondebat ad. §. nominatim, & ad. d. l. ſi quis ita. §. fi. ff. de teſta. tutel. vt dicamus in dictis iuribus, ideo videri actum de poſthumo qui poſt teſtamentum naſcit̃ viuo teſtatore, quia teſtator qui fecit mentionem de poſthumo, credebat filium poſt ſepulturam ſui naſciturum, arg. l. fi. de poſth. hære. inſt. & l. titius. §. fi. ff. de libe. & poſth. Et icidit in id quod audio dictum fuiſſe per doctiſſimum Alciatum in rubr. ff. de libe. & poſth. dicentem in teſtamentis talem fieri interpretationẽ per eam metaphoræ ſpeciẽ quæ anticipatio dicit̃. a principio enim credidit teſtator eum poſt mortem ſuam naſciturũ. l. inſula in fi. ff. de acqui. re. do. l. fugitiuus. ff. de verb. ſigni.

¶ Quorum opinioni non poſſum me ſubſcribere, quia dicta per eos non procederent niſi cũ verba eſſent ab oppreſſo graui infirmitate platã, alias ſecus per. l. cõmodiſſime. ff. de de lib. & poſth. & ibi per Bar. Bal. Ang. & Alex. ac per alios quos congeſſit Ias. in. d. l. fi. col. penul.

¶ Et quia etiã ſi adhæreamus intelligẽtiæ Fulg. & Pau. ibi & Cuma. d. l. cõmodiſſime, illa lex pe. nihil probabit & præualebit. l. cõmodiſſime.

¶ Alex. in. d. rub. dicebat ex interpretatiõe legis dantis hanc ſignificationem illi verbo ſub nũcupatione poſthumi venire, & qui viuo teſtatore poſt teſtamentum in lucem editur, ex quo videtur inferri q̃ in diſpoſitione legis vel ſtatuti faciẽtis mentionem de poſthumo comprehendatur vterq; prædictorum: ſed in diſpoſitiõe hominis ſecus: niſi ratio aliqua aliud ſuadeat.

¶ Sic Alcia. in. l. filii appellatione. ff. de verb. ſigni. & paradoxorum lib. 3. c. 14. dum loquitur de appellatione filii an comprehendat nepotem: & an maſculinum concipiat fœmininũ. Sic diſtinxit etiã Bar. in. d. l. i. §. ſed & ſi incertum.

¶ Sed iſtud corrolariũ eſt falſum: q̃a videmus vtrũq; poſthumum etiam venire in diſpoſitiõe hominis. d. l. ſi quis ita. §. fi. ff. de teſt. tutel. & d. l. 3. §. nominatim. ff. de iniuſt. rup. teſt. ergo ſequit̃ q̃ dictum Alex. eſt falſum arguẽdo a conſequẽti deſtructo. l. 2. §. mutui datio, vbi glo. in verb. in creditum. ff. ſi certũ pet. Quid igit̃ dicendũ.

¶ Ego in hac queſtione putaui q̃ opinio cõtra Bar. ſit verior cõtra quem etiam tenuit hic Cor. nũo. 5. remittendo ſe ad dicta per Deci.

¶ Primo per tex. in. d. l. ſi quis ita. §. fi. ff. de teſt. tutel. defendendo eum ab aliorum reſponſionibus; vt in præcedentibus audiuiſtis.

¶ Secundo quia ego conſidero q̃ poſthumus eſt nomen generis aptum natum comprehẽdere ſub ſe plures ſpecies poſthumorum: de quibus in rubrica infra de poſth. hære. inſtit. & in rubrica. ff. eo. tit.

¶ Deinde conſidero q̃ quædam ſpecies ſub genere contentæ aſſumunt ſibi ſpeciale nomẽ: ſed non omnes quia aliqua remanet in ſuo nomine generis, & iſto caſu ſi in diſpoſitiõe ponatur nomen generis, intelligatur poſitum, non vt comprehendat ſpecies quæ aſſumpſerunt ſibi nomẽ ſpeciale: ſed ſolum prout retinuit nomẽ generis exemplum per glo. in rubr. ĩ. de rer. permut. nam permutatio eſt generale nomen pertinẽs ad omnem contractum vbi hinc inde aliquid accipit̃; ſed alii ſua ſumpſerunt nomina: ſed cum datur vna ſpecies pro alia hic remanſit in ſuo nomine generali permutationis, & cum fit mẽtio de permutatione hunc ſignificamus dũtaxat contractũ vt in rubr. j. & ff. de rer. permut. ſic omnis contractus per quem a lite receditur poteſt dici tranſactio. l. 2. ff. de iur. iur. tamen cum de tranſactione loquimur, intelligimus de illa quæ nõ habet ſpeciale nomen: vt ſententia & iuſiurandum habẽt, vt concludit Paul. conſ. 121. vol. 5. & facit tex. in. l. lecta, verſi. conuenit. ff. ſi cert. peta. & quod dicit Deci. in rubr. nũo. 7. ĩ. de pact.

¶ Quæ non procedere arbitror quando aliter eſſe de intentione loquẽtis colligi poſſet; vt in. l. i. in princi. iuncta glo. in verbo contumelia. ff. de iniur. Ex quibus reddit̃ dubia cõmunis cõcluſio doct. in. l. ſi quis maior. eo. tit. qui dicũt eam legẽ amplecti omnes contractus propter verbum generis pacta in ea lege poſitum, quod cum nõ ſit materia noſtra, nec iſte ſit caſus noſter, vlterius non proſequor.

¶ Quandoq; ſpecies ſub genere contentæ tranſeunt omnes in ſpeciale nomẽ, ita q̃ nulla remaneat ſub ſuo nomine generis: & iſto caſu poſito nomine generis, ponũtur & omnes ſpecies, niſi ratio diſpoſiti magis induceret nos in vnam q̃ in aliam, & iſtud probatur quia licet cõtenti ſub nomine liberorum tranſeant in ſpeciale nomẽ. filii, nepotis, pronepotis, & ſic de ſingulis, tamen omnes includãtur ſub nomine liberorum in diſpoſitione poſito. l. quod ſi nepotes. ff. de teſta. tutel. l. liberorum. ff. de verb. ſignifi.

¶ Quod reſtringo nec procedere quando de aliquibus ſpeciebus eſſet facta mentio: quo in caſu recurrendũ erit ad tex. in. l. ex hoc iure: iuncta glo. in verbo cõmercii. ff. de iuſt. & iur. & ad id quod dicit Bal. in. l. in multis in fi. ff. de ſtat. hom. Cor. cõſ. 229. littera. i. vol. 4. & 122. litera. n. vol. 4. per Deci. in. l. edita nũo. 52. ĩ. de eden. quæ latius nec apertius tracto, quia iſte nõ eſt caſus noſter: ſed prætermittere nolui, q̃a alio loco ſic nõ ſunt

cõſiderata

conſiderata,quāuis ſint pro multis vtilia,& ad rē noſtram in arg.faciant,vt ſtatim dicet.

¶ Quandoq; ſpecies ſub genere contentæ nō aſſumunt ſibi ſpeciale nomen inter eas nec a no mine generis diuerſum,licet ex accidentalibus & circumſtātiis vna ſpecies ab alia dignoſci poſſit, & iſte eſt caſus noſter: Quia omnes poſthumorum ſpecies remanēt in ſuo nomine generis: nā omnes poſthumi eodem nomine dicunt,& nullo alio ſpeciali nomine diſcernūtur niſi per accidentia quia vnus naſcitur poſt teſtamentū viuo teſtatore,alius naſcit mortuo patre, & ſic de aliis & iſto caſu dico q prolato nomine poſthumi in diſpoſitione quantumcunq; ſtricta, comprehenditur poſthumus poſt teſtamentum natus:niſi ratio diſpoſiti ab hoc ꝓpoſito nos diſtrahat,& hoc dico probari per tex.in.l.quod ſi nepotes.ff. de teſt.tutel. Quem ſic pondero: ſi quis liberis ſuis tutores dederit dicit tex.q ſunt dati tutores etiā nepotibus:ſed ſecus ſit,ſi dati ſint filiis,ſubiungit rationem,quia aliter filii,aliter nepotes appellantur,quaſi q ſi aliter non appellarentur,quia neuter eorum aſſumpſiſſet ſibi ſpeciale nomē ſecus eſſet,ita vt deberemus dicere etiā nepotibus datum tutorem,ſicuti dicimus quando eſt datus liberis, quia iſtud verbum nō retinuit ſibi ꝓprium nomen quod totū nō tranſeat in ſpecies prout vidimus factum in permutatione:ſed in caſu noſtro neutra dictarum ſpecierum ſumpſit ſibi ſpeciale nomē: ergo includitur ſub nomine generis appoſiti in diſpoſitione.

¶ Præterea ſi quando nulla ſpecies aſſumit ſibi nomē generis:licet aſſumat ſibi nomina diuerſa ſub appellatione illius nominis generalis veniūt ſpecies,vt dixi ſtatim ergo a fortiori debēt venire in hoc caſu,in quo no ſumit nomē ſpeciale.

¶ Nec refert ſi diceretur q quāuis neutra ſibi aſſumpſerit ſpeciale nomen; tamen eſt vna magis proprie talis,q̄ altera,quia ꝓprie poſthumus eſt, qui poſt mortem patris naſcatur: Quoniam ego dico hoc non eſſe in conſideratione:ſed id conſideratur an ſit diuerſitas in nomine expreſſo ubi eo de quo queritur:quod patet quia in d.l. quod ſi nepotes,nepos non eſt proprie filius, de quo erat facta nominatio in diſpoſitione,& hoc non conſiderauit iureconſultus,nec ſuper eo ſe fundauit:ſed fundamentum fecit ſuper nominis diuerſitate:ad quod non fuiſſet confugiendū ſi proprietas vocabuli fuiſſet habenda in conſideratione,cum itaq; ad id confugerit, datur intelligi q hæc non debet eſſe in cautela nec in conſideratione ſtantibus terminis vt ſtant in quæſtione noſtra;

10 An legitimatus poſt teſtamētū illū rumpat.

¶ Alia ſpecies poſthumi eſt ſi filius legitimetur poſt teſtamentum vt tradit Bal.in.l.filius a patre ff.de lib.& poſth. Alex.& Socci.ſequūtur in rubrica eiuſdem tituli,Deci.hic in addit,nūo.17.q ſubiungit q talis legitimatus rumpit teſtamentū ad ſimilitudinem filii prèteriti, allegat ita tenere Bar.in.c.per venerabilem in vlt,char.verſ. alius eſt:extra,qui fil,ſint leg Bal.& Imol. in.l.certum in prin.ff.de iniuſt.rup.teſt,Rom.conſi.33. licet naturalis,Anch.cōſi.290.in ſucceſ. ab inteſtato: Abb,cōſi.76.in,q.qua queritur vol.1.& dicit commune Alex.in.d.rub.& conſi,139. eleganter ſuit conſultum vol.1.adde Paul.conſi.30,ſuper puncto iſto plura ſubtiliter vol.1. in nouis. cum aliis de quibus p Iaſ.& Socci.in.d.rub.& conſi.365. a quibus Decius prædicta reportauit,& ipſe Iaſ. multa habuit a Curti.ſeniore cōſi.73.col.18. idē tenet Barbā.conſil.58. col.3.vol.2. quod citauit Deci,conſi.264.Martinus in tract,legit. col.20. ibi an autem legitimatus,Ant.Roſel. in eodem tract.lib.2,capitul. de cauſa effectiua col.21.verſ; q̄ro an filius legitimatus,Deci.conſi.366.nūo.5.

¶ Et pro inueſtigāda veritate:Socci.in.d. rubr. multa compoſuit:verum quia meo credere ordine ſatis implicito proceſſit ſic implicite; vt cum difficultate nedum veritas: ſed quid concluſiue firmauerit,elici non poſſit: Igitur ego rem clariori modo tradi poſſe arbitratus procedam. Præmittendo primo nonnulla pro clariori intelligētia,deinde faciam concluſionem, quam declarabo,& limitabo:ita vt materia iſta remanebit clara & expedita iuxta ea quæ magis fuerint neceſſario tractanda.

¶ Præmitto qui dicantur filii naturales tātum:& ſunt illi qui nati ſunt ex vnica concubina ſoluta indubitato affectu pro concubina retēta per ſolutum,& ex ſoluto:& quia dicit indubitato affectu ex hoc fit ſm Bar in.l.fi.ff.de cōcu.q debet retineri in domo,alii ſunt ſpurii vt per eundem in.l.fi.ff.de his quib.vt indig. Qui vero latius de prædictis cupit edoceri,recurrat ad Cacciatupū in autē,ſi qua illuſtris in prin.§ad orfic. Ad Martinum Caretum Laudenſem in tract. legit.col.5.ad Ant.Roſel.in tract.legitimationis libr.primo §.cauſa materiali ad Aret.in.§ nouiſſime inſt. de ſena.conſul.orfic.Deci.cōſi.306.&.393. nūo 10.Calcha.conſi.60,Alex.conſi.174.vol.5.

11 Filii naturales tātū Filii ſpurii.

¶ Secundo præmittit Socci.q legitimatio quę fit a Principe ſeculari,dicitur potius diſpenſatio q̄ vera legitimatio:quod probat primo per tex. in.c.per venerabilem extra.qui.fil.ſint legit. vbi dicit diſpenſatio:qñ fit legitimatio de eo qui natus eſt ex matrimonio a iure diuino prohibito.

12 Legitimatio a principe ſeculari an ſit potius diſpēſatio.

¶ Secundo quia Princeps ſecularis non legitimat quo ad ſpiritualia,& eccleſiaſtica; firmat gl. in.c.1.diſtinc.101.& not.omnes d.c.per venerabilem, ergo eſt diſpenſatio, & non legitimatio, glo.& Paul.i.l.23.de iur.aure.annul.Benedictus de Plūbino ī diſput.quæ incipit ſtatuto Piſano: in primo dubio cum aliis de quibus per Socci. in.d.rub.& per Alex.in.l.ſed ſi hac.§ patronum ff.de in ius voc.

¶ Quam concluſionem in caſu quo inter parētes non poſſet eſſe matrimonium ego cōprobo,

quia

Vbi non pôt eſſe mr̃imoniũ, veritas, nec imago eē poteſt.

13 quia cum non potuerit eſſe veritas matrimonii,
nec ibi poteſt fingi imago.l.i.in princ.ibi ſatis ab
ſurdum eſt ipſa origine rei &c.j.de lati.liber. tol.
declarat Paul.d.cõſil.30.vol.i.col.2.ibi, item cer
tum eſt,allegat ita tenere canoniſtas.d.c.per ve/
nerabilem, & vidiſſe conſultum per collegium
Boñ.per Bal.& Petrum eius fratrẽ:ſequit᷑ Curt.
ſenior conſi.73.col.30.ibi,vel tertio quia, Deci.
conſi.307.nũo.10.393.nũo. 10. & per cõſequẽs
non poteſt eſſe legitimatio vt concludunt dicti
ſcribentes.

¶Contrariam partem tenet Bar.in.l. ſi is qui ꝑ
emptore.ff.de vſuc.in.3.q.prin.ibi item querit᷑,
vbi loquendo de lege ciuili ꝑut patet ex legibus
per eum allegatis,dicit ꝙ lex facit aliquem legiti/
mũ:& inter alia allegat aut.qui.mo. natura effic.
leg.& qui.mo.natura effic.ſui,& iſta iura loquun
tur etiam de legitimatiõe quæ fit ex principis re/
ſcripto,vt patet in.d.aut.qui.mo.natura effic.ſui
.§.illud tantum:ibi hoc agat,per noſtrum reſcri/
ptum,& in vtroq; titulo probatur ꝙ legitimatio
de qua in eis,dicitur fieri per legẽ,& patet in pri/
mo titulo in .§.ſi vero ſolũmodo ibi, hoc ꝙ agit
ſit donum patris & principis ideſt dice nature ſi
mul & legis,& in ſecũdo titulo dicto .§.Illud tan
tum in ſi.ibi hoc quoq; donum:& eiuſdem mẽ/
tis eſt Bal.in.l.nup .ſ. d᷑ natura.lib.Paul.& Alex.
in.d.§.patronũ,idem egregie conſuluit Io.Cald.
conſi.3.ſub tit.q filii ſint legit.vbi in ſi.dicit: Imo
plus dicit Io.and.in.d.c.per venerabilem, ꝙ ha/
bens talem poteſtatem poteſt legitimare filiũ ſa/
cerdotis quo ad bonorum patrimonialium ſuc/
ceſſionem,& etiam quo ad honores &c. ſi enim
diceretur ꝙ Imperator vel ab eo habens poteſta
tem non poſſet id facere ratione impedimẽti cõ
currentis circa perſonam presbyteri qui non po
terat vxorem habere : quod impedimentum nõ
poſſet tollere Imperator:ſequeretur ꝙ nec alios
illegitimos legitimare poſſet,quando inter parẽ
tes fuit interdictum matrimonium per diuina vl᷑
canonica iura:ſed cõſtat hoc eſſe falſum:vt not.
Io.and.poſt Inno.& Hoſti.d.c. ꝑ venerabilẽ.&
vt tenet Bal.j.l.& ſi cõtra .ſ. de nup.Immo Paul.
in.l.ſi quis poſthumos in prin.ff.de lib.& poſth.
tenet ꝙ Imperator poteſt legitimare filium ſacer
dotis:ſic etiã tenet Socci.qui alios congerit cõſi.
47.nũo.36.in.4.vol.vbi refert præallegata ver
ba:Io.alias Gaſparis Calderini:& ea ſequit᷑,& ſic
eſt ſibi contrarius : & idem tenuit in.l.gallus .§.ſi
eius.ff.de lib.& poſth.col.4.quia ſecũdum eũ ſe
queretur ꝙ nullus legitimatus etiam a principe
ſeculari,eſſet legitimus:ſed potius eſſet diſpenſa
tus:& eſt mirum ꝙ non allegauerit Calderinum
in.d.conſi.3.idem tenuit ipſe Socci.d.§. patro/
num nũo.19.dicẽs ꝙ Imperator poteſt legitima
re:& ꝙ quãdo legitimat quo ad omnia ſibi poſ/
ſibilia eſt legitimatio:ſed ſi quo ad quadam tunc
eſſet diſpenſatio:quod dictũ ſibi vſurpauit Dec.
cõſi.52.col.2.licet aliis in locis id minime fecerit:
ex quibus liquet iſtã eſſe cõem opinionẽ.

¶Et ꝑ iſta cõmuni opinione poſſent plurima
conduci de quibus per Benedictum in dicta ſua
diſputatione,& per Præpoſitum i.d.c.per vene/
rabilem nũo.76.ſed vnum tantũ afferam in me
dium quod etiam nõ prætermiſit Socci, in.d.§.
patronum: nam a principio dum natura de pro
creatione liberorum ſanciret, & anteq̃ ſcriptæ
peruenirent leges:nulla fuit differentia naturalis
& legitimi:ſed parentibus cum naſcebant᷑ fiebãt
filii legitimi:ſed diuerſio ad concupiſcentiam na
turale ius inſeruit, & vt latius in aut.qui.mo.na.
effic.ſui: poſt prin.ibi natura ſi quidẽ:& in.§.illd᷑
tantum ibi;non enim fuit; cum itaq; hæc differẽ
tia non ſit inſita a natura : ſed potius a iure ciuili
propter concupiſcentiam:nomẽ naturalium in/
ſertum ſit, & nomen legitimi ademptum:potuit
idem ius ciuile reſtituere,& per conſequens Im/
perator ſuo reſcripto poteſt reſtituere eos iuri
naturę quo legitimi ſunt.l.nihil tam naturale .ff.
de reg.iur.cum ſimil.

¶Nob ob.quæ adducta ſunt in contrarium:qa
ad.d.c.per venerabilem poteſt reſponderi ꝙ ni
hil probat,quia ibi illud eſt,quia ſupplicans pete
bat diſpenſari:& licet vteretur verbo legitimatio
nis:quia tamen illud verbum eſt generale vt per
Præpoſitum in.d.c.per venerabilem, declaratur
qualiter intellexit de legitimatione diſpenſatiua:
per ea quæ poſtea allegando fundabat ſuper eo,
ꝙ cum adulterinis etiam diſpenſatum fuerat: nã
hoc non arguit ꝙ adulterini non poſſint legiti/
mari vt de ſe patet.

¶Vel tñ.vt.j. in concordia quã facit Socci, &
in ea quã ego facio de quibus infra nũo.14.

¶Nec obſt.ꝙ Princeps ſecularis non legitimet
quo ad ſpiritualia de quo etiam per Archi.56.di
ſtinc.c.oſus.Quia dico ꝙ nõ ſequitur, ergo nõ
eſt legitimus:patet in eo qui patitur defectũ æta/
tis qui eſt legitimus tamen ratione dicti defectus
non eſt capax ſpiritualium.c.cum in cũctis: &.c.
innotuit,de elect.ſimiliter ĩfamis eſt legitimus: &
tamen non eſt capax ſpiritualium:vt traditur eti
am in.c.cum te de re iudic.& ex dictis per Abb.
ibi poſſet argui ꝙ legitimatus ſit capax ſpirituali/
um:qa ſub nũo.17.dicit ꝙ Imperator poteſt tol/
lere infamiam,quam per legem ſuam induxit:&
talis famæ reſtitutus eſt capax ſpiritualium:igitur
eodem modo videretur dicendũ ꝙ illegitimita/
tis vitium inductum(v dixi ſtatim)a iure ciuili
ſublatum ab ipſo Imperatore ſic extinguatur vt
non impediat filium capere ſpiritualia: quod ta/
men non eſt tenendum:quia cum tale vitium ſit
etiam a iure cano.habitum in cõſideratione : nõ
poteſt illud tollere niſi quo ad ea quæ ſunt ſuæ
iuriſdictionis arg.eius quod dicit Præpoſitus in
c.i.10.diſtin.nũo.16.vbi dicit ꝙ imperator tollit
infamiam filii prouenientem ex peccato patris:

etiam

etiam quo ad ſpiritualia:quia ſolus eam induxit: ſed ſecus i ea quæ prouenit ex peccato proprio quia & pp illam repellitur etiam a iure cano.

℄ Vltimo poſſem reſpondere vt ex dictis,c. innotuit,&.c.cum in cunctis colligitur, inquãtum doct.ponderant natiuitatem ex matrimonio: ꝙ ius cano,repetens illegitimum a ſpiritualibus cõſiderauit legitimitatem:non prout a natura producitur:ſed prout ex matrimonio naſcitur iuxta l.filium diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel alie. iur.& ideo nimirum ſi legitimatus ab Imperatore nõ eſt capax ſpiritualium:quia quãuis ſit reſtitutus priſtinæ naturæ quo omnes naſcebãtur legitimi:non tamen eſt diſpenſatus in radice matrimonii:quia Imperator id non agit, nec poteſt ſed ſolum eam differentiam quam concupiſcẽtiæ diuerſio introduxit,remouet,& ideo concludendo dico ꝙ conſiderato iure primæuo cui reſtituitur:iſte eſt legitimus:verum cum in hoc legitimo concurrat dictum impedimentum, quia non eſt natus ex matrimonio:quod impedimẽtum conſiderat ius cano. ex hoc non ſit ꝙ non ſit legitimus,ſed ſolum ſit ꝙ licet ſit legitimus,tamen propter id impedimentum non eſt capax ſpiritualium,ſicuti non eſt ille qui impeditur propter infamiam,vel propter ætatem,& tamen eſt legititimus(vt dixi.)

℄ Et ex his etiam tollitur vltimum inquantum conſiderabatur ꝙ vbi non poteſt eſſe matrimonium ibi nõ poteſt eſſe imago:nam poſito ꝙ ſit verum ſeruatis tamen terminis fictionis de quibus per Bart.in.d.l.ſi is qui pro emptore .ff. de vſuc.dico ꝙ iſtud nõ obſtat, quia Imperator nõ reducit ad legitimitatẽ matrimonii de qua in.d. l.filium diffinimus:ſed ad legitimitatem naturæ, apud quam non erat cõſideratio matrimonii: ergo arg. non eſt in conſideratione.

℄ Prætermitto ꝙ Socci.i.d.l.ſed ſi hac.§.patronum.ff.de in ius voc.cõcordabat opiniones; vt ibi per eum qui poterit videri, mihi tamẽ magis placet vt breuiter dicamus ꝙ ſi queramus de legitimitate a matrimonio inita,vel ratione ortus ex matrimonio dicta,& de qua i.d.l.filium diffinimus, iſto caſu ſi quidem illegitimitas proueniat ratione impedimenti ſubſiſtentis de iure canonico,bene loquatur Soccin. quia ex quo Imperator non poteſt diſpenſare in radice matrimonii; conſequens eſt, vt nec iſto caſu poſſit quem facere legitimũ,ac ſi ex legitimo matrimonio eſſet natus: Si vero impedimentũ prouenit a iure ciuili,tunc ex quo iſto caſu poteſt id remouere,certe poterit eum facere legitimum, ac ſi ex legitimo matrimonio eẽt natus,& iſto caſu Socci.male loquiť,aut querimus de legitimitate, nõ prout a matrimonio deſcendit,ſed prout deſcẽdit a natura,& a primis natalibus ſecundum quę tempora:matrimonium in hoc non erat in conſideratione, nec conſtituebat differentiam inter legitimum & naturalem, & iſto etiã caſu Socci. male loquitur,quia hic non agitur de conſtituendo eum legitimum,velut ex legitimo matrimonio natum & procreatum,ſed ſolum velut ac ſi priora tempora eſſent in conſideratione. matrimonium vero nõ:ideo iſto caſu nihil repugnat, quia Imperator & Papa hoc poſſint facere:quia quamuis adeſſet impedimentũ reſpectu matrimonii,quod non poſſet tolli,tamen qa non agitur de conſtituẽdo eum legitimum, ac ſi eſſet ex matrimonio natus,ſicuti matrimonium non cõſideratur in hac legitimitate, ita nec cõſiderať ꝙ Imperator eius matrimonii impedimentum tollere non poſſit,Refert nanq; aliquando ꝙ ſit legitimus veř,ac ſi ex legitimo matrimonio natus, quia venit in diſpoſitione loquente de procreato ex legitimo matrimonio, in qua nõ veniet q ſolum eſt natalibus reſtitutis,vt dicetur ỹ. circa legem ſi totas ỹ. ď inoffi,teſt.Et per hæc puto Benedictum de Plombino in dicta diſputatione, quem ſequitur Alex.cõſi.2,nũo.34,vol,1, Deci. cõſi.254.nũo,15.&,275.nũo.9.male ſenſiſſe; cũ noluent legitimatum ab Imperatore eſſe vere legitimum,quando adeſt impedimentũ matrimonii,quod ab eo auferri non poſſit:nam vt ex prędictis liquet,id non eſt verum cõſiderando ꝙ dicatur legitimus,nõ prout ex matrimonio natus, ſed put natus temporibus, quibus matrimoniũ non faciebat hanc differentiam,quibus ipſe reſtituitur per Imperatorem:nã licet adhuc nõ poſſit dici vt ex matrimonio natus,tamẽ poteſt dici legitimus ſecũdũ priora iura,quibus matrimonii defectus nõ cõſtituebat illegitimitatem: cogitate quia hæc pro veritate mihi conſonãt.

℄ Eſt nanq; ſuper præmiſſis diligenter aduertẽdum,quia apud nos multum refert ſit diſpenſatio vel magis legitimatio ea quæ a Principe fit: Quia diſpenſatio eſt odioſa, & ſtricte intelligenda,Pet.de Anch.conſi.242.ex tenore priuilegii, & conſi. 427. circa primum queſitum,c.1.& ibi not.de fil.pręsbyt.in.vi.Paul. in.d.§. patronum, Curt.ſenior in conſi.73.col. 7. verſ.circa quem paſſum,& col.16.verſ.ſuadeť .Socci.conſi.246. col.4.ibi circa ſecũdum vol.2. Deci.ponit in.c. at ſi clerici .§i,col.7.verſ. ſed aduertẽdum extra de iudic. & conſi.338.nuo,3.& cõſi.254, &.286. col.2.alś nũo.6,& iſta eſt communis opinio ſecundum quod dicit circũſpectus Alcia. in Paradoxis lib.1.c.16.

15 Diſpẽſatio eſt odioſa.

℄ Et ideo conceſſa poteſtate legitimandi, nõ intelligeť conceſſa poteſtas diſpenſandi, quia cui conceditur quod eſt minus,non intelligitur conceſſum quod eſt plus,l.2.&.3,ff. de ſerui, expor. cum aliis quæ allegauit Socci.d.conſil.246. col. 3.qui ſic tenet quæ etiam congerit idem tenens Curt.ſenior in conſi,18,col.3,& ſequitur eũ Alcia,d.c.16.in fi.& in hac materia diſpenſationis: an cui conceditur quod eſt plus, videatur con-

16 An ↄceſſa potãte legitimãdi dicať conceſſa potãs diſpẽſandi.

17 Et an in hac materia diſpēſatiōis valeat arg. à maiori ad minus

ceſſum quod eſt minus: diſcutit Deci.d.c.i.col. 6.vers.ſucceſſiue.

℄ Animaduertendū tamē eſt q̃a licet diſpenſatio ſit odioſa, tamen ipſa conceſſio facultatis diſpēſandi dicitur fauorabilis, But.& Abb.in.d.c. at ſi clerici de iudic. Præpoſitus eos ſequutus refert concordātes in.d.c.per venerabilem extra. qui fil.ſint legit.nūo.4.Roma.Alex.& Socci.in l.2.in princ.ff.de verb.oblig.contra Aretinū ibidem prædicta inficiātem, quem ſequitur Alcia. d.c.16.vbi ex aliis cōprobat quæ prætermitto, quia non eſt de principali noſtra materia.

18 An in diſpētatiōe facta etiā ad īſtātiā pr̄is req̃rat citatio.

℄ Succeſſiue notādum eſt, ꝙ multum prodeſt ſcire an ſit diſpēſatio; vel legitimatio: quia diſpēſatio non valeret ſine citatione etiam ſi fieret ad inſtantiam patris, ita Socci.in.d.conſi.246.col. 4.poſt Anch.in conſi.præallegatis, idem Socci. in.l.gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſth. in fi.ſequitur Deci.conſi.307.col.2.& conſ.338. nūo.7.Curt.d.conſi.73.col.31.verſi.ſexto ex capite, Socci.in.l.falſa.§.ſed ſi cui.ff.de condit.& demonſt.& conſi.251.col.13.vol.2.ac in cōſi.65. in fi.vol.3.& in.d.l.ſed ſi hac.§.patronum.ff.de in ius voc.vide Crotum præceptorē meū in.d. l.gallus.§.& quid ſi tm̄.ff.de lib.& poſth.nūo 69.

19 Diſpēſatio: quid.

℄ Et facit quia diſpenſatio eſt cōmunis iuris relaxatio facta cum cauſæ cognitiōe ab eo qui habet ius diſpenſandi ſecundum glo.in.c.requiris.§.niſi rigor.i.q.7.ſequitur Abb.i.c.de multa de ꝓben.& dicitur diſpenſatio quia cum diuerſa diuerſa penſantur, vel quaſi diuerſorum penſatio, qui enim diſpenſat habet diuerſa pēſare, ſeu cōſiderare, vt habetur in.d.§.rigor maxime per Præpoſitum, itaq; cum in ea requiratur cauſæ cognitio, requiritur etiam citatio.l.i cauſæ.§.cauſa cognita.ff.de mino, citandi enim ſunt qui poſſunt lædi.l.nam ita diuus.ff.de adopt.

20 Diſpēſatus nō eſt agnatus.

℄ Vltimo pro nunc refert multum ſcire ſi ſit diſpenſatio, quia diſpenſatus nō eſt agnatus agnatis qui non conſentiunt diſpenſationi, ita Ant. Roſel.in.d.tract.legitimationis libro.2.in parte quæ tractat de legitimatione principum clementia, in cap.de cauſa effectiua col.11.&.12.vers.ſed quero an legitimatus per reſcriptum agnaſcatur quod recipio vt ipſe dicit quando nō ſit reſtitutus abſolute natalibus arg.§.ſi quis ergo filios in aut.qui.mo.na.effic.ſui.

21 Diſpēſatus an ſuccedat ī fideicōmiſſo cōſeruādo in agnatos.

℄ Et ex hoc infero ꝙ nō efficitur capax, fideicōmiſſi facti vt bona conſeruarētur in agnatione, vt quia ad conſolidationem fideicōmiſſi prohibita eſſet alienatio rei ſubiectæ fideicōmiſſo extra eos de agnatione: vt hic Ferrariæ practicatur hæc prohibitio.

22 Diſpēſatus an excludat fœminas vi ſtatuti excludentis fœminas vt bona cōſeruentur in agnatione.

℄ Et ex hoc ēt ſequit̃ ꝙ pp ſtatutū excludēs fœminas pp maſculos vt bona cōſeruent̃ in agnatione iſte diſpēſatus eas nō excludet, niſi ī diſpēſatione dictū ſit, vt p Paul.& Socci.in.d.§.patronū, vbi Iaſ.& p Curt.d.conſ.73.col.7.verſ.circa quē paſſum, vbi ſatis copioſe tangit.

℄ Sed ꝙ idē ſit in legitimato reuocauit ī dubiū Deci.conſi.52.&.d.cōſ.275.nūo.8.vbi cōcludit ꝙ legitimatus non excludat, ſed puto eū errare, quia Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſuc.in 3.prin.q.verſ.Itē queritur circa prędicta, dicit ꝙ talis proprie, & vere eſt legitimus, quod ēt dicit Bal.in.l.nuper in fi.§.de nat.lib.Alex.cōſi.2.col. 4.vol.1.Deci.conſi.258.nūo.4.tangit late Ant. Roſel.in tract.legit.lib.2.c.de cauſa effectiua in prin.& dicit eſſe cōmunem opi.Paul.in.l.fi.§.de his qui ven.ætat.impet.hanc tenet Deci.nūo.18 in fi.Et hunc principalem articulum cum caſus occurrent videatis late diſcuſſum p Bru.in tract. de ſtatuto excluſiuo fœmi.ppter maſculos ī.xii. artic.queſtiōe quarta, vbi tenet ꝙ fœmina excludatur a legitimato, & non a diſpēſato, & limitat pluribus modis, & nō prætermittas videre Dec. in cōſil.316.q tandē in fine facit differentiam; an ſtatutū loquatur de filio vel agnato, hunc articulū etiā tangit & tenet partem affirmatiuam Marti.in tract.legit.col.19.per Crotum.d.§.& quid ſi tantum nūo.75.videatis.

23 Ex teſtāto ab inteſtato: contra teſtm̄, differū.

℄ Tertio principaliter ꝓmitto vt præmittit etiā Socci.i.d.rub.ff.de lib.& poſth.ꝙ ſuccedere ab inteſtato, ex teſtamento, & cōtra teſtamentū differunt, patet q̃a adoptiuus ſuccedit patri adoptiuo extraneo ex teſtamento, & ab inteſtato vt ſuus, & tamen non ſuccedit cōtra teſtamētum.l. cum in adoptiuis, ibi ſed ne articulū.§.de adopt. vbi Bar.& alii: ſic quandoq; adoptiuo venienti ab inteſtato non datur contra tab.& tamen venienti ex teſtamento datur bono.poſſ.contra teſtamentum alio cōmiſſo edictum.l.non putauit.§.in adoptionem.ff.de contra tab. Addo q̃a videmus ꝙ mulier excluſa ab inteſtato propter maſculos agnatos vigore ſtatuti: nō ſuccedet ex cauſa inteſtati, & tamen ſuccedit contra teſtamētum, ſi non ſint inſtituti ipſi agnati, ſecundū opi. Imol.Aret.& Socci.in.l.galius.§.& quid ſi tantum.ff.de libe.& poſthum.licet quidam de hoc dubitauerint, vt poſt Alex.per Deci.in.l.filiæ dotem in fi.§.de col.

℄ His ſic præſuppoſitis videtur contra dictam cōmunem concluſionem de qua ſupra nūo.10. ſic poſſe argui de mente Socci. Nāq; ſpurii nō ſuccedūt in aliqua ſpecie ſucceſſionis, & licet reperiatur ꝙ hodie legitimati ſuccedāt ex teſtamēto, & ab inteſtato: non tamen reperitur ꝙ ſuccedant contra teſtamentum, ergo in hac ſpecie ſucceſſiōis remanēt excluſi, patet ex rub.in aut.qui. mo.nat.effic.ſui, vbi ſubiungitur & de eorū ſucceſſione ex teſtamento; ſeu ab inteſtato, & tamē nihil dicitur de ſucceſſione contra teſtamentum ſimiliter in nigro in.§.ſi quis igitur naturalis: dicit̃ ꝙ legitimati ſuccedāt ab inteſtato, & ex teſtamēto: vt patet ibi, & ex voluntate, & de ſucceſſione contra teſtamentum nihil dicitur: & facit tex. & ibi glo.

& ibi glo,in verb.naturalis in .l.i.ff. de cõtratab.
in prin.iũcta.l.humanitatis.ꝯ. de naturalibus lib.
vbi probatur ꝙ licet naturales liberi poſſint ca/
pere ex teſtamento,vt in.l.humanitatis,& aut.ſe
24 quen. tamen non ſuccedunt contra teſta.d.l.i.

Legitimati nil a legitimis differũt.

Et licet tex.in .§. reliqui dixerit ꝙ effecti ſemel le
gitimi habẽt etiam illas ſucceſſiones, quas habẽt
hi qui ab initio legitimi ſunt,& tex.in.§.ſit igitur,
eo.titulo dicat nil a legitimis differentes,& idem
dicitur in §.ſit igitur,in aut.qui.mo.nat.effi. legit.
tamen dicit Socci.in ſecũdo corolario hæc iura
non releuant,quia loquuntur in filiis naturalibus
qui non ſunt odibiles,ergo non debent extendi
ad ſpurios qui ſunt odibiles,vt in.§. vltima i aut.
qui.mo.na.effic.leg.eſt nanq; extẽſio in odioſis
reſtringenda.c.i.de fil.p̃sbyt.in.vi.

¶ Cui primæ rationi defendendo cõmunẽ opi.
reſpondeo ſigillatim , quia dico ſatis cautũ fore
ꝙ legitimati ſuccedant contra teſtamentum , ex
quo in.d.l.i.ff.de contratab.excluduntur natura
les tantum a tali beneficio:Et ex quo rediguntur
in poteſtate parentum .§. generaliter,in aut. qui.
mo.na,effic.ſui,& ſui efficiuntur in aut.qui. mo,
na.effic,leg,in princ.ibi ad ſuorum ius:&.§. ſi qs
vero:ergo ſuccedunt contra teſtamentum,inſti.
de exhære.lib.in prin.l.i.§.vocantur.ff.de contra
25 tab.& etiam quia legitimati nil a legitimis diffe/

Legitimatus ẽ vere & proprie legitimus.

runt vt in dictis iuribus, & ſunt vere & proprie
legitimi,vt dixi ſupra nũo.14.&,22.ergo in con/
ſequentiam eis datur ius contratabulandum, qa
cum quid cõcedimus:& id videmur velle quod
ex conceſſo ſequitur.l.ſi duo,ff.de aequi.hær. &
ibi per Bal.& Paul.& ex hoc reſpondetur ꝙ nõ
eſt mirandum ſi naturalibus tantum eſt conceſſa
ſucceſſio teſtati,& non contra teſtamentum , nã
dico ꝙ id procedit quia non ſunt æquiperati le
gitimis & naturalibus quibus id eis duntaxat,eſt
conceſſum.

¶ Nec ob.cum dicitur ꝙ ſpurii ſunt odibiles, &
ideo ad eos dicta iura non extendũtur, quia ego
dico ꝙ id procedit in genere eorum, ſed non in
ſpecie ; quo ad eos qui a Principe legitimantur
quia cum a Cæſare recognoſcuntur & legitimã/
tur,non ſunt amplius odibiles,ſed odium eſt eis
remiſſum,ex quo reſtitui ſunt priſtinæ naturæ &
vere legitimati per Cæſarem;vt ſupra fuit oſten
ſum in nũo.12.&.24.iura vero quæ appellãt odi
biles loquuntur anteq̃ legitimenť,& donec ſunt
ſpurii,ergo non faciunt ad caſum noſtrũ in quo
amplius non ſunt ſpurii.

¶ Præterea licet filius qui legitimatur ſit odibilis
tamen ipſa legitimatio eſt fauorabilis,vt præſup
poſui ſupra nũo .15. & ideo tanq̃ fauorabilis eſt
extendenda.c.odia de reg.iur.in.vi.Et cum ipſa
ſit fauorabilis debet producere legitimatũ fauo/
rabilẽ,cũ beneficia Principũ ſint late interpretan
da.l.fi.ff.de conſtit.prin,ſed tex.in.c.fi. de fil. p̃/
sbyt.in.vi.loquitur in diſpẽſatione quæ eſt odio
ſa,vt eo.nũo.12.probaui,ergo non facit ad rem.

¶ Et ſi tu iſtares iſte qui legitimatur cum ſit ſpu/
rius & odibilis,ergo q cũ legitimat debet minus
ei tribuere,q̃ tribuatť naturalibus tantũ:rñ.ꝙ hoc
eſſet velle imponere legem ſuperiori,quod non
poſſumus,nec debemus,cũ maxime in eo ſemp
præſumamus ꝙ ex iuſta,& rationabili cauſa mo/
tus ſit,vt p Cy.in.l.reſcripta.ꝯ.de preci.imper, of
fer.Imol.& But.in.c.quæ in eccleſiarũ de conſti.
p Ias.in.l.ſi teſtamẽtũ.ꝯ.de teſta. vbi dicit iſtã eſſe
cõmunem regulã legiſtarũ,& canoniſtarũ,quam
tamen tu videas multis modis declaratã p Feli.
d.c.quæ i eccleſiarum,col.22.& in ſpecie ꝙ hoc
procedat in Principe legitimante , vt præſumatť
moueri ex cã ponit Alex.conſi.94.nũo.5.vol.1.
& cõſi.60,nũo.34,vol.2.Curt.cõſi.16.col.8.ver.
Tertio mouet me,conſi.64.col.ante pe.ver. ve
nio ad ſecundũ,quod admittit etiã Deci.conſil.
307.nũo.10.conſi.288.2,col.alſ nũo.7.

¶ Vltimo dico ꝙ extenſio eſt permiſſa , ex quo
reuertimur ad primæuũ ius.l.ſi vnus.§.pactus ne
peteret.ff. de pact.quæ procedit etiã in materia
correctoria,vt ibi per Ias.& dixi i.l.i.ꝯ.qui admit/
ti nũo.106.& ſatis cautum dicitur ꝙ iſti legitima
ti ſuccedant,cũ ſint proprie legitimi,& legitimis
æquiperentur,vt dixi ſtatim nũo,25.

¶ Secundo contra cõmunem ſic argui poſſe di 26
cebat Socc.quia etiam naturales legitimati,& ſic
multo minus ſpurii legitimati non ſuccedũt ſtã/
tibus liberis legitimis & naturalibus .§. ſi quis igiť
.§. generaliter;in aut.qui.mo.natu.effic.ſui , & .§.
ſi quis vero non habens,in aut.qui.mo.nat. effi.
legit.ergo non ſuccedunt vt liberi,ſed vt agnati
ſicut veniunt quandoq; liberi,l.i.§. ſed videndũ.

Legitimati an ſuccedãt ſtãtibus legitimis.

ff.de ſucceſ.edic.l.pe.in.fi.ff,quis.or.in bo.poſſ.
ſer.glo.in verbo trãſacto i.l.i.& glo.in.l.2. ſupra
qui admitti,ergo non poteſt venire contra teſta
mentum:ſed ego reſpondeo ꝙ immo legitima/
tus ſuccedit cum legitimis,arg.l.ſi te parens.ꝯ. de
ſuis & leg.vbi adoptatus ſuccedit cum filiis ante
& poſt adoptionem natis,ergo eodẽ modo ſuc/
cedit legitimatus cum prius ſit eſſe legitimatum,q̃
adoptatũ,ita dicit Bal.ibi,na in legitimato viget
non ſolum ratio ciuilis propter legitimationẽ,vt
militat in adoptato pp adoptionem:ſed etiã mi/
litat ratio naturalis,quia nõ minus eſt naturalis,
q̃ ſit ille qui naſciť legitimus ſm Io.and.in addi.
Spec.in tit.de ſucceſ.ab inteſt.i fi. quæ ratio nõ
militat in adoptato,& cum Bal.trãſit Deci.cõſil.
275.nũo.7.in fin. &.288.nũo.2. Addo Bal. in
.l.pen.ꝯ.de adopt.in prin. litera.d.quod ſane intel/
ligo vt cum iam natis ſuccedat,ſi nõ ſit ſupreſſũ,
Principi ꝙ extent filii legitimi & naturales, alias
ipſa legitimatio tãq̃ ſubrepita nõ valeret ex quo
Imperator in .§. generaliter in aut,qui.mo,natu,
effic,ſui, dicit ꝙ non eſt ſuæ intentionis aliquẽ
legitimare quando extant legitimi & naturales,
ſic dicunt Paul.& Cor.d.l.ſi te parens,

Ex quibus patet ſolu.ad ea quæ allegat Socc.
quia procedunt quo ad iam natos,ſi de illis non
ſit facta mentio,& etiam quia dictus.§.ſi quis igit
loquitur de ſucceſſione naturalium dũtaxat,vt p
Iac.de Belui.ibi,& per Bar.in .§.diſcretis eo.tit.
maxime in diuiſione literæ,& dictus .§.ſi quis ve
ro non habens,& .§.generaliter nõ denegãt ſuc/
ceſſionem:ſed demonſtrant qualiter exiſtẽtibus
iam natis non ſit deueniẽdum ad legitimationẽ,
& ſic quo ad poſtea natos nihil diſponunt , nec
per hoc impediunt quin ſi Princeps habens ſciẽ
tiam de exiſtẽtia legitimorum, poſſit legitimare:
& q ſic legitimati non ſuccedant,hoc non dicũt
illa iura,& ideo ad rem non faciũt. Et iſta eſt me
lior ſolu.q̃ dicere q nõ ſequitur , legitimatus nõ
ſuccedit cum legitimis,ergo nõ ſuccedit vt ſuus
quia videmus q legitimati per oblationẽ curiæ
cõnumerantur in ſucceſſione inter ſuos, vt inſti.
de hære.quæ ab inteſt.defer.in princ.ibi , quibus
cõnumerari,iuncto.§.i.inſtit.de leg.agnat.ſuc. &
tamen non ſuccedit niſi deficientibus liberis .§.ſi
quis igitur,in aut.qui.mo.nat.effi.ſui, Nam ego
dico q immo ibi vocãtur ſimul cum liberis,licet
vocentur cum eo qui minus cõſequitur ex libe/
ris,vt ex lectione literæ deprehendi poteſt.

Tertio contra omnes ſic argui poteſt de mẽ/
te Socc.in.d.rub.in.4.corolario,Nam poſito q
.§.reliqui cum aliis de quibus in primo argumẽ/
to,& per eum in eius ſecundo corolario,loquun
tur in liberis ſpuriis legitimatis, tamen loquunt
de ſucceſſione ex teſtamẽto,& ab inteſtato, & ni
hil dicunt de ſucceſſione contra teſtamẽtum, er
go cum ex vna nõ inferatur ad aliam , quia ſunt
diuerſæ, vt dixi in ſecũdo præmiſſo , ſequitur q
non fiat per hoc extẽſio vt poſſint ſuccedere cõ
tra teſtamentum.c.i.de fili.pſbyt.in.vi. cum aliis
de quibus per eum,licet ſecus quando vnum ſe/
queretur in conſequentiã alterius p glo.& doct.
in.c.quia in tantum extra de preben.

Sed ego rñdeo q ſatis dicit hoc venire in cõ
ſequẽtiã,nõ ex eo q deferatur ſucceſſio ex teſta/
mẽto,& ab inteſtato,ſed ex quo legitimatio facit
eũ ſuũ,& i poteſtate,& vere legitimũ,quibus po/
ſtea fit q datur ſucceſſio cõtra teſtamẽtũ, vt dixi
in reſponſione ad primum argumentũ.

Quarto & vltimo ſecundũ intẽtionẽ Socci.
ſic arguitur querela inofficioſi a pari procedit cũ
querela inofficioſæ donationis, vt habetur in.l.ſi.
§. de inoffic.donat.Sed iſta non datur filiis legi/
timatis,ſed ſolum legitime natis datur, vt i.l.ſi tõ
tas,& ibi Salic.eo.tit.differunt nãq; legitimati a
legitime natis,Bal.in.l.gallus.§.ſi eius.ff. de libe.
& poſthu.ergo nec illa dabitur.

Sed huic rationi reſpõdeo q id eo in caſu ſit
verũ,quia de præiudicio tertii, cui ex donatione
irreuocabiliter ius queſitum eſt ante legitimatio/
nem,agitur q voluntate patris reſolui non pote
rat,nec de eo reſoluendo actũ intelligebatur , &
in dubio Princeps non videtur velle alteri nõ re 27
quiſito præiudicium facere voluiſſe.l.ii.§ merito. Princeps in dubio vr̃ reſeruare ius tertii,& qualiter:
ff.ne quid.in loc.pub.l.nec auus.§. de emãc. lib.
cum aliis de quibus per glo.ibi.& dicit Feli.in.c.
veniens el.2.col.3.extra de teſti.q nulla plenitu/
do verborum poſita in reſcripto tollit ius tertii:
quod intelligit verum in iure queſito ſecus in pẽ
deore,Roma. cõſil.206.approbo,ſequitur Bru.
conſi.2.col.7. ergo fit q ſecus ſit in caſu noſtro,
in quo nõ agitur de iure alteri q̃ſito. Et ex hac
ſolutione videtur inferri q data poteſtate in prin/
cipe auferendi ius tertio quæſitum: ſi Princeps in 28
legitimatione diceret ſe legitimare etiam ad præ Limitatio ad.l.ſi totas.§. d inoffi.donat.
iudicium tertii iſto caſu daretur legitimato ius q̃
relãdi aduerſus donationem quia ceſſat dicta rõ:
quod eſſet notabile,ſi verũ prout falſum eſt ad li
mitationem.d.l.ſi totas i quam limitationem nõ
admitterem,quia quando Princeps dicit q vo/
luit procedere,quod fecit etiam ad præiudicium
tertii intelligitur de modico,glo.eſt i .l. ſed cum
ab hærede in glo.ſi.in ſi.ff.ad trebell.quam ſe ad
hoc põderaſſe dicit Ias.in.l.ſi.col.5.ibi item per/
petuo attende.ff.de cõſtit.prin,allegat Car.in.c.
mandatum in.vii.nota.de reſcrip. Cepolam in
tract.de ſer.ruſt.præd.rub.de ſeruitute aquæ du/
ctus col.5. q̃ oĩa etiã allegat appoſtilla ad Abba.
in.c.ſuggeſtum ſub litera.b.extra de deci.quæ &
ipſa dicit dictam glo.ab ea ſola ponderari. 29

Secundo cogita ſi poſſet etiam ſic reſpõderi An legitimati p reſcriptum cõprehẽdant i diſpoſitiõe loquente d filio nato ex legitimo matrimonio
conſiderando q illa lex non ſimpliciter vocat le
gitimos,nec ſimpliciter legitime natos:ſed natos
ex legitimo matrimonio quibus ſtantibus verbis
licet legitimati per ſubſequens matrimoniũ poſ
ſint forte venire per ea quæ habẽtur in.c.cum in
cunctis,&.c.innotuit extra de elect.&.c.tanta ex
tra qui filii ſint legit.vt dicit ibi Salic.tamẽ ſecus
ſit quando legitimantur per reſcriptũ cæſaris vel
alterius legitimatione reſtitutiua priſtino iuri na/
turæ,& ſeu primus natalibus de qbus i tit.q.mo.
nat.effic.legit.§.liceat,nam iſto caſu cum eo iure
cui reſtituti ſunt quis eſſet legitimus , licet nõ eẽt
natus ex matrimonio vt ibi,dicendum erit q nõ
comprehendatur in dicta diſpoſitione legis : qa
per legitimationẽ eſt bene effectus legitimus,ſed
nec vere nec ficte ẽ factus natus ex matrimonio,
cum dicta legitimatio hoc non intendat: ſed ſo/
lum ad id tendat vt velut legitime natum ſecun
dum tempora priſtinæ naturæ,vere vel ficte cõ/
ſtituat,ergo cum nec vere nec ficte ſit factus na/
tus ex legitimo matrimonio non poteſt habere
beneficiũ.d.l.ſi totas,quæ ratio ceſſat in caſu nõ/
ſtro,ergo illa nõ obſtabit,& vide Deci. q io.d.c.
cũ in cũctis extra de elect.nũo.9. videt pſuppo
nere q in caſu.d.c.qd' loquit de nato ex matri/
monio,nõ cõprehẽdat legitimatus p reſcriptũ.

Nec mihi placeret ſi tertio loco diceres opin.
Sali.eſſe falſum,quia cũ ſit legitimatus viuẽte pa
tre,& reperiat q tẽpore quo defert ius querelæ
inofficioſæ

inofficioſæ donationis, ipſe ſit vere legitimus, er
go habet quærelam contra Sali. quia dico q̃ nõ
tamen vere eſt ex matrimonio natus, prout ille
tex. requirit. Et quia etiam tali conſideratione ha
bita ſequeretur q̃ legitimato poſt mortem non
competeret querela, quæ tamen competit vere
poſthumis, & ideo dicta conſideratio, vel nõ eẽt
30 bona, vel non eſſet generalis: Quid autem ſit ſi
verba legis dicerẽt de legitime natis, vide Abb.
in. c. innotuit, eo. tit. poſt But, ibi, & p alios quos
congerit Deci, d. cum in cunctis; & poſt But. &
Abb. per Præpoſitum in. d. c. per venerabilem,
nũo. 63. extra qui fil. ſint legit. per Paul. in. l. ſi ita
quis. §. fi. ff. de leg. 2. per Alex. in. l. generaliter. §.
cum autem. ij. de inſtit. & ſubſtit. p Nic. de vbal.
in tract. de ſucceſ. in prima parte in. q. quæ icipit
reſtat ſexta, per Bal. in. c. i. §. naturales: ſi de feud.
fue. contro. inter domi. & agna. p Curt. in tract.
de feud. in. 3. parte. q. 17. col. 2. per Bru. in tract.
de ſtat. exclu. fœminarum in. 12. art. q. 4. in prima
limitatione, per Crotum in. l. gallus. §. & quid ſi
tantum nũo. 81. ff. de lib. & poſthu. per Socc. ea.
l. §. ſi eius, Et conſiderandum eſt q̃ aliud videtur
in diſpoſitione hominis, aliud in diſpoſitione le
gis, vt per Alex. cõſi. 5. nũo. 7. vol. 7. & aliud an
ſtatutum diſponat idem quod ius aut præter, vl'
contra ius cõmune, vt conſiderat Præpoſitus in
d. nũo. 63. Ex quibus remanet defenſata cõmu
nis opinio quæ hẽt q̃ legitimatus poſt teſtamen
tum illud rumpit, quam alter non cõprobo bre
uitatis cauſa, videatis comprobatã inter cæteros
per Iaſ. in. d. rub. ff. de lib. & poſthu.

Quid in diſpoſitione loquẽte de legitime natis.

¶ Declaratur iſta cõcluſio vt maxime procedat
quando ſpurius per legitimationem ſic efficitur
legitimus, vt etiam quo ad matrimonij impedi
mentum poſſit dici legitimus, puta quãdo a Pa
pa eſt diſpenſatum in radice matrimonii iuxta
not. in. d. c. per venerabilem, per Bal. in. l. ij. d' na
turali. lib. qui in meo libro nihil de hoc dicit: & p
Alex. conſ. 87. in. 2. vol. quod eſt duplicatum in
primo vol. conſ. 2. nũo. 34. nam ſecundum Soc
ci. iſto caſu rumpet teſtamẽtum, quia iſta lex po
ſthumo extenditur ad iſtũ caſum arg. l. i. §. lex fal
cidia, cũ ibi notatis. ff. ad. l. falci. ſic ipſe concludit
nũo. 14. in. d. rub. ff. de lib. & poſth.

¶ Secũdo declaratur vt etiam procedat in filio
naturali tantum legitimato, quia cum reſtituatur
priſtinæ ingenuitati, & de cætero ſit ſuus & i po
teſtate, d. §. ſi quis vero nõ habẽs, in aut. qui. mo.
nat. effic. legit. igitur rumpit teſtamentum. d. l. i. §.
vocantur. ff. de contra tab. Bar. in. l. gallus. §. & qd
ſi tantum. ff. de libe. & poſthum. & per Socci. in
d. rub. nũo. 15.

¶ Tertio declaratur vt procedat etiam quando
fit legitimatio de ſpurio, quia cum reſtituatur pri
ſtinæ naturæ, & redigatur i poteſtate, & ſuus effi
ciatur, rumpit teſtamentum per rationem proxi
me dictam, lex enim teſtamentaria ad iſtos extẽ
ditur. l. i. §. lex falcidia. ff. ad. l. falci. & vt latius per
eundem nũo. 16. qui non reſpondet ad id quod
dicitur de emancipato qui eſt legitimus, & tamẽ
ſecundum legem duodecim tabularum non ſuc
cedit ab inteſtato, nec contra teſtamentum, ſed
ego reſpondeo q̃ illud eſt quia per emãcipatio
nem deſinit eſſe ſuus & in poteſtate, & etiam q̃a
ſucceſſio & nõ legitimitas eſt ei per legem reſtri
cta, vt dicet ſtatim de legitimato & reſtituto ab
ſolute prioribus natalibus, cui effectus i ſuccedẽ
do eſt limitatus per legitimantem.

¶ Limitatur iſta concluſio, vt non procedat, q̃n 31
legitimatio eſſet reſtricta, vt puta quando Cæſar
legitimat aliquem cum hoc, vt non ſuccedat cũ
legitimis, nam iſta eſt potius diſpenſatio, q̃ legiti
matio ſecundum Paul. in. d. l. ſed ſi hac. §. patro
num. ff. de in ius voc. & videtur eſſe etiã de men
te But. in. d. c. p venerabilẽ extra qui fil. ſint legit.
col. 17. verſ. ſed eſt dubium, an pater, & idẽ dicit
Paul. in rub. ij. de iur. aur. annul.

Legitimatus anrũpat teſtm̃ q̃n legitimatio eſt reſtricta.

¶ Circa quæ: rem breuiter perſtringendo dicen 32
dum eſt q̃ aut reſtrictio fit circa ipſam reſtitutio
nem natalium: aut circa effectus a reſtitutione &
legitimatione reſultantes, quod qualiter cogno
ſcatur vltra ſtatim dicenda ponit Cor. conſi. 93.
litera. d. & h. vol. 2. Ang. cõſi. 265, verba aũt, qd'
eſt conſi. Bal.

Reſtrictio q̃n ſic detrahat vt nõ ſit legitimatio; ſed diſpẽſatio.

¶ Primo caſu quãdo reſtringitur legitimatio re
ſtrictiua, vt quia nõ legitimat abſolute: ſed quo
ad certos effectus, vt puta, poſſit ſuccedere in eo
quod pater ei dederit, & iſto caſu iſta non eſt le
gitimatio: ſed potius diſpenſatio, ſicuti in eo qui
impetrabat vt poſſet annulos aureos portare, nã
nõ efficiebat ingenuus, ſed ſolũ quo ad eũ actũ
habebat pro ingenuo vt dicit Paul. in. d. rub.

¶ Secundo caſu, quando reſtrictio fit ſolum cir
ca effectus legitimationis, vt eſt quando abſolu
te reſtituitur natalibus in forma pleniſſima, & op
portuna, deinde Imperator i legitimatiõe dicit.
Volumus tamen vt patri ſuccedere non valeas,
niſi in eo, quod tibi reliquerit, & iſto caſu cum le
gitimatio nõ ſit illa quæ reſtringitur, ſed effectus
qui reſultabat a legitimatione eſt ille qui reſtrin
gitur, dicendum eſt, q̃ ſit vera legitimatio, & nõ
diſpenſatio, & vt latius declarat Socci. d. §. ado
ptiuum, & conſil. 246. volu. 2. ſequitur Deci. in
l. pactum dotali, nũo. 15. infra de colla. in conſil.
264. numero. 3. & conſil. 258. numero. 10. ibi, vlti
mo non obſt. & conſil. 52.

¶ Et hoc comprobo per textum, quem alius 33
quem viderim ad hoc non conſiderauit in. §. ſi
quis igitur naturalis in autentic. quibus modis
natura effic. ſui, vbi legitimato per oblationem
curiæ, reſtringitur facultas percipiendi a patre,
ita vt non poſſit plus capere quam filius legi
timus, qui minus perciperet, & tamen eſt le
gitimus, vt eodem titulo. §. ſi quis igitur fuerit,
ibi, legitimus mox fiet, naturalium iure omni
no liberatus,

Legitimatus an ſuccedere poſſit in plus q̃ legiti.

no liberatus, Quinimmo nullus alio modo legi/
timatus in plus ſuccedere poteſt, ſecundum opi
nionem quam dicit cõmunem Deci.conſi.393.
nũo.2.& nũo.8.in fi.

¶His ſtãtibus ſi queratur an dicto modo reſtri/
ctus rumpat teſtamentum, dicẽdum eſt q eo ca/
ſu quo eſt diſpenſatus, non rumpet, niſi ad hoc
eſſet diſpenſatus, cum diſpenſatio ſit reſtringen/
da & non extendenda.c.i.de fili.pſbyt.in .vi.&
ita tenent Alex.Socci.& Iaſ.in.d.rub.ff.de libe.
& poſth.at eo caſu quo eſt effectus plene legiti/
mus rumpet teſtamẽtum; licet effectus legitima/
tionis ſic reſtrictus ex qua dicti effectus reſtrictio
ne non reſtringitur ipſa legitimatio, vt dicit Soc
ci.in.d.locis.

¶Iſtud tamen tempero non procedere quãdo
reſtrictio dicti effectus concerneret effectum ru
pturæ teſtamenti; vt quia eſſet dictum per legi/
timantem q non poſſet venire contra volunta/
tem patris, vel eius teſtamẽtum, nam dicto caſu
non poterit contratabul.quia nitens ex dicta le/
gitimatione debet vti cum cauſa ſua ſuiſq; vitiis
l.pomponius.§.cum quis, ff.de acqui.poſſ. & di/
cit Bal.in.l.omni nouatione.C.de ſac.eccl.col.2.
q clericus qui vult vti ſtatuto laicorum, debet
eo vti prout loquitur, ſequitur Deci.in.l.i.nũo
12.ff.de iuriſd.omn.iudic.vbi ſub nũo.9.limitat
hanc regulam.

34 Clauſula q nõ ſuccedat niſi in eo, qđ pr̃ ei reliquerit.

¶Et idem ſi dictum eſſet q non poſſit ſuccede/
re niſi in eo quod pater ei relinqueit vel niſi ſe/
cundum patris voluntatem, vt latius per Iaſ.in
d.rub.ff.de lib.& poſth.q tangit an ab inteſtato
ſuccedat quaſi habens pr̃is tacitã voluntatẽ.

¶Et vt plenius prædicta declarentur videndũ
eſt de nonnullis clauſulis quæ ſolent apponi ad
reſtringendum dictos effectus legitimationis: an
per tales videantur ſic reſtricti, vt legitimatus nõ
poſſit rumpere teſtamentum; prout nõ poſſet ſi
expreſſe cautum foret, vt ſtatim dixi.

35 Clauſula iſta, valeas ſuccedeř ex teſtamẽto, & ab inteſtato, an faciat q nõ ſuccedať cõtra teſtm̃.

¶Quid igitur ſit primo loco videamus ſi in le/
gitimatione ad reſtringendum non ipſam legiti
mationem, ſed ſolũmodo eius effectus: eſſet ap/
poſita clauſula, & valeas ſuccedere ex teſtamẽto,
& ab inteſtato, an poſſit ſuccedere cõtra teſtamẽ
tum, & q valeat ſuccedere iſto caſu ſatis implici
te videtur voluiſſe Cor.conſi.93.vol.2.col.pe.
alias lr̃a.y.i fi.ibi nec vllo pacto, dicẽs q ſi fiat ha
bilitatio ſpurio, vt poſſit ſuccedere ex teſtamẽto
& ab inteſtato, non videtur habilitatus contra te
ſtamentum, cum id videatur relictum in diſpoſi
tione iuris cõmunis, quo ille ſpurius non ſucce/
dit, ſic ergo videtur innuere q iſta verba ex teſta
mento, & ab inteſtato ſuccedere poſſis, nõ exclu
dunt ſucceſſionem contra teſtamentum, quãdo
aľs competeret.

¶Et licet Cor.non decidat aperte hũc caſum,
tamen mihi videtur q iſto caſu cum ſuccedere
poſſit contra teſtamẽtum vigore plenariæ legi/
timationis, vtiq; dicta verba non debent opera/
ri q contra teſtamentum ſuccedere non poſſit:
quod patet quia in .§.reliqui, in aut.qui.mo.nat.
effic.ſui cum ſimil.dicitur q legitimati ſuccedũt
ex teſtamento, & ab inteſtato, & tamen cõmuni/
ter concluditur q illi rumpunt teſtamentum, qa
nec per incluſionem vnius; eſt facta excluſio alte
rius, vt per Socci.in.d.rub.ff.de liber.& poſthu.
nũo.16. Et poteſt eſſe ratio, quia etiam ſucceſſio
contra teſtamentum virtualiter includiť per ple
nariam reſtitutionem natalium, Et quia per eam
redigitur ſuus, & in poteſtate, ideo & ea voluiſſe
videtur quæ veniunt in conſequentiam neceſſa
riam glo.in.c.quæ in tantum extra de præbend.
vnde niſi aperte conſtet, non eſt credendum q
velit ſe in continenti corrigere.l.non ad ea.ff.
de condit.& demonſt.

36 Clauſula executiua nõ alterat.

¶Et quia exprimitur id quod tacite ineſt nihil
operatur.l.3.ff.de leg.1.Et quia iſta videtur clau/
ſula concernens executionem, quæ non habet al
terare principalem diſpoſitionem cle.i.in fi.đ p
ben Bai.in conſi.29.viſis puncto, & q̃ſito, Alex.
in.l.more:nũo.17.ff.de iur.omn.iudic.cum aliis
de quibus per Iaſ.in.l.qui Romæ.§.duo fratres
nũo.56.ff.de verb.obli.in.l.ius autem ciuile col.
2.ff.đ iuſt.& iur.late more ſuo ſolito ad hoc plu
rima cumulauit Feli.in.c.cũ i corrigẽdis col.pe.
extra de offi.ord.id ẽt cõfirmat Deci.cõſi.216.

37 Quid ſi dictæ clauſulę adiiceret ſine p̃iudicio veniẽtiũ ab iteſta. Vel ſine p̃iudicio eorũ q ab inteſt.ſuccedere poſſint.

¶Secundo loco videndum eſt quid de clauſu
la quæ eſſet adiecta poſt eam de qua ſtatim dixi,
vt quia dictũ fuiſſet vt dixi; valeas ſuccedere ex
teſtamẽto, & ab inteſtato, deinde adiiceret abſq;
præiudicio venientium ab inteſtato, vel diceret
abſq; p̃iudicio eorum qui ab iteſtato ſuccedere
poſſent. Et videtur iſto caſu q legitimatus non
rumpat teſtamentum, ſeu q non veniat contra
teſtamentum in quo iſti venientes ab inteſtato
eſſent vocati, nam talia verba videntur excludere
re legitimatum a ſucceſſione contra teſtamentũ
ſic dicebat Ang.conſi.264.dñus Papa: qui dicit
q diſpenſatus a Papa vt poſſit ſuccedere ſine p̃æ
iudicio aliorũ qui ab inteſtato ſuccedere poſſent
intelligitur diſpenſatus vt poſſit ſuccedere præ/
terq̃ contra teſtamentum.

¶Nihilominus contrarium videtur verius quia
iſta verba adiecta: poſſunt referri ad proximiora
ideſt ad ſucceſſionem inteſtati, vt ſit ſenſus ſucce
dere valeas ex teſtamento, & ab inteſtato ſine pꝛæ
iudicio venientiũ ab inteſtato quando locus eſt
ſucceſſioni inteſtati: vt ſic illorum præiudicium
ſit ſaluatum in ſucceſſione inteſtati: ſic tenebant
quidam doctores, & eſſe de mente Paul.in cõſil.
220.viſa quadam diſpenſatione, dicit Cor, cõſil.
93.vol,2.in tera.c,& ſequitur in litera .y. Nam in
ſucceſſione teſtati non congruit reſeruare præ/
iudicium venientium ab inteſtato, cum nullũ
eorum eo caſu adſit, ex quo eo caſu ex teſtamen
to & nõ ab inteſtato ſuccediť: per teſtamentum,
nanq;

38 Clauſula in fine poſita refert &c.

nãq; impeditur ſucceſſio ab inteſtato, vt.l.quamdiu.ſ.qui admitti.l.quãdiu.ff.de acquir. here. & ideo iſta verba refferẽtur dũtaxat ad proximiora, ex quo ad omnia præcedentia nõ poſſunt referri vt per glo. in.l.ſi idem cum eodem.ſ.fi.ff. de iur.omn.iudic.per Feli.in.c.cauſam quæ col.3. verſ.clauſula.de reſc.per Iaſ.in.l.3.ff. de liber. & poſthum.in.ſ.filius.

39 Qualitas adiecta verbo intelligiť ſecũdũ tp̃s verbi.

℄ Conſtitrio quia qualitas adiecta verbo ſecundum tempus verbi intelligitur.l.in delictis.ſ.ſi extraneus.ff.de noxal.l.titius, vbi Bar.ff.d' teſta. cũ ampliationibus de quibus per Calcha.cõſi.144.in prin.igitur cum in priuilegio legitimationis dicatur q̃ ſuccedere poſſit ex teſtamento, & ab inteſtato abſq; præiudicio venientium ab inteſtato, debet intelligi q̃ tempore quo legitimatus ſuccedit præiudicetur per eius ſucceſſionem venientibus ab inteſtato, quod eſſe nõ poteſt ſtante cauſa teſtati contra quam ipſe legitimatus vult per contratabul.ſuccedere, etiam ſi illi eſſent in eo teſtamento inſtituti, quia non eſt verum q̃ eis venientibus ab inteſtato præiudicetur, ergo iſto caſu ipſi tales non ſunt in conſideratione.

40 Per cõtratabul. qñ dicať ſuccedi ab inteſtato.

℄ Quod arbitror veriſſimum ſi iam per ſcriptũ hæredem fuiſſet adita hæreditas, quia tũc per contratabulas nõ proprie dicitur ſuccedi ab inteſtato, quia cũ ille ſit factus hæres ex teſtamento q̃d a principio valet, non poteſt facere bon.poſſ.contratabu.cum deſinere eſſe hæredem, l. & ſi, in fine.ſ. ſed quod Papinianus.ff.de mino. notant Paul. & Alex.in.l.ſi ſic dotem.2.de colla. Sed ſi adhuc ille non adiuiſſet hæreditatem, erit maius dubiũ, maxime quando ſucceſſuri ab inteſtato eſſent in teſtamento inſtituti.& contradicentes, q̃ in eo tunc eo caſu reducatur res vt dicatur ſuccedi ab inteſtato, a qua inteſtati ſucceſſione ipſe repelliť in præiudicium antedictorum, videtur q̃ iſto caſu legitimatus non admittatur ad contratabulandum, quaſi q̃ eius iſto non interſit caſu, & quis non debet admitti ad illud quod ſua no intereſt, l.1.ff.de appel.recip.l.ille a quo.ſ. de teſtamento ff.ad trebell.

℄ Quod ego non recipio quia intereſſe poſſet legitimati q̃ res reducatur ad cauſam inteſtati per ea quæ dicam infra nũo.43.nec in iſto caſu præiudicatur eis, quia ab inteſtato volentes poſſent ſuccedere, ergo debet poſſe cõtratabulare, & iſta eſt noua conſideratio quæ in multis ſeruit, vt ſi vi. debis, an poſſit aliter conſiderari q̃ illud beneficium ſit ei vtile, vltra id quod dicam in ſequẽti loco, vt q̃ ſit venale, vel eius poſſit dici intereſſe ne excludatur a remedio quod ſibi de iure competit, relinquo indeciſum, quod tãgit in queſtione de muliere excluſa propter agnatos a ſtatuto & a patre pręterita Alex. in.l.gallus.ſ. & quid ſi tantum.ff.de lib. & & poſthu.nũo.15. quam queſtionem etiam tãgit in.d.l.ſi hæc dotem Alcia. in Paradoxis lib.3.c.11.& lib.2.de verbo.ſign.ſpac. 49. Deci.d.l.ſi hæc dotem, & in cõſil.296. & .383. Brunuri tract. de ſtatuto excluſiuo fœminarum ar.10.queſtione.4.

℄ Nec prædictæ concluſioni obſtat auctoritas Angel.d.conſi.264.quia Cor.d.conſil.93. litera y.in fi.eam redarguit, & ex prædictis liquet eum vel non bene loqui, vel ad rem non facere & cõmuniter redardui dicit Soccin.conſil.95.vol.4. nũo.29.

℄ Si vero tu intelligeres hæc verba ſine præiudicio eorum qui ſuccedere poſſent, vel ſine præiudicio venientium ab inteſtato, intelligeres dico, ideſt agnatorum, tunc diſtinguẽ vt dicam.j.nũo.45.& 48.

41 Quid ſi adiciať clauſula ſine p̃iudicio eorũ q poſſent ſuccedere ſi pr̃ ab itestat. decederet.

℄ Tertio loco eſt videndum quid ſi adiciatur non clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, vel alia ſimilis, de quibus ſtatim dixi, ſed adiciatur clauſula ſcilicet quia dicatur valeas ſuccedere ex teſtamento, & ab inteſtato, abſq; præiudicio eorum qui in huiuſmodi bonis, ſi pater ab inteſtato decederet, ſuccedere poſſent, de qua clauſula tangit Cor d.conſil.93.ſuper qua fecit principaliter illud conſilium, & differt a præcedenti, quia in hac adduntur illa verba ſi pater ab inteſtato decederet. Nã iſte caſus eſt magis dubius, q̃a iſta adiectio iſto caſu cum poſſit, debet referri ad omnia præcedentia, vt in.d.l.ſi idem.cum eodẽ.ſ.fi.poteſt nãq; referri ad cauſam teſtati, & inteſtati, quia non vendicat ſibi locum dicta ratio fundata ſuper eo quod nullitas cauſa teſtati qua, cauſa ſtante non poſſunt eſſe in conſideratione venientes ab inteſtato, vt proxime fuit dictum, nam hic excepiuatur præiudicium eorum qui potuiſſent ſuccedere ſi pater inteſtatus deceſſiſſet: qui quidem ſiue ſuccedatur ex teſtamento, ſiue ab inteſtato ſemper ſunt certi, & de eorum præiudicio ab inteſtato tractatur, & etiam poteſt tractari extante cauſa teſtati, vt quia in eo eſſent vocati, quod non eſt in caſu proxime præcedẽti, vt ibi fuit dictum.

℄ Quid igitur iuris ſit iſto caſu, ego breuibus diſcurro quid quando iſti eſſent in teſtamento vocati, & quid quando non eſſent vocati.

℄ Primo caſu quando eſſent vocati videretur q̃ legitimatus poſſet rumpere teſtamentum, q̃a præiudicium eorum videtur excepiuatum, quando legitimatus ſuccederet ex teſtamento, vel ab inteſtato, ergo non videtur habitum in conſideratione quando ſuccederet contra teſtamentum, quia iſtæ ſunt diuerſæ ſucceſſiones, vt dixi ſupra nũo.23.

42 Legitimatus nõ debet eẽ melioris cõditionis veniẽdo 𝔷 mẽtẽ q̃

℄ Sed hoc non obſtante contrarium credo fore verius, ne dicamus Imperatorem voluiſſe legitimatum eſſe melioris conditionis venientẽ præter teſtatoris mentem contra eius teſtamentum, q̃ venientem ſecundum eius voluntatem, quod videreť abſurdum.l.maximum vitiũ.j. de libe.præter.ibi nam cum vltimum adiutorium,

& nunq̃

43 *Abſurda interp̃tatio reiciẽda eſt ẽt mediãte extẽſiõe.*

& nunq̃ ſumenda eſt interpretatio, per quam incidimus in abſurdum. l. i. ambigua. ff. de de. ll. abſurditas nanq; eſt euitanda cle. 2. in prin. de magiſt. c. in geneſi extra de elect. Et facit quia vbi abſurditas reſultare poteſt, fit extenſio vt ceſſet abſurditas, vnde videmus q; interdum appellatiõe filiorum, vt ceſſet abſurdum comprehenduntur nepotes: qui alias non comprehenderẽtur, l. vxorem. §. cõcubinę. ff. de leg. iii. Alex. in. l. ſed ſi hae. §. liberos nũo. 3. ff. de in ius voc. Igitur credo q; non poſſit contratabulare ad eorum præiudiciũ vt quia eſſent inæqualiter in teſtamento vocati; vel eorum aliquis eſſet vocatus ex teſtamento in minori parte, q̃ ab iteſtato ſuccederet, alias ſecus quia quando tantũdem eſſent ab inteſtato conſecuturi, ſi legitimatus rumpat teſtamẽtum, id poteſt prodeſſe legitimato vt dixi ſupra nũo. 40. & aliquid etiam dicetur ſtatim, & nocere non põt illis: ergo acquieſcere debẽt arg. l. 2. §. item varus. ff. de acqua plu. arc. nec contra fit reſcripto legitimationis, in quo conſideratus præiudicium antedictorum.

¶ Secundo caſu quando dicti non eſſent in teſtamento vocati, tunc non repugnat quin legitimatus poſſit contrabulare; ex quo non facit præiudicium antedictis qui in teſtamento non ſunt vocati, nec debet excludi a bon. poſſ. contratab. quaſi q; eius non interſit; quia ab iteſtato nõ ſuccederet; quoniã dico q; iſta ratio ceſſat vt ſupra dixi in præcedenti nũo. 40. nam cum nõ poſſit dari cauſa inteſtati quando hæres inſtitutus adiuiſſet, dicta ratio ceſſat, ac ceſſat etiam quãdo nõ adiuibet, quia adhuc legitimati intereſt contratabulare, quia poſſent venientes ab inteſtato excludi tempore, vel repudiatione, quo caſu ipſe vocaretur, vt admittit Cor. d. cõſi. 93. litera. u. vol. 2. ſic etiam cõſideratur intereſſe filii, qui poſſet effici ſui iuris anteq̃ hæreditas adiretur, & ideo hæreditatem ei delatam nõ poteſt pater repudiare. l. is qui hæres. §. ſi. ff. de acqui. hære. & ibi per Bart. & poſteros, & ideo cum legitimati poſſit intereſſe, poterit contratabulare; q̃a nec p̃ hoc fit p̃iudiciũ venientibus ab inteſtato, ex quibus.

44 *Clauſula ſine p̃iudicio eorũ q ſuccederẽt ſi pr̃ &c. ſtãs p̃ncipalr̃ in legitimatione.*

¶ Quarto loco decidi poteſt, quid iuris ſi nulla alia ex prædictis adiecta clauſula, diceretur ſuccedere valeas abſq; præiudicio eorũ qui ſuccedere poſſent, ſi pr̃ ab inteſtato decederet, an hac clauſula modificatiua ſolũmodo ſucceſſionis poſita in pleniſſime legitimato, excludat eum a beneficio veniendi contra teſtamentum, Nam ſiue ipſi eſſent inſtituti, ſiue non, videtur q; poſſit contratabulare ſeruatis terminis de quibus ſtatim eſt dictum per eaſdẽ rõnes, Quid autem ſi diceretur abſq; præiudicio eorum qui ſuccedere deberent dicam ĩ. nũo. 50. ex quibus etiam.

45 *Clauſula ſine p̃iudició venietiũ ab inteſt. poſita ſola ĩ legitimatiõe an faciat q; legitimatus non poſſit cõtratabulare.*

¶ Quinto loco colligi poteſt quid iuris, ſi dictũ foret in dicta legitimatione facta in pleniori forma ſuccedere valeas abſq; præiudicio venientiũ ab inteſtato, an legitimatus poſſit cõtratabulare: & dicendum eſt q; ſi ipſi nõ ſint vocati; res videtur clara, quia contratabulando non ficit eis præiudicium, & quia ſi inſtitutus adiuiſſet, nõ poſſet dari ſucceſſio ab inteſtato, & quia nõ poſſent legitimari, excludi ipſi; quia ſua non interſit, per ea quæ dixi ſupra nũo. 40. & 41. & ita tenet Socci. d. conſi. 95. nũo. 29. vol. 4. licet prædictas rationes non alleget, Si vero ipſi ſunt vocati adhuc videtur idem, quia non poteſt dici q; agatur de præiudicio venientium ab inteſtato, ex quo ſtat cauſa teſtamenti validi, de quo contratabulando & rumpendo agitur per legitimatum, vt in. d. nũo. 40. fuit dictum; Nec poteſt fieri fundamẽt. ſuper abſurditate de qua nũo. 42. dixi, ex quo non eſt dare illo caſu ſucceſſionem ab inteſtato. Et quia eorum præiudiciũ eſt ſaluũ, vt nũo. 40. Et ideo non eſt ad terminationem prædictorum cũ agitur de veniendo contra teſtamentum, neceſſarium diſcutere de quibus intelligatur actum p̃ iſta verba venientium ab inteſtato.

46 *Q̃n dr̃ d venietibus ab iteſtato q dicant͂ cõprehenſi.*

¶ Si vero ageretur de ſucceſſione iteſtati, an legitimatus tunc excludat omnes, vel quos, recurre ad Socc. in. l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſth. nũo. 15. Nic. de vbal. in tract. de ſuc. ab inteſt. col. pe. Curt. d. conſ. 73. verſ. circa ſecũdam; Cor. d. cõſi. 93. vol. 2. litera. s. conſi. 3. vol. i. Socci. conſil. 4. nũo. 3. vol. 3. & conſi. 95. vol. 4. nũo. 15. & 25. 28. & nũo. 41. Et an iſta verba appoſita in diſpenſatione operentur, vt poſſit ſuccedere ex teſtamento ponit late Deci. conſ. 338. nũo. 4. & conſil. 393. in principio, Socci. d. conſi. 95. nũo. 28.

47 *Et an videat͂ actũ q; poſſit ſuccedi ex teſt. in diſpenſatione.*

¶ Sexto loco videndum eſt quid ſi in legitimatione dicatur, & valeas ſuccedere abſq; præiudicio legitimorũ hæredũ, an legitimatus poſſit cõtratabulare; Et anteq̃ ad determinationẽ veniamus oportet prius videre quæ perſonæ includãtur ſub iſto nomine legitimorum hæredũ in dicta oratione poſitorum; & poſſet ſatis bene colligi in locis de quibus dixi ſtatim doct. tractare q comprehendantur ſub nomine venientium ab inteſtato, tamen quia iſta eſt ſatis diuerſa oratio & ſignificatio, vt dicit Socci. cõſi. 95. vol. 4. nũo 39. Ideo præmitto q; poſſet quis dicere intelligi actum de quocunq; hærede ab inteſtato veniẽte, & de quocunq; etiam extraneo per teſtamentum vocato, quia & ille poteſt dici legitimus hæres, qui ſecũdum leges hæres efficitur, l. legitima. ff. de pact. cum aliis de quibus per Deci. conſil. 258. nuo. 4. Et quia Alex. quandoq; fuit in contraria opinione p̃ tex. ĩ. l. 3. §. de illo. ff. pro Socci. vt ipſe cõſiderauit in cõſi. 56. vol. 2. Ideo Alcia. diligenter diſcutit Paradoxorũ lib. 4. c. 7. Et ego tetingi in. l. i. §. qñ non pet. par. quod hic non repeto, quia poſito q; in ſe verius eſſet quoſcunq; hæredes contineri, tamen hoc in loco nõ poteſt verificari, quia cum ĩ gratia dicatur ſine p̃iudicio

48 *Clauſula abſq; p̃iudicio legitimorũ hæredũ an ipediat legitimatu cõtratabulare, & d̃ q bus legitimis hæredibus intelligat͂.*

49 *Legitimus hæres qs dicat͂.*

legitimorum

legitimorum hæredum præſupponitur poſſibile eſſe ꝙ poſſit ſucceſſio eſſe quandoq; ſine præiudicio legitimorum hæredũ, quia ſic eſt de natura exceptionis.l.nã quod liquide.ff.de pen. leg. Et tamen ſic intelligendo non eſſet verum, quia nunq̃ poſſet ſuccedere quin præiudicaret alicui hæredi, cum nullus poſſit decedere ſine hærede, aut inteſtato, aut teſtato.l.ex facto in fi.ff. ad trebel. Alio modo poteſt intelligi de aliis filiis, ſeu deſcendentibus: ita vt illi quando eis præiudicaretur intelligant̃ exceptuati, alii vero agnati remaneant abſq; reſeruatione, ita cõcludit Paul.cõſil. 27.vol.2.quod etiam videtur ſubſcribere Socc, conſi.41.vol.3.&.d.conſi.95.nũo.33. Quã ſententiam cõprobo ea ratione quia naturales poſſint legitimari etiam ſtãtibus legitimis. Ipſi tamẽ legitimati non poſſunt institui in maiori portione q̃ legitimi fuerint instituti, vt in aut. qui.mo.nat.effic.ſui.§.& quoniam,& dixi ſupra nũo.33. Sed in præiudicium agnatorum bene poſſunt, vnde dico ꝙ cum Comes in hac legitimatione ſubiũxerit ſine legitimorum hæredũ præiudicio; & credatur ſe velle confirmare cum mẽte Imperatoris in.d.§.& quoniam, arg.l.i.ff. de offi. pſec. præto.&.c.ſuper literis de reſcript. dicẽdum erit vt intellexerit ſolum de filiis, & non de tranſuerſalibus. . . .

Quo ſtante videndum eſt an iſte ſic legitimatus contratabulet teſtamentum, & in caſu quo filii legitimi non eſſent vocati, res eſt clara, & ex dictis ſuperius in aliis terminis cõſtat hanc eſſe veritatem, ſed ſi legitimi eſſent vocati, caſus iſte eſt difficilis, & reperio ꝙ Paul.conſ.430.in fi.incip. præſuppoſito ꝙ iſte; vol.2.dicit ꝙ iſta clauſula ſine præiudicio legitimorum hæredũ quo minus æqualiter ſuccedant, intelligitur ab inteſtato, ſed ex cauſa teſtati id præiudicium non intelligitur exceptuatum, quia dũmodo nullum fraudet in legitima, poteſt in cauſa teſtati eos inæquales facere, & ſic vult Paul. ꝙ iſta clauſula abſq; præiudicio legitimorum referatur ſolũ ad cauſam inteſtati, ita ꝙ de intentione legitimantis ſit ꝙ legitimatio non poſſit præiudicare ex cauſa inteſtati, ſed ex cauſa teſtati, ſic ergo legitimatus pteritus poterit venire contra teſtamẽtum patris in quo legitimus eſt iſtitutus, quæ ratio mihi nõ placet, quia vt ſupra dixi nũo.42.allegando.l. maximũ vitium §. de lib.preter. abſonum videtur ꝙ quis ſit melioris conditionis contra voluntatem patris, q̃ ſit præter eius voluntatem, & etiã quia fundamentum Pauli vult ꝙ etiam ſtante dicta clauſula pater poſſit reliquere plus legitimato, q̃ legitimo, qđ nõ eſt verũ, vt dicit Socci.in locis pdictis, & put infert prima mea pcedens ratio.

Ex cuius Socci.dictis dicentis ꝙ ſtante dicta clauſula legitimatus poteſt concurrere cum legitimis (quod etiam ipſa mea ratio probat) cõcludo ꝙ legitimatus cõtratabulabit, nec de hoc poteſt conqueri legitimus, vt ſtatim dicetur. Sed in contrarium facit quod ſibi contrarius dicit Socci.d.conſi.95.in nũo.35.ibi quibus tamen: dicẽs ꝙ iſte legitimatus non concurrit cum legitimo. Et mouetur quia Imperator regulariter non cõcedit legitimationem per reſcriptum ſtãtibus legitimis.§.illud tantum in aut.qui.mo.nat.effic.ſui, & dictum fuit ſupra nũo.26.ibi, ex quibus patet, vnde iſto caſu non requiritur ꝙ imperator faciat mentionem de filiis reſpectu eorum præiudicium quoniã ſit viuente patre, vt declarat Bar. in.d.l.gallus.§.& quid ſi tantũ.ff.de lib. & poſth. Sed bene requiritur ad hoc ne videat̃ voluiſſe eis piudicare per ipſam legitimationẽ; igitur dũ ſubiungit ſine præiudicio legitimorum hæredũ, credendum eſt ꝙ in hoc voluerit declarare mẽtem ſuam eſſe vt voluerit reſtringere legitimationem ſuã eo caſu quo alii filii extarent confirmando ſe cum iure cõmuni, quo attento ipſa legitimatio eis nõ præiudicat, quia eis exiſtentibus nõ ſolet fieri, & ſic legitimati non ſolent cum eo cõcurrere, ergo ſi intelligitur actum ꝙ cum legitimis non concurrant, ſequitur ꝙ non veniunt contra teſtamentum.

Quibus non obſtantibus nõ recedo a prima opinione: Et pro ſolutione cõſidera: ꝙ ſi iſta verba adiiciuntur legitimationi, eſt verũ quod Socci.dicit de reſtrictione legitimationis, & in his terminis concludit ratio ſua: quia cum extantibus filiis legitimis non ſoleat fieri legitimatio ſi quidẽ Imperator legitimat ſine præiudicio legitimorũ, ex hoc iſertur ꝙ reſtringit legitimationem quaſi ꝙ iſto caſu noluerit legitimationẽ facere, prout de iure regulariter non debet fieri, & per conſequens non eſt mirandum ſi non concurrat cum legitimo quia ipſe non eſt legitimatus & per cõſequens non contratabulabit, ſed iſte nõ eſt caſus noſter. Si vero iſta verba referantur ad ſucceſſionem dũtaxat vt in caſu noſtro i quo præſupponimus legitimationem præcedere in forma ampla, ſed ſucceſſionem reſtringi, ita vt legitimatus non ſuccedat ad præiudicium legitimorum hæredum, iſto caſu intentio legitimantis eſt reſtringẽda ad ius cõmune reſpectu ſucceſſionis, vt ſic dicamus eum voluiſſe legitimatum eſſe legitimũ etiam ſtantibus legitimis, ſed ꝙ nolit eum ſuccedere cum præiudicio legitimorum plus capiẽdo q̃ ipſi a patre capiant, quia ſic de iure non debet plus capere, vnde ſi plus capere poſſent ex diſpoſitione patris ſuccederent cum præiudicio legitimorum, quod nõ volẽs Imperator, vt omne tollatur dubium ſubiunxit abſq; præiudicio legitimorum hæredum, & iſte eſt verus meo credere ſenſus, ex quo bene infertur ꝙ poterit venire contra teſtamẽtum, in quo filius legitimus eſt inſtitututus, qui de hoc non poterit conqueri, cũ ſatis ſibi videri debeat, ꝙ puiſum ſit vt ei minus quam legitimato relinqui non poſſit; & ſatis eſt

ſi amico in aliquo ſuccurramus.l.tutori de neg. geſt .ſupra. Et quia vt dicebat Socci,d.conſi.41. poſt dominum Cataldinum:nec ratione cōmodi ceſſantis,reſcriptum reſtringitur Bar.in.l.ex facto col.2.ff.de vulga.& pupilla,per tex.in.l.proſpexit.ff.qui,& a quib,ſuper quo Iaſ. ibi nūo.4. multum laborauit:ideo non debet hic legitimus ægre ferre ſi propter contra tabulas legitimati ipſe non conſequitur omne cōmodum hæreditatis, quia ſat debet ei videri ſi ille non conſequitur plus cōmodi,prout regulariter non poteſt conſequi cum tamē fuiſſet in poteſtate Imperatoris facere q id conſequeretur,& ita reſideo.

50
Clauſula ſine p̄iudicio eorū q ab īteſtato ſucceder debe rent,

¶Septimo loco videndum eſt quid ſi dictum foret ſine præiudicio eorum qui ab inteſtato ſuccedere deberent: Nam & hic videtur actum ſolum de filiis,quia verbum debet , regulariter importat neceſſitatem.l.ſæpe.ff.de offi.prǽſid.Bar.in.l.3.ff.de pig.l.gitur loquitur de his qui in aliqua parte de neceſſitate poſſunt ſuccedere ex teſtamento,prout ſunt deſcendentes,non tamen in tranſuerſalibus , quibus non neceſſario debetur prout deſcendētibus ex teſtamēto,ſic dicit Soc. d.conſi.41.nūo.4.vol.4.Bal.conſi.ſuo incipiente,verba aūt,quod eſt.265.inter conſilia Angel. dicebat q dicta verba late intelliguntur , ſic vt ēt collaterales includantur,quod etiā videtur fuiſſe de mēte Anch.cōſ.241.ex tenore p̄uilegii,col.2.

¶Sed mihi magis placet opi.Socci.quia dicēdo de his qui deberent ſuccedere,cōſequens eſt vt intelligatur de filiis,quia nemo magis neceſſarius hæres q̄ filius,cum ſeruus ſolum ſit neceſſarius ex teſtamento vt inſtit.de hære.qlit. & differ. in prin.& §.1.& licet filius habeat beneficium abſtinendi tamen per hoc non fit,quin in ſibi vtilibus dicatur neceſſarius iuxta ea quæ tradit Bar. in l.ſi filius qui patri col.pe.ff.de vulg.& pupil.

¶Stante itaq; hoc pro vero ſi quæratur an legitimatus cum dicta clauſula rumpat teſtamētum, dicendum eſt vt dictum fuit in præcedenti caſu, Si vero dicta verba generaliter intelligantur,tūc eſt dicendum q ſi illi non ſint in teſtamento vocati res ſit clara,ſi vero ſint vocati tūc idem ſit vt poſthumus rumpat quia ſibi poteſt eſſe vtile, & illis oō enī p̄iudiciale,quia poſſunt ſuccedere ab inteſtato,vt dixi ſ.nūo.40.&.43.

¶Ex quibus feci & facio nouam concluſionem in hac materia concludendo q legitimatus ſemper poteſt rumpere teſtamentum non obſtante aliqua clauſula reſeruatiua præiudicii alterius,qn̄ eſſet vocatus in teſtamento ille qui ab inteſtato præfertur legitimato,Et per hæc eſt expedita prima limitatio tradita dictæ cōcluſioni quæ habet q legitimatus rumpit teſtamentum,quam.

51
Legitimatus poſt mortē patris nō rūpit teſtm̄.

¶Secundo limita quādo eſſet legitimatus viuo patre,ſed ſi legitimaretur mortuo patre, tunc nō rumpit teſtamentum,ita Bal.in.c.notuit col.fi.de elect.Matt.in tract,de principibus rub.de priui. conclu.53.ac in tract. de legitima: vbi nō reperi hoc dicere;licet Iaſ.in.d.rub.ff.de lib, & poſthu. ſic tenens eum alleget,& hanc opinionem recepit hic Deci,nūo.19.Quæ eſt ab his duabus munita rationibus,quia ſcilicet non poteſt fieri ſuus patre iam defecto,ergo non rumpit.l. Titius,ff. de ſuis & legit.&.l,ſi ſi quis filio exhæredato.ff. d iniuſt,rup.teſt.Et qa legitimatio facta poſt mortem patris non trahitur retro in præiudicium alterius , glo.Bar.& oēs in.l.gallus.§. & quid ſi tm̄ ff.de libe.& poſthu.Addo q Ant,Roſel,in tractā,legitimationis libro ſecūdo i capitulo de cauſa effectiua col. mihi.22. ibi ſed maius eſt dudū tenet idem,motus p tex.in.d.l.ſi quis filio, Et qa pater ſi non inſtituit filium,fecit authoritate legis inhibentis inſtitui,vt §. fi.in aut.qui.mo.na. eff. ſui;ergo eius iudicium non debet impugnari,qa ſic deciperetur authoritate legis contra.l.1. ſupra de his qui ve,æta.impet. Alii mouetur rationibus quas velut parum vrgētes ſilentio inuoluo, Sed aduerte,quia cū dicit inhibētis , iſta ratio cōcludit quo ad ſpurium:quo vero ad naturalem non concludit paſſim,quia lex non ſemper inhibet inſtitui naturalem;vt in aut.licet ſupra de na. lib.Ideo quo ad naturales filios argumentum debet ſic formari,videlicet , quia præteriri poſſunt, abſq; eo q habeant contra tabulas,l.1.vbi glo.& Bar.ff.de contratab.ergo non debet dici q legitimatus rūpat,quia ſic pater deceptus fuiſſet authoritate legis.

¶Iſtam concluſionem,vt ex præcedētibus colligo,limito;vt non procedat quando hæreditas ex teſtamento nondum eſſet adita,quia tali caſu legitimatio retrotrahitur,ex quo ius eſt non plene quæſitum,vt per Paul.de caſtro.d.§. & quid ſi tātum,cum quo tranſeunt ibi Alex.& alii , quos idem tenens refert ibi Iaſ,nūo,19.in prima lectu. maxime ſi ipſis citatis facta ſit legitimatio vt p eūdem ibidē nūo.20.poſt Bar.Et tāto fortius procedit limitatio ſi ipſi inſtituti conſenſiſſent.

¶Sed contra iſtam limitationem facit ratio dicti Roſelli,quia per hoc non videtur auferri, qn poſſit dici patrē fuiſſe deceptū authoritate legis.

52
Factū lege p̄mittente pœnam nō meret.

¶Et ſecundo loco arguo contra iſtam limitationem quia factum lege permittente pœnam non meretur.l.gracus ſ. de adulte,fac.l.fi.ff. qui ſatiſ. cog.ergo non debet hoc teſtamentum annullari,quia annullatio actus eſt pœna.l.ſenatus,ff. de contrahen.emp.Bar.in.l.prætor.ff.de oper. no. nunc.& eſt bonus tex,ad rem noſtrā in.l.turpia. ff.de leg.1.vbi annullatio actus facti per teſtatorem in eius teſtamento, eſt ei pœna : & ita eum tex.ponderauit Bar.ibi,& clarius Bal. vbi Alex. multa congeſſit in genere an & quando annullatio actus ſit pœna,ergo ſit q quia videtur agi de puniendo teſtatorem,q in eius præiudicium legitimatio non retro trahitur quāuis alii ex teſtamento cōmodum ſentientes,conſentiant.

53
Annullatio actus eſt pœna.

¶Tertio

ℭ Tertio pondero tex. in.l.ſancimus ſupra de adminiſt.tut.ibi, Nō enim debet quod rite & ſecundum leges ab initio actum eſt, ex alio euentu reſuſcitari ergo cum ab initio iſtud teſtamētum fuerit ſecundum leges confectum, non debet ex euentu legitimationis retractari.

ℭ Quibus non obſtantibus non recedas a prædicta limitatione, quia ex eo q̄ filius teſtatoris eſt legitimatus poſt eius mortē, ſi legitimatio retro trahatur ad tempus natiuitatis filii, ſit vt teſtator in teſtamento dicatur præteriiſſe filium quē ignorabat in ſua poteſtate habere, cum tamen attenta retro tractione eum in poteſtate haberet igiť ſit vt ab initio teſtamētū ſit nullum; vel vbi eſſet aliquod rumpatur ex defectu volūtatis ipſius teſtantis. quam lex credit eum fuiſſe, & non alium inſtituturū, ſi de eo ſcientiam habere potuiſſet.l. ſi vt certi ꝟ. de teſta.milit. vbi Paul. Alexā. & magis cōmuniter doct. dicunt iſtam eſſe rationem, quare propter præteritionem filii ignorāter præteriti teſtamētum nullum declarētur ſeu rumpať quando a principio valuiſſet, vt ibi pe eos, qbus & Decius in hoc adſtipulantur.

ℭ Et ideo licet legitimatio retro trahatur iſto caſu & actus teſtamenti annulletur, iſtud nō poteſt dici cedere i eius pœnam, cum totum procedat & pendeat ab eius voluntate præſumpta, & ſic hoc potius ſit in eius fauorem, & vt eius præſumptę voluntati cedatur, q̄ vt ei fiat iniuria & aliqd ſtatuatur quod veriſimiliter ſit contra eius mentem, Ea itaq; quæ dicebātur in prima & ſecūda ratione non obſtant, quia pater nō decipitur, cū id totum credimus eſſe de eius mente, nec dicitur pœna imponi quia actus non annullatur contra eius mentem, quo in caſu loquuntur contraria, Et vltima ratio non obſtat, quia ſtāte retro tractione antedicta, & conſiderata veriſimili mēte teſtatoris, non dicitur rite factum, nec ſecūdum leges ex quo deficit in voluntate teſtatoris; vt dicunt doct. in.d.l.ſicut certi, quæ omnia diligenter cōſiderate, qa hæc limitatio ſic declarata nullō ſtat alio in loco.

54 Donatio an reſoluať pp legitimationē filii.

ℭ Deinde quæ dicta ſunt concludendo q̄ legitimatus rumpit teſtamētum, inducuntur ad materiam.l.ſi vnq̄ ꝟ. de reuoc.dona. an ſicuti per ſuperuenientiam filii legitimi & naturalis reuocať donatio, ita reſoluatur per legitimationem filii: Quam quæſtionem tangit accurate Socc.in.d. rubrica, Iaſ.in.d.l.gallus.§.& quid ſi tātum.ff.de lib.& poſth.in prima lect.nūo.19.prope finē, & ibi Crotus nūo.56.col.2.ibi ſcitis q̄ natiuitate Socci.cōſi.226.vol.2.Deci.conſi.365.nūo.3.ac conſi.366.& hic nūo.18.&.16.in additionibus, Marti.in tract.de legitimatiōe cart.5.col.4.ver. an autē.Socci.in.d.§.& quid ſi tantū nūo.23.

55 Bo.poſſ. cōtratab. qualiť proponať vl' agnoſcatur.

ℭ Vltimo præmitto qualiter bon.poſſeſſio contratabu.proponatur & agnoſcatur: Nam debet quis dicere q̄ talis qui erat eius pater fecit teſtm̄ in quo inſtituto alio eius legitimū & naturalē filium ſuum præteriit quare proponit bon.poſſ.cōtratabu.ſic dicit Bar.in.l.illud in ſi.prin.ff.eo.per illum tex.& per.l.filio.§.contratabu.ff.de inoffi. teſtamen.

1 Poſthumus ante natiuitatem nō rumpit teſtamentum.
2 Huius ratio.
3 Poſthumus anteq̄ naſcatur an ſit ſuus vel in poteſtate.
4 Intel.Decii ad.§.poſthumi inſt.de hæred. quæ ab inteſt.
5 Intel.aucto.ad.§.poſthumi reprobādō Deci.& Gōzadi.
6 Poſthumus dum eſt in vtero nō eſt ſicte ſuus contra Deci.& Areti.
7 Declaratio noua ad.l.qui in vtero.ff.de ſta. homin.
8 Natiuitate poſthumi rūpitur teſtm̄, & ſi naſcatur ex ventre ſecto.
9 Concordantur.l.q̄ dicitur.ff.de libe.& poſthu.cum.l.3.ꝟ.eo.tit.
10 Poſthumus naſcens abſciſſo membro rumpit teſtamentum.
11 Natus retento ſolo pede in vtero moriens non rumpit teſtamentum.
12 Limitatur.l.queritur hermafroditum.ff.de ſtat.homin.
13 Ampliatur.l.23.de poſth.her.inſtit.
14 Teſtm̄ quare nō cōualeſcit ſi poſthu.moriať teſtatore mortuo ſicut ſi eo viuo.
Et redduntur noua rō aliis reprobatis.
15 Examinatur quare teſtamentum non cōualeſcit premoriente filio iā nato ꝑterito; & ſecus ſecus in poſthumo predecedente.
16 Ratio Cy.& Iaſ.reprobatur.
17 Ratio Decii repelitur.
18 Auctor aſſignat rationem.
19 Et allegat tria concurrere.
20 Redarguitur Deci.ſuper intel.l.poſthumus ff.de in iuſt.teſt.
21 Teſtamentum an conualeſcat de iure pretorio tantum in dicto caſu.
22 Arrogatus an rūpat teſtm̄ ēt de iure ꝓprio.
23 Preteritus quis dicatur.
Et an eius beneficio deť cōtratab.iſtituto.
24 Preterire proprie quid.
25 Exhæredatus nec beneficio præteriti: habet contratabul.
26 Poſthumus an exhæredetur iſto iure.
27 Quid de iure nouiſſimo autent.
Et redarguitur Alciatus.
28 Filius ab iſtitutione ꝑteritus ſi ſit ſubſtitutus nō reducit teſtm̄ ad cāra inteſtati.
29 Factū nō dr̄ quod non durat factū.
30 Cōtrata.an ipediat adiť d' iuř ciui.&.nu.99.
31 Inſtituto an deť cōtratab.bn̄ficio ꝑteriti.

32 Et an ſit neceſſe quod p̄teritus cõtratab.
33 De intel. l. ſi poſt mortē. §. fi. ff. eo.
34 Omittere eſt repudiare.
35 Intel. Cure. ad. l. nõ unq̃. ff. eo. reprobaẜ.
36 Delinquentes cum clerico gaudēt beneficio fori clerici: Et ampliaẜ vt ibi.
37 Pręteritus an poſſit in p̄iudicium inſtituti approbare teſtamentum.
38 Inſtitutus vocatur a. l. ad contratab.
39 Edictū cõtratabulādi cõmittiẜ ſola p̄teritiõe
40 Intel. aucto. ad. l. 2. §. ſi ſit conſanguinea. ff. ad tertul. cõtra Saly. & Alex.
41 Quis ex pſona alterius conſequitur q̧ ex ſua non pōteſt.
42 Limitaẜ. §. exhæredati. l. ſi poſt mortē. ff. eo.
43 Quare bñficio p̄teriti deẜ bon. poſſ. cõtrab. inſtituto, & non deẜ exhæredato.
44 Ratio Curtii reprobatur.
45 Ratio auctoris.
46 Cur inſtitutus non cõſequiẜ beneficiū quod tele ab exhæredato.
47 Poſthumus an poſſit exhæredari de iure. C.
48 Intel. Dec. Fulg. & Paul. ad. l. ſi qs ſuo. §. legis. ꝗ de inoffi. teſt. redarguitur.
49 Intel. auct. ad. d. §. legis.
50 Exhæredatus non rēcehēt bo. poſ. cõtratab. Et redarguitur Socc. in pluribus & maxime ſuper intel. l. fi. ff. de libe. & poſthu. Et ſuper intel. l. filium. ff. eo.
51 Exhæredatus ab vno gradu tantum an poſſit contratabulare.
52 Intel. auct. ad. l. 3. §. fi. ff. de lib. & poſth.
53 Exhæredatus q̄re nõ deẜ bon. poſſ. cõtratab.
54 Ratio Cur. reprobatur.
55 Auctor aſſignat rationem nouam.
56 Quare ſit q̧ exhæredatus ſuccedit ab īteſta. bñficio p̄teriti & tñ nõ hēt cõtratabu.
57 Pręteritio mr̄is habeẜ p. exhæredatione.
58 Teſtamēta mulierū nõ cõtratabulanẜ.
59 Quid de iure nouiſſimo.
60 Correcta rõe legis ē correcta lex: & nūõ. 63.
61 Ceſſante vna rõne diſpoſitio remanet.
62 Actus nõ reddiẜ ipſo iure nullus ſi lex phibēs det remediū ad infirmandū.
63 Fallentię ad regulā de q̄ ſ. nūo. 60.
64 Ratio habet vim legis.
65 Pręteritio & exhęredatio materne ſi differūt
66 Pręteritio mr̄is ſine cā non facit teſtm̄ nullū etiam hodie.
67 Intel. auct. ad. l. illđ. §. ad teſtamēta. ff. eo.
68 Teſtm̄ p̄teritione filii ī ptāte ē ipſo iure nullū nõ expectato q̧ dicaẜ nullū.
69 Annullatio actus facta fauore alicuius: intelligitur ſi ipſe velit.
70 Perinī diciẜ ēt q̧ nõ habet eſſe.
71 Intel. ad. l. inter cętera. ff. de liber. & poſthu. reprobato Alex. & Iaſ.
72 Vnū verbū ī eodē loco ſtat pprie & ipprie.
73 Non approbare qñ ſit improbare & abſtinere quid ſit.
74 Teſtm̄ an valeat ſi filius cõſentiat p̄teritiõi.
75 Fauore cuius factū ſit q̧ filius de iure ciuili non prætériatur.
76 Intel. ad. §. hæc aūt diſpoſuimus in aut. vt cū de apel. cogno.
77 Maius eſt vitiū prætéritionis q̃ numeri teſtium, & ĩ nūo. 97.
78 Diſcutiẜ de intel. l. non putauit. §. ſi quis ſua manu. ff. eo.
79 Reprobanẜ Deci. & Cur. ſup. d. intel.
80 Clauſula codicillaris an ſuſtineat ī vim codicil. teſtm̄ q̧ ē nullū rõne p̄teritionis.
81 Pręteritione filii in poteſtate: an teſtamentū ſit nullū abſq̧ eo q̧ de nullitate dicaẜ ſi in eo ſint inſtituti veniētes ab inteſtato.
Et diſcutitur de ītel. l. ſi ex duobus la prima. §. ſi prius. ff. eo.
Intel. cõis non recipitur.
82 Intel. honofrii non eſt bonus.
83 Intel. Socci. taxatur ab auctore.
84 Intel. datus pīſis cui adhæret Deci.
85 Eum redarguit Cure.
86 Cure. ab auct. reprehenditur.
87 Intel. Decii ab auctore damnatur.
88 Auctor dat eius ſanum intel.
89 Teſtamētum eo dicitur imperfectū q̧ deficiat in ſolemni nu. teſtium.
90 Declaratio noua ad. §. ſin autem in. l. hac cõſultiſſima. ĩ de teſta.
91 Pręteritione filii ī poteſtate teſtm̄ an ſit ipſo iure nullū ēt de iure p̄torio.
92 Noua declaratio ad tex. in. l. vt liberis: ibi reſciſo ĩ de col.
93 Nouiter declaratur tex. in. l. 2. §. expectandi. ff. de bon. poſſ. ſecū. tab. reſpectu p̄teriti.
94 Intel. auctoris ad. l. q̧ vulgo. ff. eo.
95 Verba debent intelligi ſecundū cõditionē perſonę ad quam referuntur.
96 Bon. poſſ. vñ liberi qñ deẜ p̄cedēte teſtõ.
97 Maius eſt vitiū p̄teritiõis q̃ numeri teſtium, & ĩ nūo. 77.
98 Bon. poſſ. cõtratab. qualr̄ poſſit hēre locū ſi teſtm̄ ſit omni iure nullū.
99 Bo. poſ. ꝯtab. cõcurrit cū aditiõe de iur. ciui.
100 Alex. rõ p Iaſ. rēpbata defendiẜ a Decio.
101 Bon. poſ. cõtratab. qñ reducat ad cām iteſtati: remiſſiue.
102 Ratio auctoris.
103 Decedere poſſe pro parte inteſtatū qualiter procedat declaratur.
In quo Decius fuit deceptus.
104 Declaraẜ. ꝯ Iaſ. l. cū emācipatus ī p̄u. ff. eo.
105 Bõ. poſ. ſ3 tab. an cõcurrat cū bo. poſ. ꝯ ta. pręt.
106 Et diſcutiẜ itelligētia. l. ſi duo. §. fi. ff. de leg.
107 Intel. auctoris alus reprobatis.
108 Declaraẜ. §. expectādi ī. l. 2. ff. de bon. poſſ. ſecū. tab. reſpectu inſtituti.

POSTHVMO: Præmitte vt dixi ſtatim in pmiſſis ſeu pludiis: ſumatur: natiuitate poſthumi pteriti rūpitur teſtamētum ı & bonorū poſſeſſio ſecundū tab.non cōcurrit cū bon, poſſeſſione contratab.diuiditur in duas partes ſicuti duo continet dicta.

Secunda pars eſt ibi,& ſi contratabulas, & in hac ſecunda parte vnū præſupponit,aliud dicit; præſupponit nanq; q tutor poſſit petere bon. poſſ.contratab.infantis nomine,quo præſuppoſito dicit quid ſequatur ſi per tutorem petita ſit,

NATO.

Aduertēdum eſt q cum miſterio dixit, nato, quia ante natiuitatem non rumpitur teſtamentū l.3.§.ex his.ff.de iniuſt.rup.teſt.facit tex.in.§.poſthumi inſt.de exhær.libero,Et hoc ante Ias. animaduertit.hic Rimi.in pri.Et ex hoc fit q teſtamentum præcedens rumpitur propter teſtamētum in quo poſthumus eſt preteritus.d.l.3.§.ſed & ſi ſtante,licet ex hoc ſecundo non poſſit dari ſecundum tabulas donec pendet poſthumi natiuitas.l.ventre.ff.de acqui.hære.aliquo tamen caſu competit contratabu.ante natiuitatem.l. illud §.fi.ff.eo.dicetur ı̃.nūo.105.

1 Poſthumus ante natiuitatē nō rūpit teſtm̄.

Rationem quare poſthumi præteritione nō rumpatur teſtamentum;anteq̄ naſcatur aſſignauit Bal.in.l.ſi pater,in nona opi ı̃.de iſti.& ſubſt. dicens id ideo nō fieri: quia poſthumus interim non eſt ſuus,quia nec homo.l.i.§.totiens & §.ſed & ſi icertum,ff.de vent.in poſſ.mit.l. poſthumo ı̃.de col.l.quod certatum ı̃.de poſth.hære.inſtit. l.gallus.§.nunc de lege,& §.ille caſus.ff. de libe. & poſthum.

3 Huius rō

3 Poſthumus anteq̄ naſcat̄ an ſit ſuus vel in poteſtate

Et probat̄ ēt,qa interim non eſt in poteſtate l.fi.ff.de col.bon.&.l.fi.ff.aſſig.lib.ergo interim non eſt ſuus.l.lege cornelia.ff.de teſta.§.emancipati inſtit.de hære.quæ ab inteſt.defe.

Contra quæ facit tex. in.§.poſthumi inſtit. de hære.quæ ab inteſt.defe.q formaliter dicit q poſthumus eſt ſuus,& iſte tex.reſtituit Ias. dubium, & licet nō dixerit eſt pōderatio Cor. in.l.3.nūo 14.de iur.deliber.& comprobat Ias. quia habet̄ pro nato quo ad eius cōmodum.l.q in vtero.ff. de ſtat.homi.ergo quo ad ſuitatem,quę non eſt ei niſi cōmodo.

Decius hic i prima lect.nūo.3.dicebat iō dici ſuum,non quia ſecundū veritatē ſit ſuus, ſed cū per fictionem iuris inductiuā poſthumus habeatur pro nato,d.l.qui in vtero, & ſuitas conſiſtat iure,vt patet in diffinitione de qua p Cor. in.d. l.3.& per Deci.in.l.qui ſe patris in priu.ı̃.vnde liber.abſolute dici poteſt q poſthumus ſit ſuus p ea quæ dicit Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ff. de vſuc.in.3.q.prin.Et de tali ſuitate loquitur.§.poſthumi, ſic Deci.hic qui in eadem perſeuerans opinione,idem dixit in.d.l.poſthumo ı̃.de col. in prin.& in.d.l.qui ſe patris col.2.ante mediū. Nec ob.dicit ipſe ſi diceres, ergo teſtamētum debuiſſet rumpi donec eſt in vtero, quod eſt cōtra iſtam legem,quia ſecundum eum iſtud eſſet contra æquitatem,cum poſſet eſſe q non naſcatur, & conſeruatio teſtamenti eſt fauorabilis.l.ſi pater ff.de inoffic.teſt.l.vel negare.ff.quemadm.teſt. aperian.& q interim rumpatur teſtamētum,poteſt eſſe modicæ vtilitatis ipſi poſthumo, ideo media via electa eſt iuxta.l.primam i fi.ff.ſi quis caut.vbi Paul.

4 Intel.Deci.ad.§.poſthumi inſtit.de hære.q ab inteſtat.

Hæc ſol.mihi non placet pp duo. Primo qa pſupponit q.§.poſthumi loquat̄ de nondū nato,qd̄ eſt falſum. Secūdo qa pſupponit q q in vtero ſit ficte ſit ſuus,qd̄ ſimilr̄ eſt nō verū.

Et q ille.§.nō loquat̄ in nōdū nato dicit Ias. in.d.l.q ſe patris nūo.2.ibi tertio quidā & Curti. hic nūo.25.ſed id non probāt quod Gozad.ibi col.5.ſibi aſcribens nititur ea demonſtrare ratione, quia tex.loquitur de poſthumo, ergo debet intelligi de iam nato,cum is proprie dicatur poſthumus qui poſt mortem natus eſt, vt concludunt ſcribentes in rubr.ff.de libe.& poſthum. & dixi ſupra i præludiis nūo.2. quæ ratio minus q̄ nihil congruit: quaſi q velit q ſi lex faciat mentionem de poſthumo intelligat de iam nato, ita q nō habuerit intentionem ad eum dum eſt in vtero,quod non eſt verum,licet is dicat̄ poſthumus qui poſt mortem natus ſit,patet ı̃.de poſth. hære.inſtit.in rubr.&.ff.eo,titulo,vbi etiam in.l. ideoq;,hoc probat̄, qa tex.dicit, qui poſthumū hæredem inſtituit,& tamen non poteſt intelligi de iam nato,quia intelligitur q inſtituerat nōdū natum,ſic etiam probatur in.§.poſthumi inſtit. de exhær.liber.& in.l.3.ff.de iniuſt.rupt.teſtam. in quibus iuribus per q̄ facile deprehēditur q licet lex faciat mentionem de poſthumo nō intelligit de iam nato,ſed de eo qui naſcet̄ poſt mortem teſtatoris vel poſt eius teſtamentum.

5 Intel.auth.ad.§.poſthu.reprobādo Deci.& Goza.

Mihi tamen placet dicere q ille tex. loquatur in iā nato,vt dixit Ias.in.d.l.qui ſe patris, quāuis hic contrarium ſenſerit,quod ſic probo,& conſidero q tex,nō dixit ſimpliciter q ſit ſuus, ſed q eſt ſuus hæres,ergo intelligēdus eſt de iam nato, quia certū eſt q donec eſt in vtero,nō eſt hæres, l.quod certatum ı̃.de poſth.hære.inſti. ibi qui ſi ad lucem, vbi loquendo de eo qui eſt in vtero, non dicit pure q exiſtat hæres, ſed q exiſteret ſi ad lucem redigatur,& ſic cum conditione ſi pueniat in lucem,ergo datur intelligi q interim nō eſt hæres,quia conditio nihil ponit in eſſe.l.ſi qa ſub conditione.ff.ſi quis omiſſ.ca.teſt.Probatur etiam in.d.l.i.§.totiens.ff. de vent.in poſſ.mit. ibi hæres futurum erit.Comprobatur quia nec ei confertur antequam naſcatur.d.l.poſthumo, & ibi nota,infra de col.

Secunda

¶ Secunda ratione demonſtro illū .§. loqui de iam nato: quia in .§. qui illi ſubordinatur: & incipit interdum: dicitur ꝙ interdum contigit ꝙ ille qui non eſt in poteſtate ante mortem parentis efficiatur ſuus poſt mortem patris, ergo datur intelligi, ex quo dicit interdū, ꝙ ſuperius de nullo alio dixerat qui non eſſet ante patris mortem in poteſtate, & poſt mortē efficiatur ſuus, ergo non dixit de poſthumo nondum nato, quia ille non eſt in poteſtate ante mortē patris. d. l. fi. ff. de col. bon. & tamen poſt mortem efficitur ſuus, d. §. totiens cum ſimil.

6 Poſthumus dū ē in vtero nō ē ficte ſuus ꝯ Deci. & Areti.

¶ Et ꝙ qui in vtero ſit nō dicat̃ ficte ſuus, probatur cōtra Decium, & Aret. qui idē ſentit in. d. l. lege cornelia. ff. de teſta. & tangit in. c. in pñtia de probat. nūo. 98. Nā in his quæ ei nō ſunt vtilia non eſt in conſideratione ꝙ ſit in vtero. d. l. q in vtero la prima, & not. glo. in. l. qui in vtero la ſecūda. ff. de ſtat. homi. ſed ipſi dum eſt in vtero nihil vtilitatis confert ꝙ ſit ſuus, ergo non habetur pro nato, ſeu pro ſuo: minor probatur, quia ſi non naſcatur nihil eſt. l. qui mortui. ff. de verb. ſigni. ſi naſcatur viuus efficitur ſuus, & retro fingitur ſuus. d. ll. ergo nihil poteſt eſſe ei incōmodi ſi non fingatur interim ſuus, & ꝙ retro fingatur ſuus probatur arg. d. l. fi. de col. bo. quæ dicit ꝙ donec eſt in vtero non cōfertur, quia non eſt in poteſtate, ſed eo nato confertur, ergo præſupponit ꝙ retro fingatur ī poteſtate fuiſſe mortis tempore. Nec obſtat ſi dicatur ꝙ poterit eſſe ei vtile, quia poterit iterim ei pupillariter ſubſtitui. l. 2. in prin. ff. de vulga. & pupil. Et ibi Iaſ. dicit in. 4. nota. ꝙ ideo poterit ei fieri ſubſtitutio, quia eſt ei fauorabilis, & continet merū fauorem filii, ideo ipſe habetur pro nato. d. l. qui ī vtero, quia dico ꝙ hoc cōmodum non amittit licet non ſit interim ſuus ficte, probo a ſimili, ſubſtitutio pupillaris non fit eis qui non ſunt in poteſtate. d. l. 2. & tamē fit exiſtentibus in captiuitate, licet non ſint interim in poteſtate, quia ſi euadant retro ſemper finguntur fuiſſe in poteſtate. l. lex cornelia. ff. de vulg. & pupil. ſic ait Bar. in. d. l. 2. col. 3. facit in ſimili quia tutores non dantur niſi conſtitutis in poteſtate. §. permiſſum inſtit. de tutel. & tamē dantur poſth. ibi in .§. fi. licet ipſi non ſint interim in poteſtate. d. l. fi. ff. de bon. liber.

7 Declaratio noua ad. l. q in vtero. ff. de ſtat. homi.

¶ Ex quibus īfero ad declarationem, d. l. qui in vtero, vt procedat in his in quibus nil prodeſſet natiuitatem retro trahi: vt quia ageretur de ꝑiudicio irretractabili, puta ꝙ libertus interim arrogetur ab extraneo, de quo caſu habetur in. d. l. q in vtero la ſecunda in fi. quo caſu ſaltem operis liberti iterim irrecuperabiliter defraudaretur, vel ꝙ cōmodum poſſeſſionis amitteretur, ſi venter in poſſeſſione nō mitteretur vt ſupra. d. l. i. §. ſed & ſi incertum, quibus in caſibus nihil poſtea prodeſſe poſſet retro traui natiuitatem poſthumi, igitur congruit vt pro nato habeatur, ſed aliis in caſibus ſecus ex quo retro trahēdo poteſt eſſe ſibi conſultum, & ideo nihil magis ſit ei vtile interim fingi natum.

¶ Secundo contra Decium facit quia Areti. in l. poſthumo. ĵ. de col. elicit ex eo tex. cum glo. ꝙ poſthumus cum eſt natus fingitur ſuus, & ꝙ nō eſt ſuus niſi ficte, ergo antea non eſt ficte ſuus, quia iſta ſuitas ficta concipitur ſtatim cum eſt natus filius, d. §. totiens in. l. i. ff. de vent. in poſſ. mit. & d. l. poſthumo cum ſimil.

¶ Noto ex eodem verbo nato, ꝙ natiuitate poſthumi rumpit̃ teſtamentū, cōcor. tex. in. l. i. ĵ. de poſthu. hære. inſtit. cū ſimil. 8 Natiuitate poſthumi rūpit̃ teſtm̄.

¶ Amplia vt procedat etiam in eo qui ex ſecto vētre matris naſcitur. l. quod dicitur. ff. de lib. & poſth. cui videtur obſtare tex. in. l. aniculus, la prima .§. fi. ff. de verb. ſign. ſuper quo multū laborat poſt Alex. Iaſ. in. d. l. quod dicitur. Et ſi naſcatur ex ventre ſecto.

¶ Deci. hic in. 2. lect. in prin. trāſit cū ſol. Bal. dicentis vt dictus .§. fi. loquatur, quādo agit̃ de intereſſe extranei vocati ſub conditione ſi mulier pareret, ſecus quādo agitur de intereſſe filii vt in. d. l. quod dicitur, Tu dic latius de mente Bar. in. l. aretuſa. ff. de ſtat. homi. de quo etiā meminit Iaſ. in. d. l. quod dicit̃, ꝙ illa lex aniculus loquit̃ quādo adeſſet ī diſpoſitione verbum parere: quo caſu dubitatio oritur ſuper ventre ſecto, de qua dicendum eſt etiam vt per Sali. in. l. fi. ĵ. de poſthu. hære. inſtit. ſed materia noſtra loquitur de natiuitate filii, qui natus rumpit teſtamentum etiam ſi naſcat̃ poſt mortem patris; & certū eſt ꝙ ſectus ex ventre dicitur natus vt. d. l. quod dicit̃,

¶ Et adde ꝙ iſtud videt̃ potius ex quadā extenſione, ꝙ̄ ex vi verbi: quia alius eſt poſthumus, alius eſt ex ſecto ventre natus, ſic ꝓbat lex poſthumus in verſ. ſimili modo. ff. de inoffi. teſt. vbi etiā glo. in verbo poſſe, dicit ꝙ iſte non eſt ꝓprie poſthumus, de cuius veritate dubitat Iaſ. in. d. l. quod dicitur col. 2. ante medium, ideo cogitate.

¶ Amplia̾t ſecūdo vt procedat etiā in teſtamēto matris, Cor. cōſi. 234. vol. 2. vt refert hic Deci. in prima lect. nūo. 4. Quæ ampliatio eſt vera cōſiderato iure aūt. per tex. in .§. aliud quoq; caplm i aut. vt cū d' appel. cog. quo ſtante ꝑterito mr̄a ſine inſertione cauſę nō hr̄ pro exhæredatione, ſed ſecus ſm̄ tēpora noſtræ legis ſm̄ q̄ erat opus querela, vt declarat Bar. in. l. 3. i princ. ĵ. de inoffi. teſt. vbi eſt caſus de hoc,

9 Cōcordatur lex qđ dr̄. ff. de lib. & poſth. cum l. 3. ĵ. eo. ti.

¶ Ampliatur vltra Decium Tertio, vt ꝓcedat etiam ſi non integrum animal editum ſit dūmodo ſpiritum habeat, ſic dicit clare tex. ī. d. l. quod dicitur in fi. vt puta dicunt ibi doct. ſi ſit natum ſine pede vel ſine manu, dūmodo non declinet ad monſtrum vt ibi in glo. Cui non mediocriter obſtat tex. in. d. l. quod certatum ĵ. de poſthu. hære. inſti. vbi requiritur ꝙ poſthumus ſit viuus perfecte natus, ſic dicit ille tex. ibi, & ſancimus ſi viuus perfecte natus eſt.

¶ Iſtam

¶ Iſtam difficultatem non reperio ſic tactam, & tñ iſta duo iura adinuicē pugnāt, quid dicendū, ſolutio:tex.in.l.quod certatum ponderat perfectum naſci ita, ꝙ nihil vt puta pes reſtat ad naſcendum, & hoc declarat text. ibi hoc tantummodo requirendo ſi viuus ad orbem totus proceſſit; ſed tex. in.l.quod dicitur conſiderat perfectionem corporis reſpectu membrorum, Ex qua ſolutione.

10 Poſthumus naſcens abſciſſo mēbro rūpit teſtm̄.

¶ Ampliatur quarto vt procedat ſi etiam ex ventre matris viuæ ſecto manu hominis pede (impediente forte natiuitatem) viuus extrahatur, licet ſtatim moreretur; nam licet per hoc non dicatur homo perfectus reſpectu membrorum, eſt tamen perfecte natus cum nihil viuum reſtet ad naſcendum ex quo membrum ſectum remanet mortuum, & anima conſiſtat tota in eo quod natum eſt iuxta ea quæ declarat Bar.in.l.ſtipulationes non diuiduntur in.3.opp.ff.de verb. oblig. ſic dicit Cor.in.d.l quod certatum, licet prædictam difficultatem de qua in præcedenti ampliatione a qua hæc pendet, non conſideret, ſed moueatur quia abſciſſo membro eſt homo perfectus, cum ſit animal rationale & mortale, & habeat corpus & animam, ex quibus reſultat homo capitulo in quadam de celebration. miſſ. & homo eſt in orbem totus natus, quia pars abſciſſa non eſt amplius pars hominis, quia anima ſeparatur a parte abſciſſa; & tota remanet in reſiduo corporis: Nam cum Cor. dicit ꝙ eſt homo perfectus non bene dicit conſiderando perfectionem corporis; quia ſi eſt imperfectus; quando ſine aliquo membro naturaliter eſt cōceptus & natus.d.l.quod dicitur, multo magis debet cōſiderari vt imperfectus, licet integre ſine diminutione aliqua conceptus ſit; ſi ſine pede abſciſſo in natiuitate exiit in lucem, & ideo oportet conſiderare in hoc caſu; vt conſideraui in proxima ampliatione.

11 Natus retēto ſolo pede ī vētre moriens nō rūpit teſtm̄.

¶ Limitatur iſta concluſio, vt non procedat quando ſemis non natus moritetur, Ita Bartos & poſt eum Ias.ibi col.ſecunda poſt medium in d.l.quod dicitur.

¶ Amplia iſtam limitationem, vt procedat etiam ſi ſolo pede retento in ventre, nec abſciſſo moriatur, ita Bald.& poſt eum Corn. in dicta.l. quod certatum.

12 Limitat̄ l.q̄rit̄ hermaphroditū.ff. d' ſta.hom.

¶ Ex quorum dictis aliud notabilius colliges ꝙ ꝙ mixtum nō attribuitur maiori parti; nam corpus quod eſt formatum, ſeu compoſitum ex pluribus membris non dicitur natum, ſeu non indicatur vt natum quando adhuc minimum membrum reſtet ad naſcendum; immo attribuitur minori, & ei in quo minus incaleſcit, quia ſi moriatur dicitur non natū prout non erat minor pars. Quod not.ad limitationem, l.queritur.ff.de ſta. hominum, vbi habetur ꝙ mixtum attribuitur ei in quo magis incaleſcit.

¶ Conſidera ſi poſſit dici ꝙ id ſit in caſu noſtro fauore teſtamenti cui lex fauet.l.ſi pars.ff. de inoffic.teſt.vel quia tex.in.d.l.quod certatum requirit ꝙ totum ad orbem proceſſerit; quæ duæ conſiderationes limitarēt.d.l.quærit̄: Vel tertio, dicamus ꝙ in caſu noſtro non habetur conſideratio ad corpus inquantū corpus, ſed inquantū ad animatū, vnde cū anima ſit tota in toto, & tota in qualibet eius parte, vt dicit Bar. i.d.3. opp. in.l.ſtipulationes non diuiduntur.ff,de verb.oblig.ſequitur ꝙ non incaleſcit magis in vna, q̄ in alia parte, & hoc modo.d.l.quæritur remanet firma, & iſta vltima magis placet.

¶ Limitatur ſecundo vt per Alex.hic nūo.3. vt nō procedat qñ naſceretur abortiuus.l.2.§.de poſthu.hær.inſtit.& tranſeunt aliī hic, quæ lex ex dictis in proxima præcedēti limit.ampliatur, vt dicatur natus abortiuus, ne dum ſi mortuus exeat ventrem, ſed etiam ſi natus viuus retento pede in ventre moriatur. 13 Ampliatur.l.2.§.d poſth.hęre.inſtit.

¶ Et qd ſi eſſet natus ī ſexto mēſe, ponūt doct. in.d.l.quod dicitur.ff.de liber.& poſth.cum aliis de quibus per Deci.hic in prima lect.nūo.4. ī fi. adde Alex.in.d.l.quod certatum.

¶ Limitatur tertio vt non procedat qñ poſthumus moreretur viuo teſtatore, quia tūc teſtm̄ cōualidatur.l.poſthumus.ff,de iniuſt.rup.teſt. contra quam facit tex.in.l.ſi filius qui in poteſtate.ff. de lib.& poſth.vbi ſi filius p̄teritus moriat̄ viuo teſtatore teſtm̄ non cōualeſcit, ſol.iſte tex.loquit̄ in filio iā nato p̄terito, nos loqmur in poſthumo p̄terito:ſic dicit glo.in.d.l.poſthumus, Et q̄ ſit rō diuerſitatis doctores laborāt, vt p Deci. hic ī prima lect.nūo.5.& in.2.lect.nūo.1.Sed p̄ p̄miſſorū plena diſcuſſione videndum eſt de tribus.

¶ Primo q̄ ſit rō quare poſthumo p̄terito teſtm̄ nō recōualeſcit ſi naſcetur viuo teſtatore, & poſt eius mortē ipſe poſthumus moriat̄; & rō ſecus ſi teſtatore viuo moriat̄, quē articulū Decius non tangit, nec alius hic, & tñ eſt neceſſarius.

¶ Secundo quarę præterito nato:moriēte viuo teſtatore teſtamentum non reconualeſcit, & tñ ſecus eſt in poſthumo.

¶ Tertio qñ ob mortē poſthumi teſtm̄ recōualeſcit, ſi cōualeſcat de iur.p̄to.vel de iure ciuili. 14

¶ Circa primum dicebat Bar.i.d.l.poſthumus, ff.de iniuſt.rup.teſt, eam eſſe rationem quia quādo poſthumus moritur viuo teſtatore, ipſe teſtator p̄ſumitur continuare in ſua opinione & mēte quæ eſt iuſta, ideo recōualeſcit, ſecus quando teſtator moritur ſuperſtite adhuc poſthumo, nā non creditur cōtinuare in ea mente tūc iniuſta ex quo ſupereſt poſthumus, merito eius poſthumi morte non conualeſcit, Quæ ratio mihi nō placet:quia & in voluntate iniuſta creditur continuare teſtator.l.3.§.de inoffi.teſta. Quarē teſtm̄ non cōualeſcit ſi poſthumus moriat̄ teſtatore mortuo ſicuti ſi eo viuo. Et redditur noua rō aliis reprobatis.

¶ Imol.in eadem.l.poſthumus dicebat rationē eſſe, quia qñ teſtator præmoritur poſthumo, nō

ſuperit

ſuperſt amplius cauſa efficiens,ideſt ipſe teſtator
qui poſſit teſtamentum facere, & qui videatur
velle perſeuerare in ſua voluntate argu.l. ſi.ff.
cōmu.prædior.ideo non conualeſcit teſtamen-
tum, quæ ratio ceſſat quando poſthumus præ-
moritur teſtatori.

¶ Quæ ratio videtur dubitabilis per tex. in.l. q
ex liberis.§. teſtamento.ff.de bon.poſſ. ſecundū
tab.vbi ſi teſtator dederit ſe ad arrogandum, &
propter hoc eius teſtamentum ſit factum irritū,
licet poſtea efficiatur ſui iuris teſtamentum non
conualeſcit quamuis ſuperſit cauſa efficiens niſi
intentionem ſuam declarauerit,de quo tamē di
cendum eſt vt.j. ſub nūo.17.

¶ Et quia attenta dicta conſideratione fundata
ſuper eo q̄ teſtator ſuperuiuat, deberet eſſe totū
contrarium,quia ex quo ſuperuixit,& potuit cō-
firmare,& non confirmauit,deberet ei ſic impu-
tari vt non conualidaretur, arg.l.quod quis.ff.
de regu.iur.

¶ Ego itaq; cogitaui de alia meliori: Ideo non
conualeſcere dicamus teſtamentum poſthumo
poſt moriente,quia ſtante eo q̄ teſtamentū eius
natiuitate ipſo iure erat ruptum,vt hic: veniētes
ab inteſtato potuiſſent ſuccedere ipſo poſthumo
poſt moriente,ideo ſi cōualidaretur hoc cedere
poſſet in eorum præiudicium quod videtur eſſe
iniquum,ideo enim reconualidatio fiat de iure p̄
torio vt.j.dicet̄ nūo.21.conſequens fuit q̄ in his
terminis non fiat;quia prætor ſemper nititur æq
tate.l.quod ſi epheſi.ff.de eo.quod cert.loc.quæ
ratio ceſſat quando poſthumus præmoritur: q̄a
tunc adhuc nemini eſt ius nec in ſpe quęſitum
cū & patri liceret vendere bona,& in mari proii-
cere,igitur non mirum ſi iſto caſu conualidetur
cui non obſtaret ſi reſiſteretur; quia quando te-
ſtamentum eſt nullum,id non recōualeſcit, licet
de nullius præiudicio agatur,quia dico q̄ in eo
caſu,& in caſu.d.§.teſtamento,vbi teſtamentum
non conualidatur,licet conualeſcentia nulli præ
iudicaret, alia ratio reformat pactum, vt ſtatim
dicam.

15 ¶ Circa ſecundum, Cy.& Iaſ.in.l.2.§.de poſthu.
hære.inſtit.dicebāt rationem eſſe quia filio nato
præterito teſtamentum a principio fuit nullū &
quidem omni iure:merito non conualeſcit præ-
terito licet moriēte viuo teſtatore,quæ ratio ceſ-
ſat quando poſthumus fuit præteritus,quia teſta-
mentum a principio valet,& licet rumpatur na-
tiuitate poſthumi tamen congruit vt conualide-
tur ſi moriatur viuo teſtatore,quia res de facili re-
uertitur ad eius naturā.l.ſi vnus.§.pactus ne pe-
teret.ff.de pact.Et facit ſecundum Deci.quia fa-
cilius aliquid renaſcitur,q̄ quod de nouo naſca-
tur glo.in.l.ſi teſtamentum.ff.de teſt. Hic eſt ad
uertendum:quia cum dicitur q̄ filio præterito iā
nato & moriente in vita teſtatoris teſtamentum
non cōualeſcit ea rōne,quia teſtamentū nō va-

Examinatur q̄re teſtam̄ nō cōualeſcit p̄moriente filio iā nato p̄terito, & ſecus eſt i poſthumo p̄decedente.

luit a pri.iſtud poteſt eſſe verū,quia ſic dicit tex.
inſtit.de exhære.liber.in prin.

¶ Sed cum dicitur q̄ ideo conualeſcit quando 16
poſtumus præteritus viuo teſtatore morit̄ ea ra- Rō Cy.
tione,quia habuit initium cum a principio valu- & Iaſ.re-
it;ad quod de facili reuertitur,iſta ratio non eſſet probat̄.
bona, quia ſequeretur q̄ eodem modo deberet
reconualeſcere quādo poſthumus moritur poſt
teſtatorem,quod tamen eſt falſum,d.l.2. infra d̄
poſthu.hære.inſtit.

¶ Deci.hic nūo.4.duabus rationibus ſimul iun 17
ctis eliciebat rationem ad hoc dictum, dicens q̄ Rō De-
ideo poſthumo præmoriente cōualidatur teſta- cii repelli
mentum,quia habuit validum initiū, & ſupereſt tur.
cauſa efficiens ſcilicet teſtator qui poterat facere
teſtamentum,Et facit quia ſi teſtator viueret, &
eſſet in tali ſtatu quo non poſſet teſtari teſtamen
tum non recōualeſcet.l. qui vxorē .ff. de iniuſt.
rup.teſt.quam pro ſingulari allegat Roma ſig.
109.tu habes,Sed idem Decius ſe corrigens in
ſecunda lect.nūo.1.dicebat hanc rationē eſſe du
bitabilem,quia licet teſtator ſuperuiuens habeat
facultatem mutandi teſtamentum, tamē ex quo
non mutauit, videtur voluiſſe q̄ teſtamētum ſta
ret in eo ſtatu ad quod redactum fuit natiuitate
poſthumi.l.3.§.de inoffi.teſta. Quod dictū mi-
hi non placet,quia in ipſa.l.3. impedimentū ad-
huc non ceſſauerat viuente teſtatore,ideo nō eſt
mirandum ſi teſtator videtur voluiſſe q̄ teſtamē
tum ſtet in eodem ſtatu i quo erat redactum,ſed
ſecus in caſu noſtro in quo conſideramus q̄ po
ſthumus cuius natiuitate rumpitur teſtamētum
p̄deceſſerit teſtatori,& ſic ceſſauit dicta ratio im-
pedimenti,igitur ad rem non facit.

¶ Sed licet illa.l.3.nō videatur quadrare, tamē
ego induco tex.qui videtur intētionem vltimā
Decii probare & priorem deſtruere,tex.eſt in.d.
l.qui ex liberis.§.teſtamento.ff.de bon.poſſ. ſe-
con.tab.vbi ſi teſtator dederit ſe ad arrogandū,
teſtamētum eius irritatur,& licet efficiatur ſui iu
ris teſtamentum non conualeſcit,& ſic ibi cōcur
rebat validum initium & impedimentum ceſſa-
uit viuo teſtatore; & nihilominus teſtamentum
non conualidatur.

¶ Sed ſuſtinendo primam opinionem Decii,
& eius rationem,ad hunc tex.poſſum reſponde
re,q̄ ille tex.loquitur quando defectus ex cauſa
volūtaria teſtatori de nouo ſuperuenit maxime
in cauſa efficiente hoc eſt in ipſo teſtatore, ſed
ſecus quando impedimentum non ſuperuenit
de nouo ex cauſa voluntaria,& maxime non in
ipſo teſtatore,vt in caſu noſtro,in quo teſtamen
tum rumpitur,quia poſthumus repent ſe præte
ritum.Ratio differentiæ eſt quia in terminis.§. te
ſtamento voluntas dicitur defeciſſe in teſtatore,
qui ſibi ipſi impedimentum intulit,vt probat ille
tex.ibi,voluntas quæ defecerit iudicio recenti re
duiſſe intelligitur.Non recōualeſcit igit̄ iſto caſu
niſi

niſi ex ſignis conſtet voluntatē rediiſſe,ſed ſecus ſi non voluntarie impedimentum ſuperueniat, vt in.l.ſi quis filio exhæredato .§. quatenus.ff.de iniuſt.rupt.teſta.& vt in.d.l.poſthumus in prin. eo.titulo.

¶ Et iſto modo licet crediderim defenſari poſſe rationem Decii ab his quæ eādem conſiderationem adiuuando deduxeram,tamē dicta eius ratio in prima lect.reddita non placet,quia ſi in cōſideratione eſſet ſuper exiſtentia teſtatoris, ea ratione quia potuit teſtamentum facere, dicēdum foret ꝙ illa ſuadere deberet ꝙ teſtamentum nō reconualeſceret,ex quo potuit nouum facere, & non fecit,vt dixi .ſ.nūo.14.contra Imol.

¶ Quid igitur dicēdum,dico rationem eſſe ꝗa hæc tria ſimul concurrunt. Primum ꝙ ab initio conſtitit teſtamentum. Secundum quia volūtas teſtatoris cōcurrit,ſeu perſeuerare creditur. Tertium quia nulli fit præiudicium, Ex primo fit ꝙ ſecus eſt quando teſtamentū eſt a principio nullum inſtit.de exhære.lib.in prin, Ex ſecundo fit ꝙ aliud eſt quando voluntas non perſeuerat vt in.d.§.teſtamēto. Ex tertio fit ꝙ aliud eſt quādo prædeceſſit teſtator.d.l.ſi filius q in poteſtate.ff. de libe.& poſth.nam tunc ſi recōualeſceret, recōualidatio reſultaret in præiudiciū venientium ab inteſtato,vt dixi .ſ.nūo.14.

20 ¶ Et cum Deci.hic in ſecunda lectu.nūo.1,dicit
Redarguit Deci. ꝙ tex.in.d.l.poſthumus,ff,de iniuſt.rup.teſt. lo
ā. intel.l. quitur in caſu quo in teſtamento eſſent inſtituti
poſthumus.ff.de iniuſt.rupt. venientes ab inteſtato,aduertendū erit quia contrarium eſt verius cum quando tex.præterit venientes ab inteſtato,loquitur in caſu quo præterit
teſta. filius viuus & ita loquitur Alex. in.l.ſi pater nūo.14.ff.de inſtit.& ſubſtit.quam Decius allegat,ſic tenent Bar.& alii in.d.l.poſthumus,Paulus in.l.filius qui in poteſtate col.3.ff.de lib.& poſth.& dicit eſſe cōmunem Paul.in.d.l,poſthumus.§.fi.

21 ¶ Circa tertium:Ias,hic col.11.ibi niſi reſpōdeas,
Anteſtm̄ dicebat ꝙ teſtamentum conualeſcebat etiam de
reeōualeſcat de iure ꝑtorio iure ciuili in terminis,d.l.poſthumus,quod probabat tribus modis conſiderando eū tex. Primo dum dicit iuris ſcrupoloſitate,Secundo cū dicit
tm̄ in .d. hæreditatēq̧ obtinebit. Tertio quia dicit diuus
caſu. Adrianus,& Imperator reſcripſit, nam reſcriptū facit ius ciuile.l.1.ff.de conſtit.prin. Bar. Imol. & Paul.ibi tenēt contrariū,Alex. hic in tertio not. Deci.in lect.nouiſſima nūo.1.qui reſpondet fundamentis Ias.& iſtam dicit cōmunem Bart.in.d.l.poſthumus,qui reſpondet ad id quod dicitur de reſcripto.

22 ¶ Limitatur quarto vt non procedat in filio ar
Arrogatus an rūpat teſtm̄ ēt de iure ꝑtorio. rogato,quia licet hic rumpat teſtamentū de iure ciuili,non tamen rumpit de iure ꝑtorio ſecūdū glo.in.l.non putauit.§.ſi quis emancipatum .ff. eo.propter quam ſic tenet hic Ias.nūo.2.

¶ Contrarium tenet hic Deci.i prima lect. nūo 4.ibi tertio tex.qui mouetur per tex.inſti.q.mo. teſt.infir.ibi quaſi agnatione ſui hæredis, & ſic rūpit vt agnatione poſthumi,ergo etiam de iure ꝑtorio,vt.l.non putauit.§.ſi quis emācipatum cū glo.ff.eo.Nec ob.ꝙ glo. ibi tenuerit contra hāc limitationem,quia id dixit ea decepta credulitate,quia crediderit ꝙ ex quo datur bon.poſſ.contratab.teſtamentum valeat de iure prætorio, qđ cōmuniter nō recipitur,vt dicetur inferius nūo 91.Addo tex.in.l.filius a patre .§.filius.ff.de libe.& poſth.vbi ī eo caſu dum queritur an ille filius rumpat;arguitur ꝙ non rumpit,quia non eſt adoptatus,ergo datur intelligi ꝙ voluit ſentire ꝙ ille adoptatus rumpit, & quidem ad ſimilitudinē ſui poſthumi,quia ſubiungit ꝙ non eſt natus, & ſic ꝙ non eſt poſthumus,ergo cum ibi quereret de ruptura ad ſimilitudinem poſthumi,fit vt ageretur de ruptura etiam de iure prætorio, ergo cū ſentit ꝙ adoptatus rumpit ītelligit etiam de iure prætorio; Etiam ibi in primo nota. ſibi cōtrarius notat ꝙ quatuor modis quis cōſequitur iura ſuitatis,& conſequenter rumpit teſtamentum,& inter eos modos cōnumerat modum adoptionis, ergo vult ꝙ iure ſuitatis rumpat teſtamentum, & per conſequens etiam de iure prætorio vt poſthumi ſui rumpunt.

¶ Et quid ſit de legitimatis dictum fuit ſupra in præludiis nūo.10.

NEQVE HAERES INSTITVTVS NEQVE NOMINATIM EXHAEREDATVS.

¶ Nota ꝙ præteritus dicitur qui neq; inſtitutus 23
eſt,neq; exhæredatus probatur ex hoc tex.ſecū Præteritus qs dicat & an eius beneficio dēt bo. poſſ. iſtituto.
dum Paul.Alex.hic i primo not.per Ias. nūo.3. per Deci.nūo.5.hoc modo; qa tex. noſter dicit ꝙ poſthumo qui non eſt inſtitutus,neq; exhæredatus datur bon.poſſ,contratab.;ergo fit ꝙ tex. præſupponit ꝙ ſit præteritus,quia illa bon. poſſ. datur præteritis.§.fi.in fi.inſtit.de exhære.lib.l.fi. ff.de lib.præterit.cum ſimilibus de quibus p Deci.Contra quam inductionem oppono quia nō valet dicta conſequentia per tex.in.l.illud.§.fi.cū.l.ſeq.ff.eo,cum aliis de quibus hic in prima glo. in quibus iuribus probatur ꝙ inſtituto dat bon. poſſ.contratab.ſol.illis in iuribus talis bon. poſſ. datur inſtituto beneficio præteriti.l. ſi poſt mortem .§. fi.ff.eo.& propterea dicitur dari principaliter ipſi præterito, & propter præteritum datur inſtituto,& ſic a præterito proficiſcitur arg.l.profectitia.ff.de iur.dot.l.ſed ſi plures.§. in arrogato ff.de vulga.& pupil.Et iſtud eſt melius q̄ dicere ꝙ ſit caſus ſpecialis,vt hic dicebat Rimi.in prin, & an hoc poſſit inſtitutus etiam tacente præterito dicet infra ſuper.i.glo.nūo.32.

¶ Et quando iſta concluſio non probaretur ex iſto tex.eſt tamē in ſe vera, & eam facit glo. in.l. nam & his.§.fi.ff.de inoffic.teſt.quæ allegat bonum tex.in .§.eadem inſtit.de hære.quæ ab inteſta.quem Rimi.hic in primo not.Ias.in tertio,&

Deci.hic in prima lect.nũo.5.allegant, & de illa glo.non meminerunt, Per quẽ tex.debet ad tex. noſtrum ſubaudiri vt oportet, quia qui non eſt exhæredatus vt oportet, & ſic ſine cauſa exhæredatus dicitur præteritus, Alex.& poſt eum Iaſ.in aut.ex cauſa, col.3.ij.de lib.præter.vbi allegat hũc .§.& tangitur hic in glo.in ver.nominatim, & ibi aliquid dicetur ſuper præteritione matris, & maxime nũo.59.

¶ Quam concluſionem reſtringebat hic Deci. ſub.d.nũo.5.& ante eum Rimin.in primo not. procedere i caſu particulari, in quo eſt traditum pro forma (vt in filio) q inſtituatur vel exhæredetur.l.inter cætera.ff.de lib.& poſth.inſti.de exhære.lib.in princ.nam tali caſu procedit q filius dicatur præteritus, ſi non ſit inſtitutus, vel exhæredatus, Sed proprie loquendo.

24 Preterire ꝓprie qd

¶ Præterire eſt nullam mẽtionem facere, ita glo. in.l.3.ij.de libe.præter. Quam opinionem comprobare nititur ex multis quæ non probant, quibus relatis in voce ſigillatim reſpondeo.

¶ Et primo ad ad tex.in.l.quadam.ij.de fideicõ. quem etiam in primo not.allegat Rimi. dico q illa verba ꝑterijt nullo pœnitus relicto, ſunt verba facti narratiua: nam per hoc non negat quin dicatur præteritus, dũmodo nõ ſit inſtitutus, vel exhæredatus, immo videtur ex ſequentibus verbis id innuere & bene cum loquatur de præteritione filij.

¶ Secundo ad tex.in .§.mater inſtit.de exhære.lib.dum ille tex.demonſtrat q præteritio arguit ſilentium, ergo q nihil ſit relictum, quia alias mater non diceretur ſilẽtium feciſſe, ſed locutã eſſe, rñ.q ille tex.ibi capit ſilentium matris quando mater nõ inſtituit, neq; expreſſe exhæredauit, ergo ille tex.potius facit in contrarium.

¶ Tertio ad tex.in.l.omnimodo.ij.de inoffi.teſta.ibi, & hæc de his perſonis, vbi tex.dicit ſuperius dicta procedere in perſonis quarum mentionem teſtãtes fecerint & aliquam eis quantitatem relinquerint, deinde ſubiũgit ſin vero vel prætericerint: ergo cũ dicit prætericerint, intelligit nihil relinquendo, vt aduertetur præcedentibus, ſic inducit Deci.ego reſpõdeo q nihil facit, quia ego non nego quin dicatur præteritus quando nihil eſt relictum, ſed dico q dicitur præteritus etiam qñ eſt aliquid relictum non inſtitutionis titulo. Et quando ille tex.ibi videretur arguere q is demum diceretur ibi præteritus cui nihil ſit relictũ, dico id eſſe ibi, quia ſtantibus præcedentibus in ea ſignificatione intelligitur poſitum, & ſic id nõ procedit ex propria ſignificatione, ſed ex loquẽtis mente a præcedentibus collecta, quæ facit vt a proprietate verborum recedatur.l.non aliter.ff.de leg.tertio.

¶ Quarto ad tex.in .§.poſthumi, verſ.ſed fœminæ inſti.de exhær.lib.reſpõdeo q tex.nihil facit, quia requirit q aliquid relinquatur filio, ne dicatur teſtatorem de eo oblitum eſſe, quod dici nõ põt ſi aliquid relinquatur, ſed per hoc non arguit q ſi aliquid ſit relictum non dicatur præteritus, quia licet de eo oblitus non ſit, tamẽ teſtator eum hæredem non inſtituit, vel non exhæredauit, & ſic illud verbũ per obliuionem queſtionem ſoluit.

¶ Ad glo.in.d.l.3.reſpondeo q quãdo dicit q præterire eſt de eo nullam mentionem facere, intelligit non facere mentionem inſtituendo, vel exhæredando; patet quia allegat tex.in.d.§.eadẽ inſt.de exhære.lib.& glo.debet intelligi ſecundũ leges quas allegat Bar.in.l.nõ ſolum .§.liberationis verba.ff.de lib.leg.

¶ Ego in hac re prætermiſſo eo quod Bar. ſcribit demonſtrando quid ſit præterire i aut.ex cauſa, col.8.ibi expediri de contrariis.ij.de lib.ꝑteri. crediderim præteritionem conſiderari ad ſimilitudinem adoptionis i hoc ſcilicet, vt præteritio cõſideretur vt genus, & vt ſpecies, ſicuti adoptionem conſiderat tex.in.l.2.ff.de adopt.ideo præteritio vt genus eſt.quotiens de aliquo nulla fit mentio, ſed præteritio vt ſpecies ſit quando quis nõ eſt inſtitutus, vel exhæredatus, & de iſta loquitur titulus de libe.præterit.infra & de hac loquimur in hac lege.

25 Exhæredatus nec beneficio ꝑteriti h3 bon.poſ. ꝯtabul.

¶ Nota q exhæredato non datur bon.poſſ.cõtratabul.quæ ſit huius ratio dicetur.ij.nũo.13. Et iſtud ampliatur vt etiam beneficio præteriti nõ habeat.l.ſi poſt mortem .§.exhæredati.ff.eo. Et quæ ſit ratio quare beneficio ſaltem præteriti nõ conſequatur tale cõmodum cum id inſtituto tribuat dicti præteriti beneficio dicetur inferius nũo.48.& iſta concluſio limitatur vt infra nũo.50.

26 Poſthumus an exhæredetur iſto iure.

¶ Nota q hoc iure.C.poſthumus poterat exhæredari cõtra quæ facit tex.in.l.ſi quis ſuo .§.legis ſupra de inoffic.teſta.Ego ſoleo hanc difficultatem hic tractare, verum quia poſtea habui q Decius tangit hic ſuper glo.in ver.nominatim, vt per eum in prima lectu.nũo.6.ideo reſeruo ibi dicendum nũo.47.

27 Quid de iure nouiſſimo aũt. Et redarguit Alciatus.

¶ Hic tangam ſolum vnum quod ipſe reliquit intactum ibi, & tangit in lectur.nouiſſ.nũo.2.an ſcilicet iure nouiſſimo poſſit exhæredari, qđ nõ videtur, quia ſecundum nouiſſimam conſtitutionem debet ingratitudinis cauſa exprimi in teſtamento .§.aliud quoq; capitulum in aũt.vt cum de appel.cogno.aũt.non licet infra de lib.præterit.& certum eſt q poſthumus nõ poteſt cõmittere cauſas ingratitudinis, glo.in.l.fi.in glo.fi. i fi. infra de libe.præte.quæ cõmuniter & per Deci. d.nũo.2.recipitur, & odio alterius nõ debet grauari.d.§.legis cum aliis de quibus per Dec.hic in lect.nouiſſ.nũo.2.quibus adde Areti.conſi.91.incipien.viſa conſultatione conſil.29.incipien.diligenter col.8.& conſil.73.incipiẽ.diligenter col.6.Deci.conſi.359.in quibus locis videbis de ſtatuto de quo loquitur Deci.& facit quia non põt cõſiderari dicta exhæredatio q ſeruiat ad validitatem

tatem

tatem teſtamenti,quia clarum eſt q̃ ipſi exhæredationi ſit inſerẽda cauſa,ſed nulla poteſt inſeri cum nulla ex cauſa poſſit exheręs fieri,ergo ſit q̃ teſtamentum eſt nullum vt dicit Paul.d.§.legis ſol uendo oppoſitionem Rapha.

¶Nouiſſime Alciatus ſubtiliter rem excutiẽdo dicebat contrariam ſententiam fore iuſtiorem, Alciatus paradoxorũ libr.4.c.10.mouetur,quia iure veteri erat ſpecialiter itroductum,vt poſthumus ſine cauſa poſſit exhæredari, ergo lex noua quę (in dictis locis pro cõmuni opinione adductis) generaliter diſponit q̃ exhæredatio fieri minime poſſit abſq; cauſæ inſertione,nõ cõprehẽdit exhæredationem poſthumi,glo.in.l.ſciendũ in prin.& ibi Bar.ff.qui ſatiſ.cogan.in quantum volunt q̃ diſpoſitio generalis nõ includit caſus in ſpecie priuilegiatos,declarando eam, vt ibi p eum,a quo fortaſſis eam elegãtem ſi quidem declarationem ſubtraxit Deci.conſi.5.& cõſi.300. quam materiam prætermitto quia latiſſime exornaui in.l.ij.de edendo vt dante Deo alias videri poterit.

¶Sed rei cõmuni manum porrigẽdo dicas nõ obſtare hanc rationem ; quia nõ eſt verum q̃ in exhæredatiõe poſthumi eſſet antiquiori tempore ſpecialiter cõceſſum exhæredationem procedere ſine cauſa:cum illa tunc fieret ex cauſis multis etiam quæ non concernebant ingratitudinẽ, vt.l.fi.in prin.ff.de bon.dãnat.& tex.i.d.§.aliud dicit q̃ antiquitus erant aliquæ cauſæ quæ non ſunt viſæ dignæ ad ingratitudinem.

¶Secundo dico q̃ ille.§.aliud itroducit de nouo q̃ cauſa inſerat̃ vt voluit intelligentibus glo. in.l.omnimodo in verſ.dixiſſet.ĩj.de inoffi.teſt. quaſi q̃ exhæredatio fieret cum cauſa eſſet antea introductum,quod etiam voluit glo.i.d.§.aliud in verb.nominatim in fi.ergo non debet dici q̃ non includat poſthumi exhæredationẽ, quæ nõ reperiebatur ſpecialiter priuilegiata in hoc vt nõ deberet inſeri cauſa,& hoc modo opinio cõmunis ſubſtinetur.

¶An ſit dare cauſam,ex qua hodie poſthumus poſſet exhæredari,vide Alcia.d.c.10.

¶Et ex prædicta cõi opi.infert̃ q̃ hodie vẽter ẽt exhæredatus mittit̃ in poſſeſſionẽ quod facit ad limitationẽ.l.i.§.totiens.ff.de vent.in poſſeſſ. mitten.vbi Bar.ſic dicit.

TESTAMENTVM RVMPITVR.

¶Ex hoc arguitur q̃ teſtamentum a principio valuit hoc probat tex.inſt.quib.mo.teſta.infir.in prin.ſuadetur,quia quod nullum eſt rumpi non poteſt.l.nam & ſi ſub conditione.ff.de iniuſt. rupt.teſt.& tangit glo.in verb.petita, & rumpit̃ agnatione poſthumi vt eo.tit.in pri.cũ ſimil.ex quibus declarat̃ tex.in.l.poſthumo.ĩj.de colla.ibi rumpenti:Nam poſthumus rumpit vt ibi non inſtrumento materiali ſed naturali;ſcilicet mediante ſua natiuitate & agnatiõe, & an rumpat̃ ea domum ſi ipſe filius velit,dicet̃ inferius nũo.58.

¶Quandoq; nõ rumpitur in totum vt ſi eſſet neq; inſtitutus neq; exchæredatus,ſed eſſet ſubſtitutus,argumẽto.l.ex facto.§.lucius.ff.de vulg. & pupil.l.ſi filius.ff.de hæred.inſtit.Rom,conſi. 516.in caſu propoſitę cõſultationis.Ias.hic in.3. not.Nam ſi id eſt in filio iam nato debet etiam eſſe in poſthumo : ex quo ratio diuerſitatis non poteſt reddi.l.3.verſ.Nam diuus.ff.de iniuſt. rupt.teſta.

28 Filius ab inſtitutiõe pteritus ſi ſit ſubſtitutus nõ reddit teſtamentũ ad cãm inteſtati.

PETITA EST.

¶Verba hæc ſũt facti narratiua ſm Ias.hic col. i.quia etiam ſi hæc non eſſet petita nihilominus cum peti poſſet ĩpediretur petitio bon.poſſ.ſm tab.l.ii.§.expectandi.ff.de bon.poſſ.ſm tab. Cõtra quem inſurrexit hic Deci.in vtraq; lectura in prima ſub nũo.2.Et in ſecunda in prin. qa quãdo non eſt petita,licet ſuſpẽdat̃ petitio ſm tab. vt ibi,non tamẽ ab omni ſpe excluditur,qa poſſet a cõtratabulando excludi tẽpore vel repudiatione,& ſm tab.locũ habere, vt ibi , ſed quando cõtratab.eſt petita excludit̃ penitus ſʒ tab. vt ſic ibi,locum habere nõ põt : Quam cõſiderationẽ ſibi arrogat Cur.nũo.22.

¶Et licet conſideratio iſtorum auribus cõſonare videatur,nihilominus adhuc dubito , quia nõ videtur verum q̃ poſtq̃ petita eſt Bon.poſſeſſio præciſa ſit omnis ſpes bon.poſſ.ſm tab.in terminis noſtræ literæ ĩ qua agitur de bon.poſſ.infanti delata,qui poteſt reſtitui adhuc in ĩtegrum aduerſus petitionem tutoris vt ĩ terminis dicit Bar. in.l.i.ff.de bon.poſſ.infan.fur.compe. quo caſu daret̃ ſm tab. Sol.defenſando Decium:quãdo tex.conſiderat petitam eſſe bon. poſſ, debet intelligi de tali petitione quæ durat,quaſi q̃ nõ dicatur petitum id quod petitum non durat.l. ſi p patre.§.verſum.ff.de in rem verſ.l.item eorũ.§. q̃ ſi actor.ff.q̃ cuiuſq; vni no.ſic non dicitur factum quod non durat factum.c.nã & ego & ibi not.extra de verb.ſigni.Socci.cõſi.53.in.vol.4. Abb.conſi.69.col.i.vol.i.

29 Factũ nõ diceretur q̃ nõ durat factũ.

¶Cogita tamen ſi poſſet defenſari opin.Ias, qa cum tex.noſter dicit q̃ ſm tab.locũ habere non poteſt debet intelligi ſm cõmunem curſum , ſic in ſimili ait Bar.in.l.fundum titianũ col.2.ibi erit ergo ſol.ff.de excep.ſequit̃ Alex.in.l.edita nũo 16.ĩj.de eden.ergo attento cõmuni curſu qui eſt q̃ quis non repudiet quod eſt ſibi delatum.l.cũ de indebito.ff.de probat : ſequitur q̃ etiam ſi nõ ſit petita bon.poſſ.contratab. adhuc dici poteſt ſm tab.excludi ſine ſpe aliqua intelligendo ſm cõem curſum cogitate,quia vt detur materia inueſtigandi ſubtilius:Hæc volui dixiſſe.

LOCVM HABERE NON POTEST.

¶Non q̃ bonorũ poſſeſſio ſm tabulas nõ concurrit cum bon.poſſ.contratab.quod videt̃ nõ procedere,quando in teſtamento fuiſſet inſtitutus alius qui eſſet in pari gradu cũ pterito:p texi.

in,l.ſi duo .§. proinde,ff.de leg. præſt. ſm intellectum Bar.verum quia ille intellectus non eſt bonus,& tex.ille eſt variabilis i itellectu igiť reſeruo dicēdū inferius vbi alii tāgūt ego dicā nūo .105.

30 An ꝯtab. impediat adhire de iur.ciuili.

¶Et an cōtratab.impediat adhiri hæreditatē de iure ciui ſi teſtm̄ ſit validū dicit ꝙ nō Rimi. hic i vlt.not,ꝑ tex.i.l.ſi ex duobus la.2.&.l.filiū i pric. ff.eo.de quo diceť ꝭ nūo.99.

¶Adde ꝙ fallit niſi inſtitutus eſſet emancipatus l.illud .§. fi.ff.eo.vel nō eſſet in pari gradu cū inſtituto vt dicit ibi glo.quibus caſibus loquitur.l. ventre,ff.de acquir.hæred.&.l.cum quidam.§. i. eo.tit.dicatis vt in.d.nūo,99.

31 An iſtituto cōpetat ꝯ tab. beneficio ꝑteriti.

GLOSSA PRIMA. duo vult iſta glo. Primum ꝙ inſtitutus beneficio præteriti poteſt petere bon.poſſ.cōtratab.Secundum eſt, ꝙ ſecus ſit in exhæredato de quibus videamus:poſtea videbimus de ratione diuerſitatis ꝭ nūo.43. Circa primū dic id probari in,l.3.§.ſi quis ex liberis,&.l. ſi poſt mortem i fi.ff.eo.& dixi ꝭ.nūo.23. & quale beneficiū poſſit reſultare ponit Alex.hic nuo. 4.Rimi.hic nūo.1.in fi.

32 An ad hoc vt inſtituto cōpetat bo. poſſ.contratab. ſit neceſſe ꝙ inſtitutus eā petat.

¶Ampliatur primo iſta concluſio vt procedat ſiue ꝑteritus petierit bon.poſſ.cōtrab.quo in,caſu concluſio de plano procedit, ſiue adhuc non petierit vt voluit glo.in,l.ſi poſt mortē.§.fi.ff. eo. Contra quam tenuit glo,in.d.l.3.§.ſi quis ex liberis.ff.eo.Et hanc amplectunť Bar.in.d.§.fi,& alii quos hic citauit,Alex.nūo.5.ſed illā tenēt Alex. & alii de quibus per eum contra quos Rimi.hic nūo.1.tandem ſe reſoluit:Sed Dec.in vtraq; lectu.in prima nūo.6.in ſecūda nūo.4.ibi,& ꝑ cōcluſiōe q̄tū ſit reſpectu filii emācipati ꝑteriti 13 ꝭ Ale.Cur.hic.n.28.cōcordat op.qd igiť dicēdū.

¶Et videtur primo ingreſſu tenendū cum opi. Bar.cōtra Alex.& cōcordātes ex pluribus.

¶Primo ꝑ tex.in.l,filio ꝑterito.ff.de iniuſt.rup. teſta.ibi ꝙ ſi bonis ſe pr̄is abſtinuit,

¶Secundo ꝑ tex,in.l,papinianus,ff.de inoff.teſta.in prin.vbi pater non intentat querelā inuito filio,& tñ emolumētū quęrebatur pr̄i beneficio filii.l,placet,ff.de acquir,hæred.

¶Tertio facit tex,in.l.3.§.ſi quis ex liberis.ff. eo, ponderando primo ſm Dec,hic in nouiſſi.lect, nūo.4.quia tex.copulatiue loquiť ſi alius cōmittat edictum & ipſe ad cōtratab,bon,poſſ,admittetur:Secundo ponderando eundē tex.ſm Rimi.quia dicit ſi aliquis ex liberis ſit hæres ſcriptus & ſic ꝓſupponit ꝙ plures eſſent liberi:quorū aliquis ſit ſcriptus:ergo præſupponit ꝙ alii ſint pręteriti:& nihilominus dicit ꝙ ſcriptus non habet contratab.deinde i verſ,plane dicit ꝙ ſi alius cōmittat edictum etiam ipſe habet cōtratabu.quaſi ꝙ requiratur ꝙ alius petat ad hoc vt edictum cōpetat inſtituto,quia ſi id ex ſola præteritione cōpeteret vtiq; etiam in primo caſu daretur inſtituto bon.poſſ,contratab,

¶Quarto facit ſm Deci.tex.in.l, ſi poſt mortē .§.fi.ibi,& ipſi quoq;.

¶Quinto facit ſm eūdem tex.in.l.is qui in poteſtate .§. ſed ſi vnus.ff.de lega.pręſtā.vbi ſi vnus emancipatus ſit inſtitutus alter ꝑteritus : ſi vtriq; contratab.acceperint inſtitutus ꝓſtat legata,quæ præſtat ꝑteritus:Sed ſi ſolus inſtitutus acceperit legata præſtat ac ſi adhiſſet hæreditatem,ergo videtur ꝙ inſtitutus in effectu contratabul. petere non poſſit.

¶Sexto facit ſm Rimi.q̄a videť ꝙ bon. poſſ. contratab.non competat præterito abſq; voluntate & facto ſuo ſicuti alię bon,poſſ.l.3.§.acquirere.ff.de bon.poſ.ergo ſi nō quęritur ꝑterito multo minus debet quęri inſtituto beneficio ꝑteriti anteq̄ ꝑteritus declaret volūtatē ſuam.

¶Septimo facit tex.in.l.non putauit .§. fi.ff. eo. &.l,nonunq̄.ff,de lega,præſtā.in quibus iuribus videtur dici ꝙ ꝑteritus eſt ille qui confert dictū beneficium,ergo lex non eſt illa quæ cōferat , q̄a alias ipſe præteritus non confert niſi mediate & impropne & verba debent proprie intelligi,l.i.§. in re dubia.ff.de exercit,ſic arguit Rimi.

¶Vltimo prętermiſſis nonnullis quæ Cur. nūo 30,adducit,& eis poſtea reſpondet:poſſet allegari,tex.in,l.2.§.ſi ſit conſanguinea.ff. ad tertul. ſed quia de eo latius veniet dicendū in ſequenti ampliatione nūo.40.Igitur quo ad hanc concluſionem aliter non ponderabitur,

33 De intel, l,ſi poſt mortē .§. fi.ff.eo.

¶Quibus ſtātibus licet ampliatio iſta videatur dubia tamen puto opinionem cōtrariam quam tenet Alex.eſſe veriorem,

¶Primo per tex.in.l,ſi poſt mortem,§.fi.ff.eo.q dicit ꝙ illi qui propter alios bon. poſſ, cōtratab. petunt non expectant vt præteriti accipiant,verum ipſi quoq; bon.poſſ,petere poſſunt. Cū.n. beneficio aliorum ad id fuerint admiſſi non curant petāt illi nec ne bon.poſſ,ego præcipue noto iſtum finem ex quo clare probať ꝙ inſtitutus admittitur anteq̄ ꝑteritus petat.

¶Nec ob,ſi dicatur ꝙ iſte tex.intelligitur quando præteritus incepit cōtratabulare vt dixit glo, in.d,l.3.§.ſi quis ex liberis.ff.eo.Et ideo illud verbum accipiant intelligetur cum effectu ideſt vt proſequantur,vt dicit Deci.hic in prima lectura nūo.6.Quia ego reſpōdeo:ꝙ tex,dum dixit accipiant itelligitur de petitione ideſt dicere petit, quia petendo videntur accipere : Et iſtud declatur ex ſequētibus in quibus dicitur de petitione l.ſi ſeruus plurium in fi.ff.de leg.i.quod etiam demōſtrant illa verba verum ipſi quoq; bon. poſſ. contratab.accipere poſſunt: Nam per illa verba quoq; implicat ꝙ non ſolum pręteriti,ſed etiam inſtituti poſſunt petere:ergo tex.ꝓſupponit etiā quo ad pręteritum ꝙ nō ſit petita , & iſto modo tex.in eo verbo quoq; facit contra Deci, & eius ponderationem de qua ꝭ. in quarto cōtrario.

¶Secundo

¶Secundo reſpondeo non eſſe curãdum qua/
liter illud verbum capiatur:quoniam tex.probat
intentionem noſtram in fine vt ſtatim conſidera
ui:Cui non obſtat inquantum Saly. in.l. vxoris
ab ortu.j. de poſth.hære.inſtit.dicit ꝙ tex. loqui
tur de poſſeſſióe facti pro vt eſt poſſidere bona
poſſeſſione corporali quia ego dico ꝙ cum ille
tex.loquat̃ in materia bon.poſſeſſionis id verbũ
bonorum capitur pro hæreditate.l.3.ff.de bon.
poſſ.Ideo non poteſt intelligi de corporali poſ/
ſeſſione:Et ꝙ capiatur de bon.poſſeſſione ꝓ vt
ius tribuit facit tex.in.l.is qui í principio.& .§. vbi
vero.ff.de leg.præſtan.

¶Secundo pro hac opi.facit tex.in.l.illud .§. fi.
ff.eo.quem Alexã.adducit:Et ego ſic pondero,
quia tex.dicit eſſet iniquum ꝙ nec contratab. da
retur quãdiu p̃teritus nõ naſcitur : ſentit ergo ꝙ
ſtatim eo nato daretur:quia non eſſe natum erat
id quod difficultabat dationem bon.poſſ.cõtra/
tab.ex quibus ſoluitur reſponſio Rimi. & Decii
dicentium ibi eſſe caſum ſpecialem:quia eſt ve:
ꝙ ſpecialitas verſatur in hoc:ꝙ bon.poſſ. cõtra/
tab.datur poſthumo adhuc non nato: ſed nulla
eſt ſpecialitas inquãtũ tex.demõſtrat ꝙ eo nato
ſtatim daret̃ tale beneficiũ ipſi inſtituto.

34 ¶Tertio pro Alex.facit tex.in.l.nõnunq̃.ff.de
lega.præſtã.vbi inſtitutus petit,& præteritus om
mittit.Nam ommittere eſt repudiare.d.l.2.§.ſi ſit
conſanguinea ibi ommittẽte eo.ff.ad tertul. &.l.
ſiue autem.ff.de lega.pręſtan.&.l.is qui.§. vbi ve
ro eo.tit.Et facit rubric.ff. ſi quis ommiſſa cauſa:
ſic abſtinere ẽ repudiare,vt.j.nũo.73. Deinde cũ
Alex.dicit ꝙ p̃ſtantur legata ac ſi cõmiſſum edi/
ctum non fuiſſet datur intelligi ꝙ cõmittitur edi
ctum etiam ſi pręteritus repudiet bon.poſſ.con/
tratab.Cui tex.ſic vt per me conſiderato nõ ob/
ſtant extorſiones quas faciunt Rimi.& alii:Nam
cum Rimi.(dicens eſſe de mente glo.in.d.l.3.§.
ſi quis ex liberis.ff.eo.)dicit eſſe fatendum ꝙ in/
ſtituto competit bon.poſſ. & ꝙ conſequitur eã
ſibi decerni,ſed neceſſe eſt ꝙ petatur per pręteri/
tum:Certe hoc eſt de directo contra illum tex.q
dicit ꝙ pręteritus ommiſſit vt ego cõſideraui:Et
cum ſecundo dicit ꝙ licet iſte tex. dicat eſſe cõ/
miſſum edictũ tamen debet intelligi ſi inſtitutus
petiit vt dicit.d.glo. ꝙ ſuadetur ſ̃m eum, quia
tex.dicit ꝙ præteritus aſficit lucro inſtitutum vt
ibi lucro aſficere,ergo neceſſe eſt dicere ꝙ præte
ritus petat:quia alias non ipſe afferet lucrum ſed
eſſet lex:Reſpondetur ꝙ tex.totum oppoſitum
arguit ex quo aperte dicit ꝙ pręteritus ommiſſit
ergo dicens commiſſum eſſe edictum, & loquẽs
in caſu quo præteritus prætermittit neceſſe eſt
dicere ꝙ velit cõmitti edictum ſola præteritione
ante petitionem.

¶Nec tex.dicit ꝙ præteritus afferat lucrum im
mo apud me vltra alios dicit cõtrarium cum di/
xerit:nec enim occaſio emancipati præteriti de/
bet inſtitutum lucro afficere : non ergo præteri/
tus id facit,ſed occaſione pręteriti id cõtigit ergo
præteritus eſt cauſa remota,ſic denotat verbum
occaſio vt in.c.poſt tranſlationẽ extra de renũt.
cum ſimil.Ex quibus declaratur text.in.l. ſi poſt
mortem .§. fi.ff.eo.dum dicit beneficio aliorum
vt intelligatur mediate & non immediate vt la/
tius dicetur infra nũo.38.&.39.

¶Nec obſtat cum idem conſiderat ꝙ verbum
ommiſſit ibi poſitum habet relationẽ ad decre/
talem,vt quia petierat & poſtea ommiſſerat face
re ſibi decerni pro vt tũc requirebatur.l. fi. ſupra
qui admitti.Quia ego reſpondeo ꝙ ommittere
intelligitur repudiare vt ſupra demoſtraui : ergo
nõ tantum nõ proſequebatur , ſed nec petebat
Ad quędam alia quæ circa hunc tex.dicit Curc.
hic reſpondebo infra nũo.35.

¶Quarto facit tex.in.l.i.in fi. ff.ſi tab,teſta. nul.
ext.quẽ conſiderauit hic Alex.& concordat tex.
in.l.fi.ff.de libe.& poſthu.Verum cum loquant̃
in iure dicendi nullum non erit de eis conſiden/
dum ad rem noſtram.

¶Quinto facit tex.in.l.ſi duo in princi.ff.de le/
ga.præſtan. qui dicit apparere commiſſum eſſe
edictum ſi proponatur emancipatum eſſe inſti/
tutum.Et exiſtentem in poteſtate eſſe præteritũ:
Nec eſt verum ꝙ ille tex. videatur velle ꝙ inſti/
tutus non habeat contratabul.Nam nullum ver
bum eſt in tex.nec in glo.ex quo id colligatur:er
go Deci.in hoc non vigilauit.

¶Sexto ego allego text.in.l. is qui in poteſtate
.§. ſed ſi vnus verſ.ſed ſi ſolus.ff.de lega. præſtã.
vbi text.dicit ꝙ ſi ex duobus emancipatis vnus
ſit ſcriptus,alius præteritus:ſi ſolus hęres ſcriptus
accipiat bon.poſſ.contratab.præſtat legata &c.
vult ergo ꝙ tali caſu ſolus ſcriptus poſſit accipe/
re,ergo abſq; eo ꝙ petat p̃teritus;quia tunc ipſe
inſtitutus non diceretur ſolus.

Nec obſtat conſideratio Rimi.ſ̃m quam fuit ſu
pra quinto loco in contrarium ponderatus,quia
ſuo loco reſpondebo.

¶Vltimo quia omnes fatentur ; ꝙ ſi præteritus
ceperit petere ꝙ tunc inſtitutus habet cõtratab.
licet præteritus ad effectum non perduceret pe/
titionem:Et eſt tex.qui ad hoc non poſſet cauil/
lari in.d.l.non nũquam maxime ibi iure ſuo nõ
vtatur.

Tunc ego infero ꝙ idem eſt ſi non petierit,quia
paria ſunt non petere,& petere ſine effectu peti/
tionis.l.i.ff.ꝙ quiſq; iur.& facit quod dixi ſupra
nũo.28.&.29.

Non obſtant adducta in contrarium quia:

¶Ad primum:& ſic ad .l. filio præterito rñdeo
ꝙ ille tex.dum loquitur de patris voluntate,quę
tuetur:intelligitur quo ad legata de qbus ibi tex.
loquebatur,quæ ſolutio eſt veriſſima, cum rñſio

debeat

debeat cõuenire interrogationi.l.ſi.defenſor.§.q interrogatus.ff.de interrog.act.& ideo non procedit id quod dicit Deci.hic ĩ prima lect.nũo.6. Dicẽs eũ tex.ẽt intelligi quo ad inſtitutiones: qa verba eius ſunt generalia: Nam dico ꝙ cum de inſtitutionibus non eſſet quęſitum, Et vt dixi reſponſio referatur ad ea de quibus quęritur:fit vt ſolum ad legata & non ad inſtitutiones relatio habeatur:cętera circa hũc tex.dicent̃ infra nũo, 39.ibi non ob.huic ampliationi.

¶ Ad ſecundũ ꝙ fundabat̃ .ſ.l. papinianus in prin.ff.de inoffi.teſt.facilis eſt rñſio: quia dico vt Alex.hic dicit nu.6.ꝙ ibi quęrela nõ cõpetebat pr̃i,noĩe pr̃is,ſed ſolũ noĩe filii.l.filius ibi,nec dixi,ff.eo.titulo.Igitur ni mirũ ſi quęrelam non intentat inuito filio.

¶ Ad tertiũ ꝙ fundat̃ .ſ.d.l.3.§. ſi qs ex liberis.ff. eo.rñdet̃:Et primo ad ponderationẽ Decii,ꝙ licet p̃teritus nõ petat,tñ duo de quibus ibi cõcurrũt ſi cõſideres ꝙ filius edictũ cõmittit: ex quo eſt p̃teritus,licet non petat vt ꝓbaui .ſ.nũo.34. Nec ob.põderatio Rimi.qa ego dico ꝙ licet tex. dixerit ſi qs ex liberis p hoc nõ cõſentit ꝙ alii extarẽt liberi.do,vobis tex.q bene hoc ꝓbat in.l.2.§. ſi qs ex liberis.ff.ad tertul.vbi tex.dicit ꝙ ſi qs ex liberis dũ eſt in vtero mittat̃ ĩ poſſeſſionẽ vẽtris noĩe,nocet mr̃i pr̃is ſui,ſi naſcat̃ & petierit bo.poſſ.Nã ſi ex hoc qa in eo tex.dicit̃ ſi qs ex liberis p̃ſupponeret̃ ꝙ ille pr̃ decedẽs haberet alios filios,vltra eũ qui erat in vtero, fruſtra quęreret̃, an ille q eſt in vtero matri p̃dictę noceret, cũ ei nocerẽt alii filii,q tanq̃ ſui in ſuccesſione pr̃is ſui excluderẽt auiã eoꝝ & matrẽ pr̃is eorũ. quę vellet ſuccedere filio ſuo & ſic pr̃i iſtoꝝ,ſcilicet eius qui eſſet in vtero,& eius fratrũ.

¶ Ad q̃rtũ ꝙ eſt fundatũ ſup.d.l. ſi poſt mortẽ.§.fi.ibi,& ipſi quoq; rñſum fuit .ſ. nũo.33.

¶ Ad quintũ quod eſt fundatũ .ſ.d.§.ſed ſi vnus tñ.ꝙ potius facit pro opi.Alex. vt .ſ. ego põderaui ſexto loco: Non ob. ponderatio Riminal. quia dicitur ꝙ licet quo ad legata ea omnia pręſtat ac ſi hęreditatem adiuiſſet cum iſto caſu nõ patiatur in aliquo propter pręteritũ, tamen hoc nõ facit,quin quo ad alios effectus nõ poſſit petere cõtratab.vt.d.l.nõnunq̃ in prin,eo. tit.l. nõ putauit.§.fi.ff.de contratab.

¶ Ad ſextum reſpondetur ꝙ nõ valet cõſequẽtia,vel fallacia eſt in accidenti:Nam cum dicit ꝙ non competit pręterito niſi eius voluntate.l.3.§. acquirere.ff.de bon. poſſ. dico ꝙ intelligitur de decretali,ſed edictalis de qua nos loquimur ſtatim defertur pręterito,& beneficio pręteriti defertur etiam inſtituto, vnde licet poſtea pręteritus nolit eam ſibi decerni hoc non nocet inſtituto quin ipſe poſſit velle ſibi decerni.

¶ Ad ſeptimũ rñdet̃ ꝙ imo p̃teritus nõ eſt ille q ĩmediate cõferat illud beneficiũ imo mediate, vt dixi .ſ. in tertio fundamento.

¶ Nec mihi placet opi.decii dicẽtis ꝙ filio emãcipato p̃terito ipſe inſtitutus nõ põt cõtratabulare,niſi prius p̃teritus petat:Nã hoc eſt cõtra tex.ĩ d.l.nõnũq̃ .ſ.põderatũ ꝓ parte Alex.& tex.ĩ.d.l. is q in poteſtate.§.ſed ſi vnus: verſ.ſed ſi ſolus:põderatus .ſ. ſexto loco in fauorẽ Alex.& cõtra tex. in.d.l.ſi poſt mortẽ in fi.ff.eo.q generaliter loq̃t de his q pp alios cõtratab.bon.poſſ.petunt.

35 *Intellect. Cur.ad.l. nõnunq̃. ff.eo. eo, te.ꝓbat̃.* ¶ Minus mihi placet opi. Cur.qui tenendo mediam viam dicebat ꝙ quando pręteritus approbat teſtamentum illa bon.poſſ.cõtratab.quę cõpetebat inſtituto conuertit̃, in ſecundum tab.p tex.in.d.l.nõnunq̃:ſic per eũ intellectũ in his terminis loqui:qui intellectus non placet: quia tex. non dicit cõtratab. cõuertat̃ in ſecundũ tab, ſed dicit ꝙ quis eam habet̃ iure ſ̃m tab. ꝙ eſt dicere qualiter eſt bon.poſſ.contratab. habens eo caſu ius & ſeu vim bo.poſſ.ſ̃m tab.quod ideo eſt qa legata pręſtant̃ ac ſi habuiſſet bon.poſſ.ſ̃m tab. Nec refert ꝙ habeat mixtam naturã: ex quo iſto caſu non retinet meram naturam bon.poſſ.contratab.& iſtud eſt factum vigore equitatis prętorię ſicuti fit ꝙ etiam quando pręteritus cõtratabulat legata pręſtantur per inſtitutum perſonis coniunctis:vt.l.i.& l.ſi duo,eo.titulo de lega.pręſtan.& vt ibi.

¶ Et ex his remanet defenſata hęc cõcluſio vt concludamus filium inſtitutũ habere bon. poſſ. contratab.& eam poſſe petere licet adhuc p̃teritus eam non petierit.

36 *Si plures deliquãt ſter quos ſit vnus clericus oẽs remittat̃ iudici eccleſiaſtico.* ¶ Et ex hac cõcluſione infero tibi ad vnum qđ eſt notabile in pratica:Concludunt naq; ſcribẽtes:ꝙ ſi ſint plures qui aliquod delictũ perpetrauerunt:inter quos ſit vnus clericus, ſi quidẽ iudex laicus inceperit inquirere contra iſtos delinquentes,poterit iſte clericus peter̃ ſe remitti ad iudicẽ eccleſiaſticũ,& iſto caſu nõ ſolus;ſed omnes ſunt remittẽdi:iſtud eſt dictũ qđ ponit Ant de prato veteri in.l.i.ff.q ſent.ſint appel.reſci.Mari. in.c. 2.col.15.verſ.octauo fallit ď mut.pet.i.c.i.col.9. verſ.decima q̃nta declaratio de for.cõpet. ĩ cõſi. 12.col.6.vol.i.ſtepha.auſe.in cle.i.de for. cõpet.i addit.in.2.regula fallẽ.15.ibidẽ ſub rubr.de ptãte ecclię ſup laicis in.17.caſu:Marſi.in ſing.18.& ferrat:cautel.x.Nã hoc debet ampliari vt procedat nõ tñ ſi clericus petat remiſſionẽ fieri, quo caſu loquunt̃ p̃dicti doct.ſed ẽt ſi ipſe non petat, ſed laycus aliquis id peteret:qa ille & ille q peterẽt remiſſionẽ debẽt eã obtinere,licet clericus non petat ſicuti vidimus de filio ĩſtituto:q põt bo. poſſ. cõtratab.petere,licet pręteritus non petat.

¶ Ampliat̃ ẽt vt ꝓcedat ẽt ſi clericus ſe ſolũ remitti peteret:& ẽt ſi ipſe quantũ in eo foret conſentiret ĩ iudicẽ layeũ vt liquebit ex duabus proximus ampliationibus.

¶ Ampliat̃ ſecũdo dicta cõclõ q̃ hẽt ꝙ ĩſtituto dat̃ bon.poſſ.cõtratab.benefi.p̃teriti vt ꝓcedat, nõ ſolũ ipſo p̃terito adhuc nõ petẽte: quo caſu

loquitur

loquiť prima ampliatio,ſed ēt ſi ꝑteritus peteret ſibi ſoli dari reſpectu ſui tantūmō ꝑiudicii ſibi facti qa hoc caſu cōmittiť edictū ēt quo ad inſtitutos, licet pro ſe ſolo reſpectu præiudicii ſibi facti petierit teſtm̄ cōtratabulari hoc probat tex.in d.l.ſi poſt mortē.§.fi.in.fi.ff.eo. quē ſic intelligit Bar.& in ſimili.q.inducit in.l.a ſententen tia col. 2.ante medium.ff.de appel,dicit Bar.ꝙ ſi tertius appellet pro ſuo intereſſe a ſnia cōtra victū lata: victoria illius tertii appellātis ꝓderit victo:& ſi in appellatione & ꝓſequutione dixerit ſe tm̄ appellare & ꝓſequi reſpectu ſui ꝑiudicii,allegat tex. in d.§.fi.Et eſt cōſideratio quā alii non faciunt.

37 An ꝑteritus poſſit i ꝑiudicium iſtituti approbaŕ teſtm̄ qđ nō valuit a ꝑncipio.

¶ Ampliaŕ tertio vt ꝓcedat ēt ſi ꝑteritus approbaret teſtm̄ in quo ſit præteritus:ꝗuis Bar.in.d.§.fi.&.l.filio præterito,ff.de iniuſt.teſt. Saly. in.d.l.ii.ꝯ.de poſthu.hæred.inſti.cōtrariū tenuerit, & eos ſequiť Deci.hic in.2.lect.nūo.5.ꝗuis nil noui dicat Cur.nūo.33.Et iſtam ampliationē tenet Bal.hic dicens ſic tenere Cynū:quos ſequiť, hic Alex.nūo.7.Et idē tenēt Roma.cōſi.24. Aret. in.l.fi.ff.de lib.& poſthu.Rimi.hic nūo.3.multa conculcat ego quæ erūt relatione digna cęteris prętermiſſis referam.

¶ Et breuiter rē perſtringendo mihi placet opi. Bal.& Alex.& ne ambulemus in tenebris cōſiderā i primis ꝙ hæc ampliatio pēdet ab alia q̄ōne: an ſcilicet teſtamentum ſit nullū ſolū ſi ꝑteritus velit de quo dicetur ꝯ.nūo.68.Nam ſi no poſſet approbare certū eſſet,ꝙ opi.Bal.de qua hic eſſet veriſſima,poſito igitur pro vero ꝙ poſſit approbare procedit noſtra dubitatio an quo ad ꝑiuditium inſtituti id poſſit:Et quia hæc quęſtio ēt pēdet a ꝑmiſſa dubitatione,an inſtitutus cōtratabulare poſſit nō aſpectato præterito ideo procedā in fondando eam breuiter inſiſtēdo magis in remouendo cōtraria in quo conſiſtit.ll.intelligētia pro opi.itaq; Bal.quā defenſare intendo.

38 Inſtitutuſ vocaŕ a lege ad cōtratab.

¶ Primo facit,qa vt ſuperius fuit cōcluſum nūo 34.filius inſtitutus vocaŕ a lege & bo.poſ.ꝯ tab. hēt a lege facto tm̄ fundamēto ſup ꝑteritiōe filii, Et hoc vult tex.in.d.l.ſi poſt mortē.§.fi.ibi ꝑꝑ alios,& ſic loquēdo regulariter dictio ꝑꝑ importat cām remotā.l.eo tpe.§.ſeruus.ff.de pec. Bar. in l.nō dubium col.penul.ꝯ.de legi.& probat tex. in.d.l.nonnunq̄ ibi occaſione.ff.de leg.pręſtan. ponderando vt in.d.nūo.34.

39 Edictū ꝯtabulādi cōmittiť ex ſola ꝑteritione nō expectata petitione.

¶ Secūdo facit:qa ex ipſa ꝑteritiōe cōmiſſum ē edictū,l.ſi duo.ff.de leg.ꝑſtā.q dicit ſimplr ꝙ cōmiſſum eſt edictū ſi ꝓponaŕ filiū in poteſtate eē ꝑteritū,& emācipatū eſſe inſtitutū:Et facit tex.in d.l.illud.§.fi.ff.eo.vt pōderaui nūo.33.ibi ſecūdo facit:ex quibus apparet reſponſio ad tex.in.l.3.§.ſi quis ex liberis ibi plane ſi alius cōmittat edictū. ff.eo.cū ſimil. qa ego nō iſicior ꝙ filius cōmittat edictū,ſed dico ꝙ cōmittit ex eius ꝑteritione & nō ex illius petitione,nec cōtrariū dicūt illa iura: Nec eſt credendū ꝙ ipſe filius cōmittat edictū; quia ipſe id defferat: Nā non ipſe ſed lex eſt illa quę deffert bon.poſſ,l.2.in fi.ff.vnde legi. Et.l.i. ff.eo.Sed ſatis diciť cōmittere, qa ſi non fuiſſet ꝑteritus edictū non haberet locū:& ideo cū tex. non aperiat qualiter cōmittaŕ,dicendū erit ꝙ cōmittiť eo qa ipſe eſt ꝑteritus:ſic ēt rn̄deť ad tex. in.l.nō putauit.§.nō eſt nouū.ff.eo.Cū dicit ꝙ ꝑteritus tribuit plus iuris:Nā nō aperit; an tribuat ex ꝑteritione vel ex petitione igiť ex prędictis fit ꝙ debeamus dicere qualiter tribuit ex ꝑteritione & nō ipſe imediate,ſed mediate: qa eſt cauſa ꝙ alii vocenť vt dixi in primo fundamēto: Nō eſt igiť curandū an ipſe ꝑteritus approbet vel non ipſum teſtm̄,ſed cōſiderandū eſt an ſit cōmiſſum edictū:qa ſtatim cōmiſſo edicto lex defferet etiā inſtituto cōtratab.d.§.ſi quis ex liberis in verſ. plane:ergo ab ea nō pōt ſine facto ſuo remoueri.l. id quod noſtrum.ff.de reg.iur.

¶ Non obſtat huic ampliationi tex. in.l.filio ꝑterito.ff.de iniuſt.rupt.teſta.quia vltra reſponſionem datam ſ. nūo.34.ibi ad primum, reſpōdet Alex.hic aliis modis,& Rimi.latiſſime iſiſtit:paucis me expediendo poſtq̄ Riminal. plurima tetigit;mihi videť dicendū ꝙ ille tex.cū dicit legata debere præſtari per hoc non infert vt de intētione ſua fuerit ꝙ beneficiū inſtitutis delatū:ex ꝑteritione filii eis non cōpetat:Nā etiā in.l.nonnūq̄ cū ſimil.ff.eo.ſi ꝑteritus nō vtitur iure ſuo legata ꝑſtantur per inſtitutum qui nihilominus habet contratab.vt ibi.Et iſtud eſt quod vult ille tex. q qui dicit ꝙ licet ſubtilitas iuris videatur refragari, tamen legata præſtantur ex equitate: Nā ex quo (voluit dicere) ipſi inſtituto cōpetit beneficium ratione præteriti,& per conſequēs legata nō deberent eo.attēto ꝑſtari:tm̄ de equitate præſtanť. Sic mihi in paucis vult ille tex.

¶ Nō obſtat tex.in.l.ii.§.ſi ſit cōſanguinea.ff. ad tertul.vbi ſm̄ Saly.in.l.ii.col.penul.ꝯ.de poſthu. hære. inſtit. videť caſus ꝙ ſi quis vocaŕ alterius beneficio vel occaſione ad ſucceſſionē: eo cuius occaſione vocatur nō vtente ſuo iure, ille vocatus habetur perinde ac ſi non fuiſſet vocatus:Reſpondet Alex.dupliciter ſub nūo.7.in fi.primo ꝙ illud erat ibi:qa mater habebat illud beneficiū nō ipſo iure a lege,ſʒ ex facto illius cōſanguineę, igiť matri nō cōpetit ſi cōſanguinea nō vtaŕ vt dicit Bar.in ſua diſtinctione in.d.l. ſi poſt mortē §.fi.ff.eo.Secūdo reſpondet ꝙ illud eſt ibi, quia ſi conſanguinea,quæ excludebat patrem nō voluiſſet ſuccedere: pater eo iure excluſiſſet matrē, vt ea.l.§ obicitur,Igitur mater expectat ꝙ cōſanguinea velit ſuccedere:ſed ſecus eſt i caſu noſtro in quo ſi filius præteritus nolit ſuccedere nullus eſt qui præferatur inſtituto:Igitur non debet expectare ꝙ præteritus ſuccedat: ſic etiā dicit Ale. in.l.illam col.4.ifra de colla. vbi Deci.nō diſcrepat: ex qua ſecunda ſolutione infertur; ꝙ ſi ex tribus filiis vno ꝑterito,alii duo fuiſſent hæredes

40 Intellectus ad.l.ii.§.ſi ſit cōſanguinea,ff.ad tertul. ſ̄m Sal. Ale. & alios.

inſtituti

inſtituti,ſed inæqualiter:ille q eſſet in minori par
te inſtitutus nõ poſſet contratabulare ſi pteritus
approbaret:Ex quo pręterito nõ cõtratabulante
ſupereſt alius filius, qui ex teſtamento præfertur
ei qui eſt in minori parte iſtitutus:quod eſſet no
tãdum ad limitationem iſtius ampliationis ſi ve
rum eſſet:ſed arbitror eſſet falſum:quia & iſta ſe
cunda & prima ſolutiones non ſunt verę: Quia
non eſt verum q mater ibi haberet aliquod be
neficium ex facto conſanguineæ, & ſic prima ſo
lutio non eſt bona:Et quia non eſt verum q ibi
pater excluderet matrem:quod eſt contra ſecun
dam ſolutionem: Quæ vt vera eſſe probentur
ſubicio illius literę declarationem:& præſuppo
no,q licet mater ex ſenatus conſulto ſuccedat p
vnde legitimi,vt,l.ii.in fi.ff.vnde legi.tamen qñ
pater ſupereſt,illi matri obſtabit:iſte eſt tex.in.d.
l.ii §.obicitur: Et iſtud eſt verum qñ pater eſt in
eadem familia, & ſic nedũ eſt cognatus ſed etiã
agnatus:ſed ſi pater non remanſerit in eadem fa
milia,ſed in alienam tranſeat familiam ex aliqua
capitis diminutione:tunc pater,qui eſt ſolum co
gnatus admittit ſecum matrẽ quæ & ipſa eſt co
gnata vt in iſto .§. ſi ſit cõſanguinea in fi.hoc ſtã
te ille tex.dicit,q ſi concurrant mater, pater q ſit
in aliena familia,& ſic ſit ſolum modo cognatus
& conſanguinea:ſi cõſanguinea velit habere hæ
reditatem placet matrem ex ſenatus conſulto cũ
ea venire & patrem excludi:hic conſidero q ma
ter nullum habet beneficium ex facto cõſangui
neæ,qa licet vt tex.ibi ſubiũgit: cũ cõſanguinea
non vult ſuccedere:ipſa mater non ſuccedat ex
ſenatus conſulto:tamen iſtud nõ nocet ipſi ma
triquia licet propter patrem nõ veniat ex dicto
ſenatus conſulto per caput vnde legitimi tamẽ
concurrit cum patre ex capite vnde cognati vt
dicit ille tex,& ſic in vtrunq; caſum hoc eſt ſiue
conſanguinea velit ſuccedere ſiue non, ſemper
habet dimidiam ergo ei nullum eſt beneficium
ſuccedat vel non ipſa cõſanguinea, imo potius
eſt damno q̃ beneficio matri ſi conſanguinea ve
lit ſuccedere q̃ ſit nolit: qa primo caſu mater eſt
habitura ſolum dimidiã:& in ſecundo caſu poſ
ſet conſequi totum ſi pater etiam repudiaret vt
dicit ille tex.ergo prima ſolutio,quæ eſt fundata
ſuper beneficio quod mater cõſequeretur facto
conſanguineæ non eſt bona:quia id non eſt ve
rum vt ex prædictis patet:Similiter ſecunda ſo
lutio nõ eſt bona quia præſupponit q ibi pater
excludat matrem:ſi conſanguinea nolit ſuccede
re:& illud eſt falſum in terminis illius legis:in qui
bus pater erat i aliena familia,nec poterat ſucce
dere niſi vt cognatus quo caſu matrem nõ exclu
dit,ſed cum ea concurrit vt cõtra Alex. dicit ibi
tex.qui itaq; noſtræ ampliationi nõ obſtabit: qa
mater ibi nullũ emolumentũ conſequebat̃ ex p
ſona cõſanguineæ:cũ i vtroq; caſu ſuccedat ſo
lum in dimidia vt ſtatim dixi.

¶Iſta concluſio,quæ habet vt inſtitutus benefi
cio præteriti ſuccedat per contratab.ampliata tri
bus modis vt ex prædictis liquet. Declaratur vt
non procedat quando ageretur de piudicio prę
teriti ſi teſtamentum cõtratabularetur, vt quia in
ſtitutus eſſet grauatus reſtituere illi pterito: iuxta
l.ita tamen .§. qui rogatus.ff.ad trebel. per quem
limitatur.d.l.ſi poſt mortem §. fi.ff.eo.Nam iſto
caſu inſtitutus non debet conuertere tella cõtra
pręteritum vt per Alex. hic nũo.9. in fi.per tex.
in.l.amiciſſimos in fi.ff.de excuſ.tut.quod nolo
aliter diffinire cum etiam Alex.nõ firmauerit pe
des:Et ad intelligẽtiã.d .§. qui rogatus:videas po
litũ in.l.filiũ quẽ habentem col.59.verſ. aduertẽ
dum eſt .3.famil. herc. & cætera dicit Rimi. hic
nũo.4.quæ prætermitto.
¶Et ſic remanet ampliata,declarata, & limitata
cõcluſio nr̃a,q̃ hẽt q inſtitutus ex pſona pteriti
põt cõtratabulat̃,qd nõ põt ex pſona ſua ppria.
¶Ex qua concluſione infero q quis conſequit̃ 41
ex pſona ſeu iure alterius,quod ex ſua nõ poſſet Quis ex
l.aniſto.ff.quæ re.pig.oblig.poſſ.date p Ias.in.l.ſi pſona al
emancipati.§. de colla.col.3.in.l.gallus.§.& quid terius cõ
ſi tantum.ff.de lib.& poſth.col.8.verſ. limita ſe ſequatur,
cundo:in ſecunda lect.facit tex.in.l.fi. & ibi glo. qd ex p
& Ias.ff.de lib.& poſth.& multa ad rem faciẽtia ſona ſua
cumulauit Fely.in.c.i.de præſcript.col.3.ibi pro nõ põt.
pter tex.aure.& per viginti ſex ſimilia inter quæ
ſunt multa dicta p Fely.exornat nata in tract. de
ſtatut.excluſ.fœmi.i.3.q.principali qõne.14. ali
as eſt car.9.col.i.ibi ex quo infero.
¶Quæ omnia faciunt ad queſtionẽ ſi filius gra
uatus fideicõmiſſo ſi deceſſerit ſine filiis maſculis
decedat cum maſculis & fœminis quo caſu fidei
cõmiſſum deficit fauore maſculorum & non fœ
minarum:an fœminæ iſto caſu ſuccedant benefi
cio maſculorum,& decedit q ſic:Soc. in.l. cum
auus nũo.96.col.3.ibi,ſed hic cadit.ff.de cõdict.
& demonſt.Et inter cætera mouetur p tex. in.d.
l.ſi poſt mortem .§. fi. 42
¶Circa ſecũdum dic id probari in.l.ſi poſt mor Limitat̃
tem .§. exhæredati,ff.eo.Sed contra facit,qa iſto .§. exhęre
iure quando filius inſtituebatur in minori q legi dati.l.ſi
tima dicebatur exhæredatus & ei cõpetebat que poſt mor
rela.l.pampinianus .§. vnde ſi quis.ff. de inoffi. tẽ.ff.eo.
teſt.l.cum queritur .§. eo.titu. Et tamen iſto caſu
beneficio pteriti habebat cõtratab.l.fi.§.fi.ff.de le
ga.tertio.Solutio inſtitutio in minori q̃ ſit legiti
ma eſt exhæredatio & querelam admittit ſi non
ſit alius pteritus:ſed ſecus ſi ſit alius pteritus vt di
cit Aret.& ſequitur Iaſ.in.l,& ſi contratab. in fi.
ff.de vulg.& pupil.vbi Aret.dicit q iſto caſu nõ
habetur pro exhæredato:& Imol. ibi col. penul.
in fi.dicit q non habet querelam licet Iaſ. ibi in
hoc videatur contratenere,qui in.l.fi.ff. de liber.
& poſth.col.ii.dicit q eſt caſus mixtus: & q iſte
nõ eſt exhæredatus ſed quaſi exhæredatus:quod
nota p limitatione.d §.exhæredati.

¶Mirandum

43 Quæ beneficio p̄teriti deſ iſtituto & nó exhæredato bon.poſ. cõtratab.

¶ Mirandum namq; videtur q̄ inſtitutus ex perſona præteriti habeat bon.poſſ. cõtratab. quam exhæredatus non habeat beneficio præteriti.d.l. ſi poſt mortẽ.§.exhæredati.ff.eo.d.l.fi.ff. de lib. & poſthum.l.i.§.fi.ff.ſi tab.teſt.nul.exta.Cur. hic nũo.18.refert quoſdam dicere rationẽ fuiſſe; qa inſtituto poteſt eſſe vtilis:quia poſſet eſſe q̄ inęq̄liter eſſet, vel pro non portione ſeu virili ſua inſtitutus, quam poſtea conſequitur beneficio præteriti ex cauſa inteſtati.l.non putauit.§.fi.ff.eo.q̄ ratio ceſſat in exhæredato:qui mediante quęrela conſequitur virilem ſuam: Et iſtam rationem ipſe ſequitur licet & aliam annectat de qua dicetur ſtatim:quæ ratio nó quadrat mihi cum præſupponat q̄ inſtituto dari non debeat cõtratab. qñ eſſet in ſua virili inſtitutus:quod nõ debemus recipere per tex.in.l.3.§.ſi qs ex liberis iuncto verſ. plane.ff.eo.

44 Reprobatur rõ Curc.

¶ Curc.aliam adferebat:quia ſi iſtituto iſto caſu non daretur contratab.ipſe eſſet omni remedio deſtitutus:Nam nõ haberet ſm tab.ex quo poſſet præteritus intentare contratab.l.2.§.expectandi.ff.de ſecũd.tab. Nec poſſet adire.l.ventre.ff. de acquir.hæred.quæ ratio ceſſat in exhæredato cui etiam adita hæreditata eſt prouiſum de quęrela:& poteſt cogere inſtitutum ad deliberandũ an velit adire.l.i.ff.de iur.delib.& dicit glo.in.l. quãdiu.ff.de acquir.hæred.ſi adhibit exhæredatus intentabit quęrelam ſi non adhibit ſuccedet ab inteſtato.

¶ Quæ ego approbare non valeo. Primo quia immo poſſet inſtitutus adire de iure ciuili niſi eſſet emãcipatus vt dixi ſupra nũo.30.de quo erit dicendum vt infra nũo.99.

¶ Nec ob.lex ventre, quia loquitur dum vẽter eſt prægnans quo in caſu id contenit ratione emãcipati & extranei inſtitutis vt ſuperius dixi:& ſic ratio Cur.non eſt generalis.

¶ Secundo quia inſtitutus poterit expectare an pręteritus excludatur tempore vel repudiatione & tunc ſi excludet ipſe adit ex teſtamẽto. vt ibi: ſi vero præteritus contratabulabit cauſa reducetur ad cauſam inteſtati & ipſe ſalua legatorũ præſtatione conſequeretur ſuam virilem,d.l.nõ putauit.§.fi.ff.eo.

¶ Ex qbus fit q̄ & id,quod dicit reſpectu exhæredati non quadrat quia ſi non fuit danda bon.poſſ.contratab,exhæredato beneficio præteriti, quia erat ſibi alter ſuccurſum. Sequeretur q̄ nec inſtituto debuiſſet dari:Et tamen datur vt ſupra patet:ergo & in hoc capite ceſpitãt hęc Curtij ratio male digeſta.

¶ Decius hic in ſecunda lect.nũo.4. meliorem conſiderauit rationem: Ne ſcilicet exhæredatio reddatur eluſoria id contigiſſe ait:fieret nãq; eluſoria,quia cõmiſſo edicto ipſe exhæredatus ſuccederet per contratab. Et iſto modo non diſputato de meritis cõſequeretur ſuccesſionem: quã alio non docto non debuiſſet cõſequi cum propter ingratitudinẽ videatur exhęredatus,vt not. in.l.liberi.ꝫ. de inoffi.teſt. Et licet ipſe non dixerit hæc eſt Ias.ratio in effectu in.d.l.& ſi contra col.fi.ff.de vulg.& pupil.qui dicebat ideo nõ cõmitti edictum exhæredato quia cõtratab. prouenit a prætore,qui maxime in hac materia ſequitur equitatem.l.equiſſimum.ff.de ſecund.tab.Et cõtra equitatẽ eſſet vt exhæredatus ſuccederet nõ cognito de eius meritis:Circa quam rationẽ conſidera:q̄ iſta ratio bene congruit ſi quęratur quare exhæredato ex ſuo iure & beneficio non deſ contratab.quod inferius inueſtigãt doct.& dicetur nũo.53.Sed quare ei nõ competat beneficio præteriti,ſicuti competit inſtituto:hæc ratio non arguit:Ideo tu dic,q̄ poſito q̄ iſta eſſet ratio vera cum exhæredatum non admittendi ad cõtratab.Eadem fuit in cauſa vt nec beneficio præteriti eam conſequatur,quia adhuc durat eadem p̄toris equitas:quę vult vt cognoſcatur de meritis filii:Et iſtam rationẽ ſic facere arbitror tex.in.l. ſi poſt mortem.§.exhæredati ponderãdo dum dicit quemadmodum exhæredati edictum non cõmittunt:dicit glo.ſcilicet per ſe:ita nec p alios cõmiſſo cum illis veniunt: quod eſt dicere pp illud verbum quẽadmodũ q̄ ea ratione qua ipſi de per ſe non admittuntur,nec debent cum aliis venire:tantum enim eſt dicere quemadmodum quãtum eſt dicere ea ratione.l.quemadmodum, infrà de agric.& cenſ.lib.10.Sed non eſt ſic quo ad inſtitutum:qui ex ſua perſona nõ venit quia habet ſm tab.d.l.3.§.ſi quis ex liberis.ff.eo.q rõ non poteſt impedire q̄ alio cõmittẽte edictum ipſe habeat contratab:ex quo non habet tũc ſm tab.q̄ non cõcurrit cũ ꝯtab.vt dicet nũo.105.

¶ Putaui & ſecundo loco eam fuiſſe rationẽ: qa ipſi inſtituto ad beneficium pręteriti auferr̄ bon. 45 Rõ aũt.
poſſ.ſm tab.d.l.2.§.expectandi.ff.de ſecũd.tab. aliquando ei diminuendo portionẽ vt quia fuiſſet inſtitutus in totum vel in maiori parte q̄ eſſet ſibi debita ab inteſtato igitur iuri ac equitati, qua mouetur pręctor.d.l.equiſſimum cõgruit vt ipſe inſtitutus in alio releuatus habeat contratab. beneficio præteriti cuius occaſione a ſecundis tabulis excluditur.l.iure ſuccurſum.ff.de iur.dot.quę ratio ceſſat quo ad exhæredatum, qui in aliquo non moleſtatur beneficio præteriti: Igitur nimium ſi & nihil eius beneficio conſequitur licet inſtitutus conſequatur.

¶ Sed inſuper ſi quęratur quare beneficio præteriti iſte exhæredatus ſuccedit ab inteſtato & non 46
per contratab,vide infra nũo.56.

Cur inſtitutus nõ cõſequitur beneficiũ q̄rele ab exhæredato.

¶ Hinc alia ſuboritur dubitatio: Cur. inſtitutus ab exhæredato non capiat beneficium q̄relandi ſicuti a p̄terito capit beneficium cõtratabulandi, & reſponderunt variis modis doct.Ias.in.l.fi.ff. de liber.& poſthum.Alcia.paradox.libr.quarto c.11.Deci.hic in lectura nouiſſima nũo.4.Curc.

nũo. 23. Dicit Deci. primo rationẽ eſſe, quia querela non datur habẽti aliud remedium. Bar. in l. papinianus. §. ſi quis impubes. ff. de inoffi. teſta. Quæ licet melior viſa ſit Alciato tamẽ mihi nõ ſatisfacit in totum, quia videmus querelam & aliud remedium cõcurrere quando vnum cõpetit meo iure aliud beneficio alterius tribuitur Ias. d. l. & ſi contra. col. penul.

¶ Secundam eſſe rationem tradit, quia querela reſpicit ingratitudinem filii: quæ in perſona non poteſt conſiderari, & hanc nõ ſubſcribo: quia & a præteritione deſcendit contratab. quæ præteritio non reſpicit perſonam instituti, qui nihilominus beneficio præteriti id ius nanciſcitur, ergo adhuc queritur cur non idem dicamus reſpectu querelæ.

¶ Tertiã tradit: quia querela reſcindit pro parte l. circa. ff. de inoffic. teſt. cõtratab. in totum rumpit teſtamentum. l. non putauit. §. fi. ff. eo, declarando vt infra nũo. 103. Et mihi ariſit: per tex. in d. l. 3. §. ſi quis ex liberis. ff. eo. q dicit ꝙ ſi ſm tab. poteſt habere locum: filio non datur contratab. ergo nimirum ſi filio nõ datur inſtituto. querela. Cum poſſit ipſe inſtitutus habere. ſm tab. eo ꝙ teſtamentum non eſt niſi pro parte debita filio exhæredato reciſum per querelam, quia nec dat᷑. eo caſu contratab. Et ideo potius iſta duo remedia exequantur, q̃ ꝙ imparia videantur, retentis terminis noſtræ quæſtionis.

GLO. IN VER. NOMINATIM.

47 Poſthumus an poſſit exhæredari de iur᷑ codicis.

¶ Vult iſta glo. in principio ꝙ iſto iure codicis poſthumus poterat exhæredari: Nam quid ſit attento iure nouiſſimo autenticorum dictum fuit nũo. 27. quid igitur ſit attento iure codicis vidẽdũ eſt: & glo. tenet ꝙ poſſit exhæredari per tex. in. l. fi. infra de lib. præteri. & inſtit. de exhære. lib. §. poſthumi: Sed in contrarium facit tex. in. l. ſi quis ſuo. §. legis. 3. de inoffic. teſt. vbi fit mentio de. l. Pauli: qua cauebatur ꝙ infantes nõ poſſent exhæredari niſi odio mariti: & iſtud qđ de odio mariti dicebatur fuit ibi correctũ per Iuſtinianũ. Ergo remanet in ſe verum ꝙ infans non poteſt exhæredari: & multo minus poſthumus: iſtã difficultatem mouet hic Ias. col. 2. in fi. Sed non ſoluit: Dicens non eſſe curãdum ex quo de iure nouiſſimo clarum eſt vt exhæredari non poſſit: ſed iuditio meo curandum eſt ne videamur antiquitatis contemptores. l. fi. §. ſed quia quidam infra de iure delib. & quia hinc deſcendit. ll. intelligentia cui magis q̃ cumulationi eſt inuigilandũ: qua ratione Soc. in. d. l. cum auus nũo. 96. col. 3. redarguit Fely. cumulationes.

48 Intellect. Dec. Fu. & Paul. ad. l. ſi qs ſuo. §. legis. 3. de inoffi. teſt. redarguitur.

¶ Dicebat igitur Deci. hic nũo. 6. in prima lect. ꝙ ad hoc vt teſtamentum habeat debitam formam: poſthumus poteſt exhæredari & ita loquatur tex. i. d. l. fi. & glo. noſtra: Sed quo ad hoc vt exhæredatio adeo poſthumo noceat ꝙ nõ poſſit querelare teſtamẽtum, ipſe poſthumus nõ poterit exhæredari & ita loquat᷑ tex. i. d. §. legis: Iſta eſt concordia licet ipſe tacuerit: Fulg. in. d. §. legis. a quo non diſcrepat ibi Paul. Et iſtud etiam eſt quod voluit Imol. in. d. l. filio ṗterito. ff. đ iniuſt. rupt. teſt. col. 12. ibi: & ſm hoc vbi gloſſando. d. §. legis dicit ꝙ infans & poſthumus non poſſunt exhæredari: ſcilicet quin habeant quærelã inofficioſi. Et iſtud ẽt eſt quod voluit Ias. in. d. l. fi. cũ dicit ꝙ non poteſt exhæredari quo ad effectum: Nec videt᷑ diſcrepare hic Cur. nũo. 11. circa fi.

¶ Quæ ſolutio mihi nõ placet: nã reſpectu matris exhæredãtis poſthumũ clarũ eſt ꝙ nõ ꝓcedit dicta rõ: qa cũ ipſa nõ hẽat neceſſe exhæredare filiũ. §. mater inſtit. de exhæred. lib. quia exhæredatio introducta fuit lege. 12. tab. quæ nõ cognoſcebat filiũ in hæreditate matris vt dicit Alex. i. l. in ſuis. ff. de lib. & poſth. col. pe. allegãdo ad hoc Fulg. hic: ſeqtur ꝙ nõ põt dici fuiſſe illi ꝑmiſſum exhæredare poſthumũ ad hoc vt teſtm̃ matris habeat debitã formã: qa vt ex ṗdictis patet eã habet etiã abſq; exhæredatione.

¶ Et ex hac rõne iſero: ꝙ nec iſta rõ doctoꝝ eſt bona quo ad p̃rem: qa ſi ea rõ fuiſſet i cauſa quo ad p̃rem ſequeret᷑ ꝙ nõ debuiſſet licere mr̃i exhæredare poſthumũ ex quo illi formę nũ ſubiacebat: ſed nihilominus matri eſt ꝑmiſſum, ergo dat᷑ intelligi, ꝙ nec eſt bona rõ quo ad p̃rem.

¶ Tu vero dic: eſſe aiaduertẽdũ: ꝙ lex Pauli loquebat᷑ in matre & non in p̃re: & diſponebat ꝙ nõ liceret matri exhæredare filiũ niſi odio mariti: Et iſtud de odio mariti eſt p. d. §. legis correctũ: 49 Intellect. auct. ad d. §. legis.

Lex igit᷑ pauli diſponit ꝙ mater nõ poſſit exhæredare infantem. Et p. d. §. legis extenditur vt nec odio mariti id liceat exhæredare: Et iſta lex pauli inquãtũ dicit ꝙ matri non liceat exhæredare nõ fuit correcta: nec p. d. §. legis imo ab eo fuit cõfirmata: nec p. d. l. fi. eſt correcta: qa illa nõ loquitur de poteſtate, ſed de forma exhæredandi: ergo remanet cõcluſio vera ꝙ matri nõ licebat filiũ exhæredare infantẽ: Quo ſtante vera ſolutio eſt ꝙ ille tex. nõ obſtat ei, quod dicit glo. nr̃a: quia loquitur glo. in terminis noſtrę legis q loquit᷑ in exhæredatione paterna: Sed. §. legis loquit᷑ in exhæredatione materna: ideo nõ obſtabit: Et ſi tu q̃ras q̃ ſit rõ diuerſitatis quare mater nõ poſſit exhæredare iſantẽ: Sed p̃r poſſit: dic rõnẽ eſſe de qua. 3. ſcilicet qa p̃ri licet vt ſatisfaciat formæ: matri vero nõ licet qa dictæ formæ exhæredationis non eſt ſuppoſita: Et iſto mõ cõtrariũ remanet ſolutũ & dicta iura declarata, melius q̃ declarauerit Decius vt ſupra: & q̃ declaret Curt. hic. d. nũo. 11. q re indigeſta dixit per. d. §. legis omnia iura antiqua permittentia exhæredationem infantium & poſthumorum eſſe correcta: Nam. d. §. ſolũ corrigit ius antiquum in caſu quo Lex Pauli permittebat exhæredari odio mariti: Nec in alio illud ius antiquum corrigit: immo cum eo ſe conformat & illud ampliat: Et nec ius antiquũ hoc eſt

Lex

Lex pauli alia iura corrigit cũ eſſet ante Iuſtinianũ, a quo fuit facta.d.l.fi.infra de liberi.præteri.q̃ nõ eſt correcta a.d §.legis: Nec põt dici correcta a lege pauli tanq̃ anteriori: Eſt igitur in ſe falſum ꝙ ille .§. legis corrigat ius antiquum: Sed vera ſolutio eſt ꝙ ille loquitur in matre: glo.noſtra cum iuribus ab ea allegatis loquuntur in parte filium exhæredante.

50 Exhæredatus nõ rite hẽt cõtratab. Et redarguit̃ Soc. ĩ pluribus & maxie .ĩ. intel.l.fi.ff.de libe.& poſthu. Et .ĩ. ĩtel.l.filium.ff.eo.

¶ In ea glo.ibi: ſi modo rite eſt exhæredatus: ex ea collige limitationem ad tex. noſtrũ inquantũ dicit ꝙ exhæredatus non habet contratab. dicit glo.ꝙ hoc fallit ſi non ſit ricte exhæredatus: Nã non rite exhæredato competit bon.poſſ.cõtratab.l.non putauit .§. non quis.ff.eo. Et iſta limitatio declaratur procedere quãdo exhæredatio ex ſe ipſa nõ eſt rite facta: ſecus ſi alio reſpectu eſſet nulla: vt puta reſpectu filii in poteſtate præteriti ex cuius præteritione teſtamentum eſt nullũ: & per conſequens omnia in eo ſunt nulla & ſic exhæredatio eſt etiam nulla; quia eſt perinde ac ſi pr̃ nullas tabulas reliquiſſet.l.i.ĩ fi.ff. ſi tab. teſt. nul.ex tab. Nã nec tali caſu exhæredato dat̃ bo. poſſ.contratab.q̃uis exhęredatio ſit nulla: tex.eſt in.l.fi.ff.de libe.& poſthu, vbi Alexã.& Aret, ita tenent & defenſabitur ſtatim ibi nec poſſum.

¶ Dec.hic in prima lect.nũo.7.dicit contra iſtã declarationẽ volens ꝙ immo dicto exhæredato ſm terminos.l.fi.cõpetat bon.poſſ, cõtratab. qa tex.in.l.i.ff.eo.& lex noſtra quæ excludũt exhæredatos a cõtratab.debẽt ĩtelligi de exhæredatione valida.l.4.§.cõdẽnatũ.ff.de re iudi. Secundo qa ſm eũ hoc videt̃ dicere illa lex fi, dũ dicit ꝙ petẽdo contratab. nihil agit ergo p̃ſupponit ꝙ hẽat cõtratab.qa alias nõ poſſet petere, ſed nihil agit, qa iã eſt nullũ: qꝫqd ſit reſpectu declarationis de qua p eũ .ĩ. nũo.12.vbi dicetur nũo.98.

¶ Idem Dec.in lect.nouiſſ.nũo.6, mutato ꝓpoſito adhæret opi.glo.ſed non reſpondet p̃dictis quibus ego reſpondeo: quia exhæredatio quãtũ ſit in ſe eſt valida: Et ideo nõ ob.tex.in.d.§.condemnatũ: Et licet in conſequentiã poſſit dici nulla rõne præteritionis filii in poteſtate præteriti tñ tunc reſpondet tex.in.d.l. ſi poſt mortem .§. exhęredati ꝙ cõmiſſo per alios edicto ipſi nõ veniunt: Ad ſecundũ ſolutio de ſe patet.

¶ Et pro hac opinione ego conſidero diligẽter tex.in.l.filium .§. ſed cum exhæredatio.ff.eo. Nã vt ex principio illius legis conſtat ſi ſit pręteritus emancipatus & in poteſtate exiſtẽs exhæredatus & non ſit adita hæreditas ex teſtamento quo caſu exhæredatio vt ibi pp hoc annullatur: exhæredatus in eo & ſimilr̃ p̃teritus ſuccedũt, ſed vnus p cõtratab.& ſic p̃teritus, alius ab inteſtato & ſic exhæredatus qui erat ĩ poteſtate vt ex principio legis declarat̃ & ex verſ.filius: Ergo ibi eſt caſus ꝙ licet exhæredatio pp aliud non valeat tamen exhæredatus non habet contratab. Nec dicat̃ ꝙ ibi exhæredatio a principio valuit: qa iſtud nihil eſt, nec ex eo põt fieri fundamentum: quia tex. dicit ꝙ eſt nullius momenti ergo in aliquo non poteſt ſeruire, quia alias eſſet alicuius momenti: quia faceret ꝙ ei non competeret contratab. vbi alias competiſſet ſi a principio non valuiſſet attenta opi.Decii.

¶ Nec poſſum p̃termittere id qđ dicebat, Soc. in.l.ſi filius qui in poteſtate nũo.8.ibi, Sed tu cõſidera.ff.de libe.& poſthu.qui reſpondet ad.d.l.fi.eo.titulo, ꝙ illud eſt ibi, qa exhæredatio tenuit ſaltem attẽto ꝙ p̃teritione filii in poteſtate teſtamentum valet, ſaltem de iure prætorio: quod patet: quia alias cum exhęredatio teneret nullo iure ipſe filius non excluderetur a contratab.l.nõ putauit .§. nõ q̃uis.ff.eo.quod eſſet contra illũ tex.

¶ Quæ rñſio mihi non placet: Prima quia cõis opi.vult ꝙ dicta p̃teritione filii in poteſtate teſtamentũ eſt ẽt iure p̃torio nullum vt defenſabo .ĩ. nũo.91. Secundo quia vult Socci.ꝙ exhæredatio q̃ eſt ricte facta ſolũmõ iure p̃torio excludat a bon.poſſ.cõtratab.qđ iure nõ probat̃: qa tex. in.d.§.nõ q̃uis dicens ꝙ rite exhæredatus excludit̃ debet intelligi qñ eſt pleniori mõ exhæredatio rite facta, & qñ eſt abſolute rite facta & non ſm qd.l.i.§.q imperpetuũ.ff.ſi ager, vecti. vel emphyte.pet.l.hoc legatũ.ff.de leg.3.

¶ Et cum Socci, mouetur ibi contra iſtam concluſionem per tex.in.d.§.non q̃uis iũcto verſ. ſequen. vbi ſm eum ponitur exemplum de exhæredatiõe facta ab vno ex hæredibus, quo caſu eſt nulla, qa ab aliis videt̃ p̃teritus ſm glo. & doct.ĩ l.3.in fi.ff.de lib.& poſthu, Et tamen non excluditur a contratab. Reſpondeo ideo ibi eſſe quia exhæredatio erat ſuo iure, & ex omni iure nõ rite facta ſola perſona filii exhæredati attenta, at nos loquimur quando exhæredatio eſt valida attenta ſua perſona: ſed ex alio ſit inualida vt præteritione filii in poteſtate.d.l.fi.in fi. vel qa in terminis.d.§.ſed cũ exhæredatio: ipſa veniat annullanda, quia hæres ſcriptus non adeat hæreditatẽ vt ibi, vbi eſt caſus ꝙ exhęredato non datur iſto caſu, contratab. licet ipſe Socc.& male cum tex. alleget vt dicat exhæredato eo caſu dari contratab.quod eſt falſum: vt per glo.ibi in verſ.nõ obſtare: quæ hoc vult ſi diligenter conſideretur: & idẽ vult Bart.in ſũmario, & ĩ diſcurſu illius legis.

¶ In ea glo.ibi.l.& ſi pepercerit: dicẽdum eſt ꝙ voluerit allegare.§.pure in ea.l.quia alias p iura q̃ allegat non eſſet probatũ ꝙ exhæredatio debeat fieri pure: Et ex hac parte glo.notandum eſt ꝙ exhęredatio debet fieri pure: Qua de re hic poſſit quęri an iſtud ſit pro forma, & quæ ſit ratio huius dicti de quibus remitto me ad dicta in.d. .§. pure per Socci.

51 Exhæredatus ab vno gradu & nõ ab oĩbus an poſſit cõtratab.

¶ Nota ſecũdo ex hac glo.ꝙ filius exhæredatus vt excludatur a contratab, debet eſſe ab oĩ gradu exhæredatus, alias ſi eſſet a primo gradu pręteritus, & a ſecundo exhæredatus ſi hæredes ſcripti

perierint poſt mortē teſtatoris vtiq; exhæredatus habebit contratab.l.non putauit.§.a primo.verſ.ſed ſi poſt mortem.ff.eo.quam legem hæc glo.allegat: Sed in contrarium vrget tex.in.d.l.& ſi pepercerit.§.fi. Quam difficultatem tangit Alex.hic & remittit ſe ad,per eum dicta,in.d.§.fi.vbi nūo.5.ibi ſucceſſiue teſtat:Hęc concordat iura hoc modo vt.d.§.a primo loquatur in filio emancipato præterito a primo gradu: Sed.§.fi.loquatur in filio in poteſtate prēterito:quia cum iſto caſu,ille gradus ſit omni iure nullus ſm opi. quam ipſe ibi dicit eſſe cōem,illa bon.poſſ.contratab.nunquam habuit principiū:Igitur peremi pro primo gradu non dabitur illi filio,prout dat' in.d.§.a primo.Ea ratione dicit tex. qa cōtratab.ſemel nata fuit:& cum ſolu.Alex.qui reprobauit ſolut.Ang.tranſit ibi Ias.

¶ Dec.hic in prima lect.nūo.7.ibi in ea glo.excitauit hanc difficultatem:Circa quam aduerte q cum Alex.velit q ille tex.in.§.a primo loquatur in filio emancipato mihi placet & ipſe hoc bonis demonſtrat rationibus: Sed inquantum dicit q §.fi.loquitur in filio poteſtate hoc mihi nō arridet.

52 ¶ Quia ego conſidero q tex.dicit perēpto gradu primo & ſint ablatiui abſoluti pro vt verba illa filio preterito ſunt ablatiui abſoluti, vt dicit glo.in.l.filio præterito.ff.de iniuſt.teſt. ſed dicti ablatiui abſoluti important conditionem.l.a teſtatore.ff.de condict.& demonſtr. & conditio habet ſe adeſſe & nō eſſe.l.ex facto in fi.ff.ad trebel.ergo non loquitur in præteritione filii in poteſtate:quia illa non habet ſe adeſſe & non eſſe quo ad peremptionem gradus cum ſtatim perimat ſeu potius nullū vt ſtatim dixi reddat: Qualiter ergo intelligatur iſte tex.reſpondeo, q tex.non loquitur magis in filio in poteſtate q̄ in filio præterito: ſed reſpondendo quęſtioni propoſitæ de filio præterito in primo gradu:nec ei antea declarato ſtatu rei,dicit q perempto primo gradu,hoc eſt ſi primus gradus perimatur,teſtamentum incipit a ſecūdo gradu,a quo filius eſt exhæredatus,quod eſt dicere,q nō habet contratabu.quomodo autē perimi poſſit iſte gradus tex. nō aperit: ſed ex aliis declarauit iuribus, vt qa filius qui præſupponitur prēteritus eſſet in poteſtate: Nam tunc ſm cōem opi.de qua.s.primus gradus eſt nullus vel quia eſſet emancipatus præteritus,& ſcripti hæredes eſſent teſtatore viuo mortui:quo caſu primus gradus etiam annullatur & filius emācipatus non habet cōtratabu.vt in.d.§.a primo in principio:& ſic teneo q tex.in.d.§.fi.poſſit intelligi:vt loquatur tam de filio i poteſtate q̄ de emancipato iuxta tamen præmiſſa: & in hac opinione tanto magis perſiſto, quia poſtea inueſtigaui hanc conſiderationem in aliquo concordare.Cum ea quam in ſimil.facit Socc.in.d.§.fi.in ſecundo notabili vbi ad propoſitum ſuū

Intellect. aucto. ad l.3.§.fi.ff. de liber. & poſth.

conſiderat dictos ablatiuos abſolutos & inducit vt ibi per eum: Cuius pōderationem nouiſſimo loco reperi Curtium ſibi aſcribere vt per eū hic nūo.38.Sed eſt aduertendum,quia ſm eorū mētem tex.in.§.fi.ſolum loqueretur,in filio emancipato,qđ non eſt verum,Ideo magis placet mea conſideratio; reliqua .s.iſto.§.fin.dicentur infra nūo.69,ibi octauo.

¶ Et quia hic dicitur q rite exhæredato nō dat' bon.poſſ.contratab,Ias.col.ii.ibi in ſecunda parte,non leuiter admiratur:Cur.ei non detur: cum præterito concedatur. Igitur de ratione oportet videre:& ſupius nūo.43.viſum fuit, Qua de re beneficio præteriti eam bon.poſſ.nō cōſequat': Nunc modo videndum reſtat quare ei nō det' bon.poſſ.pdicta abſq; beneficio alterius. 53

Exhæredato q̄re non det' bo.poſſ. cōtratab.

¶ Quidam dicebant ideo id eueniſſe:quia ptor in deferendo eam bon.poſſ.mouetur ſuo ſolito more ſm equitatem.l.q ſi epheſi.ff. de eo quod cer.loc.ergo cum teſtator minus deliquerit erga exhæredatum ſeruādo in hoc formam a iure traditam inſtit.de exhæred.lib.in prin.q̄ erga præteritum congruum fuit ipſi exhæredato non prouidere de remedio contratabulandi ſicuti prouidit præterito.

¶ Deci.hic lectura prima nūo.7.hāc rationem non recipit:primo quia videmus q inſtituto cōtra quem teſtator non deliquit datur bon.poſſ.contratab.beneficio prēteriti.d.l.3.§.ſi quis ex liberis,verſ.plane,ff.eo.quod non debuiſſet fieri dicta ſtante ratione.

¶ Quam ſi ſaluare volueris:Dices, q id beneficium datur inſtituto nō principaliter propter ſe ſed propter alium.ſ.propter præteritum, ita vt quandoq; habeat iure ſm tab.vt in.l.non nunq̄ in prin.ff.eo.& quare id etiam beneficio præteriti non cōferatur exhæredato viſum fuit.s.d.nūo 43.Ideo conſideratio Decii ad rem non facit.

¶ Qui ſecundo dictæ rationi reſpondet, vt nō congruat quia videmus q dicta bon.poſſ.cōtratab.datur emancipato contra quem teſtator nō deliquit prætereundo:Sed nec mihi placet hæc ſecunda reprehenſio:quia dico q licet de iure ciuili teſtator non deliquerit,delinquit tamen attēta equitate prętoria,a qua puenit hæc bon.poſſ.Nam ex edicto prętoris emancipatus inter ſuos habetur.§.ſunt autem bonorum poſſeſſiones,in ſtitut.de bono.poſſeſſ.& pater tenetur eos inſtituere vel exhæredare inſtitut.de exhæred.liber.§.emancipatos.

¶ Tertio inſurgit,quia immo plus delinquit qs in faciendo hoc eſt in exhæredando q̄ in omittēdo,hoc eſt in prætereundo filium iuxta not.in.l.ſi mora.ff.ſolut.matr,vbi glo.in verb,in facto:& huic aquieſco,Conſiderando q propter exhæredationem agitur:quia pater contra officium pietatis fecerit iuxta tex.in,l.2.&.3,ff.de inoffi.teſta.cum ſimil,q maius eſt delictū q̄ facere: nec pro:

nec contra

nce contra dictum pietatis officium,prętereũdo filium.

54 Rõ Cur. rep̄bat.

¶ Cur.hic nũo.39.aſſignabat rationem eſſe: q̃ prætor ad impugnanda teſtamenta non adinuenit principaliuer remedia niſi in caſu neceſſario: Et ideo adinuenit remediũ contratabulandi principaliter pro emancipato præterito, qui de iure ciuili erat incognitus licet id remediũ poſtea extenderit ad exiſtentes in poteſtate:Sed conſiderata prima inuentione eſt neceſſariũ: & ideo nõ competit exhęredato in poteſtate,quia ius ciuile ſibi prouiſit de beneficio quętelæ.

¶ Quæ ratio non penetrat:quia licet dictum remedium ſit neceſſarium: tamẽ hoc non facit q̃ debuiſſet extendi ad filium exhæredatum| ſicuti fuit extenſum ad exiſtentes in poteſtate p̄teritos quibus erat prouiſum de remedio a iure ciuili.

55 Auctor aſſignat rationẽ nouam.

¶ Et ne etiam id credatur ſine ratiõe factum: dico vt tetigi nũo.44.ibi Deci.hic:nã in bo. poſſ. contratab.ſolum quęritur an quis ſit filius vel pater:& an ſit præteritus:tex.cum glo.in.l.filio.§.cõtratab.ff.de inoffi.teſt.Igitur ſi exhæredato daretur ea bonorum poſſ.ſolum quęreretur an eſſet filius & præteritus,& nihil quæreretur an eſſet vel non gratus:& ſic de eius meritis non quęreretur; poſſetq; euenire q̃ male meritus admitteretur ĩ præiudicium ſcripti hæredis contra equitatem, ideo prętor,qui equitate mouetur bene fecit ſi ei non conceſſit contratabu.& iſta iuditio meo eſt bona ratio:Cui non obſtabit ſi diceretur q̃ ea attenta ratione, nec debuiſſet ei dari ius veniendi ab inteſtato,quod tamen datur,vt in.l.i.in fi.ff.ſi tab.teſt.nul.exta.&.l.fi.ff.de libe.& poſth.,Quia reſpondeo q̃ hic nos quęrimus de iure competente ex propria perſona: & ideo hoc non facit ad rem,quia ipſe exhæredatus dictum ius ſuccedendi non habet ex propria perſona:ſed beneficio filii cuius circumſcripta præteritione exhæredatus dictũ ius nõ habuiſſet ex p̄prio beneficio.

56 Quarẽ ſit q̃ exhęredatus beneficio p̄teriti ſuccedit ab ĩteſtato ñ tñ hẽt cõtratabul. eius beneficio.

¶ Eſt bene verum q̃ ſubintrat alia inueſtigatio quare exhæredatus beneficio prętetiti in poteſtate habet ius ſuccedendi ab inteſtato,& tamen beneficio emancipati vel poſthumi præteriti nõ habet bon.poſſ.contratab.Circa quam poſſet dici rationem eſſe,quia primo caſu nõ eſſet ſibi ſaluũ ius quærelandi,Ex quo teſtamentum cum omnibus in eo deſcriptis annullatur præteritione filii ĩ poteſtate vt in dictis iuribus:ſecundo vero ſic;nõ ne primo caſu videatur omni remedio deſtitutus congruit vt ab inteſtato cum aliis eorum beneficio veniat cogita.

¶ Et licet ſæpius dixerim.s.de beneficio præteriti non putes per hoc q̃ ego conſenſerim nullitatem teſtamenti venientem ratione præteritionis filii in poteſtate fuiſſe cauſatam ſolo fauore filii:quia ego intendo tenere contrarium iſra numero.75. Sed id eſt dictum,quia & alii eo loquendi modo vtuntur ratione facilioris intelligentiæ.

¶ In ea.glo.ibi idem in prętetito:glo.in hac parte firmat duo: Primum q̃ præteritio matris habetur pro exhæredatione: Secundum q̃ bon. poſſeſſ.contratabul.non datur contra teſtamenta mulierum.

57 Præteritio mr̄is habet̃ p exhęredatione.

¶ Circa primum,Concluſio eſt cõmuniter approbata q̃ præteritio matris habetur pro exhęredatione.§.fi.inſtit.de exhæred.lib.vbi glo. dicit, idem eſſe econtrario:quæ ſit ratio huius cõcluſionis:Alexan.nũo.10.& Iaſ.nũo.8.remittunt ſe ad per alios dicta in.l.in ſuis:vbi Alex.ff.de liber.& poſthu.& in aliis locis de quibus per Iaſ. & quia etiam alii hic prætermittunt dempto Decio.qui aliquid de hoc tangit in ſecunda lectura nũo.7. Ideo & ego tranſeundo cum aliis hoc ſilentio inuoluam.

58 Teſtamẽta mulierũ nõ cõtratabulãtur.

¶ Circa ſecundum:Concluſio glo.eſt q̃ filiis cõtra teſtamenta matris non datur bon.poſſ.cõtratab.l.illud.§.ad teſtamẽta.ff.eo.cuius,ſaluis ſtatim dicendis poteſt eſſe ratio:quia præteritio matris habetur pro exhæredatiõe vt dixi ſtatim:Cui videtur obſtare ſm̃ Cur.hic nũo.40.Id quod dicit Aret.in.l.& ſi contratabulas in fi.ff.de vulgar. & pupillar.qui ſecundum Curc.dicit q̃ tacita exhęredatio non excludit cõtratab.In quo eſt aduertendum:quia Aret. hoc dicens, dicit q̃ eo caſu tacite exhæredatus non habetur pro exhæredato fauore alterius præteriti, ſed vbi habetur pro exhęredato vt hic ipſe admittit q̃ nec tunc ei cõpetit bon.poſſ.contratab.& ſic non facit contra: & quod dicit Cur.dixerat & prius Alciat.libr.4. Paradox.c.12.ibi,nam & fortaſſe.

59 Quid de iur̃ nouiſſimo.

¶ Limitatur iſta concluſio vt non procedat iur̃ nouiſſimo;quia cum hodie prętetitio matris ſine inſertione cauſæ non habeatur pro exhęredatione.§.aliud; quoq; capitulum in autẽti. vt cum de appell. cogno. dicendum erit q̃ teſtamentum matris contratabulabitur per filium præteritum abſq; cauſæ inſertione: ita Angel.in.l.proxima ſecundum q̃ refert hic Roman. qui idem hoc caſu tenet: Sed vt Alexan.dicit Angel.poſuit id:non in.d.l.proxima,ſed in.l.i.infra de carbo.edict.Quam opin.ſequitur ipſe Alexã.conſil.89.viſo puncto numero.5.vol.2.Quam etiam ſequitur Iaſ.hic numero.9.contra Angel. & Roma.tenẽt Rimi.in.l.i.in prin.3.eo.Cor.ibidẽ. Alexan.hic Alciat.d.Paradox.lib.4.c.12.vbi rẽ accurate diſcutit Deci.hic ĩ prima lectura nũo.8. & in ſecunda lectura etiam nũo.8.Curc.nũo.41. & ſic videtur q̃ opi.Alexã.ſit cõis, licet Deci. in prima lect.nũo.8.i fi.dixerit opi.Ang.eẽ cõem.

60 Correcta rõe legis intelligẽt lex correcta & vide nu.63

¶ Et p̄ opi.Ang.facit q̃a correcta rõne legis intelligitur correcta lex.glo.& Bar.in.l.i.ff. de leg. tur.Bal.in.l.i.ſolut.matr.Saly.in autent.ingreſſi 3.de ſacr.ſan.eccl.Imol.in.l.ii.§.fi.ff.de donat. in l.ſi vero.§. de viro.ff.ſolut.matr.Alex.in.l.quod cunq;.ff.de verb.oblig.bo.tex.in.c.miramur de ſeru.

ſeru.non ordi.iunc.c.a multis de ætat. & qualit.
Aret.in.l.ii.ff.de vulga.& pupilla.col.7. ibi & tā
gēdo aliquid:Alex.in.l.quod dicitur.ff.de verb.
oblig.ratio autem quare teſtamenta mulierū nō
contratabulantur,Ea erat quia præteritio matris
habetur pro exhæredatione vt ſtatim fuit dictū:
Sed iſta eſt correcta per.d.§.aliud quoq; caplm.
Iuncto .§. ſin autem,in aūt.vt cum de appel. co/
gno. ergo etiam intelligitur correcta diſpoſitio
legis volentis q̀ teſtamenta materna dicta ratio/
ne non contratabularentur.

¶ Secundo loco Ias.comprobat,quia is cui da/
tur de iure ciuili ius dicendi nullum teſtamētum
datur a prętore contratab.quaſi q̀ iſta duo ſint a
iure equiperata.l.i.§.notant.ff.eo.Bar.i.l.ſi poſt
mortem §.fi.eo.titu.ergo cum iure nouiſſimo ſit
introductum q̀ prętetitis a matre abſq; inſertio
ne cauſæ detur ius dicendi nullum vt in .d .§.ſin
autem conſequēs eſt dicere q̀ etiam ſit inductū
vt habeāt pteriti abſq; inſertiōe cauſę bon. poſſ.
cōtratab.Conſequētia probatur: qa ſi volumus
dicere q̀ illa diſpoſitio ſit limitatoria ſuccedit re/
gula q̄ hēt q̀ in limitatoriis licita eſt extēſio Bar.
in.l.ſi conſtante in.9.q.primæ par.prin.ff.ſolut.
matr.Imol.in.d.l.ſi vero .§. de viro.ff.ſolut. ma/
tri.c.cum dilectus.§.nos igitur vbi Abba, & alii
extra de confir.vtil.vel inutil.Sed ſi volumus di
cere q̀ ſit correctoria,tunc etiam idem eſt quia
habemus q̀ ī correctoriis quādo duo caſus ſunt
equiperati a lege antiqua in materia de qua agi/
tur lex noua aliquid diſponens in vno equipe/
ratorum intelligitur etiam corrigere in alio: Bar.
in.l.marcellus in princi.ff. ad trebel. in.l.2.ff. de
lega.i.cū aliis quę ego poſui in.l.i.nūo.42. ſupra
qui admitti.

Sed pro opinione Alex.facit.

¶ Primo quia cōſidero q̀ in.d.l.illud.§. ad teſta/
menta eſt aperte ratio ſcripta quæ dicit edictū p
toris ad teſtamenta fœminarū non pertinere, qa
ſuos hæredes non habēt: Nam ex quo abſolute
dicit q̀ non habent ſuos, debet intelligi tam de
iure prætorio q̄ de iure ciuili, quia & prætor īter
ſuos cōnumerat emācipatos inſtit.de bon.poſſ.
.§.ſunt aūt: Et ideo eis datur bon.poſſ.cōtratab.
inſtit.de exhæred.libe.§.emancipatos: ſed iſta rō
adhuc militat quia non habēt ſuos, neq; de iure
ciuili neq; de iure ptorio & contrarium nō dicit
tex.in.d.§.aliud quoq; capitulum ergo adhuc ſit
vt eorū teſtamenta non contratab.

¶ Cui nō ob.inquantū Ias.hic dicit eū tex. non
tantū conſideraſſe ſuitatē, ſed eius etiam effectū
hoc eſt ius dicendi nullum:quod hodie cōcurrit
p legē nouiſſimā.d.§.aliud quoq;: qa ego rńdeo
ſaluis his quæ inferius dicentur de iſto iure nulli/
tatis quod nō eſt verū,q̀ dictū ius nullitatis cōſi/
derauerit p effectu ſuitatis:qa ſeqret q̀ ſi id fuiſ/
ſet in cōſideratiōe debuiſſet totū oppoſitū deter/
minari : quia cum filii non habeant ius dicendi
nullum teſtamētum matris equum fuiſſet eis da/
re bon.poſſ.contratab.quæ erat magis fauorabi/
lis quam quęrela vt dicam nūo .66. ſicuti datur
emancipatis, quia a tali beneficio reperiebantur
excluſi de iure ciuili .§. emancipatos inſtit. de ex/
hæred.lib.

¶ Secundo ego comprobo:quia poſito q̀ ea ſit 61
ratio nō contratabulandi teſtamenta mulierum, Céſante
quia præteritio habetur pro exhæredatione: & vna rōne
quam eſſe rationem dicunt tenentes opi. Ang. diſpoſi/
tunc ſuccedit q̀ duæ rōnes principales antiquo tio non
iure ſm tempora. d.§. ad teſtamēta concurrebāt ceſſat.
hæc ſcilicet & illa de qua ibi & in proximo præ/
cedenti fundamēto:ergo licet illa ſit correcta ſu/
per qua fundatur contraria opi.ſcilicet illa q̀ prę
teritio matris habeatur pro exhęredatione: tamē
alia remanet,& diſpoſitio non ceſſat.§. affinitatis
inſtit.de nup.l.ſi non lex.clieſcentia vbi Bal.,ff.
de hæred.inſti.quē tex.dicit meliorē de iure Ias.
in.l.cum filio col.antepenul.ff.de lega.i.in.l.i.ff.
de offi.eius cui man.eſt iuris col. 10. ibi decimo
fallit in.l.in teſtamēto col.12. ibi tertio facit infra
de teſt.mil.declarando tamē vt p Com.in.l.3.in
fi.infra de iur.delib.per Deci.in.l.i.nūo .18 .ꝟ. de
eden.in.c.i.col.15.de probat. Alciat. in libr.i. de
verb.ſign.ſpatio.7.p purpurat.in.d.l.i.nūo.13.ꝟ.
de eden.& in rubrica.ff.ſi cert.petat.nūo.18.

¶ Tertio dicebat Alex.qa ſolū reperit̄ imutatū
quo ad ius dicendi nullum q̀ hodie datur aduer
ſus teſtamēta mulierū p.d.§.ſin autē,ergo quo ad
cōtratabu.remanet ius antiquum incorrectum.l.
præcipimus ꝟ.de appel.& nulla lex eſt quæ dicat
dari bon.poſſ.contratab.

¶ Quarto quod eſt fortius ego conſidero, quia
videtur q̀ nec quo ad ius dicendi nullum ſit an/
tiquum ius mutatum:quod probat tex.i. d .§. ſin
autem ibi euacuato teſtamento ad parentum hę
reditatem liberos tanq̄ ab inteſtato ex equa par/
te peruenire:Nam illi ſunt ablatiui abſoluti quos
ſuperius dixi conditionem importare.l. a teſta/
tore.ff.de condict.& demonſtr. quæ conditio
demonſtrat euacuationem non eſſe ipſo iure fa/
ctam ſed pendere;quia conditio nihil ponit in
eſſe.l.ſi quis ſub conditione.ff. ſi quis ommiſſ.
ca.teſt.& poteſt adeſſe & abeſſe.d.l.ex facto .§. fi.
ff.ad trebel.quam ponderationem etiam excita/
uit Bar.in autent.ex cauſa col.6.ibi tu dic breui/
ter infra de libe.præteri.quod etiam aliqui tenēt
vt in.d.§. ſin autem in verb.nullum: exponentes
euacuato pro euacuādo:quam expoſitionem re/
darguit Igneus in.d.autent.ex cauſa nūo.7.& ēt
Alciat.quandoq; docte redarguit:quia cum illa
verba euacuato teſtamento cōcernant verbum
peruenire oportet q̀ prius fuerit teſtamentū eua
cuatū tēpore quo liberi puenirunt:ſed ſaluari pōt
glo.quia & eundē creditur ſenſum habuiſſe cum
dicit euacuandū per quęrelā:& certum eſt q̀ eua
cuare teſtamentum per quęrelam oportet vt cū

prius

prius querelãdo euacuet q̃ ad ſucceſſionem perueniat:voluit igitur dicere glo.ꝙ liberi euacuando per querelam teſtamentum ad hæreditatẽ ꝑueniunt tanq̃ ab inteſtato.

¶Et ꝙ ex eo tex.teſtamentum non ſit ipſo iure nullum:demonſtratur ex proxime ꝑcedentibus: In quibus poſtq̃ eſt facta expreſſio cauſarum inſerendarum in exhæredationibus:ſubiungit tex. in .§. ſiue igitur ꝙ ſi vna ex eis fuerit inſerta,& hæres eam probauerit teſtamentum habebit ſuã firmitatem:Deinde ſequitur verſ.ſin autẽ hæc obſeruata nõ fuerint,& ſic habet reſpectum ad omnia ꝑcedentia vt ſic loquatur ſiue nõ inſerta fuerit cauſa vel ſi inſerta fuerit,ſed per hæredem nõ probata:& nihilominus dicit tex.euacuato teſtamento:ſed quando cauſa inſerta non eſt probata,teſtamentum ſolum euacuatur per querelam, vt dicit glo.ibi attẽto ꝙ ſe remittit ad dicta in.d. .§. aliud quoq;,vbi in verbo nominatim hoc dicit:ꝙ etiam in exhæredatiõe:ſequitur Bart. in.d. aũt.col.8.ibi ſi vero fuit exhæredatus, ego eodẽ eſt dicendum modo vt cum non fuerit cauſa inſerta, & iſto caſu qui regitur ab eodem verbo euacuato,teſtamentum euacuandum ſit ꝑ querelam argumento,l.nam hoc iure.ff. de vulgar. & pupillar.

¶Nec ob.inquantum prædictis diceretur ꝙ cũ obſeruatio de qua in.d.§.aliud quoq; cum ſequẽtibus non ſit ſeruata,actus ipſo iure annullat᷑:quia dico id noluiſſe legis latorem conſtat,cum ſubiũgit teſtamentum debere euacuari:quod nõ fuiſſet dicendum ſi voluiſſet ex præcedentibus teſtamentum eſſe ipſo iure nullum: Nã ex ſubſequẽtibus præcedentia declarantur.l.qui filiabus.ff. de lega.primo.l.ſi ſeruus plurium eodem titulo.

62 Præterea quando lex vlterius procedit dicendo ꝙ infirmetur nunq̃ actus contra prohibitionem ipſo iure infirmatur ſm Bar.in.l.non dubiũ col. 3.ibi opp.de titulo ſupra de.ll.:Sic rñdet Imol.in l.i.ff.de teſta.& licet Aret.ibi reluctet, tamen qđ dicit Bar.tenetur & ſequitur ibi Iaſ.in.8.not. ibi octauo fallit:per.in.§ rurſus inſtit.de act.Iaſ. poſt Porc.in.§.emãcipatos inſtit.de exhæred.lib.ignerus in.d.aũt.ex cauſa nũo.13. ibi ad aliud vltimũ: Brun.in tracta.de forma & ſolemnitate rubrica: quãdo aliquid videtur traditum pro forma col. 6.ibi octauo fallit.

Per legis ꝓhibitionẽ actus nõ redđ ipſo iure nullus: ſi lex procedit vlterius dicendo ꝙ infirmetur.

¶Ex quibus fit ꝙ cum ius antiquum nõ ſit mutatum quo ad ius dicendi teſtamẽtum nullum ita etiam & multo magis remaneat incorrectum reſpectu bon.poſſ.contratab.ac querelæ inoffícioſi teſtamenti.

¶Non obſtãt modo ea quæ in ſui fauorem cõduxit Iaſ.quia ad primum reſpondetur, nam cũ dicitur ꝙ correcta ratione legis intelligitur lex correcta:dico ꝙ in caſu noſtro ratio legis fuit ea de qua in .d. .§.ad teſtamenta quæ remanet incorrecta.

¶Præterea vt dicit hic Dec.lect.i.nũo.8. ibi rõnes iſte:põt dici ꝙ iſta reg.nõ ſit vera:qđ ẽt Cur. hic nũo.41.nõ relinquit intactũ tñ nõ hoc adfirmo:Secũdo poſito ꝙ eſſet vera reg.dico ꝙ fallit qñ plures cõcurrerẽt rõnes,& vna ſola eſſet correcta,qa ꝑ hoc ipſa diſpoſitio nõ erit correcta vt ſub nũo.61.dixi:fallit ẽt in multis caſibus vt hic ꝑ eundẽ Curc.nũo.42. Quas fallentias nota ad ea quæ congeſſit Fely.in.c.tua nos col.i.ibi in tex. ibi reſ.extra de iur.iur. vbi copioſe demonſtrat rationem habere vim legis. 63

Fallẽ. ad reg.q̃ hẽt ꝙ correcta rõne legis ſit ipſa lex correcta & ipſa regula ſit vera.

¶Ad ſecũdũ rñdeo primo:ꝙ nõ eſt verũ ꝙ hodie filii ꝑteriti habeant ius dicendi nullum teſtm̃ matris vt dixi ſtatim in quarto fundamẽto, ergo hoc contrarium non obſtat. 64

Rõ hẽt vim legis

¶Secundo reſpondet Alex.ꝙ illa equiperatio ꝓcedebat quo ad hæreditatẽ paternã & nõ quo ad hæreditatem maternã de qua nos loquimur. Nec obſtat inquantũ Iaſ.dicit ꝙ immo eſt idem de linea materna:allegat Bar.in.l.qui ſe patris in fi.infra vnde libe.quia Bar.hoc non explicat vt animaduertit hic Deci.& contrariũ videtur eſſe de intentione Bal.in.l.fi.col.3.ibi ſequitur videre infra vnde legit. Quẽ ante Dec.hic allegauit Rimi.i.eo.l.i.in prin. Et ꝑ Alex.facit:qa edictũ prętoris loquebatur reſpectiue ad lineã paternã quod patet,quia teſtm̃ in linea materna ex præteritione non reddebatur nullum.d.§ fi.inſtit. de exhæred.lib.iuncta.l.cum filium .ff. de inoffi.teſt. Ergo nõ cõgruit dicere ꝙ in ea linea ius dicendi de nullitate ſit equiperatum iuri contratab.niſi dixeris ꝙ equiperatio in hac materna ſucceſſione ꝓcedebat negatiue:quod bene eſt verũ:ſed tunc non facit ad rem:quia nos loquimur in diſpoſitione affirmatiua.

¶Alio mõ rñdet vltra Alex. Alcia. dicto lib.4. c.12. demõſtrãdo q̃liter filię excluſę a ſtatuto ſed a patre præteritę non inſtitutus his quorum cõtemplatione excludunt᷑ ꝑ ſtatutũ põt ꝯ tab.& tamẽ non habẽt ius dicẽdi nullum: Quæ reſpõſio mihi nõ quadrat:quia Iaſ.nõ dicit ꝙ illis det᷑ ius dicendi nullum,quibus datur bon. poſſ. cõtratab. quod ſi dixiſſet alio q̃ dicto dubioſo teſtimonio redargui potuiſſet:qñ quidem legatinus emãcipatis dari cõtratab.l.i.§.ſi ex tribus.ff.eo.& eidẽ nõ competere ius dicendi nullum.l.filius qui in poteſtate.ff.de libe.& poſthu.

¶Vltimo rñdet Curc.hic nũo.43.demonſtrando qualiter hæc argumentatio ab equiperatis nõ procedit,quãdo tractat᷑ de dandis remediis, & quia ſatis ex prædictis eſt eneruata intentio fundamentorum Iaſ.non diſcutiam de veritate dictorum Curtii.

¶Quæ nia & ſi longe late,quæ videant᷑ defenſare opinionẽ Alex.& cõcordatiũ eũ ea opinione,Nihilominus opi.Ang.viſa eſt verior ex ĩfra ſcriptis,quæ libenter deduxi cum aperiat intellectũ ſeu ſenſum multorum iuriũ.

¶Primo

¶Primo nãq; opi. Ang. probatur ex eo quod dicitur in.d.§.fi.inſtit.de exhęred.lib. inquantum dicitur ibi ꝙ præteritio matris facit tantum quantum exhæredatio patris:& hoc hodie nõ eſt correctum immo videtur approbatum in.d.§.aliud quoq; capitulum eum ſequen.in aũt. vt cum de appel.cogno. In quo iſta duo pari paſſu deambulare videmus:Sed hodie exhęredatio filii ſine inſertione cauſæ facit ꝙ exhæredatio non eſt ricte facta vt ibi.Et hinc fit vt ei cõpetit bon.poſſ. contratab.l.non putauit.§.non quęuis.ff.eo.ergo & id faciet præteritio matris,quam & exhæredationem ibi tex. appellat ſi coniungas.§.aliud quoq; cum.§.ſin autem: & admittit Bar. in aũt. ex cauſa col.2.ibi:& ꝙ hæc diſtinctio ſit vera infra de lib.præter.& ſicuti videmus ꝙ glo.in.l. filiam ſupra de inoffi.teſta.arguit,ꝙ ex quo eo iure pręteritio matris habetur pro exhæredatione valida factum fuit ꝙ filio præterito detur quærela ſicuti valide exhæredato. Ita congruit arguere hodie vt cum factum ſit ꝙ præteritio matris ſine cauſa ſit quedã exhæredatio non ricte facta detur filio contratab.ſicuti dat᷑ non ricte exhæredato.

65 Præteritio & materna exhæredatio non differũt.

¶Secundo moueor:& præmitto ꝙ hodie prætentionem matris appellamus exhæredationem vt probat tex.in.d.§.aliud ibi præterire aut exhæredare intelligendo vt ibi per glo.de præteritiõe materna,& exhæredatione paterna. Deinde ĩ.§. ſin autem dicit nullum p̃iuditium exhæredatis liberis generari intelligendo etiam de præteritis a a mr̃e quos exhæredatos vocat:& admittit Bar. in.d.aũt.ex cauſa.d.col.2.qui ĩ col.9. ibi ſecũdo caſu dicit nullam eſſe differẽtiam inter maternã, prætentionem & exhæredationem: Quo ſtante. quia eſt valde dubia illa dubitatio an hodie teſtamentum ex præteritione ſine inſertione cauſę ſit ipſo iure nullum,quod tangit Bar.Imol. Atet.in l.4.ff.de teſt.Bar.i.d.aũt.vbi poſt Ias.igneus nũo. 4.late deciſo articulo tenet ꝙ nõ ſit nullum ipſo iure, Ego vt rem omnino concludam arguo a ſufficienti partium enumeratione: Quia aut volumus dicere ꝙ propter maternam præteritionẽ ſine cauſæ inſertione teſtamentum ſit nullum vt. ꝙ plurimi voluere per illam conſtitutionem in. verſ.ſin autem,quæ videtur tradere formam: & tunc ex hoc reſultat concluſio ꝙ mater ſi nolit filium inſtituere habet eum neceſſe cum cauſa pręterire.Ideſt exhæredare eum ſi id non obſeruauerit teſtamentum eius eſt nullum:ergo ex hoc ſequitur ꝙ datur ei præterito bon.poſſ.contratab. qa datur liberis præteritis hoc eſt non inſtitutis,nec vt oportet exhæredatis.§.eadem inſtit. de hæred.quæ ab inteſt.§.emancipatos inſtit. de exhæred.libe.

66 Præteritio mr̃is ſine cãnó facit etiã hodie teſtamentũ nollum.

¶Aut volumus teſtamentum valere vt dixi ſ. nũo.61.ibi quatto,quia vbi demõſtraui poſſe ſuſtineri ꝙ talis præteritio etiam hodie nõ faciat teſtamentum eſſe nullum & ſtante validitate teſtamenti ſequitur ꝙ filio debet dari cõtratab. p illũ tex.quia dicit nullum præiuditium exhæredatis liberis generari,Ergo neceſſe vult poſſe filios cõtratabulare: quia ſi vellet eos debere venire per quęrelam:nõ eſſet eis plene prouiſum circa præiuditium:quia filii intentantes quęrelam poſſent ſuccumbere ex defectu probationum ſiue dicamus ipſos adhuc eo caſu habere probare ſe grauatos vt olim tenebantur.l.2.ff.de inoff.teſt.ſiue dicamus hoc ſpectare hodie ad hæredes matris ſcriptos:Nam vtroq; caſu poſſet eſſe ei præiudicium ſi ĩ probatione ſuccumberet: Dubius enim eſt euentus litis.l.quod debetur.ff.de pec. Et facit quod cõſiderauit alias honofrius vt p Alexã. in.l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de lib.& poſthum. col.4.ibi,vnde ſm Imol.ſic ego conſidero: licet per Imol.in.d.l.i.ff.ď teſta.alter pręiuditium cõſideretur de quo late per igneum ĩ.d.aũt.ex cauſa nũo.12.ibi ad alia fundamenta,ergo ſtante teſtamẽto valido neceſſe eſt dicere ꝙ tex. ſenſerit concedere bon.poſſ.cõtratab.in qua ſolum probat ſe filium & præteritum ſeu ricte non exhæredatum,glo.in.l.filio.§.contratab.ff. de inoffi.teſta.& ſic pręiuditium pati non poteſt.

Non obſtant ea quæ pro opin.Alexan. allegata ſunt:quia.

67 Intel. aucto. ad.l. illud.§.ad teſtamenta.ff.eo.

¶Ad primum & ſic ad.l.illud.§.ad teſtamenta.ff.eo.qui generauit hanc fiſtulam: reſpondeo & dico:ꝙ cum tex.dicit non dari contratab.qa mulieres non habent ſuos hæredes;non capit ibi ſuos hæredes niſi ſm ſubiectam materiam, ſic ſecũdum ſubiectam materiam hoc verbum capi ait Alex.conſi.26.ponderatis his nũo.5.vol.5.vbi dicit ꝙ in feudo recepto pro ſe.& ſuis id verbũ debet intelligi ſecundum feudi ſubiectam materiam:erit igitur in eo tex.capiendum hoc verbũ ſecundum ſubiectam materiam:In qua ſui ſatis dicuntur quos quis tenetur inſtituere vel exhæredare:probatur,quia emancipati nõ ſunt ſui.d.§.emancipatos,& tamen habent contratabu. vel ibi: ea ratione,quia ſunt inſtituẽdi vel exhæredãdi:ſic pater non eſt ſuus filio & tamẽ patri datur bon.poſſ.contratab.contra teſtamentum filii.l.i. ff.ſi a par.qui.fue.manu.Coroborat᷑ ex tex.in.d.§.fi.inſtit.de exhære.lib.qui loquitur de teſtamẽto matris;& dicit ꝙ mater non habet neceſſe filium exhæredare ſiue de iure ciuili,quęramus, ſiue de edicto prætoris:quo p̃teritis liberis bon.poſſ. contratab.promittit: quod eſt dicere ꝙ in dicto edicto prætoris,nec iure ciuili cauet᷑ ꝙ ſint inſtituẽdi vel exhæredãdi,q̃ſi ꝙ ſi aliquo dictorũ iure cauet᷑:ſecus fuiſſet & ſic nõ ſeruaret᷑ ei illud aliud remediũ,ꝙ ea rõe tex.ibi dixit ſeruari, & ſic innuit ꝙ daret᷑ ei bon.poſſ.ꝯ tab.q̃ dat᷑ p̃teritis hoc eſt nec iſtitutis nec exhęredatis ſiue ex ea p̃teritione reddat᷑ teſtm̃ nullũ ſiue nõ.d.l.i.ff.eo.& l.fi.§. ſancimus itaq; infra de libe.pręter.tex.& ibi glo. in.§.eadem inſtit.de hæred.quæ ab inteſtat.

¶Ex quibus

¶Ex qbus dubitabilis & nõ vera videẽ cõcluſio
Bar.& doct.in.l.in ſuis.ff.de lib.& poſthu. quos
ſub nũo.5.hic refert Rimi.cũ dicunt ꝙ ſuitas eſt
cã ꝙ p̃teritio inducit nullitatẽ teſtamẽti: qa dico
ꝙ ſuitas hic alio mõ conſideraẽ.Quod ẽt pbaẽ
qa p̃teritio p̃ris facta a filio i poteſtate facit teſtm̃
nullũ:Bar.in.d.autẽ.ex cã.§.de lib.p̃teritis col.9.
ibi ſecũdo caſu,& tñ pr̃ non eſt ſuus filio: ſed ſic
eſt:ꝙ hodie ſtante.d.§.aliud quoq; iũcto.d.§. ſin
autẽ:factũ eſt ꝙ ſunt inſtituendi vel exhæredãdi
a mr̃e ergo hodie factũ eſt ꝙ ſunt ſui hr̃des q̃les
reqriẽ ẽẽ vt poſſint ꝯ̃ tabulare:ergo ſuccedit di/
ſpoſitio.d.§.eadẽ(q̃ ſemp loqẽ.l.ariani.§.de hẽr.
Bar.i.l.i.ff.d' cõd.ex lege)dicẽs ꝙ eis cõpetit bo.
po.ꝯ̃ ta,q nõ fuerũt iſtituti neq; vt opꝫ exhẽr̃d.
¶Ad ſꝫ reſultat rñſio,ex itelligẽtia.d.§.ad teſtã.
¶Ad tertium reſpõſio patet quia eſt etiam ĩmu
tatũ quo ad cõtratab.vt probant meę rõnes.
¶Ad quartũ reſultat rñſio: quia poſito ꝙ teſtm̃
valeret ex eodem verſ.ſin autẽ:fit ꝙ habet filius
contratab.vt ponderaui nũo.64.
¶Ad omnia inſimul reſpondeẽ ꝙ non obſtãt
ex quo hodie alia ratio reformat pactum: Nam
hodie reſultat exhæredatio nõ rite facta: quo ca/
ſu tanq̃ non rite exhæredato datur contratab.vt
vt dixi in primo meo fundamento.
¶Secũdo qa tex.diſponit, ꝙ talis p̃teritio non
habeat p̃iudicare filiis:ꝙ importat velle dicere q̃
liter poſſint intentare bon.poſſ.cõtratab. vt dixi
in ſecundo meo fundamento cogitabitis.
Et ex hac cõclõne poſſet iferri ad ea q̃ dicit Ias.
& ad nõnulla alia q̃ breuitati ſtudẽs p̃termitto.
GLOSSA IN VERBO PETITA, dini
ditur,vt per Ias.& Rimi.hic.
¶Iſta glo.hẽt materiã ſatis pulchrãq̃ Ale.hic lꝫ
cõfuſo ordine nũ.11,examinat p duo q̃ſita:Rim.
nũo.5.Iaſ.hic nũo.10.Deci.hic i prima lect.nũo
9.examinãt p tria q̃ſita,& hunc ordinẽ p clariori
intelligẽtia obſeruabo,queritur ergo.
¶Primo an prateritione filii in poteſtate teſtm̃
ſit de iure ciuili nullum & qualiter.
¶Secundo an de iure pretorio ſit nullum.
¶Tertio ſi ſit nullũ vtroq; iur̃ q̃uo patiaẽ bon.
poſſ.contratab.
68 ¶Circa p̃mũ facio cõclõnẽ cũ ſuis ãpliatiõibus
Teſtm̃ p̃ ¶Cõcluſio itaq; ſit: ꝙ p̃teritione filii i poteſtate
teritiõe fi teſtm̃ ſit nullũ de iure ciuili,& probatur inſtit.de
lii ĩ ptãte exhæred.lib.in prin.ff.de iniuſt.rup.teſt.l.i.& di
eſt nullũ cit Ias.hic nũo.10.ꝙ hoc non hẽt dubiũ,& Dec.
d iur.ciu. d.nũo.9.dicit nõ eẽe ſup hoc laborãdũ:& Curt.
Et an ipſo nũo.45.dicit ꝙ in hoc omnes concordant.
iure ſit ¶Ampliaẽ iſta cõcluſio vt procedat & vera ſit
nullũ. adeo, ꝙ teſtm̃ ſit ipſo iure nullum de iure ciuili
abſq; eo ꝙ dicatur de eius nullitate:& hanc opi.
tenuit Glo.iſta:& in.l.ſi filius qui in poteſtate.ff.
de lib.& poſth.Quã dicit cõiter teneri Alex.hic
nũo.17.Ias.nũo.10.col.2.ibi & iſtẽ eẽ cõem ẽt di
cit Rimi.nũo.5.Cur.nũo.46.licet cõiter glo.vi/
deanẽ voluiſſe ꝙ ea demũ ſit nullũ ſi de nullitate
dicaẽ:Quã tenẽt glo.i.l.ſcimus.§.de inoffi.teſt.
& i.l.filio p̃terito,ff.de iniuſt.rup.teſt. cũ aliis de
qbus p Ias.hic nũo.10.in prin.poſt Rim.nũo.5.
Et qa iſta cõcluſio diffuſe examinaẽ vario ꝙ or/
dine pcedũt Rim.& Iaſ.poſt Alex. ego ſequar
ordinẽ Ias.Deinde ſubnectã de his q̃ allegat Ri
mi,ſi qd adfuerit relatione neceſſariũ vltimo ad/
ducã quæ nec p eos adducuntur.
¶Cõtra cõem & p opi. q̃ hẽt ꝙ nõ ſit nullũ niſi
de nullitatę dicaẽ faciũt.
¶Primo quotiẽs actus fauore alicuius annullaẽ 69
tũc ea demũ annullaẽ ſi ipſe voluerit.l.ii.ibi volẽ Qñ act/
ti,& ibi voluerit.§.de iure emphy.vbi Bar.& oẽs us annul
volũt ꝙ p illũ tex.emphyteota cadat ab emphy/ laẽ ipſo iu
teoſi ſi dñs voluerit & petierit & nõ aliter, & idẽ re fauore
eſt in emphyteota priuati alienãte irreqſito dño: alicuius
Nã non cadit a iure niſi dño volẽte Sali.in.l.fi.§. an annul
de iure emphy.Imol.in.c.fi.col.34.de p̃ſcr.imo leẽ niſi eo
gñalius dicit Bal.in.l.fi.in fi.§.de reuoc.donat.ꝙ volente.
vbicũq; dicimus ꝙ res reuertiẽ ipſo iur̃ ad dñm
ſemp intelligiẽ ſi voluerit Alex.cõſ.173.viſo thę
mate & ſcripturis col.fi.vol.ii.Addo eũdẽ Ias.in
d.l.ii.col.iii.Dec.cõſ.206.col.fi.faciũt ea q̃ ponit
idẽ Ias.in.l.cũ hii.§.eã.ff.de trãſact.col.i.dũ dicit
ꝙ licet alienatio vtilis eccleſię, & minori, facta
nõ ſeruata forma nõ valeat:tñ id intelligiẽ ſi vo/
luerint,qa cõtractus claudicat.l.Iulianus.§.ſi qs a
pupil.ff.de act.emp.ſequiẽ Bert.in tract.de for/
ma & ſolẽnitate rub.de potẽtia & effectibus for/
mæ col.43.ibi nono p̃dictę vbi allegãt cõcordã
tes.Addo Soc.cõſ.60.col.2.ubi tñ.& aliter vo/
lu.2.Itaq; dicamus in propoſito nr̃o ꝙ cũ teſtm̃
annulleẽ de iure ciuili fauore filii in ptate nõ. erit
nullũ niſi cũ ipſe voluerit & petierit annullari &
ꝙ hoc ſit fauore filioꝝ patet ex.§.ſiue igiẽ iũcto.§.
ſin aũt hæc obſeruata nõ fuerint.in autẽ.vt cũ de
appel.cogno.dum i eis diciẽ.vt iniuria eis remo
ueteẽ:& hoc argumẽto etiã ante Ias.vtiẽ Rimi.
d.nũo.5.ibi ad iſtud etiam propoſitũ.
¶Cui oppoſitioni rñdet idem Ias.dupl'r:primo
ꝙ iſtud eſt introductũ pro forma & ſolẽnitate te
ſtamẽti iſtit.de exhæred.lib.in prin.l.inter cętera
ff.de lib.& poſth.Cui partes nõ poſſunt renutia/
re.l.cũ hi.§.eã.ff.de trãſact.Imo actus eſt nullus
forma nõ ſeruata vt ibi,& i.c.dilecta de reſcript.
vbi Feli:Secũdo rñdet Ias.ꝙ ẽt qñ aliquo mõ eẽt
forma introducta fauore filii:tñ eſt ẽt introducta
in odiũ p̃ris nõ ſeruantis formã a lege traditã vt
inſtit.de exhęre.lib.igiẽ cũ ſolo fauore filii, nõ ſit
introducta eius ſola volũtas nõ debet eſſe in cõſi
deratiõe:ex qbus rñſionibus colligiẽ.
¶Cõcluſio ꝙ iſta forma vt nõ p̃tereaẽ filius eſt
requiſita nõ ſolo fauore filii, quod quidem vltra
Dec.hic in ſecũda lect.nũo.9.reuocabiẽ i dubiũ
§.in prima limit.nũo.74.ideo dicẽdũ erit vt ibi
tu,vltra Ias.rñde,ꝙ in caſu noſtro non eſt ſim/
pliciter vt in contrario dictum ꝙ teſtamentum

BIBLIOTECA NAZ. ... EMANUELE

ſit nullum:ſed eſt dictum ꝙ inutiliter teſtabitur vt & ſi viuo patre filius mortuus ſit nemo ex eo hæres exiſtere poſſit:quia ſcilicet ab initio non conſtiterit teſtamentum ſic dixit tex.inſtit. de exhæred.lib.in prin.Quæ verba adeo inutiliter teſtabitur,adiecta ſunt vt demõſtretur ꝙ nullitas nõ pendet a beneficio volũtatis filii:quia ſi ab eo pẽderet:mortuo filio teſtamentum deberet valere: eo ꝙ eius voluntatis beneplacitum per mortem deficit.c.ſi gratioſe de reſcript.in.vi.Cui parti ab aliis eo mõ non ponderatę ſatis adſtipulanť verba ab aliis animaduerſa: quæ dicunt ꝙ ab initio non conſtitit teſtm̃:quæ apud me idem virtualr denotant, quia ſi penderet a voluntate filii non eſſet verum ꝙ ab initio non conſtiterit teſtm̃ & vt latius ĩ nũo.73.Quæ omnia cum ceſſent in iuribus ex contrario ponderatis, ꝗuis in aliꝗbus reperireť dictũ ꝙ ſit actus nullius momenti,ꝙ ſit ipſo iure nullum,dicendum erit ꝙ ipſa nullo pacto obſtabunt:ſed in caſu ſuo procedent.

¶Et iſta eſt melior reſponſio ꝗ cõſiderare vt cõſiderauit Dec.hic.d.nũo.9.in.2.lect.& quidã alii cõſiderauere, dicẽtes ꝙ ĩ cõtrario id cõngit quia lex proceſſit vlterius dicẽdo ꝙ annulleť volẽte eo cuius fauorẽ annullatio reſpicit:Nam ex iuribus incõtrariũ allegatis,quędã ſunt quæ id nõ dicũt vt in.l.3.in fi.ff.p ſoc.& tñ intelligiť ſi voluerit vt p glo.ĩ.l.elegãter.ff.de dol.& p Bar.ibi col.3.ibi op.C.de reſcind. vẽd. & ſi diceret illud eſt qa p alia iura eſt diſpoſitũ huic tẽdere id p alia iura fuiſſe dictũ:qa de iure ſic debuit declarari.

¶Non ob.ſi diceretur ꝙ non improbare eſt reprobare quia reſpondebo ĩ nũo.73.

¶Secũdo facit tex.in.l.fi.§.ſancimus.ĩ.de liber.præter.ibi vel teſtamẽtum ipſo iure euertat,ergo eſt filius & non lex quæ illud ſubuertit ſic conſiderant Rimi.Ias.& Dec.d.nũo.9.Cui Ias.rñdet ꝙ illud verbũ ipo iure ſolutũ,hoc eſt dicere ꝙ cũ illa ſubuerſio fiat ipſo iure nõ põt iportare factũ hois,q ipſo iure nõ ſubuertit:Sed cauillãdo poſſet dici ꝙ id verbũ nõ excludit factũ hois: qa homo ipſo iure ſubuertit hoc mõ, qa cũ dicit nullũ ſubuertit ipſo iur̃ qa pp eius pretionẽ ipo iure a lege ſubuertiť:ſ3 replicabiť ꝙ tex.dicit ꝙ ſubuertit ipſo iure ad iſtar maſculi,ſed maſculus ſubuertit ipſo iure mediãte ſola ꝑteritiõe:ergo & fœminã:qa id verbũ inſtar eſt illud qđ qõnẽ ſoluit cũ nõ ſtet diſpoſitiue ſed ſimilitudinarie & reſpectiue:ex quo reperitur id ad qđ fit relatio Fely.& Dec.in.c.qm̃ abb.in fi.de offi.deleg. alio modo reſpondet Rimi.quem prætermitto.

¶Sed eundem tex.ego alter cõtra cõmunẽ cõſidero:qa tex.dicit ꝙ filia ad ſimilitudinẽ ſui ipſo iure euertit teſtm̃;vel ad ſimilitudinẽ filii emancipati ſtare non patiť per cõtratab. ergo ꝓſupponit teſtm̃ valere de iure ciuili: quia emancipatus conſiderato ſaltem iure ciuili ſi prætereatur non dicit teſtamentum nullum ipſo iure fuiſſe:ſed ꝓſupponit eo iure valere:ſol.cum tex. dicit filiam ſubuertere ad ſimilitudinem emãcipati debet intelligi quando ipſa eſt emancipata : alias iuditio meo tex.valde ſtringeret.

¶Tertio allegať p Rimi.& Ias.tex.ĩ.l.filio ꝑterito,ff.đ iniuſt.rup.teſt.ibi ſi ꝑteritus prẽm a fratribus auocauerit:tu vltra elegãtes Riminaldi reſpõſiones dic ꝙ tex.ibi loquiť de auocatiõe partis hæreditatis nõ de auocatione teſtamẽti:Nam auocat partẽ ab eo q occuparet,& auocationem fundat,quia teſtamẽtum eſt ipſo iure nullũ: ergo non facit ad rem.

¶Quarto allegat Ias.tex. in.l. poſthumo ĩ de colla.quæ nihil facit,quia loquitur in poſthumo & in bon.poſſ.contratab.

¶Quinto allegat tex.in.l.ſi ex duobus la prima .§.ſi prius.ff.eo.ſed qa ille tex.hẽt varios intellectus de qbus diſcutieť ĩ nũo .81. p nũc rñdebo ſm cõem intellectũ vt ẽt hic reſpõdet Rimi. dicens eũ loqui in filio emancipato ꝑterito : cuius ꝑteritio nõ facit nõ valere teſtm̃ đ iure ciuili ſm glo.in.l.filium ver.additione.ff.eo.

¶Sexto vltra Ias.Rimi.hic allegat.l.ſi qs legatũ ff.de fal.Cui rñdet:ſed ego dico ꝙ facit p opin.cõi,qa dicit:qui eo teſtamẽto,qđ poſtea ruptum eſt,vel qđ in initio non iure fieret hoc eſt ratiõe ꝑteritionis vt dicit ibi glo.ergo vult ille tex.ꝙ ſtatim & non poſtea deneget illud teſtamentum in quo eſt facta filii ꝑteritio.

¶Septimo arguit idẽ Rimi.qa ẽt notoria indigẽt allegatione & debẽt allegari,& nõ ꝓſunt niſi allegenť.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.idẽ poſtoni.ff.de adulte.in cle.appellãti de appel.p Bar.in.l.cũ qd.ff.ſi cert.petať:faciũt ꝗ not.Bar.in.l.eius qui delatorẽ.ff.de iur.fiſci.Quibus ipſe Rimi.bene rñdet,ꝙ hæc allegatio reqriť ad hoc vt proſint, & nõ ad hoc vt cõſtituanť ad eſſe:qnimo eũ allegamus ea in ſuo eſſe dicimus anteꝗ allegenť.

¶Octauo facit tex.in.l.3.in fi.ff.de lib.& poſth.ſup quo nõnulli fecerẽ fundamẽtũ põderãdo illa verba pempto ꝑmo graduq exponunť ſi ꝑmus gradus pimať,ergo valuit apri.l3 rñſio p3 ex his ꝗ dixi ĩ.nu.52.itelligẽdo eũ tex. p. vt d3 intelligi.

70 ¶Et ex hac ſolu.not.tibi ꝙ pimus ẽt id qđ principiũ nõ habuit:qđ facit ad ea ꝗ dicit glo. in.l.3.ff.quemadmo.viuſr.caue.niſi dixens ꝙ hic perimiť quatenus de facto fuit vt diceť ĩ.

Perimeť dr̃ ẽt qđ eſſe non habuit.

¶Nono poſſet iduci tex.in aũt.cũ de appel. cogno.§.ſin aũt:ibi euacuato:verũ qa đ eo.tex.latius ĩ nũo.61.ibi ꝗto qa:fuit diſcuſſu3 ero cõtẽtus &

71 ẽt qa in mõ annullatiuo rõne ꝑteritiõis vr̃ ꝙ reuoceť in dubiũ an diuerſitas ſit aliꝗ rõne illius legis nouiſſime ſup quo laborãt maxime recentiores in aũt.ex cã ĩ. de libe.præteri.

Intel.aut. ad.l.inter cętera.ff. de libe.& poſth.reprobatis Alex.& Ias.

¶Decimo:ego retorqueo tex.q p cõi opi. allegať in.l.inter cętera.ff.de libe.& poſth. vbi dicit tex.ꝙ ꝑteritis filiis teſtm̃ rumpitur:& tamen differunt,ꝙ teſtamẽtum rumpatur & ꝙ ſit nullum.

l.i.ff.

l.i.ff.de iniuſt.rup.teſt. Alex.ibi ſentiens hanc cõ trarietatem ſoluit q eum dicit teſtamẽtum rum/ pitur habet relationem ad poſthumos:quibus ꝑ teritis teſtamentum valet.l. vxoris ab ortu .ſ. de poſthu. hære.inſtit.& ad nepotes, qui non tene bant primũ locũ,qui cũ cęperint tenere,rumpũt .l.gallus ꝫ.nũc ď lege velleia.ff.eo.tit. Q ď ſubſcri bit Ias.qui ſubiungit q cũ poſtea tex.dicit q filio in poteſtate ꝑterito teſtm̃ eſt nullus momẽti hẽt relationẽ ad natos tenentes primum locum.

℄Quibus nullatenus adhæreo : Cũ verba illius legis ab hoc ſenſu diſſentire nouerim:quæ cũ di cant q ꝑteritis iſtis teſtamẽtũ rumpitur innuere volunt q ſola ꝑteritio id operatur quod nõ eſt in poſthumis,nec i nõ habẽtibus primũ locũ cũ oporteat & illos naſci.d.l. vxoris ab ortu, & tex.i ſtit.de exhæred.lib.ꝫ poſthumi quoq; dicit q in ꝑterito valet:& iſtis priores ꝑcedẽt: Dicẽdũ ẽ igit q ibi intelligẽdũ ſit q rũpat ꝗtenus de facto ꝓceſſit arg.l.& ſi is,vbi glo.ſ.de ꝑdio.mino.& in l.ſi dolo.in ver.iubebit.ſ.de reſcind. vend.& hoc non ſolum ſuadent alia iura q̃ dicunt eſſe nullũ, ſed & ille tex.q in fi.dicit teſtm̃ eſſe ſutile poſtea reperi q Dec.ĩ nũo.12.in fi.dicit ſimpliciter q ibi teſtm̃ rumpit de facto & nihil aliud dicit.

℄Putaui inſuper:quod ſi tex.dicto mõ itelligat non amplectet niſi natos & eos qui tenẽt primũ locũ,q licet minime debeat abſurdũ videri,quia ſic etiã iacet tex.inſtit.de exhæred.liber.in princ. licet poſtea in ſequentibus prouideat quo ad po ſthumos:quod non faceret.d.lex inter cętera tñ men vt omnes comprehẽdat dixiſſe mihi liceat q illud verbũ in eo loco ſtat ꝓprie & improprie vt quidem ꝓprie intellectũ reſpiciat poſthumos & primũ locũ non tenẽtes improprio vero mõ reſpiciat natos primum locum habentes quotũ reſpectu improprie dicitur rũpi: & q eſt nulla ſicuti ſtatim.ſ. in octauo loco dixi de peremptio

72 Vnũ verbũ in eo loco ſtat ꝓprie & impꝓprie. ne:planum namq eſſe conſtat in eodem loco vnum verbum ſtare poſſe proprie & improprie l.ij.q ſi ciui,ac ꝑuid.cri.aũt.ingreſſi.de ſacr.ſan. eccle.vbi glo.in verb.dedicat glo.in.l.2, de offi. procõſ.glo. vltima inſtit.de lege fal.

℄Viſo q̃liter oppoſita cõi opinioni poſſunt de ſtrui videndũ ſupereſt quibus iuribus cõis cõclu ſio ꝓbet, Quo in loco adducã ea quæ ſtringere magis videbuntur,& quidẽ nõ multa cũ alia etiã poſſint videri inducta a Ias.R.mr.& Dec.

℄Primo nãq ꝓ cõi opinione facit tex.inſti. de exhære.lib.i prin.cui nõ cõgruit rñdere q teſtm̃ eſt nullũ ſi ꝑteritus voluerit : quia cõtrariũ arguit ponderando ſm q in ꝑcedentibus feci nũo.69. ibi cui oppoſitioni,& dicet latius nũo.73.

℄Scdo allegat.l.34.ex his cui quadrataret rñſio prima dicta ideo ſup eo facio nullũ capitale.

℄Tertio allegat.l.1.&.l.3.de poſth.hęr. inſtit. ibi illico,quibus et cõgruit illa rñſio q illico rum pit ſi voluerit,ſic iſta iura euitarent niſi ego aliter vt ſtatim ponderarẽ & ſimilr rñderetur ad tex.in l.qui vxorẽ,ff.de iniuſt.teſt.ibi continuo.

℄Quarto allegatur tex.in.l.inter cętera:cui ſimi liter poſſet reſponderi.

℄Quinto allegat tex.in.l.i.ff.de iniuſt.rup.teſt. qui dicit q ꝑteritione filii teſtm̃ eſt nullius mo/ menti:cui reſpondet q tex.in.l.3.in fi.ff. ꝓ ſoc. ſimiliter dicit q eſt nullus momenti:& tamen in/ telligitur ſi alius voluerit vt in.d.l.eleganter.ff.de dolo,& dixi.ſ. in primo contrario in fi.

℄Sexto allegat tex.in.l. ſi a primo ibi quaſi ab initio inutiliter inſtitutus.ff.ď lib.& poſth.& tex. in.d.prin.inſtit.de exhæred.lib.ibi ab initio non cõſtiterit teſtm̃ & fecit.l.ſi filios q in poteſtate.ff. de lib.& poſth.q iura ſtringunt valde:ſed ſubtilr aliq rñdebãt:ſ.e aiaduertẽdũ illď iõ eẽ pp mortẽ filii,qa moriẽdo cũ ď eius ꝑiuditio tractet videt improbare eo q nõ approbat.l.quo.n.vbi glo.i verb.cõprobare,& ibi Bar.ff.rem rat.hab. Quæ rñſio mihi nõ ariſit.& ꝑtermittendo de veritate dictorũ per Bar.q longe examinantur poſt alios per Ias.in.l.quæ dotis.ff.ſolut.mat.nũo.30.Feli. in.c.cũ.m.col.7. cũ ſequẽ. de conſti.&.c.nõ ne col.3.de ꝑſump.& cõtra quem videt facere tex. in.l.ſilio ꝑterito.ff. de iniuſt. teſt. ibi abſtinuit q videt eo ipſo q quis nihil facit de cõſecr. diſt.5. c.quadrageſima, &.c.quia dies, ea diſ. & Doct. cõiter intelligũt q ibi filius dicat approbaſſe: q tex. valde ſtringeret niſi diceres q ibi abſtinuit in telligit ideſt repudiauit vt i alio ꝓpoſito hic ex ponit:Alex.nũo.14.per tex.in.l.ſi ſeruũ in fi.ff.ď acquir.hære.& ꝓtotũ.ſ.de rep.hære. & iõ inhærẽ do verbis Bar.hẽmus ꝑmo aiaduertere q nõ eẽt cõſiderãdus caſus mortis eũ eo ipſo q filius ſciẽs nõ improbauit videat improbaſſe ſm Bar.ergo nõ eſt bona rñſio q̃ fundata eſt ſup caſu mortis.

73 Nõ approbare q̃ ſit improbare. Et qd ſit abſtineт.

℄Preterea in mortẽ viuo teſtatore, i quo caſu loquit tex.inſtit.de exhæred.lib.&.d.l. ſi filius:id teſtm̃ nõ poſſet eſſe ei ꝑiuditio cõſiderabili: ergo nõ eſt verũ q videat iprobare,qa Bart. loqt qñ actus põt eẽ ꝑiuditialis:ergo teſtm̃ deberet valerẽ eo qa nõ fuit improbatũ ſi vera eſſet opinio con traria & tñ nõ valet:ergo opi.cõis eſt vera,& opi nio cõtraria eſt cũ ꝑdicta ſolutione falſa.

℄Tertio dicta reſponſio confunditur:quia tex. in.d.prin.procedit ſiue moriatur ſiue viuat vt pa tet ibi vt & ſi viuo patre.

℄Quarto qa ſi teſtm̃ eẽt nullũ eo qa nõ apꝓba re eſt improbare : ſequeret q ab initio nõ eſſet nullũ:ſed ex die tacitę improbationis.

℄Quinto qa ſequeret q teſtm̃ factum & filio mortuo ꝑterito ignorãte: teſtamẽtũ illud debe ret valere,quia nõ fuiſſet improbatũ:qa nõ apꝓ bare niſi eſt improbare deſ ſcientia ſic dicit Bar, quod ſi falſo deterius ſit nemo ignorat.

℄Vltimo qa eſt tex.in.l.i.9 interdictũ,ibi ab ini tio inutiliter factum eſt.iuncta glo.ff. de exhibẽ. tab.vbi nihil de filii morte conſideratur,Et ſimilr

eſt tex.in.l.ex facto § lutius.ff.de vulg. & pupila. qui & dicit ab initio non valuit.

¶ Quæ ẽt cõprobant ex.d.l.2.j.de poſth.hære. inſtit.vbi poſthumus natus illico mortuus rumpit & tñ in eo non cadit ſcientia ne approbatio nec improbatio quod & in infante dici poſſet ergo iſta ratio non concludit.

¶ Vltimo poſſent alia iura ponderari: ſed ego põdero diligenter tex.in.d.l.2.j.de poſth.hæred. inſtit.qui dicit q nato poſthumo rumpit statim teſtm̃,& hoc tantũmõ requiritur ſi viuus ad orbẽ totus proceſſit:igit ſi hoc tantũmõ exploratur,ſequtur q de voluntate p̃teriti nulla debet fieri exploratio:& iſto mõ inducendo tex. ille mihi probat iſtam concluſionem concludenter.

¶ Ias.hic nũo.10.ibi & vltra tex. hãc cõcluſionẽ ea rõne ſubſtinebat,qa ſequeret q ſi teſtm̃ non eſſet nullum:ſed valeret anteq̃ diceret nullum & contingeret primo gradu filium præteriri & a ſecundo exhæredari rupto primo gradu rumperetur ſecũdus tanq̃ dependens a primo.l.nã & ſi ſub conditione in fi.ff.de iniuſt.teſt. & tñ iſtud eſt falſum.l.3.in fi.ff.de libe.& poſthu. ergo ſequtur q teſtamentum eſt a principio validum:quæ ratio licet prima facie videatur rem concluderet tamen tenentes diuerſam partem poſſent reſpõdere:q non dicunt q teſtamẽtum valeat a principio:ſed q ſtat in ſuſpẽſo eius validitas: & ideo in.d.l.3.in fi. primus gradus ſtabat in ſuſpenſo dependens ab approbatione & improbatione præteriti,quo perempto ex improbatione non perimitur ſequens gradus:qui iſto in caſu nõ dicitur a primo pendere,pro vt perimebatur in.d.l.nam & ſi ſub conditione in qua primus gradus valebat:nec ſtabat eius validitas in ſuſpenſo & ſic non meruit a Ias.adduci.

¶ Quæ ampliatio tanto magis procedet & erit vera ſi a nullitate teſtamẽti pendeat vtilitas alterius cuius intereſt teſtm̃ fieri nullum:& iſto caſu etiam poteſt loqui tex.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate cũ.l.i.in fi.ff.ſi tab.teſt.nul.exta.&.l fi.de libet. & poſth.de quo etiam dicetur inferius nũo.96. cętera dic vt per Alex.& alios hic:nec curo referre opi.Cur.hic nũo.45.conſiderationẽ ſatis infructiferam facientis videatis vos.

¶ Iſta cõcluſio cõis,ſic vt vidiſtis defenſata:quæ vult q p̃teritione filii in poteſtate teſtm̃ ſit nullũ de iure ciuili nõ expectato q p filiũ dicat nullũ; ita vt nullo modo ſtet eius validitas ſuſpenſa.

74 Si filius cõſentiat p̃teriri an teſtamentũ valeat.

¶ Limitat primo: vt non procedat qñ p̃teritio fieret de cõſenſu filii in poteſtate,cõſentientis tacite vel expreſſe p̃teriti : quia tunc teſtm̃ valeret: Ita glo.in.l.ſi quãdo.§.& generaliter.j.de inoffi. teſt.vbi mouetur ex pluribus: & facit tex. in.l.nõ putauit.§.ſi quis ſua manu.ff.eo. quę lex hodie remanet incorrecta ſecundum Imol.in.l.filio præterito.ff.de iniuſt.teſta. & glo. prædicta hoc ſentit : & hoc tenent Roman.& Alexan. hic:

Et Alexã.in.l.ſi quis poſthumos.§ primo.ff. de lib.& poſth.Ang. in.l. qui ſe patris col.11. infra vnde libe.Et cum his cõcordat Rimi.nũo.5.i fi. Dec.nũo.9.prima lect.Curt.nũo.49.Alciat. in Paradox.libr.3.c.5.Cũ aliis per eos allegatis: qui (Alciat dẽpto)in hac difficultate nil noui attulerũt p hac opin.inſiſtẽtes ſolũ i repellẽdo arg.Ias. q hic nũ.10.col.3.ibi puto q iſta: tenuit cõtrariũ: q hic & in.d.l.iter cętera.ff.d lib.& poſth.tenuit eãdẽ opi.& ibi allegat cõcordãtes & rões p vtraq; parte.Mihi ẽt magis placuit ꝯ hãc limitationem deliberare.

¶ Moneor primo p tex.i.l.3.ff.de teſta.iũcta.l.iter cętera.ff.d lib.& poſth.Quę iura ſic cõſidero: ille tex.in.d.l.3.dicit formã teſtamẽti pacta priuatorũ nõ ledere,& itelligit ẽt de forma reſpectiue ad ſolẽnitates vt p glo.vnicã ibi vel vt nõ ſolẽniter teſtet:iter q̃ eſt iſta vt filius nõ p̃tereat vt iſti. de exhęr.lib.i prin.& tex.i.d.l.iter cętera dicit q iter ea q̃ neceſſario ad ordinãdũ teſtã deſiderant principale ius eſt de inſtituẽdis vel exhæredãdis liberis:ergo ſi aliq̃ forma faciẽdi teſtm̃ pactis priuatoꝝ nõ põt ommitti:vt i.d.l.3.iſta pricipalis lædi neqbit q̃ eſt de iſtituẽdis vel exhæredã.liberis.

¶ Et qa forma de q̃ in.d.l.3.fuit itroducta de iure ciuili ad fauorẽ publicũ vt ibi in tex.in prin.& poſt Bar.not Aret.ibi in primo notabili: Et licet ipſe Aret.exẽplificet ſermonẽ ſuũ i ſolẽnitate teſtiũ & ſignorũ:tñ cũ tex.loquat de ſolẽnitate teſtamẽti,& glo.ibi exẽplificet abſolute cũ agit vt ſolẽniter nõ teſtet dicẽdũ erit ibi eſſe tex. iuncta glo.q ad publicã vtilitatẽ de iure ciuili ſint introducta oia ſine qbus nõ diceret ſolẽniter teſtm̃ factũ:& ſic inter alia hoc erit p̃cipuũ vt filius nõ p̃tereat : qa & illud eſt p̃cipuũ ad ordinãdũ teſtm̃ d.l.inter cętera. 75 Cuius fauor factũ ſit q filius de iure ciuili nõ p̃tereat.

¶ Quod ſecũdũ:fortificat hoc medio: Conſtat naq; p tex.in.d.l.inter cętera hãc ſolemnitatem pricipalius deſiderari,q̃ deſiderent aliæ ſolẽnitates vt teſtes & aliæ q̃s fatemur pp publicã vtilitatẽ i teſtis deſiderari:ergo dicẽdũ erit q & iſta q̃ vt videmus ẽ magis deſiderata & p̃cipua,fuerit pp publicã vtilitatẽ adiuẽta,ne alias ſi diceremus eã rõne priuatę vtilitatis eẽ reqſitã videret.d.lex p̃feſſe priuatũ publico ꝯ.l.vnicã.§ fi.j.de cad.tol. l.iubemus nullã.j.de ſacr.ſanc.eccle.aũt res q̃ vbi doct.j.cõmu.de leg.Bar.in.l.i.ff.ſolu.matr.

¶ Ac tertio iſtud ſecũdũ cõprobat : qa publice intereſt teſtã cõſeruari.l.galius.§.qd ſi is:vbi glo. & Ias.i vtraq; lect.nũo.3.ff.de lib.& poſth. ergo præteritio filii non debuiſſet rumpere teſtamẽtũ: ſi q inſtitueret vel exhæredaret ſolo filii fauore fuiſſet introductum:quia præponderare deberet ne teſtamentum rumperetur: tanq̃ quid publicũ præferendum priuato.d.aũt.reſq; cum ſimil.vel ſic poſſet pro hac opin.cauillari.d.l.inter cętera: Nam dicit q deſideratur q filii inſtituantur vel exhæredentur,ne præteritione eorum teſtamẽta rumpantur:

rumpantur: Ne igitur rumpatur teſtamentũ fuit factum ꝙ filius nõ ꝑtereatur, ergo fuit factũ propter vtilitatem publicam, quia publice intereſt ne rumpantur teſtamenta, d.§ quid ſi is, præcedẽtem inductionem retine: ſuper hac melius cogita, quia nec ego ei adhæreo.

¶ Itaq; cũ ex his tribus probeť hanc ſolẽnitatẽ, publicam reſpicere vtilitatem conſequens eſt ꝙ pacto priuatorum nõ poſſit ꝑtermitti. d.l.3.p Feli. in.4.col.c.de cauſis de offic.deleg.Imol. in.l. ſeius augerius.ff.ad.l.fal.cũ his quæ habenť in.l.nemo pót.ff.de leg.i.&.l.nõ dubiũ ꝗ. de teſta.

¶ Nec obſtat, ſi diceret imo eẽ itroductũ fauorẽ filii, vt dicit Bar.i.l.i.§.ſi filius.ff.de leg.3.col.2.Ias. ſibi cõtrarius in rub.ff.dꝫ lib.& poſth.col.fi.ibi, & iſta ſolẽnitas Dec.hic nũo.10.Alcia.d.e.§.moti.

76 Intell.ad §.hęc aũt diſpoſuimus ĩ aũt. vt cũ de appel.cogno.

¶ Et primo Alcia.p tex.i aũt.vt cũ de appel. cogno.§ hæc aut diſpoſuimus quẽ adducit Ias. hic & in.d.l.iter cętera col.i.ibi cõfirmo vltra:& poſt cũ ſup eo ſe fundauit Alcia: Cũ.n.(ſm eũ) teſtm̃ paternũ ex filii ꝑteritione corrũpi docuiſſet Iuſtinianus: Cũ & exhæredationẽ nõ niſi quatuordecim cauſis confirmari ſtatuiſſet: ſubiuguť hæc (in cõſtitutione) verba: ſola.n.noſtrę ſerenitatis intẽtio eſt a parẽtibus & liberis iniuriã ꝑteritiõis & exhæredationis auferre: cũ & paulo ſupius imperator dixiſſet ea ſe ſtatuiſſe vt parentes & liberos a reſtatorũ iniuria liberaret: Quæ verborum formula id expreſſim oſtẽdere vr̃ vt ſolus liberorũ fauor in eã ſit, quominus eis ꝑteritis vel exhæredatis teſtm̃ valeat qñ id maxime procuratum eſt vt iniuria ab eis arceatur.

¶ Sec̄do mouenť Dec.hic nũo.10.Cur.nũo.49 p tex.i.l.filio ꝑterito.ff.de iniuſt.teſt.vbi apparet ꝙ approbatione filii cõfirmať volũtas teſtatoris, quod non eſſet ſi ſolẽnitas nõ fuiſſet introducta eius fauore.

¶ Quia ego ꝓdictis nõ obſtãtibus reſideo i opi. mea vt hęc ſolẽnitas nõ ſit itroducta fauore filii.

¶ Et ad primũ rñdeo: ꝙ cũ ille tex. dixerit ſolius fuiſſe Iuſtiniani itẽtionis iniuriã ꝑteritionis & exhæredationis a liberis auferre, hẽt relationẽ ad ea ꝗ ipſe Cęſar edidit pp ꝗ dicit auferri iniuriã ꝑteritionis & exhæredatiõis ꝙ ꝓbãt ea verba hęc aũt diſpoſuimus: iõ cũ de inſtituẽdis & exhæredãdis & nõ ꝑtereũdis liberis a pr̃e de quo prius i ffõrũ libro fuiſſet diſpoſitũ: aliqd in hoc diſpoſuiſſe dici nequeat: fit vt qđ de iniuria auferẽda dicit Cęſar: relationẽ nõ hẽat ad hãc ſolẽnitatẽ ꝗ eſt de inſtituẽdis vel exhæredãdis & nõ ꝑtereũdis liberis a pr̃e. Ita ꝙ dicere voluerit inductũ ab eo fuiſſe eos debere inſtitui vľ exhæredati ne alias iniuria afficiãt: ſed hoc ſolũ itẽdit dicere ꝙ vult auferre iniuriã ꝗ fiebat filiis qñ exhæredebanť vel ꝑteriebanť, ſed ꝙ fauore filiorũ eſſe inductũ vt nõ ꝑteriređ tex. p illa verba nõ dicit nec id ſenſiſſe debemus credere qa eẽt ſenſus: ꝙ fauore filiorum eſſet inductũ vt ſi nõ iſtituanť potius exhæredenť ꝗ̃ ꝙ ꝑtereanť, & tñ nullus fauor eſt filio vt exhæredetur ſi nõ inſtituať.

¶ Dicta igitur Imperatoris verba ad id referanť ꝙ reſpectiue ad patrem ſanxit de nouo ꝙ quantum ad rem præſentem attinet fuit de inſertione cauſæ & de ea per hæredem ſcriptum probãda. Nam cum alias licuiſſet patri filium exhæredare ſine inſertione cauſæ, & oneri eſſet filio probare ſe grauatũ.l.2.ff.de inoffi. teſt. & cũ matri liceret filium abſq; cauſæ inſertione ꝑterire: hoc cũ poſſet tranſire in filii iniuriam qui immeritus ꝑteriretur a matre vľ exhęredareť a patre aduerſus quã, forte probationẽ vel de facili nõ hẽret: huic morbo volens Iuſtinianus medelã pręberę diſpoſuit ꝙ inſeratur & probeť cauſa: & iſtud eſt quod voluit dicere: qualiter ſcilicet per ea ꝗ diſpoſuit voluit iniuriã ꝑteritionis & exhæredationis auferre a filiis qbus ſubaudi fiebat iniuria cũ ſine iſertiõe cauſæ exhæredarenť vel ꝑterirenť: & iſtud ẽ qđ Imperator reputauit iniurioſuʒ filiis: Nec dixeris eũ tex. dicere ꝑteritionẽ eſſe filiis iniurioſaʒ: qa id nihil eſt: Nã ſatis eſt eis iniurioſa ſi cõtra ius faciẽdo pater vel non inſtituat vel exhæredet: nam omne non iure factum: eſt iniuria,l.i.ff. de iniur. Sed ꝙ quando a principio fuit ſtatutum de inſtituendis vel exhæredandis filiis: id factum ſit fauore filiorũ quibus fieret iniuria ſi præterirenť hoc de quo querimus non dicit ille tex.& per hoc reſpõdetur ad id quod Imperator paulo ſuperius dixerat adfirmans ea ſe ſtatuiſſe vt parentes & liberos a teſtatorũ iniuria liberaret.

¶ Ad ſecũdũ reſpondeť: ꝙ tex. in.l.filio ꝑterito facit in cõtrarium: quia probat ꝙ de iure ciuili de quo agitur hic, approbatio filii nõ erat i cõſideratione, & ita conſiderauit Aret. in.l.2.§.prius col. penul.ff.de vulga.& pupilla.&.l.ſi filius col. 2.ff. de libe.& poſthu. Nec Aretini ponderationi obſtat quod Ias. tradit in.d.l.inter cętera, dicẽs ideo ibi approbationẽ filii non eſſe in conſideratione non quia ſolemnitas non ꝑteritionis non fuerit eius filii fauore cõpoſita: ſed quia illud teſtm̃ habuit malum initium: & hoc in caſu fit vt filii approbatio non ſit in conſideratione: quia ſaluando Aret. dico ꝙ ſi id malum initium excluderet filium de cuius agitur intereſſe a facultate approbandi teſtamentum, pariter debuiſſet excludere confirmationẽ prætoriã, ꝗ equitate ſemp debet moueri ſępe, d.l.ꝙ ſi epheſi.ff.de eo qđ certo loco, Et qa ſi dictũ Ias. eſſet verũ ſequereť ꝙ ꝑ illã legem dicendum foret ꝙ poſthumus præteritus poſſet natus approbare, quia teſtamentũ habuit validum initium: & ſic ceſſaret ratio qua ſm Ias. id vetat natis i.d.l.filio ꝑterito: quod tñ nec ipſe Ias. reciperet: Qua de re dixerim malum initiũ ſatis operari nulitatẽ teſtamẽti & cõualidationẽ facto filii non fieri, qa eius fauore non fuit adinuentum vt non præteriretur: ideo ei nõ licet qđ licuit equitati prætorię.

¶ Et per

¶Et per iſta duo,tum p tex.in.d.l.3.ff. de teſta. iuncta.d.l.inter cætera.ff.de lib.& poſth. cum et & ſecūdo loco,quia dicta ſolēnitas fuit nō fauorē filii ſed publico introducta vt late defenſaui:Cōcluditur hanc ampliationem & cōem opin.non eſſe verā & verius eſſe q̄ filii conſenſus non operatur teſtamentum valere:in quo ꝑteratur:quā quia fundamenta Iaſ.ſunt dubia vt auditis:ego ex ꝑdictis comprobaui.

77 Maius ē vitiū ꝑteritionis q̄ numeri teſtium. ¶Et cōprobo ēt ſic:maius eſt vitiū ꝑteritionis q̄ ſolemnitatis teſtium defectus.l.hac cōſultiſſima in princ.§.ſi quis aūt.ỹ.de teſta.iuncta.l.ſi filius qui in poteſtate,&.l.filio præterito.ff.de lib.& poſth. & p tex.in.l.ſicut certi,&.l.ſequēti infra de teſta. mil.iuncta.l.i.&.l.lutius.ff.eo.titulo,inducendo hæc iura vt p Alex.hic nūo.13.dicam infra nūo. 96.ſed ſic eſt q̄ pactum priuatorum nihil poteſt circa ſolēnitatē teſtiū,vt.d.l.3.ff.de teſt.ergo multo minus debꝫ poſſe circa ſolēnitatē ꝑteritionis.

¶Vltimo facit q̄ ſi hæc nullitas eēt inducta ſolo fauore filii ſequeretur q̄ ꝑteritio nō ānullaret quo tiens non eſſet fauor,ſed ꝑiudiciū filii,qa ceſſante cā priuilegii ceſſat priuilegiū,Bal.p illū tex.in.l.ſi.ỹ.qui ad liber.pcla.non poſſ. ſequitur Deci.c. cum ceſſante in prio.de appel.& tamē videmus q̄ ꝑteritio annullat ēt in præiudicium filii.l.3.§.ſi. ff.de lib.& poſthu.& infra nūo.82.

¶Et huic opinioni nō obſtant quædā,q̄ hic adducunt in fauorē cōis opi.Nā nō obſtat quod ſibi arrogat Cur,videlicet dictum Bar.in.l.gallus in ſecunda opp.ff.de lib.& poſthu.quē allegauit Iaſ.in.d.l.inter cætera:quia dico q̄ male loquitur inquantū dicit q̄ teſtm̄ non rūpitur quando nulla fit filio iniuria.Nam vt ex prædictis liquet nō debet eſſe in conſideratione fiat vel non ei iniuria.Cum illi ſolemnitati minime renuntiare valeat:& Bar.cōiter damnatur in hoc vt dicit Iaſ. in d.l.inter cætera:& licet Fortunius i.d.l.gallus ſaluet Bar.in caſu ſuo:tamen ſaluat ea ratione quę ad rem non facit:ſcilicet quia videtur q̄ in caſu Bar.filius non ſit præteritus ſed magis inſtitutus & vt latius pet eum.

¶Et per hæc etiam reſpondetur ad id quod dicit volenti non inferri iniuriam.l.donationis ſupra de tranſact.l.§.vſq; adeo.ff.de iniur.

78 Diſcutit̄ & intel.l. nō putauit.§.ſi qs ſua manu.ff.eo. ¶Nec obſtat tex.in.l.non putauit.§.ſi quis ſua manu:quia vltra reſponſionem Iaſ.quam Deci. reprobat quos videre poteris:reſpondeo q̄ ille tex.nihil facit:quia ibi non ommittitur ſolemnitas pacto partis immo manu filii ſeruatur,quia filius volens exhæredatur:& hinc eſt q̄ tex.ſubiungit q̄ ſenatuſconſultum non facit pro non ſcripto,& ideo poſito q̄ ibi excludatur filius a querela de quo dubitant ibi doct.tamen hoc nō facit ad rem noſtram:& iſtam reſponſionem prauiſam tangit Curc.numero 49.in fin.ſed non ita declarat & alia ſuper intellectu.d.§.vide infra numero.79.

¶Videamus mō nunquid iſta concluſio poſſet ſuſtineri ex dictis Iaſ.Cōtra quē inſurrexit Deci. & deinde Cur.non tacuit.

¶Et cum Iaſ.pro hac eius opinione per me aliter ſuperius defenſata mouetur,quia actus fauorem alterius quamuis reſpiciat:tamen ei is nō poteſt renuntiare:ſi talis actus erat pro forma introductus iuxta.l.a diuo pio.ff.de rit.nupt. vbi glo. quæ allegatur ad hoc ſæpe per Bal.i locis de quibus per Iaſ.hic,& in.d.l.inter cætera Alex.in.l.iuris gentium.§.prætor ait.ff.de pact.Aret.in.d.l. 3.col.i.ff.de teſta.Reſpondent Dec.& Curc.q̄ id non probatur in ea glo.quia ibi id non fuerat introductum ratione priuati:ſed ratione ſenatoriæ maieſtatis,igitur ei mirum ſi non poteſt renuntiari:facit.c.ſi diligenti extra de for.compet. quæ reſponſio non conuenit illi glo.quæ ſolum ſe fundat ſupra legis prohibitione,& non ſuper eo quod iſti dicunt.

¶Sic cum Iaſ.mouetur,qa quotiens aliquid eſt requiſitum pro forma cum clauſula annullatiua vt in caſu noſtro per tex.inſtit.de exhæred.lib, partes illi formæ etiam in eorum fauore introductæ renuntiare non poſſunt:Reſpondet Dec.q̄ iura per eum allegata non probāt:Nam id eſt in c.dilecto:q̄m forma numeri ibi taxati concernit etiam fauorem eccleſię,vt dicit etiam ipſe Deci. in.c.cum acceſſiſſent col.2.de conſtit.& in.c.ſtatutum in verb.non cōmittatur de reſcript.in.vi. id eſt quia illa conſtitutio concernebat fauorem mixtum vt per Domini.ibi.& ſequitur Dec.vbi ſupra,& quia nō loquitur affirmatiue,Et ad g'o. in.c.diſpendia verſ.proceſſus eo.tit.rñſio patet ex prædictis:Præterea illa glo.mouetur alia ratione ſcilicet quia alias illa diſpoſitio nihil operaretur:quod non eſt in caſu noſtro.

¶Similiter cum Iaſ.dicebat talem cōſenſum inducere pactum de nō ſuccedendo quod non valet.l.pactum quod dotali.ỹ.de col.Rñdet Dec. & Cur.q̄ iſtud non eſt reprobatum p tex.in.d.l. non putauit.§.ſi quis ſua manu.ff.eo,& eſt dictū Imol.quem ſecuti ſunt in.l.filio præterito,ff.de iniuſt.teſt.col.6.ibi,& licet non poſſit:Quæ reſponſio videtur de plano procedere:& tamen non eſt vera:Nam id eſt in.§.illo,non quia lex approbet pactum de non ſuccedendo quāuis factum in confectione teſtamenti vt male ſentiens dixit per illum tex.Curc.hic quod prius dixit Imol.ſtatim allegatus:ſed quia licet non valeat excluſio ab hæreditate in vim pacti valet tamē in vim exhæredationis paternæ:quod ſi ad rem noſtram reducamus ſiet q̄ cum in vim præteritionis non poſſit dici valere talē conſenſum filii deberet valere in vim pacti de non ſuccedendo quod ſimiliter eſt a iure improbatū.d.l.pactū qd' dotali nec eſt verum q̄ ſit approbatum a iure p d.§.ſi quis ſua manu,& iſto modo defenditur & fortificatur ratio Iaſ.quam nunc admitto, licet

79 Reſpōdetur Dec. & Curſ. intel.d.§.ſi qs ſua manu.

licet alias errando cum Deci. ab illa receſſerim: Reliqua vide per ſcribentes Iaſ. & Dec.hic & p Iaſ.in.d.l.inter cętera quæ prætermitto quia la/
80 nia viſa ſunt.

An clauſula codicillaris ſuſtineat in vim fidei commiſſi teſtm̃:qđ eſt nullũ rõne p̃teritionis.

¶Limitatur ſecundo iſta cõcluſio quæ habet q̀ teſtamentum de iure ciuili eſt nullum pręteritiõe filii ĩ poteſtate,abſq; eo q̀ filius improbet: vt nõ pcedit qñ eſſet appoſita clauſula codicillaris vt p Bar.in.l.i.in.q.5.ff.de iur.codicil. cum aliis de quibus per Dec.hic nũo.10.per Iaſ.in autẽ.ex cã col.15 ĩ.de lib.præte.& p Dec.cõſil.242.Cui limitationi aquieuit hic Cur.& iſta eſt cõis opin.licet Igneus in.d.autẽ.ex cauſa nũo.70. col.4. ibi ex prædictis contrarium velit:caue nihilominus,qa licet cõis concluſio in ſe ſit vera: tamen non eſt pruprie limitatio: quia illa clauſula non facit vt valeat tanquam teſtamentum, ſed in vim codi/
81 cillorum vt per Bar.in.d.l.i.

An p̃teritiõe filii ĩ ptãte teſtm̃ ĩ quo ſunt inſtituti venientes ab ĩteſtato ſit nullũ abſq; eo q̀ nullitate dicatur.

¶Tertio per Iaſ.& Cur.hic limitať vt nõ pcedat qñ in teſtamẽto eſſent inſtituti venientes ab inteſtato:quã limitationẽ tangũt inferius Alex. nũo.14.Deci.nũo.11.in fi.verũ qa hoc melius cadit in hoc loco,quia cõcludiť eo caſu valere de iure ciuili,ego hic diſcutiã tangendo maxime ea q̃ ipſi tangũt ĩ multis remittẽdo me vt ipſi faciũt ad p Alex.& alios poſt Bar.dicta,in,d.l.ſi filius q in poteſtate.ff.de lib.& poſth,& probari vř.

¶Primo ex tex.l.ſi duobus la prima.§.ſi prius.ff. eo.vbi ſm teſtm̃ in quo filius eſt p̃teritus rũpit p̃cedens conſiderato q̀ in eo ſecũdo eſſent inſtituti veniẽtes ab inteſtato ergo valuit iſtud ſm qa ſi non poſſet valere:p̃cedẽs non rũpereť.l.cũ ſecũdo.ff.de iniuſt.rupt.teſt.vbi per Bart.& ita p iſtũ tex,tenet Bar.ibi.

¶Secundo p tex.in.l.ſi duo.§.fi.ff.de leg.p̃ſtan. iuncta glo.in ver.nõ accipitur vbi emancipatus erat inſtitutus & erat p̃teritus filius ĩ poteſtate & dicit ibi glo.q̀ emancipatus accipit bon.poſſeſſ. ſm tabu.quod verũ fore dicit ibi Bar.quia teſtm̃. potuit valere de iure ciuili licet filius in poteſtate eſſet præteritus,quia erant in eo inſtituti venientes ab inteſtato.

¶His nõ obſtãtibus Alex.nũ.14. tenet cõtrariã partẽ dicẽs hanc limitationẽ cõiter reprobari p. tex,in.d.l.filio præterito.ff.de iniuſt.rupt.teſt. in quo pponiť eſſe inſtitutos venientes in pari gradu:& tñ de iure ciuili eſt nullum,quia ſolum de equitate prætoria ſuſtinetur approbante filio p̃terito eo q̀ abſtinet.

¶Et cõprobať p tex.in.l.poſthumus verſ.idem circa.ff.de iniuſt,rupt.teſt.vbi ſi filius p̃teritus nõ moriť viuo teſtatore nõ ſuſtineť teſtm̃ licet ſint inſtituti venientes ab inteſtato,ergo eodem mõ debet in caſu noſtro non ſubſtineri.

¶Difficultas nõ modica eſt in rñdendo ad contraria:& ad tex.in.l.ſi duo.§.fi.ff.de lega.præſtan, quia ille tex.habet varias lecturas de qbus & eius intelligentia diſcutietur infra nũo.105.vbi alii tractant aliter hic non reſpondebo.

Diſcutiť itel.l.ſi ex duobus la prima .§.ſi prius ff.eo.

¶Ad.l.ſi ex duobus la prima.§.ſi prius Iaſ.hic nũo.10,col.1,ibi nec obſtat:ille.§.ſi prius:rñ.q̀ ille tex.hẽt plures lecturas,& ideo non debet allegari Bar.in.l.in ambiguo.ff.de reb.dub. Sed cõiter intelligitur in filio emancipato p̃terito cuius præteritione nun obſtante põt teſtm̃ valere de iure ciuili,glo.in.l.filium in ver.additione,ff.eo.& ſi diceretur quare ergo ibi ponderatur q̀ eſſent inſtituti venientes ab inteſtato reſpondet quia ibi erat defectus numeri teſtiũ quod probat ille tex. ibi imperfectum.l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.ĩ.de teſta. Et quia alias non fuiſſet neceſſe ponderare q̀ in eo eſſent inſtituti venientes ab inteſtato:quia ſatis eſſet omni caſu ruptum.l.1.ff. de iniuſt.teſt.ſic ipſe reſidet fatendo q̀ eſt intel. diuinatiuus:Sed Ang.contradicebat vt latius p Alex.in.l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de lib.& poſthu.nũo.4,ibi in ea glo.vbi latiſſime etiam per Iaſ.col.4.ibi contra tex.Circa quem nolo aliter inſiſtere poſtq̃ alii non inſiſtunt:& certe eſſet longa diſceptatio,quæ incidenter non debet tranſplantari: Vnum dumtaxat aduertendum dixi circa hunc intellectum:quomodo ibi conſiderari poſſit beneficium & ſeu fauor venientiũ ab inteſtato ſcriptorũ pro hæredibus in teſtamento ſi tex.loquiť de venientibus ab inteſtato, qui ſunt ĩ gradu remotiores q̃ ſit filius ibi præteritus vt ex illa litera deprehenditur ibi,ſi remoto quoq; filio potiores ſunt in ea hereditate poſteriori teſtamẽto ſcripti hæredes:& ibi remoto filio, niſi tu dicetes id ſtatutum eſſe quia ad fauorem veniẽtium ab inteſtato conſiderabile eſt q̀ præteritus excludatur a contratabul.tẽpore vľ repudiatione ſicuti in.l.i.§.ſed vidẽdum,ff.de ſuc.edic.& eſt caſus in.l.2.§.expectandi,ff. de bon.poſſ. ſecundũ tab.& nec iſto caſu reconualidabitur primum teſtamẽtum iuxta.l.filio præterito.ff.de iniuſt.rup. teſta.quia ibi conualidatio reſpicit fauorẽ veniẽtium ab inteſtato at ſecus in caſu noſtro eſſet, qa reſpiceret eorum præiuditium:Circa quã reſponſionem ſubſiſterem quia iſto modo beneficium veniẽtium ab inteſtato veniret non principaliť, ſed in quadam conſequẽtia: ergo adhuc heret vt non debuerit eſſe in conſideratione.l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cert,petat.cum ſimil.hæc pauca tranſeundo volui dixiſſe tu cogita: quia non quadraret conſiderare q̀ emancipatus non obtinet primum locum: cõſiderato iuř ciuili quod tangit Iaſ.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate numero 4.col.2.ibi contra iſtum intellectum: Nam mihi ſufficit q̀ beneficium veniẽtium ab inteſtato nõ principaliter concurrat.

Intel.cõis q nõ recipitur.

¶Aliis quam pluribus modis reſponderi poſſet ad iſtum tex,quia totus mundus in eo laborauit ſecundum Paul.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate: Sed de his ſolutionibus ſolum hic dicam de quibus alii tangunt.

¶Cur.

82 Intel.honofrii nõ ẽ bonus.

¶Cur.nũ.46.adhęrebat,itellectui dñi honofrii dicẽtis iõ id ſtatutũ fuiſſe i.d.§.ſi priua qa itererat filii vt teſtm̃ ſm annullaret,qa ſi annullaretur remaneret firmũ primũ,in quo ipſe erat exhæredatus:Qui itellectus nõ eſt verus p tex.in.d.l.ſi filius q in poteſtate.ff.de liber.& poſthu. vbi filii interetat ſm teſtm̃ eſſe validũ:qa cũ pſupponat q primũ valeret,neceſſe eſt pſupponere q in eo filius fuiſſet exhæredatus:& tñ ſm nõ valet,nec ſuperius rũpit: Et per.l.3.§.fi.ff.de liber. & poſthu. Cõſiderãdo q ſicuti h3 ſe ſecũdus gradus ad primũ ita ſe habet ſecundum teſtamentum ad primum & latius inducendo vt poſt Paul. p Alex. in.d.l.ſi filius col.4. ibi hunc tamen intellectum Paulus de caſtro.

83 Intel. Socci.ab authoꝛ taxatus.

¶Et ideo Socci.in.d.l.ſi filius col. pen. ſuſtinebat intellectũ dñi honofrii cõcurrerite etiã q in ſecũdo eſſent inſtituti veniẽtes ab itꝛeſtato: & illo mõ non obſtat,d.l.ſi filius qa intelligeꝛ qñ in eo eſſent inſtituti veniẽtes ab inteſtato:Qui intellectus licet adhæreat ſcopo,nõ tñ eũ ũtat:qa pſupponit q hoc totũ nõ pcedat ex mero fauore filii & q attendaꝛ fauor ẽt veniẽtiũ ab inteſtato: qđ non eſt verũ vt pꝛobit ex meo intellectu: Et qa vt.ſ. dixi nullus vidrꝛ verſari fauor eorũ:Et quia cũ eorũ fauor pendeat a fauore filii non videaꝛ eſſe in conſideratione.d.l.ſi quis nec cauſam,& filio veluti principali fauor deberet attribui.l. manumiſſionem.ff.de iuſt.& iure.

84 Intell.piſis datus cui adhæſet Deci.

¶Dec.hic nũõ.ri.in fi.ibi retenta cõi:refert q piſis in diſputatione fuit datus nouus itellectus vt ille tex.loquaꝛ in filio emancipato vt cõiter intelligitur:ſed ibi nõ fit fundamentũ ſup eo q eſſent inſtituti venientes ab inteſtato: quiã ſi fieret tale fundamentũ bene poſſent firri difficultates in qbus doctores intricanꝛ:ſed cũ tex.facit cõſiderationẽ q inſtituti in teſtamẽto debent eſſe potiores in hęreditate remoto filio:hoc fit quia tex.voluit intelligere,qñ remoto filio nõ eſſet alius defectus in teſtamento qui illud annullaret: & ex quo defectu hæredes ſcripti excluderenꝛ ab hæreditate,ſed debet teſtm̃ eſſe tale in aliis ſolemnitatibus q remoto filio ipſi hæredes inſtituti etiã ſi fuiſſent extranei eſſent habituri hæreditatẽ:adde q ſm hunc intellectũ lra ſic conſtrueꝛ ſi ſcripti hęredes i teſtamẽto poſteriori ſunt potiores i hæreditate remoto filio:qđ qdẽ erit (ſubaudi) ſi remoto filio teſtm̃ i aliis habeat ſua ſolẽnia: Cur. hic reprobãt intellectũ iſtũ,qa redderet quodã

85 Dictũ intellectũ redarguit Curc.

modo indubitabilis; & quia non põt intelligi in filio emancipato; quia conſideratur q iſte filius prӕteritus in ſecundo teſtamento: fuerit in primo exhæredatus ad validitatem primi quod nõ fuiſſet neceſſe in filio emancipato cum ex eius pteritione etiam ſi eſſet facta in primo teſtamento ipſum teſtamentum non erat nullũ ſed valebat licet potuiſſet contratabulari.

¶Quã reſpõſionẽ dãno: quia nõ magis cõſtat q exhæredationẽ teſtator ibi fecerit ad teſtamẽti validitatẽ ideſt ne eſſet ipſo iure nullũ: quã ea rõne ne pteritione cõtratabulareꝛ:ergo nõ bene fundat Cur.eius intentionẽ.

86 Curc. ab authore rephẽdiꝛ

¶Et ideo alia ratione mihi nõ placet intellectus pdictus: quia ſcilicet tex. loquitur quando filius eſt pteritus in teſtamẽto imperfecto vt patet ibi ſequens imperfectum:in quo prӕteritus ſit filius & ſic duo dicit:alterum q filius eſt pręteritus:alterum q pteritio fuit facta in hoc teſtamẽto impfecto,ergo neceſſe eſt cõtra Deciũ dicere q tex.cõſideret q remoto filio remaneat alius defectus pꝓpter quem teſtamentum ſit imperfectum in quo filius ſit prӕteritus.

87 Intel. Deci. ab authore dãnatur.

¶Quid igiꝛ dicendũ:certe totus cõtremiſco in hac difficultate animaduertẽs tot pꝛes a ſcopo, deuiaſſe,ita vt ſententiam meã proferre non audeam:quicquid igitur dixero,& ſi vero verius forte arbitrer,tñ dixero facturus verba in pendẽte ſine alio terminaturo cauſam.

88 Authoꝛ dat eius ſanũ itellectum.

¶Et pmmo q veniẽtes ab inteſtato inſtituti in teſtamẽto impfecto rõne defectus ſolẽnis numeri teſtiũ:ita demũ ex ea diſpoſitione impfecta ſuccedunt ſi retinent primum locum.l.hac cõſultiſſima.§.ſi quis aũt.C.de teſta.

¶Secũdo pmitto q ille tex.diſtinguit ſecundũ caſum a pmmo;qa in primo teſtamentum erat pfectum vt patet ibi iure factum:& in eo filius erat exhæredatus vt ſtatim tex.ſubiungit.

89 Teſtm̃ eo dr̃ imꝑfectum quod deficit in ſolẽni nũo teſtium.

Sed in caſu ſecundo teſtm̃ erat imperfectum & ſic deficiebat ſolemnis numerus teſtium vel ſimilis ſolemnitas:vt ex illo verbo imperfectum dephenditur.d.l.hac cõſultiſſima.§.ex imperfecto; &.l.ſi quis legatum.ff.de falſ.& in eo ſic imperfecto filius erat pręteritus.

¶His ſic pmiſſis dicit tex.q dictus filius prӕteritus petit bon.poſſ.ſi potiores remoto filio ſunt i ea hæreditate:poſteriori teſtamento ſcripti hæredes alias ſecus:ex hoc nõ aliud ſibi voluit ille tex. niſi q licet ſecundum teſtamentum non videaꝛ valere:quia in eo non erant inſtituti tenentes primum locũ.d.§.ſin aũt: & ideo non videatur eſſe locus querelæ.l.q vulgo.ff.eo.tamen ſi remoto filio iſti erant potiores debet ſecundũ teſtamẽtũ valere:quia hoc eſt fauorabile ipſi filio: ideo ne filius videatur ſibi ipſi prӕſtare impedimentum & ſe ipſum excludere tex.voluit q teſtamẽtum ſecundũ,iſto caſu ſic valeat vt cõtra eũ dari poſſit filio prӕterito bon.poſſ.ſecus ſi ſcripti hæredes non eſſent potiores:quia cum iſto caſu etiam remoto filio teſtamentum non valuiſſet,qa p hoc factũ nõ eſſet q priores i gradũ eſſent ſcripti hæredes:cõgruit q bon.poſ.nõ deꝛ filio,cũ hoc caſu ipſe nõ ſit qui videaꝛ ſibi prӕſtare impedimẽtum:nec ipſe ſolus videaꝛ prębere cãm q teſtm̃ nõ valeat:ſed ſunt alii q remoto quoq filio obſtarẽt ſcriptis hæredibus:& hoc eſt quod iudicio meo;licet debili voluit ille tex.

¶Ex quibus

¶ Ex quibus ſit q̃ in aliquo non conſideratur fauor venientium ab inteſtato, ita q̃ in eo tex. eorum fauore ad aliquid deueniatur: ſed totum ſit fauore filii.

90 Declaratio noua ad .§. ſin autē in .l. hac cõſul tiſſima .C. de teſta.

¶ Et ex his etiam colligitur declaratio ad .d.§.ſin autem inquantum requirit q̃ tenentes primum locum ſint inſtituti in teſtamento imperfecto: alias teſtamentum non valet: Nam debet declarari vt non procedat, quando eſſet fauor praecedentium in gradu q̃ teſtamentum valeat in quo ſubſequentes eſſent ſcripti hæredes rationē collige ea prædictis.

¶ Hec huic itellectui obſtat ſi dicatur q̃ licet teſtamentum valeat, tamen ſuccedi videtur ab inteſtato vt in.d.§.ſin autem, ergo non videtur bonus intellectus quia tex.ibi dicit dari contratab.: quæ non datur ab inteſtato.l.quod vulgo,ff.eo. quia ego reſpondeo vt reſpondent Imol. Alex. & Paul.in.d.l.ſi filius q in poteſtate: & ſequit̃ ibi Iaſ.col.8.ibi ſecundo cõtra vbi videatis.

¶ Nec etiam videtur obſtare tex.in.d.l.ſi filius q. in poteſtate, & in.l.3.§.ſi,ff.de lib.& poſth.qui deſtruunt vt vidimus intellectum honofrii: qa dico q̃ illa iura loquuntur in caſu quo teſtm̄ erat perfectū oī alio reſpectu: Nam tunc filii in poteſtate ꝑteritio bene põt operari in faciẽdo q̃ id ſecũdũ teſtm̄ & illa perfectio fiat nulla ſic vt a principio teſtm̄ adeo ſit inutile q̃ ꝑcedens teſtm̄ maneat firmum vt in dictis iuribus: ſed tex.in.§.ſi prius loquitur in caſu quo teſtamentum erat alio reſpectu nullum: & ideo eo caſu non eſt in conſideratione præteritio, quia ea nõ poteſt niſi ſuperflue inducere nullitatem eius quod omnino eſt nullum: & facit in arg.tex.in.d.l.quod vulgo.ff.eo. & declarat Paul.in.d.l.ſi filius qui i poteſtate col.i.ibi ſed opp.ſecundo.ff.d' lib.& poſth. Deinde cum in.d.§.ſi prius fauore filii lex itroducat q̃ eo caſu teſtamentum ſecundum valeat: Conſequẽs eſt vt illud perſeruet ne fiat nullum ex præteritione filii quæ nulla erat ex quo erat facta in teſtamẽto nullo: ne alias videatur teſtamentum validatũ ſine effectu aliquid operandi: Nam ſi validatum teſtamentum: eſſet pariter etiam nullum ratione ꝑteritionis filii in poteſtate vtiq̃ validatio facta fauore filii nihil operaretur quia non tolleret primum teſtamentum quod eſſet contra intẽtionẽ validantis: Cuius intentio fuit validare vt filius faueret: ergo ne id ſequatur dicendum eſt q̃ ius validans dictum teſtamentum ſic validet vt eũ præſeruet a ſubitanea imo magis ſimultanea nullitate: Nec etenim credendum eſt legem eſſe nõ rebus ſed verbis impoſitam.l.2.C.cõmu.deleg.& cum id lex faciat fauore filii credẽdum eſt vt ſic fecerit q̃ effectu debito non fruſtetur.c.cõmiſſa.§.porro de elect.in.vi.quod inconueniens ceſſat ſi dicamus teſtamentum ſecundum ſic cõualidari vt pręſeruetur a nullitate, quia tollit primum teſtamentum in quo filius erat exhæredatus, & iſto caſu tolleratur q̃ aliquid validetur ad finem vt improbetur, quia validatio poteſt aliquid operari.l.3.§.falſus.ff.rem rat.haber. & facit.l.deniq̃.§.interdum.ff.d' pecul.leg. qui habet varios intellectus vt per Alex.cõſi.24.vol.3.per Curc.hic nũo.57.qui in alio propoſito illum allegat: intelligis modo.d.§.ſi prius bene declaratū abſq̃ impropriatione & diuinatione aliqua. Poſſet etiam reſponderi ad dicta iura: q̃.d.§.ſi prius loquitur in filio emancipato, & iſto modo non obſtabũt. Et iſte ſecundus meus intellectus differt a cõmuni intellectu: maxime quia ego præſuppono q̃ fauor venientium ab inteſtato non ſit in conſideratione: & q̃ totum pendeat a fauore filii: ſed cũ nõ careat diuinatiõe: magis mihi placet primus meus modus intelligendi: Circa quem tex. vnũ ſubiungo quod tangit Alex. nũo. 24. 25. 26. in ea.queſtione quam non ſum examinaturus: videlicet ſi teſtamentum reconualeſcat per filii approbationem: an reconualeſcat de iure prætorio vel ciuili: quam etiam tangit Deci.hic nũo.59.in qua.q. Alexan.tangit an in iſto.§.prius reconualeſcat de iure ciuili, vel de iure prætorio præſuponens q̃ teſtamentum ſecundum non conualeſcat ipſo iure: ſed ſit in potẽtia reconualeſcẽdi, ſi filius præteritus approbet: Nã dico q̃ ibi recõualeſcit ſeu valet ipſo iure ex quo cõcernit beneficium filii.l.etiam mutis.ff.de acquir.rer.domi. Et quia approbãte filio etiã poſt mortẽ teſtatoris poterat de iure ciuili reconualeſcere ſecũdũ Bal. quẽ Alex.refert, Et etiam de iure ꝑtorio: ſi ꝑteritus eo caſu viuo teſtatorē deceſſiſſet vt dicit Ale. Nam ſaltem concurrentibus his tribus debet cõualeſcere ipſo iure, dato q̃ alias non conualeſceret niſi potentia conualeſcendi deducatur ad actum & interueniat actualis conualeſcentia mediante vel approbatione, vl' morte de quibus loquitur Alex.cogitate.

¶ Alias fallentias, quas doct.hic ꝑtermittunt videat curioſus p Iaſ.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate col.2.ibi ſtat ergo.ff.de lib.& poſth.

91 An ꝑteritione filii in potãte teſtm̄ ſit ipſo iure nullũ etiã de iure ꝑtorio.

¶ Capio ſecũdam dubitationem: in qua querit̃ an præteritione filii in poteſtate teſtamentum ſit ipſo iure nullum de iur̃ prętorio, glo.cõmuniter hic & i locis de qbus poſt Alex.p Iaſ.hic nũo.11. tenent q̃ ſit aliquod de iure prætorio: quam ſequuntur Fulg.Roma.hic & Cuma.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate vbi Soc.cum aliis de quibus p eudẽ Iaſ.poſt Alex.Rim.idẽ tenet hic nũo.6. Sed cõtrariã partẽ tenent Alex.Iaſ.Dec.nũo.11. Cur.nũo.50.cũ aliis de quibus p eos, q dicũt iſtã eſſe cõem opi.quod ẽt dicit Rim.q late articulũ examinauit in quo doctores, quia vario ordine procedũt, ego ſequar ordinem & veſtigia Alex. & Dec.qui primo in loco demonſtrare conant̃ qualiter fundamenta quæ pro parte glo. & ſic quæ contra cõem adferuntur in medium nullo modo concludant contra iſtam opi.

¶Primo itaq; ꝑ opi.glo. contra cōem facit: qa remedium contratab.datur ad reſcindendum teſtamentum,l.i.ff.de leg.præſtan.facit tex.in,l. vt liberis ibi reſciſo, ifra de col, Sed quod eſt nullū rumpi non poteſt,l.nam & ſi ſub conditione. ff.d' iniuſt.teſt.ergo ꝑſuppõimus ꝙ ſit aliquod de iure ſaltem prætorio eum in præcedẽtibus dictum ſit ꝙ eſt nullū de iure ciuili,reſpõdet Deci. ꝙ rumpitur quatenus de facto proceſſit.l.ſi dolo ſupra de reſcind.vend.

¶Paul.reſpondet ꝙ id remedium filio in poteſtate datur non ad rumpendum: ſed ad declarādum nullum de quo dicetur in tertia dubitatiōe nūo.98.Et ideo ſecundum Dec.non ob. tex. in d.l.i.quia loquitur in filio emancipato quod patet vt per eum hic.

¶Ego vero eum tex.retorqueo contra glo. qa tex.dicit:qui iuditium patris reſcindunt ꝑ cōtratab.ergo ꝑſupponit ꝙ ſunt aliqui,qui per cōtratab.non reſcindunt,quia talis eſt natura illius relatiui.l.ea tñ adiectio.ff.de leg.3. ſed emãcipatus & poſthumus reſcindunt per cōtratab.vt hic ergo neceſſe eſt dicere ꝙ filius in poteſtate non reſcindit per contratab.ergo teſtm̄.eſt nullum : qa alias ab eo reſcinderetur ſicuti ꝑ alios vel poſthumos vel emancipatos.

¶Et ſi tu diceres ꝙ dum tex.dicit ꝙ reſcindunt. loquitur reſpectu eorum qui ſunt in actu reſcindendi conducendo iuditium:& ſic non facit cōtra,quia ſunt & qui non reſcindunt:ſed ab eo facto ſe abſtinent:reſponderem ꝙ tex. non habet eum intellectum:quia nulli dubium eſſet ꝙ illi ꝙ abſtinent a contratabulando legata præſtarent, vt,l.ſi duo,ff.de leg.præſtā.&.l.is qui in poteſtate in prin.eo.tit.quod ſic intellecta negaret illa litera:& male:ergo verus ſenſus eſt ꝙ illi qui contratabulando reſcindunt præſtant legata certis perſonis:Ita vt velit ꝙ illi qui contratabulando non reſcindunt,ea non præſtant vt ſunt filii præteriti in poteſtate:& iſtud eſt verum.d.l.ſi duo:& d.l.is qui in poteſtate in principio. &.l.ſequenti in princi.ff.eo.

¶Ad tex.in.d.l.vt liberis ibi reſciſo:rñdeo ꝙ id verbum ſtabit proprie & improprie in eo loco vt in.l.i.infra qñ eun.ac.ꝑiudi.en. cum aliis quæ ego ſupra dixi nūo.72.hic rñdet Ias.col,12.

92 ¶Conſidera tu,ꝙ ille tex.ſic poſſit itelligi & eſt noua intelligentia vt cum dicat, aut teſtamento penitus non condito: hic comprehendatur teſtamentum in quo filius in poteſtate eſt præteritus:quia & illud eſt ac ſi in initio nullum ſit factū inſtit.de exhæred,lib. in principio cum aliis de quibus ſupra numero.73. & cum dicit vel ſi factum fuerit:in hoc non comprehendat teſtamētum in quo filius in poteſtate eſt præteritus ex ex quo vt dixi teſtamentum tunc non dicitur factum inſtit.de exhęr.lib.in principio.Et iſto modo tex.nihil facit.

Noua declaratio ad tex. in l. vt liberis ibi reſciſo ĩ.de col.

¶Ad tex.in.l.fi.§.ſancimus ibi ſtare non patitur infra de lib.præter.quem R.im.hic allegat:tu dic ꝙ referendo ſingula ſingulis nihil facit vt dixi ſupra nūo.69.ibi ſecundo facit.

¶Secundo pro opi.Glo.cōtra cōem facit:quia teſtamenta nulla non ſunt teſtamenta .l. 2.§.i. ff.quem teſt.aper.ergo contratabu. non darentur ſol.Dec.ꝙ largo modo dicuntur teſtamenta vt ſentit ille tex.ſecundum eum poſt Alex.hic nūo 13.ibi non ob.ꝙ tabulæ:cui nō ob. quod R.imi. hic nūo.6.col.2.ibi vltimo:ꝑ dicta:dixerit hãc reſponſionem ad rem non facere: quia prætor qñ dat in edicto contratab.intelligit de validis.d.l. quod vulgo,ff.eo.ergo licet teſtamentum iſtud large eſſet teſtamentum tamē ſi eſſet inualidum non darentur contratab.ergo cum dentur ſit ꝙ eſt aliquod:Quia ego dico ꝙ edictum fuit principaliter factum pro emancipatis,& tunc prætor habuit intentionem ad tabulas validas ſic loquitur.d.l.quod vulgo:ſed cum extēdit id ad filios in poteſtate præteritos non potuit habere relationem ad teſtamentum validum cum nō eſſet nec contrarium probatur:vel ſic prætor in cōtratab.quæ dantur ad reſcindendum teſtamentum habuit relationem ad teſtamētum validum : ſed ſecus quando contratab.dantur ad declarandū nullum vt hic.

¶Tertio facit tex. in.l.2.§.expectandi.ff. de ſecund.tab.vbi probatur ꝙ ſi præteritus excluditur a bon.poſſ.contratab.tempore vel repudiatione hēt ſcriptus hæres ſm tab.ergo tabulæ valent quia alias nō darentur ſm tab.l.3.§.ſufficit eo. tit.& ſecundum R.imi.ſunt ponderanda illa verba reuertitur bon.poſſ.ad ſcriptos hęredes quaſi ꝙ eam prius habuerint:ſed non potuerint intentare propter bon.poſſ.contratab. [illegible]

¶Alex.hic:primo reſpondet ꝙ ille tex.intelligitur in filio emãcipato præterito quę reſponſio licet viſa fuerit diuinatiua,R.imin.& Deci. tamen mihi placuit:& demonſtro ꝙ ille tex.loquitur in emancipato:dicit tex.ꝙ ſi præteritus fuerit excluſus tempore vel repudiatione a bon. poſſ. contratab.ſcriptus habet ſecundum tabu.& iſtud nō poteſt eſſe in filio in poteſtate præterito:ergo loquitur de emancipato:quod liquet,quia licet ipſe in poteſtate præteritus aliquo modo excludatur a contratabulando:tamen ei remanet beneficium iuris ciuilis dicendi de nullitate:ſicuti excluſus a bon.poſſ.poteſt adire d' iure ciuili.l.licet in fra d' iur.delib.& ibi ꝑ ſcrib.& repudiando bon. poſſ.pōt adire de iure ciuili licet ſecus ſit in emãcipato.l.ſuũ.&.l.præce.eo.tit.& ponit hic Alex, nūo.22.de cuius dictis dubitauit Curc. nūo .75.

93 Nouiter declarat tex.in.l.2 .§.expectãdi,ff. de ſecūd. tab.reſpecto pręteriti.

¶Et ex hoc ſequitur ꝙ nec ille tex. in principio loquit' de liberis in poteſtate cōtra Deci. qa tex. dicit ꝙ ſi contratab.mox fuerit occupata iuditiū defuncti ſequēdum eſt:ꝙ liberis in poteſtate pteritis non eſt verū vt ex prædictis probatur.

¶Idem

℄Idem Alex.ſecūdo reſpondet Deci. ſequitur
Rimi.damnat vt hic per eum:dum facit funda/
mentum ſuper illo verbo reuertitur : quod aliter
non proſequor,
℄Quarto pro opi.glo.facit ea lex.2.i.d.§.ſi ſub
conditione:vbi inſtituto ſub cōditione caſua
li qui babetur pro pręterito.l.ſi pater infra de cō/
dic.inſt,datur bon poſſ.ſecūdum tab.ergo teſta/
mentum valet:Cui Alex.hic pluribus modis re/
ſpondet:ea eſt vera reſponſio : quæ habet ꝙ ille
nō habeatur omnino pro præterito:quod patet,
quia non habet bon.poſſ.cōtratab.l.3.§.ſi ſub ea
ff.eo.& hanc nō immerito amplectitur Dec. hic
licet Rimi,non annuerit vt per eum hic nūo ,6,
col.4.ibi:& per prædicta.
℄Quinto arguit Dec.hic:dic vt per eum.
94 ℄Sexto arguitur de,l.quod vulgo circa quam
Inte. aut. valde inſudauit Soc.in.l.ſi filius qui in poteſtate
ad.l.qđ nūo.8.ff.de lib.& poſthu.de quo non meminit
vulgo.ff. hic Dec.eum videbis,quia ſubtiliter inſtat, ſolu/
eo. tio ſecundum Dec.hic ille tex.procedit quando
alio reſpectu quam præteritionis eſſet teſtamētū
nullum vt declaratur exemplis in eo tex. poſitis
vult dicere,exempla licet non reſtringant regu/
lam:tamen declarant .l. damni infecti ſtipulatio
pertinet vbi Bar.ff.de damn. infect. & cum hac
reſpōſione tranſit etiam Cur.hic nūo .53. & licet
ipſi non dixerint iſta eſt ſolu.Imol.& Paul. in.d.
l.ſi filius qui ī poteſtate:ego vltra eos dicto poſ/
ſe dici ꝙ ille tex.loquitur in bon.poſ.quæ datur
emancipato,cuius pręteritio non reddit teſtamē
tum nullum de iure prætorio , & ſic loquitur in
ea quæ datur ad reſcindendum:& ideo tex. ille
nō obſtat,& ꝙ ſit verum probat illa litera ibi dū
dicit quod vulgo dicitur liberis datur bon. poſſ.
ergo intelligit de liberis emancipatis : quia illis p
prius data eſt,& non liberis in poteſtate , quibus
non fuit per prius eis data, ſed ad eos extenſa cū
principaliter fuerit adinuenta pro emancipatis,
& verba debēt intelligi per prius,l,hoc legatum,
ff,de leg.3. Quod iudicio meo ſuadetur incon/
uincibiliter : vis videre ꝙ ille tex. non adaptetur
ad liberos in poteſtate pręteritos:demonſtratur,
quia in eo non poteſt cadere illa ſucceſſio quā
tex.conſiderat poſſe,vel non poſſe tabulas exi/
ſtere tempore mortis teſtatoris : cū verum ſit in
ea præteritione ſemper tabulas non exiſtere : qa
ſunt nulle a principio, Et ideo cum non conue/
niant verba legis:nec lex conueniat,l.4.§.totiens
ff.de damn.infect,cum alijs de quibus per Deci,
in.l.qui ſe patris nūo,27.infra vnde libe.
℄Septimo & octauo arguit Dec.dic vt p eū.
℄Nono Dec.arguit.d.§.eadem inſti.de hæred.
quæ ab inteſta,quem ante eum conſiderauit Ri/
mi.deinde Deci,ſol.ꝙ licet ſit eadem tamen ha/
bet diuerſos effectus propter accidentia propter
quæ variatur vt hic per eum:Cuius opinio mihi
videtur ſapere varietatem nam non ſequitur ea/
dem datur:ergo cum eiſdem qualitatibus:vide/
mus nāq; ꝙ in emancipato datur ad rumpendū
id quod eſt de iure ciuili validum:& tamen licet
eadem detur filio in poteſtate non tamen dabit̃
ad rumpendum de iure ciuili,cum eo iure ſit nul
lum vt dictum fuit in præcedentibus : & facit qa
verba debent intelligi ſecundum conditionem 95
perſonæ cui aliquid conceditur,l.plenum.§.equi Verba
tij.ff.de vſu.& habit.& dicit Bal.in.l. ex milliari debēt in/
per illum tex.ff.de mil.teſt. ꝙ priuilegium con/ telligi ſm
ceſſum epiſcopo vt poſſit celebrare tempore in/ cōdictio/
terdicti intelligitur vt poſſit etiam cum pontifi/ nē pſonę
calibus:& dicit Ang.in.d.§.equitij ꝙ ſi teſtator le ad q̄ refe
gat lectum mulieri viduę non videtur legare cul runt̃,
citram de ſirico,cum alijs de quibus per Fely. in
c,cauſam quæ col.12.ibi quibus adde extra de re
ſcrip.& faciunt ea quæ ponit Dec,conſi.65. col.
penul.vbi dicit verba debere intelligi ſecūdum
conditionem loci ad quem referuntur: Sic igi/
tur ad rem:licet ea bon.poſſ.quæ datur emanci/
pato detur filio in poteſtate præterito dabitur ta
men ſecundum conditionem ipſius filii in po/
teſtate:ergo de neceſſitate non ſequitur ꝙ eun/
dem habeat in eo effectum : quem habet in filio
emancipato:quia eſt alterius conditionis.
℄Decimo arguit Dec.& ſoluit vt per eum,
℄Vndecimo arguit idem Deci.quia teſtamen/
tum de iure ciuili eſt nullum ratione ſuitatis,quæ
non eſt in conſideratione apud prætorem , qui
vocat emancipatos & nolunt præteriri.§.emanci
patos inſtit.de exhæred.libe. ergo teſtamentum
debet eſſe aliquod de iure prætorio : & quamuis
tacuerit id habuit a Rimi. Deci. reſpondet vt p
eum:tu aliter non inſtabis , quia aſſumptum qđ
admittit Dec.non eſt verum:quia ꝙ de iure ciui
li teſtamentum ſit nullum ratione ſuitatis hoc eſt
falſum vt ſupra nūo.67.
℄Vltimo facit ſecundum Curci.hic tex. in.l.fi/
lio præterito : ſoluit deinde vt numero ,56. per
eum : quam ſolutionem videas per te : quia iſte
tex.facit in contrariam cū præſupponat ꝙ filio
non approbante ſit etiam nullum de equitate
prætoria,
℄Ex quibus liquet opi.glo.non probari iure.
℄Videndum reſtat an communis opinio quā
ſequor proberur aliquo modo & ſequendo or/
dine Deci.
℄Primo p cōmuni opi.facit tex.in,l.i.in fi.ff. ſi
tab.teſt.nullæ exta. vbi tex.dicit ꝙ præterito in
poteſtate & emancipato exhæredato ſucceditur
per vnde liberi ab inteſtato & tex,in.l,fi.ff. de lib.
& poſthu.vbi eſt idem caſus dicit ꝙ emancipa/
tus & ſuus ſuccedunt ab inteſtato : Nec obſtat ſi
diceretur vt dicebat Roma, id eſſe conſiderata
ſucceſſione attento iure ciuili;& non attento iu/
re prætorio:quia Alexan.numero.11. in fi. repli/
cat ꝙ immo erat nullum vtroq; iure:quia ſi eſſet
aliquod de iure prætorio non haberet locum

96 Bo.poſſ. vñ liberi gñ daẗ ꝑ cedēte te ſtamēto.

ſucceſſio ab inteſtato.l.quādiu ſupra qui admitti
cui aquieſcit Socc.in.d.l.ſi filius qui in poteſtate
numero.8.ibi ſecūdum ꝙ videbatur: Decio hic
non quadrat reſponſio Alex. quia iſta lex q̃diu
loquitur de bon.poſſ.ex cauſa teſtati,quę produ
cit ſecundum tab.& non concurrit cū bon.poſ.
vnde liberi:ſed tex.in.d.l.i.in fi.loquitur in bon.
poſſ.contratab.quæ præſupponit teſtamentum
aliquo modo valere:& certum eſt ſecundū tab.
peti non poſſe:Nam iſto caſu contratab. cōcur/
rit cum bon.poſſ.vnde liberi.l.filium & ibi Bar.
in ſecunda opp.ff.eo.& per hoc etiam defenſaẗ
reſponſio Cuma.a dictis Socci. Nā dicebat Cu
ma.ꝙ.d.l.i.in fi.nihil faciebat : quia ibi non pro/
batur concludenter ꝙ teſtamentum ſit omni iu/
re nullum ea ratione quia detur vnde liberi, quo
niam illa datur in eo.tex.quia prætor cōtulit om
nia beneficia ſua cuilibet remedio iuris ciuilis : at
Socc.nūo.8.ibi Cuma. vero:replicabat,ꝙ cū re/
ſpectu emancipati res non eſſet in cauſa inteſtati
tam de iure prætorio quam de iure ciuili non de
buiſſet ſuccedi ab inteſtato vt dicebat Alex. Nā
dico ꝙ cum dictum Alex.infringatur vt dixi de
fenſatur conſequenter ſol.Cuma.cū qua in effe
ctu idem Socci. videtur reſidere : quia in effectu
dicit ipſe idem vt patet eo.nūo.8.ibi: & ideo di/
ci poteſt: Et quo ad ea quæ ibidem dicit tāgēdo
an exhęredato non rite:ratione præteritionis de
tus contratab.dictum fuit ſupra nūo.50. non re/
peto:& cum prædicta ſatis ſint dubitabilia igitur
pro hac opinione.

℄Ego aliter ponderaui eum tex. qui equiperat
eum caſum:caſui quo pater nullas tab.reliquiſſet :
quo caſu certum eſſet ꝙ nulla daretur validitas
de iuř pretorio:ergo nec eo caſu debet poſſe da
ri:niſi dixeris ꝙ habet tex.relationem ad illa ver/
ba:partem dimidiam:ſed ego dico ꝙ debet om/
nia præcedentia qualificare.l.ſi idem cum eodē.
ff.de iuriſdi.om.iud.

℄Nec obſtat inquantum Roma. conſiderabat
id eo in tex.fuiſſe,non eo quia teſtamentum eēt
omni iure nullum:ſed ne alias emancipatus eſſet
omni remedio deſtitutus demonſtrando vt hic
per Alex.nūo.11.qui reſpondet: ſed in reſpōſio/
ne corrigitur a Rimin.ac late a Ias. nūo.11. col.i.
poſt medium : vos videatis & hic per Deci. nu/
mero.11.col.2. in fine ibi, ſecunda eſt principalis
ideo aliter reſpon.ꝙ immo emācipatus potuiſ/
ſet contratabulare tanquam non rite exhæreda/
tus.l.non putauit.§.nam quęuis.ff. eo.quod nō
admitto quia contrarium fuit ſupra oſtenſum;
numero.50.

℄Ego dico non fuiſſe deſtitutū omni remedio
contra Roma.quia ille emancipatus exhæreda/
tus poterat expectare & videre ſi infra debitum
tempus præteritus contratabulaſſet:& eo contra
tabulante ipſe quodq; emancipatus ſucceſſiſſet
ab inteſtato:& ſi non contratabulaſſet hæres ſcri
ptus potuiſſet habere ſecundum tabu.l.2.§.expe/
ctandi,ff.de ſecund,tab.qui ſcriptus potuiſſet p
exhæredatum compelli adire, vt per Bar.in.l. q̃/
diu.ff.de aquir.hæred.& exhæredatus querelam
inſtituiſſet vt dicit etiam Rimi.hic nūo.6. col.3.
& faciunt quæ tetigi ſupra nūo.44.& nūo.93.

℄Secundo pro cōmuni opi.facit ratio ſecūdū 97
Alexā.quia maior eſt defectus præteritionis quā
numeri teſtium patet:quia teſtamētum ſubſtine/
tur licet interueniat defectus numeri teſtiū.l.hac
conſultiſſima.§. ex imperfecto infra de teſta.& ta
men nō ſuſtinetur aduerſus defectum præteritio
nis.l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de libe.& poſthu.
Sic videmus ꝙ præteritio filiī ignorāter a milite
facta reddit teſtamentum nullum.l.ſicut certi : &
l.ſequenti infra de teſta.mil.& tamē defectus nu/
men ſeptem teſtium non viciaret.l.i.&.l.Iutius,
& ibi nota.ff.eo.tit.

Maius ē vitiū ꝑte/ ritionis q̃ numeri teſtium.

℄Ias.& Rimi.hic reſpondent: ꝙ Alex. dictum
procedit attento iure ciuili : ſed ſecus eſt de iure
prætorio:a quo ſolemnitas teſtium fuit adinuen
ta .§.i.inſt.de teſta.& ideo etiam de iure prętorio
quandoq; ſubſtinetur teſtamentū non obſtante
defectu pręteritionis.l.filio pręterito. &.l.poſthu
mus.ff.de iniuſt.teſt. & ſic apud prætorem non
eſt maius vitium contra Alex.

℄Dec.hic improbat hoc quod dicit Ias.ex non
nullis quibus facile eſt reſpondere: ſed non curo
referre:quia idem Dec.fortius ſubiūgit ꝙ nec ali
quo iure ſit maius vitium præteritionis:Mouen/
tur, quia Bart.in.d.l.filio præterito col.fin. verſ.
quero,quid ſi teſtamentum:dicit ꝙ vbi eſt defe/
ctus ſolemnitatis in numero teſtium:teſtamentū
non poteſt approbari:ſecus quando adeſt defe/
ctus præteritionis: Tu defendendo opin.prædi/
ctam reſponde:ꝙ dictum Bar.non eſt verum in
quantum dicit ꝙ poteſt approbari teſtamētum
nullum ratione præteritionis vt viſum fuit ſupra
nūo.74.cum ſequen.inſurgit ſecundo.

℄Quia iura: quibus mouetur Alexā. non pro/
bant:nam ideo approbatur aduerſus numeri de
fectum,quia eſt fauor filii,ſed nó approbatur ad/
uerſus vitium præteritionis,quia illud non eſt in
fauorem filii:quæ truffa eſt:quia nec quando ad/
uerſus præteritionem approbatio cederet inutili
tatem filii approbatur teſtamentum:tex.eſt in.d.
l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de liber. & poſthum.
vbi ſecundum cōmunem intellectum pręſuppo
nitur ꝙ præcederet primum teſtamentū:in quo
filius in poteſtate eſſet exhæredatus:& licet in ſe/
cundo teſtamento prætereatur vt ibi:tamen pri/
mum teſtamentum non rumpitur : quia ſecun/
dum fuit nullum:& tamen filio eſſet vtile ꝙ ſecū
dum valeret de iure ciuili : quia per eum tollere/
tur primum in quo filius ipſe erat exhęredatus.l.
cum ſecundo.ff.de iniuſt.teſt. & ſtatim diceretur
& contra ſecundum darentur cōtratab.ſicq; fili/
us ſuccederet:Idē probatur in.l.3.in fi.ff.de libe.
& poſthu.

& poſthum. vbi filius a primo gradu erat prȩteritus a ſecundo exhæredatus: primus gradus eſt nullus: & tamen eſſet vtile filio ꝙ valeret quia filius contratabularet primum: & per conſequens etiam ſecundum a quo erat exhæredatus. l. non putauit. §. a primo verſ. ſed ſi poſt mortẽ. ff. eo.

℄ Tertio pro cõmuni opi. allegatur per Alexã. tex. in. d. l. ſi filius qui in poteſtate vbi ſecundum teſtamentum in quo filius eſt præteritus non tollit primum: ergo fit ꝙ non poteſt valere, quia ſi poſſet valere tolleret præcedens. d. l. cum ſecundo: Sed certe non ſequitur teſtamentum ſecundum in quo filius eſt prȩteritus non tollit primũ: ergo nullo iure valet: quia ſtãt ſimul ꝙ poſſit valere de iure prætorio: non tamen de iure ciuili: & tamen non tollatur primum. d. l. cum ſecundo vbi glo. Bar. & aliĩ: licet ſecus foret, quando vnum teſtamentum valeret ſolum de iure prætorio a ſui principio vt per Imol. & Paul. in. d. l. cum ſecundo: & ita reſident Moder. hic.

℄ Quarto & Quinto poſſet argui ex officina Areti; vt per Iaſ. & Deci. quibus nollo addere aliquid.

℄ Vltimo mouetur Dec. ratione: Nam dicit ꝙ non videtur ꝙ teſtamentum poſſit valere de iure prætorio: ſi non valet de iure ciuili, quia non ſubeſt equitas: quare prætor id fecerit: quæ ratio poteſt tollerari: licet non concludenter demonſtret equitatem non adeſſe, concludatq; ꝙ vbi adeſſet equitas: teſtamẽtum deberet a principio valere de iure prætorio, licet a principio non valeret de iure ciuili ratione præteritionis filii in poteſtate: & ideo apud me nõ eſt recepta: quia in. l. 3. §. fi. ff. de liber. & poſthu. ſmote filii ille primus gradus a quo filius eſt preteritus deberet valere de iure prætorio: & tamen nullo iure valet vt ſtatim demonſtrabo: Et prætermiſſis his quæ dicit Curt. & ex prædictis per alios dictis elicit: hanc communem concluſionem: quæ rationibus nõ multum concludentibus hactenus defenſata per alios fuit vt liquet ex iam dictis: aliter fundabo.

℄ Ego pro cõmuni opin. arbitror eſſe caſum in d. l. 3. in fi. ff. de libe. & poſthum. Namq; vt induxi ſupra in ſecundo loco in fi. ibi primus gradus eſt nullus vtroq; iure ratione præteritionis filii in poteſtate: de iure ciuili: hoc eſt clarum: de iure prætorio idem eſſe deprehendetis: quia ſi valeret de iure prætorio iam eſſet nata contratabul. quæ datur quando valeret de iure prætorio, licet non valeret de iure ciuili: vt admittit hic glo. & cum ea tenentes: & dictum fuit ſupra in primo argumento contra iſtam communem opinionem: ergo ipſi contratabu. ſemel nata: & rupto primo gradu rumperetur & ſecũdus gradus a quo erat exhæredatus vt. d. l. non putauit. §. a primo: verſ. ſed ſi poſt mortem. ff. eo. Sed tex; in. d. §. fi. contradicit: ergo datur itelligi ꝙ erat omni iure nullus: & quemadmodum ſecundus gradus ſe habet ad primum ſic ſe habet ſecundum teſtamentum ad primum, vt dicit Paul. in. d. l. ſi filius qui in poteſtatẽ. ff. de liber. & poſthu. vbi Alex. col. 4. ibi ſecundo mouetur: & fuit etiam ſupra dictum.

℄ Quod ſemper mihi placuit: Cum non poſſit meum caput intrare: ꝙ prætor qui fauet prætẽritis in tantum vt etiam emancipatum noluerit præteriri, & ſi prætereatur adinuenit ei remediũ contratabulandi id teſtamentum quod valebat de iure ciuili. §. emancipatos inſtit. de exhæred. liber. voluerit teſtamentum ꝙ erat de iure ciuili nullum ex præteritione filii in poteſtate: validare de iure prætorio ad finem vt per contratabulas poſſit filius præteritus illud rumpere: Nam ſi prȩtor id quod eſt validum quȩrit rumpere fauore prȩteriti quorſum facere ꝙ id quod non valet valeat vt & ſucceſſiue rumpatur: Certe id ſine ratione factum eſt: quia fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pautiora, & circuitus inutilis eſt euitandus. l. dominus teſtamento. ff. de condict. indeb. & hæc adhærent his quæ etiam Paul. conſiderat hic col. 3. ibi mirandum eſt.

℄ Nec obſtat ſi diceres id factum eſſe vt poſſit habere remedium prætoris ꝙ ipſe filius quandoq; excluſus a beneficio iuris ciuilis poſſit intentare: quia dico ꝙ ſufficit id remedium ei competere ad declarandum nullum vt dicetur ſtatim in tertia dubitatione ad quam deueniamus.

℄ Circa tertiam dubitationem: quæ habet: ꝙ poſito ꝙ teſtamentum ſit ex prætermiſſione filii in poteſtate omni iure nullum: qualiter poterit locum ſibi vendicare bon. poſſ. contratabul. quæ datur ad rumpendum: & quod ruptum eſt rumpi nõ poteſt, vt tangitur in hac glo. in verb. petita & per Bar. in qua difficultate pauciſſimis immorabor: Iacob. de Raue. dicebat ꝙ licet teſtamentum eſſet nullum: & propterea non poſſet rumpi: aderat tamen ſpes ꝙ filius approbaret. l. filio prȩterito. ff. de iniuſt. reſt. & iſta ſpes eſt illa quæ rumpitur: Bar. hic hanc rationem improbat vt in voce dixi. Alexã. impugnat dicta Bart. & etiam rationem Iacob. & multa dicit: Contra quem inſurgit Rimi. dicatis vt per eos poſt Paul. col. 4. 98 Qualiter bo. poſſ. ꝯ tabul. poſſit habere locũ ſi teſtm̃ ſit omni iure nullum.

℄ Bar. alio modo ſoluit difficultatem: quæ ſolutio non placet Alexan. quia videmus ꝙ inſtitutus habet contratabul. & tamen ab eo non pendet approbatio. l. illud. §. fi. ff. eo. & vt latius per eum hic: & per Rimin. numero. 7. col. ſecunda in principio.

℄ Paul. de caſtr. hic ſoluit aliter difficultatem: dicens ꝙ iſta bon. poſſ. contratab. hoc caſu datur ad declarandum nullum de iure prætorio ſicuti ius dicendi nullum datur ad declarandum nullum de iure ciuili, quem Alexan. & poſteriores ſequuntur.

℄ Sed videtur hæc opinio dubitabilis: quia ſi conſideramus ius antiquum: ipſa bon. poſſeſſ.

cauſa cognita decernebat̃.l.3.§. ſi cauſa cognita: & ibi Bar,ff.de bon.poſſ.& ſtatim cum erat decreta acquirebatur.l.1.§. decretalis,ff. de ſucceſſ, edict.& hodie ſtatim,ꝙ coram iudice agnoſcit̃ acquiritur.l.fi.ſupra qui admitti: quomodo igit̃ poteſt verificari ꝙ detur ad annullandum cum neutro iure aliqua ſententia vel annullatiua vel declaratiua nullitatis expectetur,quam expectari debere innuunt doct.dicentes ꝙ datur ad declarandum nullum de iure prætorio:ideſt dicere ꝙ datur vt teſtamentum declaretur nullum de iure prætorio:Certe non poteſt videri quomodo id poſſit procedere: & quoſdam in.l. ſi filius qui in poteſtate.ff.de lib.& poſth.hac ratiõe dubitaſſe de opi.Paul.non præterit.

℄Qua non obſtante erit non recedendum a Paul.Nam modo quo contratab. datur emancipato ad rumpendum: eodem dabitur exiſtenti in poteſtate præterito ad declarandum nullum.

℄Demonſtro ſola agnitione bon.poſſ. contratab.hodie & ſtatim quod erat olim decreta filio teſtamentum rumpitur licet detur ad rumpendum:glo. in.l.fi.§. vos itaq; in verſ. pro antiqua ſupra de cur.fur.cum mille cõcordantibus quos congerunt Alexan,numero.4.Ias.numero.3. in d.l.fi.ſupra qui admitti:ergo ſi agnoſcatur per in poteſtate præteritum vel ei decernatur ſtatim declaratur teſtamentum eſſe nullum abſq; eo ꝙ ſuper nullitate feratur aliqua declaratoria ſicuti rũpitur abſq; eo ꝙ ſuper ruptura aliter declaretur. Iſtud eſt quod voluere doct. quorum opi. ſane intellecta non debet amplius dictam ob rationẽ videri dubitabilis:Et modum proponendi bon. poſſ,contratab.ponit Bar.in.l.illud in fi. princi. ff,eo.& dixi in præludiis ſupra in fi. & intelligo ꝙ iſta: quæ datur alias defertur ad rumpendum vel ad declarandum eſt edictalis & nõ eſt decretalis vel iuditialis: ne incidamus in abſurdum vt filius dicatur eã habere anteꝗ̃ habeat ideſt agnoſcat vel ſibi decernatur.

℄Nec prędictæ opinioni obſtat:quod Cur.hic numero.58.poſt multa verba reincidit in duobus verbis contra Paul.vt dicamus bon.poſſ.cõtratab.non dari ad declarandum nullum de iure prætorio:quia iſtud eſſet nullius effectus: ex quo de iure ciuili teſtamentum eſt nullum:ſol.ego dico ꝙ eſt alicuius emolumenti, quia poſſet filius eſſe excluſus a iure dicendi nullum de iure ciuili a quo excluditur ſaltem triginta annis Bar.in.l.filio præterito,ff.de iniuſt.teſt. Alexan. in.l.vnica col.3.ſupra quando non pet.par. & ideo habebit remedium iuris prætorii per bon. poſſ. contratab.& faciunt ea quæ ponit hic Alexã.numero,22.&.23.& quæ dixi numero,93.& num,44. Nec obſtat cum ipſe cõſiderat.l. ꝙ vulgo.ff,eo. quia ſuperius nũo.94.fuit reſponſum; Cętera p alios dicta vide per te.

GLO. FI. IN VERB. SECVNDVM TABVL.

℄Ex dictis glo.& Bart.in voce declaratis duo, eliciuntur:primum an bon.poſſeſſ. contratabul, cõcurrat cum aditione hæreditatis de iure ciuili,

℄Secundum an bon,poſſ. contratab. cõcurrat cum bon.poſſ.ſecundum tab.

℄Circa primum de quo fuit dictum vnum verbum ſupra numero.30. glo. concludit ꝙ bon. poſſ,contratab,concurrit cum aditione hæreditatis de iure ciuili hoc eſt dicere ꝙ hæres ſcriptus poteſt adire,licet teſtamẽtum ratione præteritionis poſſet contratabulari allegat glo,tex.in.l.ſi is qui in poteſtate.§. ſed ſi ſcriptus.ff.de leg.præſt. tacit.l.filium verſ.dixi.ff.eo. & iſta concluſio videtur de plano procedere:ſed.

99 Bo. poſſ. ꝯ tab. cõcurrit cũ aditione de iure ciuili.

℄Difficultas ſtat ſuper eius ratione: & dicebat Alex,hic nũo.31.rationẽ eſſe: quia ſicuti prætor non poteſt facere quem hæredẽ directo.§. quos autem initit.de bon.poſſ,& ſicuti non poteſt facere quem deſinere eſſe hæredem.l.& ſi ſine.§. ſed ꝙ papinianus in fi,ff.de mino.glo.in.l.i.ſubſtitutione.ff.de vulg.& pupil.ita nõ debet poſſe impedire quem fieri hæredem de iure ciuili: quæ reſponſio diſplicet Iaſ.hic nũo.13.&

100 Alexã.rõ p Ias.reprobata deffẽdit̃ a Decio: ſed nõ bene.

℄Contra eam mouetur: Primo auth. Bar.in.l. cum ſecundo,ff.de iniuſt,rupt.teſt.in fi.qui dicit ꝙ prætor per bon.poſſ. poteſt impedire quem fieri hæredem de iure ciuili.

℄Secundo quia cõſequentia:quam facit Alex. non valet,quia multa impediuntur fieri: quæ facta tenent,.l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.

℄Tertio quia glo.ſecũda & ibi Bart.& alii in.l. illud in prin.ff.eo.& glo.primã:& ibi Bar. & alii in.l.vt liberis,ff.de col.adfirmant ꝙ bon. poſſeſ. contratab.inſtãtata antequã adeatur de iure ciuili reducit ad cauſam inteſtati.

℄Dec.hic in prima lectura nũo.14. defendẽdo Alexan,dicebat ꝙ Bar,in.d.l.cum in ſecũdo nõ dicit ꝙ per contratabu,impediatur adire de iure ciuili:ſed dicit ꝙ per eam aufertur hæreditas hæredi ſcripto:Nec declarat qualiter auferatur, an ante aditionem vel poſt:& per hoc reſpondetur & bene ad primum argumentum Ias.

℄Et ad tertium reſpondetur:ꝙ Bar.in.d.l.illud non dicit hoc:ſed dicit ꝙ bon.poſſ,contratabu. petita reducit ad cauſam inteſtati ſi ſcriptus eius timore ductus non adeat de iure ciuili: & ibi expreſſe dicit ꝙ poſſit adiri etiam ſi ſit petita bon. poſſ.contratab.per quæ declaratur id quod ipſe Bar.dicit in.d.l.vt liberis in princi. ibi contra. & oppo.& ſic tenet ibi Ias.col.4.ibi in prima parte glo.cum aliis per eum allegatis declarando vt p Decium ibi nũo.21.

101 Bo. poſſ. ꝯ tab.quã reducit ad cãm inteſtati remiſſiue

℄Ad ſecundum reſpondet Dec.ꝙ reg.d.l.patre furioſo procedit in alia materia; ſed in materia noſtra iſta duo parificantur, quia ſicut non

põteſt

poteſt prætor facere deſinere aliquem hæredem pariter,nec poteſt impedire aditionem hæreditatis de iure ciuili:Cũ his tráſit Curc.hic nũo.64.

℄Hanc ego ſententiam nõ admiſſi,quia Deci, non bene reſpondet ad ſecundum argumentũ Ias.Nam Dec.nõ probat ꝗ iſta duo ſint pariter tractanda:& in fauorem Ias. conſidero tex. in .§. emancipati inſtit.de hæred.quę ab inteſt.vbi prętor vocando ab inteſtato emancipatos facit vt ſuus ſolum pro parte hæres fiat,ergo prætor poteſt impedire quem fieri hæredem de iure ciuili: & ſic & per conſequens adire hæreditatem: & iõ ratio Alexan.mihi non placet.

102 Rõ authoris. ℄Ego prætermiſſa ratione alia quá tangit Dec. quæ minime Curtio placuit vt per eum nũo.63. Dico rationem eſſe:qa ex quo prætor voluit dari remedium contratabulandi inquantum datur ad reſcindendum conſequens eſt vt ex hoc dicamus eum demonſtraſſe intentionis ſuę fuiſſe, ꝗ teſtamentum remaneat validum pro vt erat de iure ciuili, argumento eius ꝗ dicit Bart. in.l. non dubium ſupra de.ll.col.3.ibi opp.de titulo: cum alus de quibus ſupra nũo.62.Cum itaq; noluerit teſtamentum ſtare firmũ,ſed reſcindi poſſe per contratab,voluit ſalua reſciſione reliquere ius ciuile in tactum:& per conſequens nil detraxit ſalua reſciſione facultati adeundi de iure ciuili. Poterit igitur adiri hæreditas de iure ciuili: non quia prætor non potuerit aditionem impedire:quia eſt falſum.d.§.emãcipati, ſed quia eam impedire noluit.

℄Sic dicit in ſimili Bart.in.l. ex aſſe. col.i.ff.ad trebel.ꝗ ſenatus conſul.trebel. non facit quam deſinere eſſe hæredem non,quia non poſſit, ſed quia noluit.

℄Iſta concluſio limitatur,vt non procedat,quádo eẽt pteritus filius i poteſtate iam natus vl poſthumus, q poſtea naſcaᷣ anteq̃ adeaᷣ hrĩditas, Nam tunc de iure ciuili non poteſt poſtea adiri hæreditas ex teſtamẽto:quia tali præteritione res reducitur ad cauſam iteſtati.l.i.in fi.ff.ſi tab. teſt. nul.exta.l.fi.ff.de lib.& poſth.l.illud.§.fi.ff.eo,& per Ias.hic nũo.13. & hæc comprehendunt omniaq; latius dicit hic Cur.nũo.68.&.69.i.2.&.3. caſu:& Dec.hic nũo.14.in fi.quę limitatio declarabiᷣ latius.i. ſub nũo.107.ibi primo caſu.

℄Limitatur ſecũdo,niſi inſtitutus eſſet emancipatus & teſtamentum a principio valeret: poſſet tamen annullari vt quia præteritus eſſet poſthumus:Nam donec pendet natiuitas eius non poteſt emancipatus licet inſtitutus adire de iure ciuili hæreditatem caſus eſt in.d.l.illud in fi. vbi vide Bar.pro ratione quam notabis: & idem eſt ſi hoc caſu eſſet inſtitutus extraneus.l.ventre.ff.de acquiren.hæred.vel alius qui non ſit in pari gradu cum poſthumo.l.cum quidam.§.i.ff.de acqr. hæred.& dixi ſupra nũo.30.& declarabitur melius infra ſub nũo.107.ibi ſecundo caſu.

℄Limitaᷣ tertio vt procedat qñ ꝑterito emancipato eſſet inſtitutus aliquis ex liberis ſic loquiᷣ tex.in allegata.l.is qui i poteſtate.§. ſed ſi ſcriptus ff.de lega.præſtan.ꝗ patet ibi quod ex libris eſt: facit.l.ſi ex duobus la ſecũda.ff.eo.ſecus ſi eẽt inſtitutus extraneus:quia iſto caſu ipſe non poterit hæreditatem de iure ciuili adire.l. cũ emãcipatus in prin.ff.eo.facit.d.l.filium ibi nil laturi ex hæreditate.ff.eo.ſic tenet Ias.d.nũo.13.Cur.nũo. 67. qui in hoc caſu, quando extraneus eſt inſtitutus tenet in nũo.70. cõtrarium & ſibi cõtradicit in paucis:& idem ait Ias.in.l.vt liberis nũo.3. in fi.C. de colla.qa nihil eſt cõſequututus de hæreditate & ſic futurus eſſet hæres de iure ciuili vano noie tantũ:& cum his in hoc caſu qñ extraneus ſit inſtitutus tranſit Dec.in.d.l.vt liberis nũo.21.

℄At ibi Dec.tenet ꝗ idem ſit licet ſint inſtituti aliqui ex liberis contra Ias.& alios: Moueᷣ:quia eo caſu videretur decedere pro parte teſtatus reſpectu inſtitutorum,& pro parte inteſtatus reſpectu emãcipati pręteriti,ꝗ etiam ex poſt facto ius non patitur per ea quæ ipſe dixit in.l.ius noſtrũ. ff.de reg.iur.vbi dixit:Quem decedere pro parte inteſtatũ ex poſt facto.l.circa.ff.de inoffi. teſt. procedit in eo caſu quo poſt aditam hæreditatẽ teſtamentum rumpitur mediante ſententia iudicis ad querelam exhæredati: Nam cum ſententia iudicis ſit ſtricte intelligenda: Nec ex eius verbis ſit aliter eliciendum quam verba ſonant Bar. in.l.iulianus verum debitorem col.3.ff. de condict.indeb.Fulg.conſil.140.præſuppoſito: merito ſententia reſtringitur vt teſtamentum eo caſu pro parte rumpatur: ſecus ergo ſi teſtmentum pro parte ex diſpoſitione legis ante aditam hæreditatem rumpatur: tunc etiam ex poſt facto in totum rumpitur: vt not. Bart. per illum tex. in.l.penult.ff.de iniuſt.teſtamẽ. Non obſtat tex. in.d.§. ſed ſi ſcriptus: quia dum ibi dicitur tuetur illum:intelligitur ab inteſtato.l.non putauit in fi. ff.eo.ſic dicit ipſe. 103 Decedeᷣ poſſe p parte iteſtatus q̃liter declaretur. In quo Deci.decipitur.

℄Cuius ſententia mihi non placuit: Primo qa concluſio doct.loquitur de ruptura teſtamenti,q̃ fieret poſt aditam hæreditatem: Nã & cõter ſcribentes fatentur ꝗ ſi prius rumpatur teſtamentũ q̃uis hæreditas adeatur,iſto caſu res reducitur ab ſoluę & indiſtincte ad cauſam iteſtati: & an hoc non obſtante poſſit adiri de iure ciuili dicam infra ſub numero.107.ibi tertio caſu: Sed nũc difficultas eſt nunquid antequam rumpatur, poſſit adiri hęreditas de iure ciuili vt colligitur ex dictis etiam Dec.ibi nũo.21.& ideo argumẽtum ſuum nihil concludit:quia ratio qua ipſe mouetur ꝗ etiam iſto caſu quis non poſſit decedere pro parte teſtatus:loquitur quando teſtamentum rumpitur ante aditam hæreditatem: ſic ipſe loquitur in d.l.ius noſtrum pro vt fideliter ſupra retuli.

℄Secũdo quia ad.d.l.penult. eſt aduertendum quia loqtur in poſthumo ꝑterito inſtitutis extraneis,

neis,& ideo nimirũ ſi ibi donec poſthumus põt rumpere pro parte, nõ põt adiri de iure ciuili & in hoc cõcordat cum proxima limitatione iam dicta: Sed enim vult q̃ teſtamentum quod pro parte rumpitur præteritione filii rumpatur in totum: ita q̃ res in totum reducitur ad cauſam inteſtati loquitur ĩ poſthumo quo caſu dic q̃ ruptura quæ fit propter natiuitatem poſthumi præteriti trahitur retro ad tempus mortis, vnde ſicuti a principio teſtamentum eſſet nullum & non potuiſſet pro parte valere: ita fit q̃ iſto caſu ſit nullũ & non poſſit pro parte valere ex quo hęc ruptura retro trahitur: & facit per conſequens teſtamẽtum eſſe nullum a tempore mortis teſtatoris: ac ſi natus eſſet filius præteritus: quo caſu certum eſt q̃ teſtamẽtum eſſet nullum in totum: nec ex eo poſſet adiri hæreditas, vt dixi in prima limitatione: & dicam infra ibi, primo caſu, ſic poſt glo. declarat ibi Paul. quæ ratio ceſſat in caſu quo teſtamentũ poſſit rumpi propter emancipati præteritionem: quæ non retrotrahitur hec facit q̃ teſtamentum ſit a principio nullum, ergo hæreditas de iure ciuili poterit adiri contra Deciũ, & p̃ cõmuni opi. quæ probatur in d. l. ſi ex duobus & d. l. is qui in poteſtate. §. ſed ſi ſcriptus. ff. de leg. præſtã. Cui non congruit reſponſio tradita per Deci. vt retuli: quia dico q̃ cum tex. dicit q̃ tuetur: non intelligitur ab inteſtato vt dicit Dec. ſed intelligitur q̃ tuetur ex teſtamento: & q̃ debeat ſic intelligi probat verſ. ei ſubſequens cum dicit, ita autem tuẽdus eſt: Nam dicit ibi tex. q̃ ſi ex minore parte ſcriptus ſit & adierit non tuebitur ſic vt maiorem partem habeat: & tamen ſi res ad cauſam inteſtati reduceretur deberet habere maiorem partem, quia deberet in ſemiſſe ſuccedere ab inteſtato: vt quia ipſe non adiuiſſet glo. eſt in l. non putauit. §. fi. in glo. fi. ff. eo. & in l. filium. §. ad eum in verſ. ſcriptæ. ff. de legat. præſtand.

Sed quod eſt fortius mihi videtur verius vt quod dictum eſt de liberis ſcriptis habeat locum etiam quãdo eſſent ſcripti ſoli hæredes extranei, Nam nec iſto caſu impeditur adiri hæreditas de iure ciuili contra Ias. Cur. & Dec. moueor.

Primo per tex. in l. filium in principio. ff. eo. ibi dixi ſi ſcripti hęredes, vbi eſt tex. clarus de hoc qui loquitur in extraneis ſcriptis vt probat litera illa: ibi nil laturi: & hoc eſt de intentione Bar. in d. l. illud. §. fi. in fi. dum dicit q̃ ſi ſcripti timore bon. poſſ. contratabu. non adibunt de iure ciuili res reducetur ad cauſam inteſtati: quaſi velit q̃ poſſint adire.

104 Declaratur q̃ Ias. l. cũ emãcipatus i pn. ff. eo.

Secundo moueor per tex. in d. l. cum emancipatus. ff. eo. in principio: vbi ego conſidero q̃ per hæredem ſcriptum fuerat adita hæreditas: hoc mihi demonſtrat text. qui dicit omne ius transferri quod per cauſam hæreditariam hæres nanciſcitur: Nam nihil nanciſcitur quis per cauſam hæreditariam niſi adeat hæreditatem: adde quia tex. dicit q̃ ſcriptus præſtat prædia & & ſeruos quos præſupponit ex cauſa hæreditaria eundem nanciſci: ergo præſupponit hæreditatem adiuiſſe.

Non ob. adducta p Ias. q̃a tex. in d. l. cũ emãcipatus ꝓbat cõtra eũ, vel nihil facit cõtra meam opinionẽ, q̃a q̃n nõ intelligat vt ego itelligo: dico q̃ ille tex. loquit̃ q̃n ante aditionẽ p̃teritus acceperit bon. poſſ. cõtratab: Nã tũc oẽs admittũt q̃ res reducitur ad cãm iteſtati ſi ſcriptus nõ adierit antea: aut igit̃ ibi antea non adiuerat ſcriptus & non facit contra me: aut adierat antea vel vult adire & facit pro me, quia tex. non dicit q̃ cauſa reducat̃ ad cãm inteſtati: ſed ſolum dicit q̃ ſcriptus compellitur tradere ea quæ habet penes ſe: Nam ex hoc nõ ſequitur q̃ res reducatur ad cauſam inteſtati licet bona hæreditaria non remaneant penes ſcriptum: ſic videmus q̃ per fideicõmiſſum, quis reſtituit omnia & nihil retinet maxime quando eſt prohibita falcidia & trebell. & tamen nemo dixerit rem reduci ad cauſam inteſtati; & per hæc etiam reſpondetur ad ponderationem quam Ias. facit de d. l. filium ibi nil laturi.

Circa ſecundũ: quod eſt an bon. poſſ. ſm tab. cõcurrat cũ bon. poſſ. cõtratab. Doctores valde laborãt vt p Alex. hic nũo. 31. Ias. 13. ibi extra gl. Rimi. nũo. 8. col. 2. in fi. Deci. nũo. 25. in prima lectura, & in fi. i ſecũda lectura Curt. nũo. 70. Ego eorũ dicta & iſtã materiã expediã per concluſionem & fallentias referendo dumtaxat magis vtilia & neceſſaria. 105 Bo. poſſ. ſm tabu. an cõcurrat cũ cõtratab.

Concluſio itaq; ſit q̃ bon. poſſ. ſm tab. nõ cõcurrit cũ cõtratab. tex. eſt hic.

Fallit iſta concluſio vt non procedat quãdo inſtitutus & præteritus eſſent in gradu pares ſm Bar. hic qui mouetur p tex. in l. ſi duo. §. proinde ff. de lega. præſtan. quẽ ſic intelligit & procedere dixit hic & ibi concordant Saly. & Roman. hic Ang. in l. ventre, ff. de acquir. hæred. Sed cõtra iſtum intel. tenuit Imol. in d. l. ventre. & l. i. ff. de iniuſt. teſt. dicens eſſe contra tex. in l. illud. §. fi. ff. eo. Bar. in l. 2. ff. de ſecund. tabu. formauit hanc quam tangit Imol. oppoſitionem: Sed ſoluit q̃ illud eſt in §. fi. quia inſtitutus videtur filius ſub quadam conditione; quę veriſimiliter nõ debet expectari, ſcilicet ſi poſthumus non naſcat̃, alias ſecus vt in caſu noſtro: in quo pendere dicit̃ cõdictio inſtituto adiecta, quia poterit eſſe q̃ p̃teritus nõ cõtratabulabit: & iõ fit q̃ pendente cõdictione iſta inſtitutus poſſit adire ſi ſit par in gradũ cũ præterito argu. ea. l. §. ſi ſub conditione: quæ intelligentia Bar. redarguitur: vt per Alex. & Dec. in fine ſecundę lect. q elicit ea quæ dicit ex dictis Ias. videatis p eos: Quibus adde q̃ Bar. nõ bene reſpondet ad d. § fi. maxime quia nõ eſt verum q̃ inſtituto videat̃ adiecta cõdictio ſi p̃teritus nõ cõtratabulauerit 106 Et diſcutit̃ intelligẽtia l. ſi duo. §. fi. ff. de leg. præſtan. Inte. Bar.

contratabulauerit ad ſimilitudinem cōdictionis
inſtituto adiectę in.d.§.ſi ſub condictione: quod
patet quia alias contratab.non diceretur dari cō
tra voluntatem teſtatoris ex quo ipſe videretur vo
luiſſe eſſe hæredem eum quem inſtituit adueniē-
te illa condictione:& tamen clarum eſt cōtratab.
dari contra voluntatem teſtatoris.l.ſed cū patro
no.§.i.iuncta glo.ff.de bon.poſſ.Bar.l.cum in ſe
cundo in fi.ff.de iniuſt.teſt.

Intel. Petri.
¶Petr.& Cy.dicebant in dicto tex. nullam fieri
mentionē de ſecund.tab.& cum tex.dicit tuēdū
eum in partem itelligitur ſm naturā tituli ſub quo
eſt tex.poſitus arg.l.impatores.ff.de i diē adiect.
& ſic intelligitur eū eſſe tuendū ab edicto : p quod
conſeruantur legata & inſtitutiones liberis & parē
tibus vt eo.tit.l.filiū.§.ſed ſi portio:&.l.nā ſecūdū
& iſtum intellectū defendit Alex.a nōnullis quæ
poſſent opponi vt per eū: At Ias. opponit huic
ſolutioni multipliciter:Dec.ſaluat Alex.ego ſup
eo faciā aliqua verba,quia videntur eē magne im-
portantię:Dicit nāq; Ias.q iſte intellectus nō eſt
bonus,quia ibi filius in poteſtate fuerat pteritus:
ergo non cōſeruantur legata neq; inſtitutiones.
l.is qui in poteſtate in princi.ff.de lega.præſtan.
Limitatur l.is q i poteſtate.ff. de leg.pſtan.per Alex.& Deci.
Dec.de mente Alex.dicit ſeruari inſtitutiones.l.
filium .§. ſed ſi portio eo.titulo, Nec obſtat tex.
in.d.l. is qui in poteſtate quia debet intelligi vt
non procedat in caſu quo agitur de conſeruan-
do eis legata qui poſſent contratab. Nam eo ca-
ſu nulla fit pręterito iniuria:Addo q nec iſta re-
ſponſio debet videri diuinatiua,quia tex. in.d.l.
is qui in poteſtate mouetur ratione , quia ſi filius
in poteſtate præteritus non contratabularet ni-
hil præſtaret:& tamen hoc non eſt verum,quan-
do adeſt emancipatus,quia ipſe conſequitur ſuā
virilem.l.fi.ff.de lib.& poſth.
¶Et iſte intellectus eſt ſatis ſuſten[illegible]
aduerte,quia peccat in vno inc[illegible]
ponit q ibi non detur bon.po[illegible]
107 Intel.authoris reprobatis aliis.
Quia ego dico dari : & iſte eti[illegible]
quaſi coniungendo prædicto[illegible]
ſimul:Nam præſuppono q illi[illegible]
cto fit conſeruatio neceſſe habent,[illegible]
bus competat bon.poſſ.contratabu.co[illegible]
apud ſe:vtrum bon.poſſ.contratabu.petant : an
proſequi quod ſibi conſeruatur:& ſic debent eli-
gere alterum horum .l. filium .§.omnibus.ff. de
lega.præſtan.Itaq; cum in.d.l.ſi duo.§.fi.ille emā
cipatus inſtitutus bon.poſſ.contratab. non acce
perit vt ibi dicit tex.datur intelligi q alteram viā
elegit:quia alias nullo pacto præſtaret ea quæ ibi
præſtat : ergo dicamus q electum conſequatur
per bon.poſſ.ſecundum tab. quia ad legata quæ
ex illo edicto conſeruantur , datur actio ex te-
ſtamento vtilis : glo.& Bart.in.l.i.ff.eo. titulo in
principio:ex quo elicio q ipſis legatariis compe-
tunt ea remedia vtilia quæ directa competerent
ſi teſtamentum non eſſet contratabulatum:ergo
emancipato inſtituto ſi præteritus contratabulat
dabitur bon.poſſeſſ.ſecundum tabul. vtilis cum
ei daretur directa ſi teſtamentum non contrata-
bularetur:Hanc conſequentiam probo:quia in-
ſtitutiones ſicuti legata conſeruantur.l.nam ſecū
dum ibi exemplo legatorum, &.d.l.filium .§. ſed
ſi portio ibi idem quod in legato probādum .ff.
de leg.præſtan.ſic & alio caſu conſideratur bon.
poſſ.ſecundum tab.vtilis vt in.l.2.tit. proxi. per
glo.Bar.& cōiter ſcribentes.
¶Nec huic obſtat tex. in.l.illud .§. fi.ff. eo. qui
obſtabat intellectui Bar.quia dico q ibi id ideo
eſt quia agitur de bon.poſſ.ſecundum tabu.dan
da antequam contratabuletur:& ſic incertum eſt
an competat vtilis vel directa , quod ſecus eſt in
caſu noſtro : ſicq; incertum eſt ibi an competat
ad totum vel ad partem cum adhuc non ſit na-
tus poſthumus:his enim cōcurrentibus cōgruit
quod vt dicit ibi tex.illa bon.poſſ. ſecundū tab.
non detur donec pōt dari cōtratab. quæ omnia
cum ceſſent in caſu noſtro fiet vt iſtæ duæ cōcur
rant vt dixi:Et ratio differentiæ erit quia in caſu
d.§.fi.ideo non competit ſecūdum tab. qa cum
daretur ad totam ſucceſſionē poſſet poſtea agni
tio reſcīdi natiuitate poſthumi:& pars ſucceſſio-
nis ſeu bonorum ab eo ſcripto per poſthumum
auferri,ſicq; pętor daret p ſm tab.quod eſſet ab
laturus pro parte p cōtratabu.Igitur vt euitetur hoc
incōueniens denegatur ſm tab.& ne ſcriptus re
maneat deſtitutus datur ei cōtratab.ppter q̄s ſuc-
ceſſionē cōſequetur in totū vel p parte p vt attu-
lerit natiuitas vel abortus poſthumi:quæ rō ceſſat
in.d.l.ſi duo .§. fi.quia eo caſu nō q pōt amplius
deueniri ad illud inconueniens:Similiter nō ob-
ſtabat [illegible] rationi differentiæ tex.in.d.l.2.§.
[illegible]mil.

¶Nec ob.illa verba:quia plena fruatur volūtate
pōderando q nō fruitur dicto modo plena volū-
tate cū ſolū ſuccedat in parte:& voluntas teſtato
ris fuit q ſuccederet in totū ergo nō fruitur plena
volūtate ſm Ias.hic qui dicit q iſto mō illud ver
bū plena ſupflueret in tex.qa ſolū frueretur vo-
luntate ſed non plena:allegando aliqua ex qbus
demōſtrat q verbū plena adiectū diſpoſitiōi ali-
qd plus importat vt p eū hic col.fi.in prin.qa cū
reſponſio Decii nō placeat de qua per eum hic
in prima lect.col.fi.ego puto aliter reſpondēdū
& intelligendum eſſe tex. Cuius verba formalia
ſubicio:tamen qa plena fruatur voluntate,plenū
etiam

etiam obſequiū præſtare teſtatoris iuditio ꝓ ſui
parte debet : Nam conſideto tex. non dicere q
emācipatus plene fruatur:quod ſi diceret poſſet
forte tollerari,quod Ias.dicit,ponderādo plenitu
dinē,& ſuperfluitatem vt audiuiſtis:ſed tex.dicit
q fruitur volūtate plena:& ſic quo ad ipſum fru
entem dicit ſimpliciter eum frui:ſed quo ad vo-
luntatem qua fruitur tex.dicit q illa eſt plena, &
hoc verum eſt:quia erga ipſum inſtitutū eſt ple-
na voluntas:quia vult eum eſſe in omnibus hæ-
redem:& ſic ex parte teſtatoris plena eſt erga in-
ſtitutum:qua plena cum inſtitutus frui velit quia
non vult contratabulare debet eam habere cum
ſua cauſa ſuiſq; vitiis:& iſtud eſt quod vult dice-
re tex. cum dicit q inſtitutus debet etiam plenū
præſtare obſequiū ex ſui parte, quaſi velit dicere
q inſtitutus non pōt ea voluntate plena vti in
parte & partibus pro ipſo inſtituto facientibus:
ſed q ea debet vti cū ſua cauſa & ſuis oneribus.
l.pomponius.§.cum quis.ff.de acquirē. poſſ. &
ideo debet præſtare omnibus legata : & iſto mō
hæc verba nō obſtant meo intellectui, & tex.ille
etiam in his verbis remanet declaratus pro veri-
tate quos alii non reperierūt: Eſt bene verum q
inquātum tex.ille loquitur de præſtatione oium
legatorū videtur controuerſiam in hoc pati per
tex.in.l.is qui in poteſtate.§.ſed ſi vnus in verſ.
ſed ſi ſcriptus.ff.de leg.præſtan.ſed non facit ad
caſum noſtrum & eam explicauit Bar.in.d.§.ſed
ſi vnus de quo meminit hic Curt. numero.72.
Cum quibus pro nunc,quia non eſt materia no
ſtra tranſeundum eſt pro vt nec diſcutere voluit
hic Deci.in prima lect.col.fi.ibi item cōtra: Alia
etiā ſatis leuia poſſent opponi de mente Ias.quę
prætermitto quia Dec.reſpōdet,eritq; tibi facile re
ſponſionem trade...

Intel.Ias. ¶Ias.ſ...
repbat. v...

...ſe:conant defe...
...ibi quoq; cum Decio nō pl...
...Quia ego vltra alios cōſidero
...tex. ...prin.loquit qn̄ ambo filii contrat...
lant,& in verſ.pro inde loquit quādo vnus nō
accepit cōtratab.vt patet,cum dicit ſi contratab.
non acceperit,& non dixit non acceperint ſic er-
go in verſ.proinde vnus & non alius accepit cō
tratab.hoc ſtāte ſi ſiquidē ꝓſupponimus cū Ias.
q filius in poteſtate pteritus nō acceperit cōtra-
tab.neceſſe eſſet dicere q emācipatus eas admiſ-
ſerit licet eſſet inſtitutus,ergo non habet ſecūdū
tab.cōtra Ias. ergo ēt nō fruit volūtate ſed fruit
contra voluntatem capiendo fruitionem pro vt
ipſe capit.Præterea licet præteritus non contra-
tabulet:tamen per hoc inſtitutus non habet totū
quia adhuc remanet filio in poteſtate ius dicēdi

nullum vt fuit ſuperius dictū : ſæpius poſt Alex.
hic nūo.22.ergo contra Ias.

¶Circa alios intellectus de qbus per Alex. labo
borare non aliter intēdo:quia reportaremus nō
niſi modicam vtilitatem.

¶Limita ſecundo dictam concluſionem vt nō
pcedat in bon.poſſ.cōtratab.q̄ cōpetit patrono
quia illa cōcurrit cum bon.poſſ.ſm tab, vt tenet
hæc glo.per tex.in.l.ſed cū patrono .ff. de bon.
poſſ.& cū hac opi.tranſeunt Bar. Alex, & cōiter
ſcribentes:Ratio eſt ſecundum Bar.& doct.hic,
quia illa quæ datur patrono non rumpit in totū
teſtamentum:ſed aufert ſolam legitimam debitā
patrono vt ī titulo primo.l.i. ideo pōt cōcurre-
re cum bon.poſſ.ſecundum tab.Sed illa quę da
tur liberis rumpit in totum:ergo non pōt cōcur-
rere cū bon.poſſ.ſm tab. ex quibus infert idem
eſſe ī ea quę datur patri qui pteritus ſolū auocat
legitimam.l. patronus.ff. ſi qui.a pa. fue. manu.
Et quare ſit q bon.poſſ.cōtratab.competens pa
trono non rumpat in totum vide Ias. poſt alios
in.l.i.infra proximo titulo.

¶Ex qbus hæc materia ſatis remanet declarata:
verum vt ſumatim eam comprehendas:cū que-
ritur an & qn̄ bon.poſſ.cōtratab.cōcurrat cū ad-
itione de iure ciuili,vel cū bon.poſſ.ſm tab.ſūt
cōſiderādi qnq; caſus : vt ex pdictis p3 & elicit.
Primus eſt qn̄ filius in poteſtate eſt pteritus.
Secundus qn̄ poſthumus eſt præteritus.
Tertius qn̄ emancipatus præteritur.
Quartus qn̄ filius inſtituitur ſub cōdictione.
Quintus qn̄ pteritur patronus vel pater.

¶Primo caſu qn̄ eſt pteritus iā natus filius ī po-
teſtate:ſi quidē inſtitutus ſit emācipatus: iſte emā
cipatus habet bon.poſſ.ſm tab.ꝓ eius virili licet
pteritus cōtratabulet:& licet ptentione filii in po
...eſtm̄ ſit nullūtñ ex edicto ptoris conſer-
...ꝓ & inſtitutiones illis quibus etiā datur
...q ...trab.Igitur ſit q iſto caſu ipſi emā
...detur bon. poſſ. ſecundum tab.
...declarati in meo intel.tradito ad
...ff.de leg.præſtan.
...ex hoc ſit q ſi hoc caſu eſſet inſtitutus alius
...in poteſtate conſtitutus tanto magis ei dare
tur bon. poſſ. ſecundum tab. vtilis quantum ſit
pro eius virili. Si vero eſſet iſtitutus aliqs ex his
quibus non datur bon.poſſ.contratabu.tunc ſe-
cus eſſet,quia quo ad eos ſtante præteritione filii
in poteſtate nihil conſeruatur vt dictum fuit ſu-
pra hoc modo declarādo.d.l.is qui in poteſtate
in princ.ff.de leg.præſtan.ſm Alexā. hic.col. fi.
ibi inſuper Fulg.

¶Et an iſto caſu hr̄ditas poſſit adiri de iure ciui
li dicendū eſt q non : quia cum teſtamentum ſit
nullū de iure ciuili adeo q eo iure nil aliis conſer
uetur:ſed conſeruatio q̄ ſit fiat equitate prætoria
vt declarat Ias.ī.l.proxima in princi. Igitur ſit ra-
tionabiliter vt de iure ciuili non poſſit adiri.

¶Secūdo

¶ Secundo caſu quando poſthumus eſt præteritus: ſi emancipatus ſit inſtitutus ipſe non poteſt adire de iure ciuili. l. ventre. ff. de acquirē. hær. l. illud. §. fi. ff. eo. Et idem ſi ſit inſtitutus extraneus ff. de iniuſt. teſt. l. penul. & l. cum quidam. §. i. ff. de acquirē. hær. Nam cum dubitetur de nullitate teſtamenti & rumpi poſſit ſicut a principio ſit nullum mediante retrotractione vt declarat Paul. in. d. l. penul. ipſe non poterit adire de iure ciuili a quo emancipatus eſt incognitus ſic declarat Bar. in. d. l. illud. §. fi. in principio. & probatur in. d. l. ventre in principio: & nec extraneus ab inteſtato ſuccedet: Et ideo ſi eſſet inſtitutus, alius q̄ eſſet in poteſtate iſto caſu poſſet adire de iure ciuili ſecundum terminos. d. l. cum quidam. §. ſuū dic vt ibi. Si vero queratur an iſto ſecundo caſu bon. poſſ. ſm tab. emancipato inſtituto detur, & tex. dicit ꝙ non in. d. l. illud. §. fi. ratio eſt ne cum ipſe emancipatus ſolus inſtitutus ſit deueniatur ad inconueniens vt id ꝙ a prætore habeat per ſecundum tab. auferatur in parte ab eodem prætore per contratab. & ſic ne ſit in eodem iure repugnantia vt conſiderat hic Paul: ſed ne remaneat deſtitutus datur a prætore contratab. vt ibi & declaraui ſupra in meo intellect. Et ex hoc fit ꝙ ſimiliter nec in poteſtate exiſtens inſtitutus iſto caſu habet ſecundum tab. licet poſſit adire de iure ciuili, vt etiam animaduertit Dec. nūo. 14. ſimiliter fit ꝙ ſi emancipatus vel exiſtens in poteſtate inſtituti eſſent iſto caſu in ſua virili haberent ſecundum tab. quia ceſſat dictum inconueniens: & eis fit conſeruatio portionis ſuæ vt eſt dictum: Et quia ſi habent eam quando eſt pteritus in poteſtate debent et habere qñ eſt pteritus poſthumus: [illegible] debet plus operari pendē [illegible] tium [illegible] quando [illegible] nec Imol. [illegible] quitur Ale[illegible] 20 [illegible] tus extran[illegible] ei ſm tab. [illegible] quibus non daretur [illegible] nil conſeruatur quando [illegible] lum preteritione filii in poteſtate [illegible] teſtate: ergo nec quando reditur [illegible] te poſthumi: quæ retrotrahitur vt dixi.

¶ Tertio caſu quando emācipatus eſt pteritus: ſi alius emancipatus vel alius retentus in poteſtate vel alius extraneus ſit iſtitutus poterit adire de iure ciuili: anteꝗ contratabuletur: quia cum teſtm̄ valeat de iure ciuili, nec (iure ciuili conſiderato) poſſit rumpi, fit ꝙ poteſt adiri hæreditas de iure ciuili: Nec refert ꝙ poſſit rumpi de iure prętorio quia iſtud Bon eſt in conſideratione inter iura diuerſa: vt [illegible] Paul. hic & Dec. nūo. 13. & 14. & eſt tex. in. d. l. ſi quis in poteſtate. §. ſed ſi ſcriptus, & l. filium in [illegible] ff. eo. & defenſaui ſupra in tertia limitatiōe: Si vero queris an poſſit ex teſtamēto adire de iure ciuili poſtꝗ eſſet cōtratabulatū & dicerē ꝙ nō: quia res reducitur penitus ad cauſam inteſtati: nec de iure ciuili fit aliqua conſeruatio iſtitutis: ſed ſolum fit de iure prętorio: Sed ſi queratur an cōpetat bon. poſſ. ſm tabu. dico ꝙ anteꝗ contratabuletur non poſſunt ſm tab. petere l. 2. §. expectādi. ff. de bon. poſſ. ſm tab. quod puto verum, quando extranei eſſent inſtituti, vel tales quibus non fieret conſeruatio: ſi vero eſſent inſtituti illi quibus conſeruatio fit: tunc dicerem ꝙ ſi eſſent inſtituti in totum non poſſent accipere ſm tab. ne deueniatur ad incōueniens de quo eſt dictum ſupra i ſecūdo caſu: Et per hoc Cur. hic nūo. 65. male ſenſit: dicens ꝙ ex quo poteſt adiri de iur ciuili, debet poſſe dari bon. poſſ. ſm tab. §. i. inſtit. de bon poſſ. Nam nō procedit qñ reſultaret id inconueniens, & d. §. i. non procedit paſſim quando concurrere poteſt bon. poſſ. cōtratab. Sed quando non poteſt habere locum tunc loquitur ille tex. & de plano procedit: ſi vero eſſent inſtituti in eorum virili, dicerem ꝙ poſſent accipere ſecundum tab. quia dictum inconueniens ceſſat: & ſaltem procedit in bon. poſſ. ſecundum tab. vtili argu. maxime ex hoc quod ſtatim dicam: & iſtud dicere magis placet quam quod dicit Rimi. hic: dicens ſimpliciter ꝙ. §. expectandi loquitur quādo impares in gradu erāt inſtituti: qua [illegible] pro intellect. d. §. Si vero teſtamentum eſſet contratabulatum: puto ꝙ illi quibus fit conſeruatio haberent bon. poſſ. ſecundū tab. vtilem pro eorum virili, quia ſi eis competit quando teſtamentum a principio fuit nullum vt dixi in primo caſu: ergo multo magis quando a principio valuit & bonum habuit initium ſuper quibus cogitabitis, quia nullus [illegible] bene aperuit hanc materiam.

108 Declaratur. §. expectādi. l. 2. ff. de bon. poſ. ſm tabu. reſpectu inſtituti.

[illegible] dic, vt in. d. l. 2. §. ſi ſub conditio [illegible]

[illegible] ſuffi[illegible] ibus [illegible] lau[illegible] dē [illegible]. Die. 11. Martii.

FINIS.

¶ Impreſſum Ferrariæ per Franciſcum Rubeū de Valentia. Anno Domini M. D. XXXVII. Menſe Februarii.

REGISTRVM.

a b c d e f g. Omnes ſunt Duerni, Preter g qui eſt Ternus.

¶Primo itaq; ꝑ opi.glo, contra cõem facit: qa remedium contratab.datur ad reſcindendum teſtamentum,l.i.ff.de leg.præſtan.facit tex.in,l. vt liberis ibi reſciſo, īfra de col, Sed quod eſt nullũ rumpi non poteſt.l.nam & ſi ſub condictione, ff.d' inioſt.teſt.ergo ꝓſupponimus ꝙ ſit aliquod de iure ſaltem prætorio cum in præcedẽtibus dictum ſit ꝙ eſt nullũ de iure ciuili,reſpõdet Deci. ꝙ rumpitur quatenus de facto proceſſit.l.ſi dolo ſupra de reſcind.vend.

¶Paul.reſpondet ꝙ id remedium filio in poteſtate datur non ad rumpendum: ſed ad declarãdum nullum de quo dicetur in tertia dubitatiõe nũo.98.Et ideo ſecundum Dec.non ob. tex. in d.l.i,quia loquitur in filio emancipato quod patet vt per eum hic.

¶Ego vero eum tex.retorqueo contra glo. qa tex.dicit:qui iudicium patris reſcindunt p cõtratab.ergo ꝓſuppooit ꝙ ſunt aliqui,qui per cõtratab,non reſcindunt,quia talis eſt natura illius relatiui.l,ea tñ adiectio.ff.de leg.3. ſed emãcipatus & poſthumus reſcindunt per cõtratab.vt hic ergo neceſſe eſt dicere ꝙ filius in poteſtate non reſcindit per contratab.ergo teſtm̃.eſt nullum : qa alias ab eo reſcinderetur,ſicuti p alios vel poſthumos vel emancipatos.

¶Et ſi tu diceres ꝙ dum tex.dicit ꝙ reſcindunt: loquitur reſpectu eorum qui ſunt in actu reſcindendi conducendo iudicium:& ſic non facit cõtra,quia ſunt & qui oon reſcindunt:ſed ab eo facto ſe abſtinent:reſponderem ꝙ tex. non habet eum intellectum:quia nulli dubium eſſet ꝙ illi q abſtinent a contrarabulando legata præſtarent, vt,l.ſi duo,ff.de leg.præſt.i.&.l.is qui in poteſtate in prin.eo.tit,quod ſic itellecta negaret illa litera:& male:ergo verus ſenſus eſt ꝙ illi qui contrabulando reſcindunt præſtant legata certis: perſonis:Ita vt velit ꝙ illi qui contratabulando non reſcindunt,ea ooo præſtant vt ſunt filii præteriti in poteſtate:& iſtud eſt verum,d.l.ſi duo:& d.l.is qui in poteſtate in principio, &,l,ſequenti in princi,ff.eo.

¶Ad tex,in.d.l.vt liberis ibi reſciſo:rñdeo ꝙ id verbum ſtabit proprie & improprie in eo loco vt in.l.i,infra qñ ciui.ac.ꝑiudi,cri. cum aliis quæ ego ſupra dixi nũo.72,ſic rñdet Iaſ.col,12.

92 ¶Conſidera tu,ꝙ ille tex.ſic poſſit ĩtelligi & eſt noua intelligentia vt cum dicat, aut teſtamento penitus non condito: hic comprehendatur teſtamentum in quo filius in poteſtate eſt præteritus:quia & illud eſt ac ſi in initio oullum ſit factũ inſtit.de exhæred,lib. in principio cum aliis de quibus ſupra oumero.73. & cum dicit vel ſi factum fuerit:in hoc non comprehendat teſtamẽtum in quo filius in poteſtate eſt præteritus ex ex quo vt dixi teſtamentum tuoc non dicitur factum inſtit.de exhęr.lib.in principio.Et iſto modo tex.oihil facit.

Noua declaratio ad tex,in l. vt liberis ibi reſciſo ĩ.de col.

¶Ad tex.in.l.fi.§.ſancimus ibi ſtare non patitur infra de lib.præter.quem Rim.hic allegat:tu dic ꝙ referendo ſingula ſingulis nihil facit vt dixi ſupra nũo.69.ibi ſecundo facit.

¶Secundo pro opi.Glo.cõtra cõem facit:quia teſtamenta nulla oon ſunt teſtamenta.l. 2.§.i. ff.quem teſt.aper.ergo contratabu. non darentur ſol.Dec.ꝙ largo modo dicuntur teſtamenta vt ſentit ille tex.ſecundum eum poſt Alex.hic nũo 19.ibi non ob.ꝙ tabulæ:cui nõ ob. quod Rimi. hic nũo.6.col.2,ibi vltimo:ꝓdicta:dixerit hãc reſponſionem ad rem non facere: quia prętor qñ dat in edicto contratab.intelligit de validis.d.l. quod vulgo,ff,eo.ergo licet teſtamentum iſtud large eſſet teſtamentum tamẽ ſi eſſet inualidum non darentur contratab.ergo cum dentur ſit ꝙ eſt aliquod:Quia ego dico ꝙ edictum fuit principaliter factum pro emancipatis,& tunc prætor habuit intentionem ad tabulas validas ſic loquitur.d.l.quod vulgo:ſed cum extẽdit id ad filios in poteſtate præteritos non potuit habere relationem ad teſtamentum validum cum oõ eſſet nec contrarium probatur:vel ſic prætor in cõtratab,quæ dantur ad reſcindendum teſtamentum habuit relationem ad teſtamẽtum validum : ſed ſecus quando contratab.dantur ad declarandũ nullum vt hic.

¶Tertio facit tex. in.l.2.§.expectandi.ff. de ſecund.tab.vbi probatur ꝙ ſi præteritus excluditur a bon.poſſ.cootratab.tempore vel repudiatione hẽt ſcriptus hæres ſm tab.ergo tabulæ valent quia alias nõ daretur ſm tab.l.1.§.ſufficit eo. tit.& ſecundum Rimi.ſunt ponderanda illa verba reuertitur bon.poſſ.ad ſcriptos hęredes quaſi ꝙ eam prius habuerint:ſed non potuerint retentare propter bon.poſſ.contratab.

93 ¶Alex.hic:primo reſpondet ꝙ ille tex.intelligitur in filio emãcipato pręterito quę reſponſio licet viſa fuerit diuinatiua,Rimin.& Deci. tamen mihi placuit:& demooſtro ꝙ ille tex.loquitur in emancipato:dicit tex.ꝙ ſi præteritus fuerit excluſus tempore vel repudiatiooe à bon. poſſ. contratab,ſcriptus habet ſecundum tabu.& iſtud nõ poteſt eſſe in filio in poteſtate præterito:ergo loquitur de emancipato:quod liquet,quia licet ipſe in poteſtate præteritus aliquo modo excludatur a contratabulando:tamen ei remanet beneficium iuris ciuilis dicendi de nullitate:ſicuti excluſus a bon.poſſ,poteſt adire d' iure ciuili.l.licet infra d' iur.delib.& ibi ꝑſcrib.& repudiando bon. poſſ.põt adire de iure ciuili licet ſecus ſit in emãcipato.l.ſuũ,&.l.præte.eo.tit.& ponit hic Alex, nub.22.de cuius dictis dubitauit Curt. nũo.75.

Nouiter declarat tex.in.l.2 §.expectãdi,ff. de ſecũd. tab.reſpectu pręteriti.

¶Et ex hoc ſequitur ꝙ oec ille tex. in principio loquit' de liberis in poteſtate cõtra Deci. qa tex. dicit ꝙ ſi contratab.mox fuerit occupata ſucceſſio defuncti ſequẽdum eſt:ꝙ liberis io poteſtate pręteritis non eſt verũ vt ex prædictis probatur.

¶Idem

¶Idem Alex.ſecũdo reſpondet Deci. ſequitur
Rimi.damnat vt hic per eum:dum facit funda/
mentum ſuper illo verbo reuertitur : quod aliter
non proſequor.
¶Quarto pro opi.glo.facit ea lex.2.i.d.§.ſi ſub
condictione:vbi inſtituto ſub cõdictione caſua
li qui habetur pro prẹterito.l.ſi pater infra de cõ/
dic.inſt.datur bon poſſ.ſecũdum tab.ergo teſta/
mentum valet:Cui Alex.hic pluribus modis re/
ſpondet:ea eſt vera reſponſio : quæ habet q̧ ille
nõ habeatur omnino pro præterito:quod patet,
quia non habet bon.poſſ.cotratab.l.3.§.ſi ſub ea
ff.eo.& hanc nõ immerito amplectitur Dec. hic
licet Rimi,non annuerit vt per eum hic nũo.6.
col.4.ibi:& per prædicta.
¶Quinto arguit Dec.hic:dic vt per eum.
94 Inte. aut. ¶Sexto arguitur de.l.quod vulgo circa quam
ad.l.qđ valde inſudauit Soc.in.l.ſi filius qui in poteſtate
vulgo.ff. nũo.8.ff.de lib.& poſthu.de quo non meminit
eo. hic Dec.eum videbis,quia ſubtiliter inſtat, ſolu/
tio ſecundum Dec.hic ille tex.procedit quando
alio reſpectu quam præteritionis eſſet teſtamẽtũ
nullum vt declaratur exemplis in eo tex. poſitis
vult dicere,exempla licet non reſtringant regu/
lam:tamen declarant .l. damni infecti ſtipulatio
pertinet vbi Bar.ff.de damn. infect. & cum hac
reſpõſione tranſit etiam Cur.hic nũo .53. & licet
ipſi non dixerint iſta eſt ſolu.Imol.& Paul. in.d.
l.ſi filius qui i poteſtate:ego vltra eos dicto poſ/
ſe dici q̧ ille tex.loquitur in bon.poſ.quæ datur
emancipato,cuius prẹteritio non reddit teſtamẽ
tum nullum de iure prætorio , & ſic loquitur in
ea quæ datur ad reſcindendum:& ideo tex. ille
nõ obſtat,& q̧ ſit verum probat illa litera ibi dũ
dicit quod vulgo dicitur liberis datur bon. poſſ.
ergo intelligit de liberis emancipatis : quia illis p
prius data eſt,& non liberis in poteſtate , quibus
non fuit per prius eis data, ſed ad eos extenſa cũ
principaliter fuerit adinuenta pro emancipatis,
& verba debẽt intelligi per prius,l.hoc legatum.
ff.de leg.3. Quod iudicio meo ſuadetur incon/
uincibiliter : vis videre q̧ ille tex. non adaptetur
ad liberos in poteſtate prẹteritos:demonſtratur,
quia in eo non poteſt cadere illa ſucceſſio quã
tex.conſiderat poſſe,vel non poſſe tabulas exi/
ſtere tempore mortis teſtatoris : cũ verum ſit in
ea præteritione ſemper tabulas non exiſtere : qa
ſunt nulle a principio, Et ideo cum non conue/
niant verba legis:nec lex conueniat.l.4.§.totiens
ff.de damn.infect.cum aliis de quibus per Deci,
in.l.qui ſe patris nũo.27.infra vnde libe.
¶Septimo & octauo arguit Dec.dic vt p eũ.
¶Nono Dec.arguit.d.§.eadem inſti.de hæred.
quæ ab inteſta.quem ante eum conſiderauit Ri/
mi.deinde Deci.ſol.q̧ licet ſit eadem tamen ha/
bet diuerſos effectus propter accidentia propter
quæ variatur vt hic per eum:Cuius opinio mihi
videtur ſapere varietatem nam non ſequitur ea/
dem datur:ergo cum eiſdem qualitatibus:vide/
mus náq; q̧ in emancipato datur ad rumpendũ
id quod eſt de iure ciuili validum:& tamen licet
eadem detur filio in poteſtate non tamen dabit̃
ad rumpendum de iure ciuili,cum eo iure ſit nul
lum vt dictum fuit in præcedentibus : & facit qa
verba debent intelligi ſecundum condictionem 95
perſonæ cui aliquid conceditur.l.plenum.§.equi Verba
tii.ff.de vſu.& habit.& dicit Bal.in.l. ex milliari debẽt in/
per illum tex.ff.de mil.teſt. q̧ priuilegium con/ telligi ſm
ceſſum epiſcopo vt poſſit celebrare tempore in/ cõdictio/
terdicti intelligitur vt poſſit etiam cum pontifi/ nẽ pſonę
calibus:& dicit Ang.in.d.§.equitii q̧ ſi teſtator le ad q̃ refe
gat lectum mulieri viduę non videtur legare cul runt̃.
citram de ſirico,cum aliis de quibus per Fely. in
c.cauſam quæ col.12.ibi quibus adde extra de re
ſcrip.& faciunt ea quæ ponit Dec,conſi.65. col.
penul.vbi dicit verba debere intelligi ſecũdum
condictionem loci ad quem referuntur: Sic igi/
tur ad rem:licet ea bon.poſſ.quæ datur emanci/
pato detur filio in poteſtate præterito dabitur ta
men ſecundum condictionem ipſius filii in po/
teſtate:ergo de neceſſitate non ſequitur q̧ eun/
dem habeat in eo effectum : quem habet in filio
emancipato:quia eſt alterius condictionis.
¶Decimo arguit Dec.& ſoluit vt per eum.
¶Vndecimo arguit idem Deci.quia teſtamen/
tum de iure ciuili eſt nullum ratione ſuitatis,quæ
non eſt in conſideratione apud prætorem , qui
vocat emancipatos & noluit præteriri.§. emanci
patos inſtit.de exhæred.libe. ergo teſtamentum
debet eſſe aliquod de iure prætorio : & quamuis
tacuerit id habuit a Rimi.Deci. reſpondet vt p
eum:tu aliter non inſtabis , quia aſſumptum qđ
admittit Dec.non eſt verum:quia q̧ de iure ciui
li teſtamentum ſit nullum ratione ſuitatis hoc eſt
falſum vt ſupra nũo.67.
¶Vltimo facit ſecundum Curci.hic tex. in.l.fi/
lio præterito : ſoluit deinde vt numero ,56. per
eum : quam ſolutionem videas per te : quia iſte
tex.facit in contrarium cũ præſupponat q̧ filio
non approbante ſit etiam nullum de equitate
prætoria.
¶Ex quibus liquet opi.glo.non probari iure.
¶Videndum reſtat an communis opinio quã
ſequor probetur aliquo modo & ſequendo or/
dine Deci.
¶Primo p cõmuni opi.facit tex.in.l.i.in fi.ff. ſi
tab.teſt.nullæ exta. vbi tex.dicit q̧ præterito in
poteſtate & emancipato exhæredato ſucceditur
per vnde liberi ab inteſtato & tex.in.l.fi.ff. de lib.
& poſthu.vbi eſt idem caſus dicit q̧ emancipa/
tus & ſuus ſuccedunt ab inteſtato : Nec obſtat ſi
diceretur vt dicebat Roma. id eſſe conſiderata
ſucceſſione attento iure ciuili;& non attento iu/
re prætorio:quia Alexan.numero.11. in fi. repli/
cat q̧ immo erat nullum vtroq; iure:quia ſi eſſet
aliquod de iure prætorio non haberet locum

96 ſucceſſio ab inteſtato.l.quãdiu ſupra qui admitti
cui aquieſcit Socc,in.d,l.ſi filius qui in poteſtate
numero.8.ibi ſecũdum q̃ videbatur: Decio hic
non quadrat reſponſio Alex. quia iſta lex q̃diu
loquitur de bon.poſſ.ex cauſa teſtati,quę produ
cit ſecundum tab.& non concurrit cũ bon.poſ.
vnde liberi:ſed tex.in.d.l.i.in fi.loquitur in bon.
poſſ.contratab.quæ præſupponit teſtamentum
aliquo modo valere:& certum eſt ſecundũ tab.
peti non poſſe:Nam iſto caſu contratab. cõcur/
rit cum bon.poſſ.vnde liberi.l.filium & ibi Bar.
in ſecunda opp.ff.eo.& per hoc etiam defenſaẽ
reſponſio Cuma.a dictis Socci. Nã dicebat Cu
ma.q̃.d.l.i.in fi.nihil faciebat : quia ibi non pro/
batur concludenter q̃ teſtamentum ſit omni iu/
re nullum ea ratione quia detur vnde liberi, quo
niam illa datur in eo.tex.quia prætor cõtulit om
nia beneficia ſua cuilibet remedio iuris ciuilis : at
Socc.nũo.8.ibi Cuma.vero:replicabat,q̃ cũ re/
ſpectu emancipati res non eſſet in cauſa inteſtati
tam de iure prætorio quam de iure ciuili non de
buiſſet ſuccedi ab inteſtato vt dicebat Alex. Nã
dico q̃ cum dictum Alex.infringatur vt dixi de
fenſatur conſequenter ſol.Cuma.cũ qua in effe.
ctu idem Socci.videtur reſidere : quia in effectu
dicit ipſe idem vt patet eo.nũo.8.ibi: & ideo di/
ci poteſt: Et quo ad ea quæ ibidem dicit tãgẽdo
an exhęredato non rite:ratione præteritionis de
tus contratab.dictum fuit ſupra nũo.50. non re/
peto:& cum prædicta ſatis ſint dubitabilia igitur
pro hac opinione.

Bo.poſſ. vñ liberi qñ daẽ p̄ cedẽte teſtamẽto.

¶Ego aliter ponderaui eum tex. qui equiperat
eum caſum:caſui quo pater nullas tab.reliquiſſet
quo caſu certum eſſet q̃ nulla daretur validitas
de iur pretorio:ergo nec eo caſu debet poſſe da
ri:niſi dixeris q̃ habet tex.relationem ad illa ver/
ba:partem dimidiam:ſed ego dico q̃ debet om/
nia præcedentia qualificare.l.ſi idem cum eodẽ.
ff.de iuriſdi.om.iud.

¶Nec obſtat inquantum Roma. conſiderabat
id eo in tex.fuiſſe,non eo quia teſtamentum eẽt
omni iure nullum:ſed ne alias emancipatus eſſet
omni remedio deſtitutus demonſtrando vt hic
per Alex.nũo.12.qui reſpondet: ſed in reſpõſio/
ne corrigitur a Rimin,ac late a Ias, nũo.11. col.i.
poſt medium : vos videatis & hic per Deci. nu/
mero.11.col.2. in fine ibi, ſecunda eſt principalis
ideo aliter reſpon.q̃ immo emacipatus potuiſ/
ſet contratabulare tanquam non rite exhæreda/
tus.l.non putauit.§.nam queuis.ff. eo.quod nõ
admitto quia contrarium fuit ſupra oſtenſum;
numero.50.

¶Ego dico non fuiſſe deſtitutũ omni remedio
contra Roma.quia ille emancipatus exhæreda/
tus poterat expectare & videre ſi infra debitum
tempus præteritus contratabulaſſet:& eo contra
tabulante ipſe quodq; emancipatus ſucceſſiſſet
ab inteſtato:& ſi non contratabulaſſet hæres ſcri
ptus potuiſſet habere ſecundum tabu.l.2.§.expe/
ctandi,ff.de ſecund,tab.qui ſcriptus potuiſſet p
exhæredatum compelli adire,vt per Bar.in.l. q̃/
diu.ff.de aquir.hæred.& exhæredatus querelam
inſtituiſſet vt dicit etiam Rimi.hic nũo.6. col.3.
& faciunt quæ tetigi ſupra nũo.44.& nũo.93.

¶Secundo pro cõmuni opi.facit ratio ſecũdũ 97
Alexã.quia maior eſt defectus præteritionis quã
numeri teſtium patet:quia teſtamẽtum ſubſtine/
tur licet interueniat defectus numeri teſtiũ.l.hac
conſultiſſima.§. ex imperfecto infra de teſta.& ta
men nõ ſuſtinetur aduerſus defectum præteritio
nis.l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de libe.& poſthu.
Sic videmus q̃ præteritio filii ignorãter a milite
facta reddit teſtamentum nullum.l.ſicut certi : &
l.ſequenti infra de teſta.mil.& tamẽ defectus nu/
men ſeptem teſtium non viciaret.l.i.&.l.lutius,
& ibi nota.ff.eo.tit.

Maius ẽ vitiũ p̄teritionis q̄ numeri teſtium.

¶Ias,& Rimi.hic reſpondent: q̃ Alex. dictum
procedit attento iure ciuili : ſed ſecus eſt de iure
prætorio:a quo ſolemnitas teſtium fuit adinuen
ta.§.i.inſt.de teſta.& ideo etiam de iure prętorio
quandoq; ſubſtinetur teſtamentũ non obſtante
defectu pręteritionis.l.filio pręterito, &.l.poſthu
mus,ff.de iniuſt.teſt, & ſic apud prætorem non
eſt maius vitium contra Alex.

¶Dec.hic improbat hoc quod dicit Ias.ex non
nullis quibus facile eſt reſpondere: ſed non curo
referre:quia idem Dec.fortius ſubiũgit q̃ nec ali
quo iure ſit maius vitium præteritionis:Mouen/
tur, quia Bart.in.d.l.filio præterito col.fin. verſ.
quero,quid ſi teſtamentum:dicit q̃ vbi eſt defe/
ctus ſolemnitatis in numero teſtium:teſtamentũ
non poteſt approbari:ſecus quando adeſt defe/
ctus præteritionis:Tu defendendo opin.prædi/
ctam reſponde:q̃ dictum Bar.non eſt verum in
quantum dicit q̃ poteſt approbari teſtamẽtum
nullum ratione præteritionis vt viſum fuit ſupra
nũo.74.cum ſequen.inſurgit ſecundo.

¶Quia iura: quibus mouetur Alexã. non pro/
bant:nam ideo approbatur aduerſus numeri de
fectum,quia eſt fauor filii,ſed nõ approbatur ad/
uerſus vitium præteritionis,quia illud non eſt in
fauorem filii:quæ truffa eſt:quia nec quando ad/
uerſus præteritionem approbatio cederet inutili
tatem filii approbatur teſtamentum:tex,eſt in.d.
l.ſi filius qui in poteſtate.ff.de liber. & poſthum.
vbi ſecundum cõmunem intellectum pręſuppo
nitur q̃ præcederet primum teſtamentũ in quo
filius in poteſtate eſſet exhæredatus:& licet in ſe/
cundo teſtamento prætereatur vt ibi tamen pri/
mum teſtamentum non rumpitur : quia ſecun/
dum fuit nullum:& tamen filio eſſet vtile q̃ ſecũ
dum valeret de iure ciuili : quia per eum tollere/
tur primum in quo filius ipſe erat exhęredatus.l.
cum ſecundo.ff.de iniuſt.teſt. & ſtatim dicetur
& contra ſecundum darentur cõtratab.ſicq; fili/
us ſuccederet:Idẽ probatur in.l.3.in fi.ff.de libe.
& poſthu.

& poſthum. vbi filius a primo gradu erat præteritus a ſecundo exhæredatus: primus gradus eſt nullus:& tamen eſſet vtile filio ꝙ valeret quia filius contratabularet primum:& per conſequens etiam ſecundum a quo erat exhæredatus.l. non putauit.§.a primo verſ.ſed ſi poſt mortẽ .ff. eo.

¶ Tertio pro cõmuni opi. allegatur per Alexã. tex.in.d.l. ſi filius qui in poteſtate vbi ſecundum teſtamentum in quo filius eſt præteritus non tollit primum:ergo fit ꝙ non poteſt valere, quia ſi poſſet valere tolleret præcedens.d.l.cum ſecundo: Sed certe non ſequitur teſtamentum ſecundum in quo filius eſt preteritus non tollit primũ: ergo nullo iure valet: quia ſtât ſimul ꝙ poſſit valere de iure prætorio: non tamen de iure ciuili: & tamen non tollatur primum .d.l. cum ſecundo vbi glo. Bar.& alii: licet ſecus foret, quando vnum teſtamentum valeret ſolum de iure prætorio a ſui principio vt per Imol.& Paul. in.d.l. cum ſecundo:& ita reſident Moder.hic.

¶ Quarto & Quinto poſſet argui ex officina Areti; vt per Iaſ. & Deci. quibus nollo addere aliquid.

¶ Vltimo mouetur Dec. ratione: Nam dicit ꝙ non videtur ꝙ teſtamentum poſſit valere de iure prætorio: ſi non valet de iure ciuili, quia non ſubeſt equitas quare prætor id fecerit: quæ ratio poteſt tollerari: licet non concludenter demonſtret equitatem non adeſſe, concludatq; ꝙ vbi adeſſet equitas teſtamẽtum deberet a principio valere de iure prætorio, licet a principio non valeret de iure ciuili ratione præteritionis filii in poteſtate:& ideo apud me nõ eſt recepta: quia in.l. 3.§.fi.ff.de liber.& poſthu. fauore filii ille primus gradus a quo filius eſt præteritus deberet valere de iure prætorio:& tamen nullo iure valet vt ſtatim demonſtrabo: Et prætermiſſis his quæ dicit Curt.& ex prædictis per alios dictis elicit hanc communem concluſionem: quæ rationibus nõ multum concludentibus hactenus defenſata per alios fuit vt liquet ex iam dictis aliter fundabo.

¶ Ego pro cõmuni opin. arbitror eſſe caſum in d.l.3.in fi.ff.de libe.& poſthum. Namq; vt induxi ſupra in ſecundo loco in fi. ibi primus gradus eſt nullus vtroq; iure ratione præteritionis filii in poteſtate: de iure ciuili hoc eſt clarum: de iure prætorio idem eſſe deprehendetis: quia ſi valeret de iure prætorio iam eſſet nata contratabul. quæ datur quando valeret de iure prætorio, licet non valeret de iure ciuili: vt admittit hic glo. & cum ea tenentes: & dictum fuit ſupra in primo argumento contra iſtam communem opinionem: ergo ipſa contratabu. ſemel nata:& rupto primo gradu rumperetur & ſecũdus gradus a quo erat exhæredatus vt.d.l.non putauit.§.a primo: verſ. ſed ſi poſt mortem.ff.eo. Sed tex. in.d.§. fi. contradicit: ergo datur ĩtelligi ꝙ erat omni iure nullus: & quemadmodum ſecundus gradus ſe habet ad primum ſic ſe habet ſecundum teſtamentum ad primum, vt dicit Paul. in .d.l. ſi filius qui in poteſtate .ff. de liber.& poſthu. vbi Alex. col.4. ibi ſecundo mouetur: & fuit etiam ſupra dictum.

¶ Quod ſemper mihi placuit: Cum non poſſit meum caput intrare: ꝙ prætor qui fauet præteritis in tantum vt etiam emancipatum noluerit præteriri, & ſi prætereatur adinuenit ei remediũ contratabulandi id teſtamentum quod valebat de iure ciuili.§. emancipatos inſtit. de exhæred. liber. voluerit teſtamentum ꝙ erat de iure ciuili nullum ex præteritione filii in poteſtate: validare de iure prætorio ad finem vt per contratabulas poſſit filius præteritus illud rumpere: Nam ſi prętor id quod eſt validum quęrit rumpere fauore preteriti quorſum facere ꝙ id quod non valet valeat vt & ſucceſſiue rumpatur: Certe id ſine ratione factum eſt: quia fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pauciora, & circuitus inutilis eſt euitandus.l. dominus teſtamento.ff.de condict. indeb.& hæc adhærent his quæ etiam Paul. conſiderat hic col.3. ibi mirandum eſt.

¶ Nec obſtat ſi diceres id factum eſſe vt poſſit habere remedium prætoris: ꝙ ipſe filius quandoq; excluſus a beneficio iuris ciuilis poſſit intentare: quia dico ꝙ ſufficit id remedium ei competere ad declarandum nullum vt dicetur ſtatim in tertia dubitatione ad quam deueniamus.

¶ Circa tertiam dubitationem: quæ habet: ꝙ poſito ꝙ teſtamentum ſit ex prætermiſſione filii in poteſtate omni iure nullum: qualiter poterit locum ſibi vendicare bon.poſſ. contratabul. quæ datur ad rumpendum: & quod ruptum eſt rumpi nõ poteſt, vt tangitur in hac glo. in verb. petita & per Bar. in qua difficultate pauciſſimis immorabor: Iacob. de Raue. dicebat ꝙ licet teſtamentum eſſet nullum:& propterea non poſſet rumpi: aderat tamen ſpes ꝙ filius approbaret.l. filio præterito.ff. de iniuſt. teſt.& iſta ſpes eſt illa quæ rumpitur: Bar. hic hanc rationem improbat vt in voce dixi. Alexã. impugnat dicta Bart.& etiam rationem Iacob.& multa dicit: Contra quem inſurgit Rimi. dicatis vt per eos poſt Paul. col.4. 98

Qualiter bo. poſſ. ꝯ tabul. poſſit habere locũ ſi teſtm̃ ſit omni iur̃ nullum.

¶ Bar. alio modo ſoluit difficultatem: quæ ſolutio non placet Alexan. quia videmus ꝙ inſtitutus habet contratabul.& tamen ab eo non pendet approbatio .l. illud .§. fi.ff.eo.& vt latius per eum hic: & per Rimin. numero.7.col. ſecunda in principio.

¶ Paul. de caſtr. hic ſoluit aliter difficultatem: dicens ꝙ iſta bon.poſſ.contratab. hoc caſu datur ad declarandum nullum de iure prætorio ſicuti ius dicendi nullum datur ad declarandum nullum de iure ciuili, quem Alexan. & poſteriores ſequuntur.

¶ Sed videtur hæc opinio dubitabilis: quia ſi conſideramus ius antiquum: ipſa bon. poſſeſſ.

cauſa cognita decernebat,l.3.§. ſi cauſa cognita: & ibi Bar,ff.de bon.poſſ.& ſtatim eum erat decreta acquirebatur.l.i.§. decretalis,ff. de ſucceſſ. edict.& hodie ſtatim,q coram iudice agnoſcit acquiritur.l.fi.ſupra qui admitti: quomodo igit poteſt verificari q detur ad annullandum cum neutro iure aliqua ſententia vel annullatiua vel declaratiua nullitatis expectetur,quam expectari debere innuunt doct.dicentes q datur ad declarandum nullum de iure prætorio:ideſt dicere q datur vt teſtamentum declaretur nullum de iure prætorio:Certe non poteſt videri quomodo id poſſit procedere: & quoſdam in.l. ſi filius qui in poteſtate.ff.de lib.& poſth.hac ratiõe dubitaſſe de opi.Paul.non prætereo.

¶Qua non obſtante erit non recedendum a Paul.Nam modo quo contratab. datur emancipato ad rumpendum: eodem dabitur exiſtenti in poteſtate prætento ad declarandum nullum.

¶Demonſtro ſola agnitione bon.poſſ. contratab.hodie & ſtatim quod erat olim decreta filio, teſtamentum rumpitur licet detur ad rumpendum:glo. in.l.fi.§. vos itaq; in verſ. pro antiqua. ſupra de cur.fur.cum mille cõcordantibus quos congerunt Alexan,numero.4.Ias.numero.3. in d,l.fi.ſupra qui admitti:ergo ſi agnoſcatur per in poteſtate prætentum vel ei decernatur ſtatim declaratur teſtamentum eſſe nullum abſq; eo q ſuper nullitate feratur aliqua declaratoria ſicuti rumpitur abſq; eo q ſuper ruptura aliter declaretur. Iſtud eſt quod voluere doct. quorum opi. ſane intellecta non debet amplius dictam ob rationẽ videri dubitabilis:Et modum proponendi bon. poſſ,contratab.ponit Bar.in.l.illud in fi. princi. ff.eo.& dixi in præludiis ſupra in fi. & intelligo q iſta: quæ datur alias defertur ad rumpendum vel ad declarandum eſt edictalis & nõ eſt decretalis vel iuditialis: ne incidamus in abſurdum vt filius dicatur eã habere anteq̃ habeat ideſt agnoſcat vel ſibi decernatur.

¶Nec prędictæ opinioni obſtat:quod Cur.hic numero.58.poſt multa verba reincidit in duobus verbis contra Paul.vt dicamus bon.poſſ. cõtratab.non dari ad declarandum nullum de iure prætorio:quia iſtud eſſet nullius effectus: ex quo de iure ciuili teſtamentum eſt nullum:ſol,ego dico q eſt alicuius emolumenti, quia poſſet filius eſſe excluſus a iure dicendi nullum de iure ciuili a quo excluditur ſaltem triginta annis Bar.in.l.filio præterito,ff.de iniuſt.teſt. Alexan. in.l.vnica col.3.ſupra quando non pet.par. & ideo habebit remedium iuris prætorii per bon. poſſ. contratab.& faciunt ea quæ ponit hic Alexã.numero,22.&.23.& quæ dixi numero.93.& num.44. Nec obſtat cum ipſe cõſiderat.l. q vulgo.ff. eo. quia ſuperius nũo.94.fuit reſponſum; Cętera p alios dicta vide per te.

GLO. FI. IN VERB. SECVNDVM TABVL.

¶Ex dictis glo.& Bart.in voce declaratis duo, eliciuntur:primum an bon.poſſeſſ. contratabul. cõcurrat cum aditione hæreditatis de iure ciuili,

¶Secundum an bon.poſſ. contratab. cõcurrat cum bon.poſſ.ſecundum tab.

99 Bo. poſſ. ɔ̃ tab. cõ currit cũ aditione de iure ciuili.

¶Circa primum de quo fuit dictum vnum verbum ſupra numero.30. glo. concludit q bon. poſſ,contratab.concurrit cum aditione hæreditatis de iure ciuili hoc eſt dicere q hæres ſcriptus poteſt adire,licet teſtamẽtum ratione præteritionis poſſet contratabulari allegat glo.tex.in.l. ſi is qui in poteſtate.§. ſed ſi ſcriptus. ff.de leg. præſt. facit.l.filium verſ.dixi.ff.eo. & iſta concluſio videtur de plano procedere:ſed.

100 Alexã.rõ p Ias.reprobata defẽdit a Decio: ſed nõ bene.

¶Difficultas ſtat ſuper eius ratione: & dicebat Alex.hic nũo.31.rationẽ eſſe: quia ſicuti prætor non poteſt facere quem hæredẽ directo.§. quos autem inſtit.de bon.poſſ,& ſicuti non poteſt facere quem deſinere eſſe hæredem.l, & ſi ſine.§. ſed q papinianus in fi,ff.de mino.glo.in.l.i.ſubſtitutione.ff.de vulg.& pupil.ita nõ debet poſſe impedire quem fieri hæredem de iure ciuili: quæ reſponſio diſplicet Iaſ.hic nũo.13.&

¶Contra eam mouetur: Primo auth. Bar.in.l. cum ſecundo,ff.de iniuſt.rupt.teſt.in fi.qui dicit q prætor per bon.poſſ. poteſt impedire quem fieri hæredem de iure ciuili.

¶Secundo quia cõſequentia:quam facit Alex. non valet,quia multa impediuntur fieri: quæ facta tenent.l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.

¶Tertio quia glo.ſecũda & ibi Bart.& alii in.l. illud in prin.ff.eo.& glo.primã:& ibi Bar. & alii: in.l.vt liberis,ff.de col.adfirmant q bon. poſſeſ. contratab.intẽtata antequã adeatur de iure ciuili reducit ad cauſam inteſtati.

¶Dec.hic in prima lectura nũo.14. defendẽdo Alexan.dicebat q Bar.in.d.l.cum in ſecũdo nõ dicit q per contratabu.impediatur adire de iure ciuili:ſed dicit q per eam aufertur hæreditas hæredi ſcripto:Nec declarat qualiter auferatur, an ante aditionem vel poſt:& per hoc reſpondetur & bene ad primum argumentum Ias.

101 Bo. poſſ. ɔ̃ tab.qñ reducit ad cãm inteſtati remiſſiue

¶Et ad tertium reſpondetur:q Bar.in.d.l.illud non dicit hoc:ſed dicit q bon.poſſ,contratabu. petita reducit ad cauſam inteſtati ſi ſcriptus eius timore ductus non adeat de iure ciuili: & ibi expreſſe dicit q poſſit adiri etiam ſi ſit petita bon. poſſ.contratab.per quæ declaratur id quod ipſe Bar.dicit in,d.l.vt liberis in princi. ibi contra. & oppo.& ſic tenet ibi Ias.col.4.ibi in prima parte glo.cum aliis per eum allegatis declarando vt p Decium ibi nũo.21.

¶Ad ſecundum reſpondet Dec.q reg.d.l.patre furioſo procedit in alia materia: ſed in materia noſtra iſta duo parificantur, quia ſicut non

poteſt

poteſt prætor facere deſinere aliquem hæredem
pariter,nec poteſt impedire aditionem hæredi/
tatis de iure ciuili:Cũ his tráſit Curc.hic nũo.64.
¶Hanc ego ſententiam nó admiſſi,quia Deci,
non bene reſpondet ad ſecundum argumentũ
Ias.Nam Dec.nó probat ꝙ iſta duo ſint pariter
tractanda:& in fauorem Ias. conſidero tex. in.§.
emancipati inſtit.de hæred.quę ab inteſt.vbi prę
tor vocando ab inteſtato emancipatos facit vt
ſuus ſolum pro parte hæres fiat.ergo prætor po
teſt impedire quem fieri hæredem de iure ciuili:
& ſic & per conſequens adire hæreditatem: & ió
ratio Alexan.mihi non placet.

102 ¶Ego prætermiſſa ratione alia quá tangit Dec. *Ró authoris.*
quæ minime Curtio placuit vt per eum nũo.63.
Dico rationem eſſe:qa ex quo prætor voluit da/
ri remedium contratabulandi inquantum datur
ad reſcindendum conſequens eſt vt ex hoc di/
camus eum demonſtraſſe intentionis ſuę fuiſſe,
ꝙ teſtamentum remaneat validum pro vt eras
de iure ciuili, argumento eius ꝙ dicit Bart. in.l.
non dubium ſupra de.ll.col.3.ibi opp.de titulo:
cum alus de quibus ſupra nũo.61.Cum itaq; no
luerit teſtamentum ſtare firmũ,ſed reſcindi poſ/
ſe per contratab.voluit ſalua reſciſione relique/
re ius ciuile in tactum:& per conſequens nil de/
traxit ſalua reſciſione facultati adeundi de iure ci/
uili. Poterit igitur adiri hæreditas de iure ciuili:
non quia prætor non potuerit aditionem impe/
dire:quia eſt falſum.d.§.emãcipati, ſed quia eam
impedire noluit.

¶Sic dicit in ſimili Bart.in.l. ex aſſe. col.i.ff.ad
trebel.ꝙ ſenatus conſul.trebel. non facit quam
deſinere eſſe hæredem non,quia non poſſit, ſed
quia noluit.

¶Iſta concluſio limitatur,vt non procedat,quã
do eẽt ꝑteritus filius i poteſtate iam natus vł po/
ſthumus, q poſtea naſcať anteq̃ adeať hr̃ditas,
Nam tunc de iure ciuili non poteſt poſtea adiri
hæreditas ex teſtamẽto:quia tali præteritione res
reducitur ad cauſam iteſtati.l.1.in fi.ff.ſi tab. teſt.
nul.exta.l.fi.ff.de lib.& poſth.l.illud.§.fi.ff.eo.&
per Ias.hic nũo.13. & hæc comprehendunt om
nia:q̃ latius dicit hic Cur.nũo.68.&.69.i.2.&.3.
caſu:& Dec.hic nũo.14.in fi.quę limitatio decla
rabiť latius .j. ſub nũo.107.ibi primo caſu.

¶Limitatur ſecũdo,niſi inſtitutus eſſet emanci/
patus & teſtamentum a principio valeret: poſſet
tamen annullari vt quia præteritus eſſet poſthu/
mus:Nam donec pendet natiuitas eius non po/
teſt emancipatus licet inſtitutus adire de iure ci/
uili hæreditatem caſus eſt in.d.l.illud in fi. vbi vi
de Bar.pro ratione quam notabis: & idem eſt ſi
hoc caſu eſſet inſtitutus extraneus.l.ventre.ff.de
acquiren.hæred.vel alius qui non ſit in pari gra/
du cum poſthumo.l.cum quidam.§.i.ff.de acqr.
hæred.& dixi ſupra nũo.30.& declarabitur meli
us infra ſub nũo.107.ibi ſecundo caſu.

¶Limitať tertio vt procedat qñ ꝑterito eman/
cipato eſſet inſtitutus aliquis ex liberis ſic loquiť
tex.in allegata.l.is qui i poteſtate.§. ſed ſi ſcriptus
ff.de lega.præſtan.ꝙ patet ibi quod ex libris eſt:
facit.l.ſi ex duobus la ſecũda.ff.eo.ſecus ſi eẽt in/
ſtitutus extraneus:quia iſto caſu ipſe non poterit
hæreditatem de iure ciuili adire.l. cũ emãcipatus
in prin.ff.eo.facit.d.l.filium ibi nil laturi ex hære
ditate.ff.eo.ſic tenet Ias.d.nũo.13.Cur.nũo. 67.
qui in hoc caſu, quando extraneus eſt inſtitutus
tenet in nũo.70. cótrarium & ſibi cõtradicit in
paucis:& idem ait Ias.in.l.vt liberis nũo.3. in fi.j.
de colla.qa nihil eſt cóſequuturus de hæreditate
& ſic futurus eſſet hæres de iure ciuili vano noíe
tantũ:& cum his in hoc caſu qñ extraneus ſit in/
ſtitutus tranſit Dec.in.d.l.vt liberis nũo.21.

¶At ibi Dec.tenet ꝙ idem ſit licet ſint inſtituti 103
aliqui ex liberis contra Ias.& alios: Moueť:quia *Decederẽ*
eo caſu videretur decedere pro parte teſtatus re/ *poſſe ꝑ*
ſpectu inſtitutorum,& pro parte inteſtatus reſpe *parte ite/*
ctu emãcipati pręteriti,ꝙ etiam ex poſt facto ius *ſtatus q̃li/*
non patitur per ea quæ ipſe dixit in.l.ius noſtrũ. *ter decla/*
ff.de reg.iur.vbi dixit:Quem decedere pro par/ *retur.*
te inteſtatũ ex poſt facto.l.circa.ff.de inoffi. teſt. *In quo*
procedit in eo caſu quo poſt aditam hæreditatẽ *Deci.de/*
teſtamentum rumpitur mediante ſententia iudi *cipitur.*
cis ad querelam exhæredati: Nam cum ſenten/
tia iudicis ſit ſtricte intelligenda: Nec ex eius ver
bis ſit aliter eliciendum quam verba ſonant Bar.
in.l.iulianus verum debitorem col.3.ff. de con/
dict.indeb.Fulg.conſil.140.præſuppoſito: meri/
to ſententia reſtringitur vt teſtamentum eo caſu
pro parte rumpatur: ſecus ergo ſi teſtmentum
pro parte ex diſpoſitione legis ante aditam hæ/
reditatem rumpatur: tunc etiam ex poſt facto
in totum rumpitur: vt not. Bart. per illum tex,
in.l.penult.ff.de iniuſt.teſtamẽ, Non obſtat tex.
in.d.§. ſed ſi ſcriptus: quia dum ibi dicitur tuetur
illum:intelligitur ab inteſtato.l.non putauit in fi.
ff.eo.ſic dicit ipſe.

¶Cuius ſententia mihi non placuit: Primo qa
concluſio doct.loquitur de ruptura teſtamenti,q̃
fieret poſt aditam hæreditatem: Nã & cõiter ſcri
bentes fatentur ꝙ ſi prius rumpatur teſtamentũ
q̃uis hæreditas adeatur,iſto caſu res reducitur ab
ſolutę & indiſtincte ad cauſam iteſtatũ & an hoc
non obſtante poſſit adiri de iure ciuili dicam in/
fra ſub numero.107.ibi tertio caſu: Sed nũc diſ/
ficultas eſt nunquid antequam rumpatur, poſſit
adiri hęreditas de iure ciuili vt colligitur ex dictis
etiam Dec.ibi nũo.21.& ideo argumẽtum ſuum
nihil concludit:quia ratio qua ipſe mouetur ꝙ
etiam iſto caſu quis non poſſit decedere pro par
te teſtatus:loquitur quando teſtamentum rumpi
tur ante aditam hæreditatem: ſic ipſe loquitur in
d.l.ius noſtrum pro vt fideliter ſupra retuli.

¶Secũdo quia ad.d.l.penult. eſt aduertendum
quia loqtur in poſthumo ꝑterito inſtitutis extra/
neis,

neis,& ideo nimirũ ſi ibi donec poſthumus põt rumpere pro parte, nõ põt adiri de iure ciuili & in hoc cõcordat cum proxima limitatione iam dicta: Sed cum vult q teſtamentum quod pro parte rumpitur præteritione filii rumpatur in totum:ita q res in totum reducitur ad cauſam inteſtati loquitur ĩ poſthumo quo caſu dic q ruptura quæ fit propter natiuitatem poſthumi præteriti trahitur retro ad tempus mortis, vnde ſicuti a principio teſtamentum eſſet nullum & non potuiſſet pro parte valere:ita fit q iſto caſu ſit nullũ & non poſſit pro parte valere ex quo hęc ruptura retro trahitur:& facit per conſequens teſtamẽtum eſſe nullum a tempore mortis teſtatoris: ac ſi natus eſſet filius pręteritus:quo caſu certum eſt q teſtamẽtum eſſet nullum in totum: nec ex eo poſſet adiri hæreditas,vt dixi in prima limitatione:& dicam infra ibi,primo caſu,ſic poſt glo.declarat ibi Paul.quæ ratio ceſſat in caſu quo teſtamentũ poſſit rumpi propter emancipati præteritionem:quæ non retrotrahitur nec facit q teſtamentum ſit a principio nullũ,ergo hæreditas de iure ciuili poterit adiri contra Deciũ, & p cõmuni opi.quæ probatur in.d.l.ſi ex duobus:& d.l.is qui in poteſtate .§. ſed ſi ſcriptus,ff. de leg. præſtã.Cui non congruit reſponſio tradita per Deci.vt retuli:quia dico q cum tex.dicit q tuetur:non intelligitur ab inteſtato vt dicit Dec.ſed intelligitur q tuetur ex teſtamento: & q debeat ſic intelligi probat verſ.ei ſubſequens cum dicit, ita autem tuendus eſt: Nam dicit ibi tex.q ſi ex minore parte ſcriptus ſit & adierit non tuebitur ſic vt maiorem partem habeat: & tamen ſi res ad cauſam inteſtati reduceretur deberet habere maiorem partem,quia deberet in ſemiſſe ſuccedere ab inteſtato: vt quia ipſe non adiuiſſet glo. eſt in.l.non putauit.§.fi.in glo.fi.ff.eo.& in.l.filium .§.ad eum in verſ. ſcripſæ .ff, de legat.præſtand.

Sed quod eſt fortius mihi videtur verius vt quod dictum eſt de liberis ſcriptis habeat locum etiam quãdo eſſent ſcripti ſoli hæredes extranei, Nam nec iſto caſu impeditur adiri hæreditas de iure ciuili contra Ias.Cur.& Dec.moueor.

Primo per tex.in.l,filium in principio.ff. eo. ibi dixi ſi ſcripti hęredes, vbi eſt tex.clarus de hoc qui loquitur in extraneis ſcriptis vt probat litera illa: ibi nil laturi:& hoc eſt de intentione Bar. in.d.l.illud .§. fi. in fi. dum dicit q ſi ſcripti timore bon.poſſ.contratabu.non adibunt de iure ciuili res reducetur ad cauſam inteſtati: quaſi velit q poſſint adire.

104 Declaratur ꝯ Ias. l.cũ emãcipatus ĩ pn.ff.eo.

Secundo moueor per tex.in.d.l.cum emancipatus .ff. eo. in principio: vbi ego conſidero q per hæredem ſcriptum fuerat adita hæreditas: hoc mihi demonſtrat text. qui dicit omne ius transferri quod per cauſam hæreditariam hæres nanciſcitur: Nam nihil nanciſcitur quis per cauſam hæreditariam niſi adeat hæreditatem: adde quia tex. dicit q ſcriptus præſtat prædia & & ſeruos quos præſupponit ex cauſa hæreditaria eundem nanciſci: ergo præſupponit hæreditatem adiuiſſe.

Non ob.adducta p Iaſ.qa tex.in.d.l. cũ emãcipatus pbat cõtra eũ,vel nihil facit cõtra meam opinionẽ,qa qñ nõ intelligaẽ vt ego intelligo:dicẽ q ille tex.loquiẽ qñ ante aditionẽ pteritus accepit bon.poſſ.cõtratab:Nã tũc oẽs admittũt q res reducitur ad cãm inteſtati ſi ſcriptus nõ adierit antea:aut igiẽ ibi antea non adiuerat ſcriptus & non facit contra me: aut adierat antea vel vult adire & facit pro me,quia tex.non dicit q cauſa reducaẽ ad cãm inteſtati ſed ſolum dicit q ſcriptus compellitur tradere ea quæ habet penes ſe: Nam ex hoc nõ ſequitur q res reducatur ad cauſam inteſtati licet bona hæreditaria non remaneant penes ſcriptum:ſic videmus q per fideicõmiſſum,quis reſtituit omnia & nihil retinet maxime quando eſt prohibita falcidia & trebell. & tamen nemo dixerit rem reduci ad cauſam inteſtati, & per hæc etiam reſpondetur ad ponderationem quam Ias. facit de.d.l.filium ibi nil laturi.

105 Bo. poſſ. ſm tabu. an cõcurrat cũ cõtratab.

Circa ſecundũ:quod eſt an bon.poſſ.ſm tab. cõcurrat cũ bon.poſſ.cõtratab: Doctores valde laborãt vt p Alex.hic nũo.31.Ias.13. ibi extra gl, Rimi.nũo.8.col.1.in fi.Deci.nũo.25.in prima lectura,& in fi.i ſecũda lectura Curc.nũo,70.Ego eorũ dicta & iſtã materiã expediã per concluſionem & fallentias referendo dumtaxat magis vtilia & neceſſaria.

106 Et diſcutiẽ intelligẽtia .l. ſi duo .§.fi. ff.de leg. præſtan.

Concluſio itaq; ſit q bon.poſſ.ſm tab. nõ cõcurrit cũ cõtratab,tex.eſt hic.

Fallit iſta concluſio vt non procedat quãdo inſtitutus & præteritus eſſent in gradu pares ſm Bar.hic qui mouetur p tex.in.l.ſi duo.§. proinde ff.de lega.præſtan.quẽ ſic intelligit & procedere dixit hic & ibi:concordant Saly.& Roman.hic Ang.in.l.ventre,ff.de acquir,hæred. Sed cõtra iſtum intel,tenuit Imol,in.d.l.ventre.&.l.i.ff. de iniuſt.teſt. dicens eſſe contra tex.in.l.illud.§. fi.ff. eo,Bar.in.l.2.ff.de ſecund.tabu. formauit hanc quam tangit Imol.oppoſitionem: Sed ſoluit q illud eſt in.§.fi. quia inſtitutus videtur filius ſub quadam condictione;quę veriſimiliter nõ debet expectari,ſcilicet ſi poſthumus non naſcaẽ, alias ſecus vt in caſu nr̃o:in quo pendere diciẽ cõdictio inſtituto adiecta,quia poterit eſſe q pteritus nõ cõtratabulabit:& iõ fit q pendente cõdictione iſta inſtitutus poſſit adire ſi ſit par in gradũ cũ præterito argu.ea.l.§.ſi ſub condictione: quæ intelligentia Bar.redarguitur:vt per Alex.& Dec. in fine ſecundę lect.q elicit ea quæ dicit ex dictis Ias.videatis p eos:Quibus adde q Bar. nõ bene reſpondet ad.d.§.fi.maxime quia nõ eſt verum q inſtituto videaẽ adiecta cõdictio ſi pteritus nõ cõtratabulauerit

Intc.Bar.

contratabulauerit ad ſimilitudinem cōditionis
inſtituto adiectę in .d.§.ſi ſub conditione: quod
patet quia alias contratab.non diceretur dari cō
tra voluntatem teſtatoris ex quo ipſe videret vo
luiſſe eſſe hæredem eum quem inſtituit adueniē
te illa conditione:& tamen clarum eſt cōtratab.
dari contra voluntatem teſtatoris.l.ſed cū patro
no.§.i.iuncta glo.ff.de bon.poſſ.Bar.l.cum in ſe
cundo in fi.ff.de iniuſt.teſt.

Intel. Petri. ¶Petr.& Cy.dicebant in dicto tex. nullam fieri
mentionē de ſecund.tab.& cum tex.dicit tuēdū
eum in partem itelligit ſm naturā tituli ſub quo
eſt tex,poſitus arg.l.impatores.ff.de i diē adiect.
& ſic intelligit eū eſſe tuendū ab edicto : p quod
conſeruant legata & inſtitutiones liberis & parē
tibus vt eo.tit.l.filiū.§.ſed ſi portio:&.l.nā ſecūdū
& iſtum intellectū defendit Ales.a nōnullis quæ
poſſent opponi vt per eū: At Ias. opponit huic
ſolutioni multipliciter:Dec.ſaluat Alex.ego ſup
co faciā aliqua verba,quia vident eē magne im
portantię:Dicit nāq; Ias.ꝙ iſte intellectus nō eſt
bonus,quia ibi filius in poteſtate fuerat pteritus:
ergo non cōſeruantur legata neq; inſtitutiones.
l.is qui in poteſtate in princi.ff.de lega.præſtan.
Limitat l.is q i poteſtate.ff. de leg.pſtan.per Alex.& Deci. Dec.de mente Alex.dicit ſeruari inſtitutiones.l.
filium .§. ſed ſi portio eo,titulo, Nec obſtat tex.
in.d.l. is qui in poteſtate quia debet intelligi vt
non procedat in caſu quo agitur de conſeruan
do eis legata qui poſſent contratab, Nam eo ca
ſu nulla fit prꝑterito iniuria:Addo ꝙ nec iſta re
ſponſio debet videri diuinatiua,quia tex. in.d.l.
is qui in poteſtate mouetur ratione , quia ſi filius
in poteſtate præteritus non contratabularet ni
hil præſtaret:& tamen hoc non eſt verum,quan
do adeſt emancipatus,quia ipſe conſequitur ſuā
virilem.l.ſi.ff.de lib.& poſth.
¶Et iſte intellectus eſt ſatis ſuſten
aduerte,quia peccat in vno inc
ponit ꝙ ibi non detur bon.po
107 Intel.autoris reprobatis aliis. Quia ego dico dari : & iſte eri
quaſi coniungendo prædicto
ſimul:Nam præſuppono ꝙ illi
cto fit conſeruatio neceſſe habent,li
bus competat bon.poſſ.contratabu.co
apud ſe:vtrum bon.poſſ.contratabu,petant : au
proſequi quod ſibi conſeruatur:& ſic debent eli
gere alterum horum .l. filium .§. omnibus,ff. de
lega.præſtan.Itaq; cum in.d.l.ſi duo.§.ſi.ille emā
cipatus inſtitutus bon.poſſ.contratab. non acce
perit vt ibi dicit tex.datur intelligi ꝙ alteram viā
elegit:quia alias nullo pacto præſtaret ea quæ ibi
præſtat :.ergo dicamus ꝙ electum conſequatur
per bon.poſſ.ſecundum tab. quia ad legata quæ
ex illo edicto conſeruantur , datur actio ex te
ſtamento vtilis : glo.& Bart.in.l.i.ff.eo. titulo in
principio:ex quo elitio ꝙ ipſis legatariis compe
tunt ea remedia vtilia quæ directa competerent
ſi teſtamentum non eſſet contratabulatum:ergo
emancipato inſtituto ſi præteritus contratabulat
dabitur bon.poſſeſſ.ſecundum tabul. vtilis cum
ei daretur directa ſi teſtamentum non contrata
bularetur:Hanc conſequentiam probo:quia in
ſtitutiones ſicuti legata conſeruantur.l.nam ſecū
dum ibi exemplo legatorum, &.d.l.filium .§. ſed
ſi portio ibi idem quod in legato probādum .ff.
de leg. præſtan.ſic & alio caſu conſideratur bon.
poſſ.ſecundum tab. vtilis vt in.l.2.tit. proxi. per
glo,Bar,& cōiter ſcribentes.
¶Nec huic obſtat tex. in.l.illud .§. ſi.ff. eo. qui
obſtabat intellectui Bar.quia dico ꝙ ibi id ideo
eſt quia agitur de bon.poſſ.ſecundum tabu.dan
da antequam contratabuletur:& ſic incertum eſt
an competat vtilis vel directa , quod ſecus eſt in
caſu noſtro : ſicq; incertum eſt ibi an competat
ad totum vel ad partem cum adhuc non ſit na
tus poſthumus:his enim cōcurrentibus cōgruit
quod vt dicit ibi tex,illa bon.poſſ, ſecundū tab.
non detur donec pōt dari cōtratab. quæ omnia
cum ceſſent in caſu noſtro fiet vt iſtæ duæ cōcur
rant vt dixi:Et ratio differentiæ erit quia in caſu
d .§. ſi,ideo non competit ſecūdum tab. qa cum
daretur ad totam ſucceſſionē poſſet poſtea agni
tio reſcidi natiuitate poſthumi:& pars ſucceſſio
nis ſeu bonorum ab eo ſcripto per poſthumum
auferri,ſicq; prętor daret p ſm tab.quod eſſet ab
laturus pro parte p cōtratabu.Igit vt euitet hoc
incōueniens denegatur ſm tab.& ne ſcriptus re
maneat deſtitutus dat ei cōtratab.ꝑpter q̄s ſuc
ceſſionē cōſequet in totū vel ꝓ parte ꝓ vt attu
lerit natiuitas vł abortus poſthumi:quæ rō ceſſat
in.d.l.ſi duo .§. ſi.quia eo caſu non pōt amplius
deueniri ad illud inconueniens:Similiter nō ob
ſtabat [illegible] rationi differentiæ tex.in.d.l.2.§.
ſimil.

¶Nec ob.illa verba:quia plena fruatur volūtate
pōderando ꝙ nō fruit dicto modo plena volū
tate cū ſolū ſuccedat in parte:& voluntas teſtato
ris fuit ꝙ ſuccederet in totū ergo nō fruit plena
volūtate ſm Ias.hic qui dicit ꝙ iſto mō illud ver
bū plena ſupflueret in tex.qa ſolū frueretur vo
luntate ſed non plena:allegando aliqua ex qbus
demōſtrat ꝙ verbū plena adiectū diſpoſitiōi ali
qd plus importat vt p eū hic col.ſi.in prin.qa cū
reſponſio Decii nō placeat de qua per eum hic
in prima lect.col.ſi.ego puto aliter reſpondēdū
& intelligendum eſſe tex, Cuius verba formalia
ſubicio:tamen qa plena fruatur voluntate,plenū
etiam

etiam obſequiũ præſtare teſtatoris iuditio ꝑ ſui
parte debet: Nam conſidero tex, non dicere ꝙ
emãcipatus plene fruatur:quod ſi diceret poſſet
forte tollerari,quod Ias.dicit,ponderãdo plenitu
dinẽ,& ſuperfluitatem vt audiuiſtis:ſed tex.dicit
ꝙ fruitur volũtate plena:& ſic quo ad ipſum fru
entem dicit ſimpliciter eum frui:ſed quo ad vo/
luntatem qua fruitur tex,dicit ꝙ illa eſt plena, &
hoc verum eſt:quia erga ipſum inſtitutũ eſt ple/
na voluntas:quia vult eum eſſe in omnibus hæ/
redem:& ſic ex parte teſtatoris plena eſt erga in/
ſtitutum:qua plena cum inſtitutus frui velit quia
non vult contratabulare debet eam habere cum,
ſua cauſa ſuiſq; vitiis:& iſtud eſt quod vult dice/
re tex, cum dicit ꝙ inſtitutus debet etiam plenũ
præſtare obſequiũ ex ſui parte, quaſi velit dicere
ꝙ inſtitutus non põt ea voluntate plena vti in
parte & partibus pro ĩpſo inſtituto facientibus:
ſed ꝙ ea debet vti cũ ſua cauſa & ſuis oneribus.
l.pomponius.§.cum quis,ff.de acquirẽ. poſſ. &
ideo debet præſtare omnibus legata: & iſto mõ
hæc verba nõ obſtant meo intellectui, & tex.ille
etiam in his verbis remanet declaratus pro veri/
tate quos alii non reperierũt: Eſt bene verum ꝙ,
inquãtum tex.ille loquitur de præſtatione oium
legatorũ videtur controuerſiam in hoc pati per
tex.in.l.is qui in poteſtate.§.ſed ſi vnus in verſ.
ſed ſi ſcriptus,ff.de leg.præſtan.ſed non facit ad
caſum noſtrum & eam explicauit Bar.in.d.§.ſed
ſi vnus de quo meminit hic Curt, numero.72.
Cum quibus pro nunc,quia non eſt materia no
ſtra transeundum eſt pro vt nec diſcutere voluit
hic Deci.in prima lect.col.fi.ibi item cõtra: Alia
etiã ſatis leuia poſſent opponi de mente Ias.quę
ꝑtermitto quia Dec.reſpõdet,erit ꝗ tibi facile re
ſponſionem trade

Intel.Ias. ℭIas.

repbaẗ. v

...eſconant defe

...ibi quoq; cum Decio nõ pl

...Quia ego vltra alios cõſidero

...tex ...prin.loquit̃ qñ ambo filii contrat ...
lant,& in verſ.pro inde loquit̃ quãdo vnus nõ
accepit cõtratab.vt patet,cum dicit ſi contratab,
non acceperit,& non dixit non acceperint ſic er
go in verſ.proinde vnus & non alius accepit cõ
tratab.hoc ſtãte ſi ſiquidẽ ꝑſupponimus cũ Ias.
ꝙ filius in poteſtate ꝓteritus nõ acceperit cõtra/
tab.neceſſe eſſet dicere ꝙ emãcipatus eas admiſ/
ſerit licet eſſet inſtitutus,ergo non habet ſecũdũ
tab.cũtra Ias, ergo ẽt nõ fruit̃ volũtate ſed fruit̃
contra voluntatem capiendo fruitionem pro vt
ipſe capit.Præterea licet præteritus non contra/
tabulet:tamen per hoc inſtitutus non habet totũ
quia adhuc remanet filio in poteſtate ius dicẽdi

nullum vt fuit ſuperius dictũ: ſæpius poſt Alex.
hic nũo.22.ergo contra Ias.

ℭCirca alios intellectus de qbus per Alex. labo
borare non aliter intẽdo:quia reportaremus nõ
niſi modicam vtilitatem.

ℭLimita ſecundo dictam concluſionem vt nõ
ꝓcedat in bon.poſſ,cõtratab.q̃ cõpetit patrono
quia illa cõcurrit cum bon.poſſ.ſm tab, vt tenet
hæc glo.per tex.in.l.ſed cũ patrono ,ff. de bon.
poſſ.& cũ hac opi.tranſeunt Bar.Alex, & cõiter
ſcribentes:Ratio eſt ſecundum Bar.& doct.hic,
quia illa quæ datur patrono non rumpit in totũ
teſtamentum:ſed aufert ſolam legitimam debitã
patrono vt ĩ titulo primo.l.i. ideo põt cõcurre/
re cum bon.poſſ.ſecundum tab.Sed illa quę da
tur liberis rumpit in totum:ergo non põt cõcur/
rere cũ bon.poſſ. ſm tab. ex quibus infert̃ idem
eſſe i ea quę datur patri qui ꝓteritus ſolũ auocat
legitimam.l.patronus.ff. ſi qui, a pa. fue. manu,
Et quare ſit ꝙ bon.poſſ,cõtratab.competens pa
trono non rumpat in totum vide Ias. poſt alios
in.l.i.infra proximo titulo,

ℭEx qbus hæc materia ſatis remanet declarata:
verum vt ſumatim eam comprehendas:cũ quę/
ritur an & qñ bon.poſſ.cõtratab.cõcurrat cũ ad/
ditione de iure ciuili,vel cũ bon,poſſ.ſm tab,ſũt
cõſiderãdi qnq; caſus: vt ex ꝓdictis pꝫ & elicit̃.
Primus eſt qñ filius in poteſtate eſt ꝓteritus,
Secundus qñ poſthumus eſt præteritus.
Tertius qñ emancipatus præteritur.
Quartus qñ filius inſtituitur ſub cõditione.
Quintus qñ ꝓteritur patronus vel pater.

ℭPrimo caſu qñ eſt ꝓteritus iã natus filius i po/
teſtate:ſi quidẽ inſtitutus ſit emãcipatus: iſte emã
cipatus habet bon.poſſ,ſm tab.,ꝑ eius virili licet
ꝓteritus cõtratabulet:& licet ꝓtentione filii in po
...eſtm̃ ſit nullũtũ ex edicto ꝓtoris conſer/
...o & inſtitutiones illis quibus etiã datur
...q ...tab.Igitur fit ꝙ iſto caſu ipſi emã
...detur bon. poſſ. ſecundum tab.
...eclaraui in meo intel.traduto ad
...ff,de leg.præſtan.
...x hoc fit ꝙ ſi hoc caſu eſſet inſtitutus alius
...in poteſtate conſtitutus tanto magis ei date
tur bon. poſſ. ſecundum tab. vtilis quantum ſit
pro eius virili. Si vero eſſet iſtitutus aliqs ex his
quibus non datur bon.poſſ.contratabu.tunc ſe/
cus eſſet,quia quo ad eos ſtante præteritione filũ
in poteſtate nihil conſeruatur vt dictum fuit ſu/
pra hoc modo declarãdo.d.l.is qui in poteſtate
in princ.ff.de leg.præſtan.ſm Alexã, hic.col. fi,
ibi inſuper Fulg.

ℭEt an iſto caſu hr̃ditas poſſit adiri de iure ciui
li dicendũ eſt ꝙ non: quia cum teſtamentum ſit
nullũ de iure ciuili adeo ꝙ eo iure nil aliis conſer
uetur:ſed conſeruatio q̃ fit fiat equitate prætoria
vt declarat Ias.ĩ.l.proxima in princi. Igitur ſit ra/
tionabiliter vt de iure ciuili non poſſit adiri.

ℭSecũdo

¶ Secundo caſu quando poſthumus eſt præteritus: ſi emancipatus ſit inſtitutus ipſe non poteſt adire de iure ciuili. l. ventre. ff. de acquirē. hæ. l. illud .§. fi. ff. eo. Et idem ſi ſit inſtitutus extraneus ff. de iniuſt. teſt. l. penul. & l. cum quidam .§. i. ff. de acquirē. hær. Nam cum dubitetur de nullitate teſtamenti & rumpi poſſit ſicut a principio ſit nullum mediante retrotractione vt declarat Paul. in. d. l. penul. ipſe non poterit adire de iure ciuili a quo emancipatus eſt incognitus ſic declarat Bar. in. d. l. illud .§. fi. in principio. & probatur in. d. l. ventre in principio: & nec extraneus ab inteſtato ſuccedet: Et ideo ſi eſſet inſtitutus, alius q̄ eſſet in poteſtate iſto caſu poſſet adire de iure ciuili ſecundum terminos. d. l. cum quidam .§. ſuū dic vt ibi. Si vero queratur an iſto ſecundo caſu bon. poſſ. ſm tab. emancipato inſtituto detur, & tex. dicit q̄ non in. d. l. illud .§. fi. ratio eſt ne cum ipſe emancipatus ſolus inſtitutus ſit deueniatur ad inconueniens vt id q̄ a pretore habeat per ſecundum tab. auferatur in parte ab eodem prætore per contratab. & ſic ne ſit in eodem iure repugnantia vt conſiderat hic Paul: ſed ne remaneat deſtitutus datur a prætore contratab. vt ibi & declaraui ſupra in meo intellect. Et ex hoc fit q̄ ſimilitet nec in poteſtate exiſtens inſtitutus iſto caſu habet ſecundum tab. licet poſſit adire de iure ciuili, vt etiam animaduertit Dec. nūo. 14. ſimiliter fit q̄ ſi emancipatus vel exiſtens in poteſtate inſtituti eſſent iſto caſu in ſua virili haberent ſecundum tab. quia ceſſat dictum inconueniens: & eis fit conſeruatio portionis ſuæ vt eſt dictum: Et quia ſi habent eam quando eſt pteritus in poteſtate debe[illegible] ēt habere qn̄ eſt pteritus poſthumus [illegible] debet plus operari pende[illegible] na tiui [illegible] retur ipſa natiu[illegible] quando [illegible] me: Iuxol [illegible] quitur Ale[illegible] [illegible] tus extrane[illegible] ei ſm tab. [illegible] quibus non daretur [illegible] nil conſeruatur quando [illegible] lum preteritione filii in poteſtate [illegible] teſtate: ergo nec quando reditur [illegible] te poſthumi: quia retrotrahitur vt dixi.

¶ Tertio caſu quando emācipatus eſt pteritus: ſi alius emancipatus vel alius retentus in poteſtate vel alius extraneus ſit iſtitutus poterit adire de iure ciuili: anteq̄ contratabuletur: quia cum teſtm̄ valeat de iure ciuili, nec (iure ciuili conſiderato) poſſit rumpi, fit q̄ poteſt adiri hæreditas de iure ciuili: Nec refert q̄ poſſit rumpi de iure pretorio quia iſtud non eſt in conſideratione inter iura diuerſa: vt [illegible] Paul. hic & Dec. nūo. 13. & 14. & eſt tex. in. d. l. ſi quis in poteſtate .§. ſed ſi ſcriptus, & l. filium in [illegible] ff. eo. & defenſaui ſupra in tertia limitatiōe: Si vero queris an poſſit ex teſtamēto adire de iure ciuili poſtq̄ eſſet cōtratabulatū & dicerē q̄ nō: quia res reducitur penitus ad cauſam inteſtati: nec de iure ciuili fit aliqua conſeruatio iſtitutis: ſed ſolum fit de iure pretorio: Sed ſi queratur an cōpetat bon. poſſ. ſm tabu. dico q̄ anteq̄ contratabuletur non poſſunt ſm tab. petere l. 2 .§ expectādi. ff. de bon. poſſ. ſm tab. quod puto verum, quando extranei eſſent inſtituti, vel tales quibus non fieret conſeruatio: ſi vero eſſent inſtituti illi quibus conſeruatio fit: tunc dicerem q̄ ſi eſſent inſtituti in totum non poſſent accipere ſm tab. ne deueniatur ad incōueniens de quo eſt dictum ſupra ī ſecūdo caſu: Et per hoc Cur. hic nūo. 65. male ſenſit: dicens q̄ ex quo poteſt adiri de iur̄ ciuili, debet poſſe dari bon. poſſ. ſm tab. §. i. inſtit. de bon poſſ. Nam nō procedit qn̄ reſultaret id inconueniens, & d. §. i. non procedit paſſim quando concurrere poteſt bon. poſſ. cō tratab. Sed quando non poteſt habere locum tunc loquitur ille tex. & de plano procedit: ſi vero eſſent inſtituti in eorum virili, dicerem q̄ poſſent accipere ſecundum tab. quia dictum inconueniens ceſſat: & ſaltem procedit in bon. poſſ. ſecundum tab. vtili argu. maxime ex hoc quod ſtatim dicam: & iſtud dicere magis placet quam quod dicit R. imi. hic: dicens ſimpliciter q̄ .§. expectandi loquitur quādo impares in gradu erāt inſtituti: qua[illegible] pro intellect. d. §. Si vero teſtamentum eſſet contratabulatum: puto q̄ illi quibus fit conſeruatio haberent bon. poſſ. ſecundū tab. vtilem pro eorum virili, quia ſi eis competit quando teſtamentum a principio fuit nullum vt dixi in primo caſu: ergo multo magis quando a principio valuit & bonum habuit initium ſuper quibus cogitabitis, quia nullus [illegible] bene aperuit hanc materiam.

108 Declaratur .§. expectādi ī .l. 2. ff. de bon. poſ. ſm tabu. reſpectu inſtituti.

[illegible] ſu dic, vt in. d. l. 2 .§ ſi ſub condictio [illegible] ſuffi[illegible] [illegible] lau[illegible] [illegible] . Die . 11 . Martii.

[F]INIS.

¶ Impreſſum Ferrariæ per Franciſcum Rubeū de Valentia. Anno Domini M. D. XXXVII. Menſe Februarii.

REGISTRVM.

a b c d e f g. Omnes ſunt Duerni, Preter g qui eſt Ternus.